

עֲזָרֵי מַעַם ה' עוֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֵּהָר

חֵלֶק י"א

וְהוּא סֵפֶר הַזֵּהָר שֶׁחִבֵּר הַתַּנָּא הָאֱלּוֹקִי
רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א
בְּלִשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ לְמַעַן יִרוּץ הַקּוֹרֵא בּוֹ
מִנְקֵד וּמְחוּלֵק לְלִמּוּד יוֹמֵי
לְכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה

מְזוּהָר פ' ויחי דף רמג עד זוהר ס' שמות פ' וארא

וּמְצוּרָף: 1. תִּיקוֹן הַכִּלְלִי, 2. תִּפִּילַת הַדֶּרֶךְ 3. תִּפְלַת הוֹדִיָּה
לְבוֹרָא עוֹלָם, 4. תִּפְלָה לִפְנֵי וְאַחֲרֵי הַלִּימוּד, 5. תִּיקוֹן מַג,
6. תִּיקוֹן מַח, 7. פְּתִיחַת אֵלֵיהוּ הַנְּבִיא

מוֹפֵץ לְלֹא מִטְרַת רוּחַ כָּלֵל - לְקִירוּב הַגְּאוּלָּה בְּרַחֲמִים
וְכֵן נְסִיִּים יַחַד שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל אֶת סֵפֶר הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ שָׁנָה בְּשָׁנָה
בְּהִלּוּלַת הַרְשָׁב"י

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזֵּהָר הָעוֹלָמִי"
בְּעִיה"ק בֵּית שְׁמֵשׁ תוֹבֵב"א
שֶׁבֶט תִּשְׁע"ד לִפ"ק

רבי שלום יהודה גראס שליט"א
האדמו"ר מהאלמין-בית שמש
חיבר למעלה מאלף ספרים
על כל מקצועות התורה

מפעל
**הזוהר
העולמי**
סניף בת ים
רחוב בר יהודה 50
בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 0527651911

נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזיכוי הרבים ולזכות ללמוד תורה לשמה, וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים, ועליו נאמר "אם תוציא היקר מזולל כפי תהיה", הוא מברך והקב"ה מסכים אתו אכי"ר.

הרשב"י קובע:

"בספר הזוהר יצאו בני ישראל מהגלות ברחמים"
מחפשים מפיצים למליוני דפי הזוהר בכל העולם
מחפשים תורמים להדפיס מיליוני דפי הזוהר לחלקם
ל-15 מליון יהודים בחנם

האם יש מחשב שיוכל לחשב את הזכות הגדולה שיכולים
לזכות בכסף קטן?

גדולי הדור פסקו! תרמו אל מפעל הזוהר העולמי, (ישירות
לדפוס) והיו שותפים להצלת עם ישראל על ידי חלוקת דפי זוהר
היומי, ספרים ועלונים בחינם: **0527-651911**

אָמַר לו, אָף עַל גַּב שְׁלֵא יְכוּל לְכוּן לְבוּ וּרְצוֹנוּ,
 סְדוּר וְשִׁבַּח שֶׁל רְבוּנוּ לְמָה שְׁיִגְרַע? אֶלֶּא
 יְסוּדַר אֶת שִׁבַּח רְבוּנוּ אָף עַל גַּב שְׁלֵא יְכוּל לְכוּן,
 וַיִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ. זֶהוּ שִׁכְתוּב תְּפִלָּה לְדוּד שְׁמֵעָה
 ה' צְדָק הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי. שְׁמֵעָה ה' צְדָק – בְּתַחֲלָה,
 מְשוּם שֶׁהוּא סְדוּר שֶׁל שִׁבַּח רְבוּנוּ. וְאַחַר כֵּךְ
 הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי. מִי שְׁיִכוּל לְסוּדַר
 שִׁבַּח רְבוּנוּ וְלֹא עוֹשֶׂה, עָלָיו כָּתוּב (ישעיה א) גַּם כִּי
 תִּרְבוּ תְּפִלָּה אֵינְנִי שֹׁמֵעַ יְדִיכֶם וְגו'.

כָּתוּב (שמות כט) אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבָקָר
 וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים.
 תְּפִלוֹת כְּנֻגַד תְּמִידִין תִּקְנוּם. בֹּא רְאֵה,
 בְּהִתְעוֹרְרוֹת שְׁלֵמָטָה מִתְעוֹרֵר גַּם לְמַעְלָה,
 וּבְהִתְעוֹרְרוֹת שְׁלֵמָעְלָה גַּם כֵּךְ לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ, עַד
 שְׁמַגִּיעָה הִהִתְעוֹרְרוֹת לְמָקוֹם שְׁצָרִיף הַיָּר
 לְהִדְלֵק וְנִדְלֵק, וּבְהִתְעוֹרְרוֹת הָעֵשֶׂן שְׁלֵמָטָה
 נִדְלֵק נֵר לְמַעְלָה, וּכְשֵׁזָה נִדְלֵק [מְנוֹרוֹת], כָּל
 הַמְּנוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹת דּוֹלְקוֹת, וּמִתְבָּרְכִים מִמֶּנּוּ כָּל
 הָעוֹלָמוֹת. נִמְצָא שֶׁהִתְעוֹרְרוֹת הַקָּרְבָן תִּקְוֵן
 הָעוֹלָם וְהַבְּרָכוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת.

הָרִי כִּיצַד? מִתְחִיל הָעֵשֶׂן לַעֲלוֹת, אוֹתָם
 דְּיוֹקְנָאוֹת קְדוּשִׁים שְׁמֵמָנִים עַל הָעוֹלָם

נְהַנִּים [נִתְקַנִּים] לְהִתְעוֹרֵר, וּמְעוֹרְרִים אֶת
 הַדְּרָגוֹת בְּתִשׁוּקָה עֲלִיוֹנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קד)
 הַכְּפִירִים שֶׁאֲגִים לְטָרֶף וְגו'. אֵלֶּה מְעוֹרְרִים
 לְדָרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שֶׁמְעַלִּיָּהֶן עַד שֶׁהִתְעוֹרְרוּת
 מְגִיעָה, עַד שְׂרוּצָה הַמֶּלֶךְ לְהִתְגַּבֵּר בְּגִבְיָהּ.

וּבְתִשׁוּקָה שֶׁלֹּמְטָה נוֹבְעִים מִים תַּחְתּוֹנִים
 כְּנֶגֶד מִים עֲלִיוֹנִים, שֶׁהָרִי לֹא
 נוֹבְעִים מִים עֲלִיוֹנִים אֶלֶּא בְּהִתְעוֹרְרוּת שֶׁל
 תִּשׁוּקָה שֶׁלֹּמְטָה, וְאִז הַתִּשׁוּקָה נִדְבַקְתָּ, וְנוֹבְעִים
 מִים תַּחְתּוֹנִים כְּנֶגֶד מִים עֲלִיוֹנִים, וְהַעוֹלָמוֹת
 מִתְּבָרְכִים, וְכָל הַמְּנוֹרוֹת דּוֹלְקוֹת, וְעֲלִיוֹנִים
 וְתַחְתּוֹנִים נִמְצָאִים בְּבִרְכוֹת.

בא רֵאָה, כֹּהֲנִים וְלוֹיִם מִתְעוֹרְרִים לְחִבֵּר שְׂמֵאל
 בְּיָמִין. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, הַכֹּל כֶּךָ הוּא וְדָאִי,
 אָבֶל כֶּךָ שֶׁמְעַתִּי, כֹּהֲנִים וְלוֹיִם, זֶה מְעוֹרֵר
 שְׂמֵאל, וְזֶה מְעוֹרֵר יָמִין, מִשּׁוּם שֶׁהִתְחַבְּרוּת זָכַר
 אֶל הַנִּקְבָּה אֵינוֹ אֶלֶּא בְּשְׂמֵאל וְיָמִין, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ב) שְׂמֵאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי וְיָמִינוֹ
 תַחְבֵּקֵנִי. וְאִז מִתְחַבֵּר הַזָּכָר בְּנִקְבָּה, וְתִשׁוּקָה
 נִמְצָאת, וְהַעוֹלָמוֹת מִתְּבָרְכִים, וְעֲלִיוֹנִים
 וְתַחְתּוֹנִים בְּשִׂמְחָה.

וְלָבֵן כְּהַנִּים וְלוֹיִם מְעוֹרְרִים דְּבַר לְמַטָּה, לְעוֹרֵר
תְּשׁוּקָה וְחִבִּיבוּת לְמַעְלָה, שֶׁהַכֹּל תְּלוּי
בִּימִין וּבִשְׂמאל. נִמְצָא שֶׁהַקְּרָבֵן יְסוּד הָעוֹלָם,
תְּקוּנָה שֶׁל הָעוֹלָם, שְׂמֻחָה שֶׁל עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדַאי יָפָה אִמְרָתָּה, וְכַךְ הוּא, וְכַךְ
שָׁמַעְתִּי הַדְּבָר וְשָׂכַחְתִּי אוֹתוֹ, וְאֲנִי שָׁמַעְתִּי זֶה,
וְהַכֹּל בְּאַחַד עוֹלָה.

עֲבָשׁוּ תְּפִלָּה בְּמִקוֹם קְרָבֵן, וְצָרִיךְ אָדָם לְסַדֵּר
שֶׁבַח רְבוּנוֹ כְּרֵאוּי, וְאִם לֹא יְסַדֵּר, אֵין
תְּפִלָּתוֹ תְּפִלָּה. בֵּא רְאָה, סְדוּר שְׁלֵם שֶׁל שְׂבָחוֹ
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא – מִי שִׁיּוּדַע לִיחַד אֶת
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּרֵאוּי, שְׂבִיזָה מִתְעוֹרְרוֹת וְנִשְׁפָּעוֹת
בְּרָכוֹת לְכֹל הָעוֹלָמוֹת.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, לֹא הִשְׁרָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוֹת בֵּין הָעַמִּים אֲלֵא כְּדֵי
שִׁיתְּבָרְכוּ שָׂאֵר הָעַמִּים בְּגָלְלָם, שֶׁהָרִי הֵם
מִשְׁפִּיעִים בְּרָכוֹת מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה בְּכָל יוֹם.

הֲלָבוּ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ נֶחֱשׁ אֶחָד שֶׁהָיָה
מִסְתּוֹכֵב [וּמְצַדֵּד] בְּדֶרֶךְ, וְסָטוּ מִן
הַדֶּרֶךְ. בָּא אֲלֵיהֶם אִישׁ אֶחָד. הָרַג אוֹתוֹ הַנֶּחֱשׁ.
הִחֲזִירוּ רָאשֵׁיהֶם וְרָאוּ אֶת אוֹתוֹ אִישׁ שְׂמֵת.

אָמְרוּ, וְדַאי אוֹתוֹ נָחַשׁ עָשָׂה אֶת שְׁלִיחוֹת רַבּוֹנוֹ.
בְּרוּךְ הַרְחֵמֶן שֶׁהֶצִּילָנוּ.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, יְהִי דֵּן נָחַשׁ עָלֵי דְרָךְ, מִתִּי
הָיָה דֵּן נָחַשׁ? בִּימֵי יִרְבְּעָם, שְׁכַתּוֹב
(מלכים-א יב) וְאֵת הָאֶחָד נִתֵּן בְּדֵן. לָמָּה נִתֵּן שָׁם עָלֵי
דְרָךְ, עַל אוֹתוֹ הַדְּרָךְ? כְּדֵי לְמַנַּע [אוֹתוֹ דְרָךְ
שְׁעוּלִים] שְׁלֹא יַעֲלוּ לִירוּשָׁלַיִם [וְלֹא יַעֲלוּ שָׁם].
זֶה דֵּן הָיָה לָהֶם נָחַשׁ לְיִשְׂרָאֵל עָלֵי דְרָךְ, עָלֵי
דְרָךְ וְדַאי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּזְעַץ הַמֶּלֶךְ וְגו'. שְׁפִיפֵן
עָלֵי אֲרַח, שְׁעַקֵּן אֶת יִשְׂרָאֵל. וְהַכֹּל לֹא הָיָה אֶלֶּא
עָלֵי דְרָךְ וְעָלֵי אֲרַח, לְמַנַּע מִיִּשְׂרָאֵל שְׁלֹא יַעֲלוּ
לִירוּשָׁלַיִם לְחַגֵּג חֲגִיגָתָם וּלְהַקְרִיב קָרְבָּנוֹת
וְעוֹלוֹת וְלַעֲבֹד שָׁם.

בֵּא רָאָה, בְּשַׁעָה שֶׁהִגִּיעוּ הַבְּרָכוֹת לְיַד מֹשֶׁה
לְבָרֶךְ אֶת כָּל הַשְּׂבָטִים, רָאָה אֶת דֵּן שֶׁהָיָה
קָשׁוּר בְּנָחַשׁ, חָזַר וְקָשַׁר אוֹתוֹ בְּאַרְיָה, זֶהוּ
שְׁכַתּוֹב (דְּבָרִים לג) וּלְדֵן אָמַר דֵּן גּוֹר אַרְיָה יִזְנַק מִן
הַבָּשָׂן. מָה הַטַּעַם? כְּדֵי [שֶׁהוּא] שְׁיִהְיֶה רֵאשִׁית
וְסוּף, שֶׁל אַרְבַּעַת הַדְּגָלִים קָשׁוּר בִּיהוּדָה, שֶׁהוּא
מֶלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר גּוֹר אַרְיָה יְהוּדָה, וְהוּא
רֵאשִׁית הַדְּגָלִים, וְסוּף הַדְּגָלִים הוּא דֵּן, שְׁכַתּוֹב

דן גור אריה וגו', להיות ראשית וסוף קשורים
במקום אחד.

לישועתך קניתי ה'. רבי חייא אמר, כמו
שנאמר (שופטים יג) והוא יחל להושיע
את ישראל מיד פלשתים. אמר [רבי אחא], וכי
למה קניתי, והרי הסתלק יעקב מן העולם באותו
הזמן מלפני שנים? למה אמר שהוא מחכה
לאותה הישועה? [אלא ודאי] אמר לו, ודאי סוד
הדבר ככתוב (שמות יז) והיה כאשר ירים משה ידו
וגבר ישראל, ישראל סתם. אף כאן והוא יחל
להושיע את ישראל - ישראל סתם. לכן אמר
לישועתך קניתי ה'.

אמר רבי חייא, ודאי כן הוא, ויפה. אשירי
חלקם של הצדיקים שיודעים להשתדל
בתורה כדי לזכות בה בחיים שלמעלה, כמו
שנאמר (דברים ל) כי הוא חייך וארך ימיך לשבת על
האדמה וגו'.

גד גדוד יגודנו והוא יגד עקב. רבי ייסא אמר,
מגד נשמע שהרי חילות יצאו לערך קרב,
משמע שכתוב גד. בכל מקום גימ"ל דל"ת,
חילות ומחנות יוצאים מהם, שהרי גימ"ל נותן

וְדַל"ת לִוְקַח, וּמְכָאן [וּמוֹשְׁכַת] כְּמָה חִילוֹת
וְכָמָה מַחְנוֹת תְּלוּיִים בָּהֶם.

בא רֵאָה, אוֹתוֹ נָהַר שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא מֵעֵדָן, לֹא
פּוֹסְקִים מִימְיוֹ לְעוֹלָמִים, וְהוּא מְשָׁלִים
לְעֵנִיִּים, וְלִכֵּן עוֹמְדִים כְּמָה חִילוֹת וְכָמָה מַחְנוֹת
וְנִזְוֹנִים מְכָאן. וְעַל זֶה גָּד, זֶה מוֹצֵיא וְנוֹתֵן, וְזֶה
לוֹקֵט וְלוֹקַח, וְנִזְוֹנִים הַבַּיִת וְכָל אַנְשֵׁי הַבַּיִת.

אמר רַבִּי יִצְחָק, אֲלֵמְלָא שְׁהִיָּה גָּד מְבַנֵּי
הַשְּׁפָחוֹת, הַשְּׁעָה עֲמָדָה לוֹ לְהַשְּׁלִים
יוֹתֵר מֵהַכֹּל. זֶהוּ שְׁכָתוּב (בראשית ל) בָּא גָּד, קָרִי,
וְכָתוּב בְּגַד חִסֵּר אֶל"ף, שְׁהִרִי הַשְּׁעָה עוֹמְדָת
בְּשִׁלְמוֹת, וְהִסְתַּלְּקָה מִמֶּנּוּ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (איוב ו) אַחֵי
בְּגָדוֹ כְּמוֹ נַחַל, מִשׁוּם שְׁאוֹתוֹ נָהַר שְׁשׁוּפֵעַ
הִסְתַּלַּק בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, וְכָתוּב בְּגַד חִסֵּר אֶל"ף,
וְלִכֵּן לֹא זָכָה בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה וְהִסְתַּלַּק מִמֶּנָּה.

רבי יְהוּדָה אָמַר, מִנֵּין לְרֵאוּבֵן שְׁהִיָּה כְּזֶה?
כְּכָתוּב פָּחַז כַּמִּים אֶל תּוֹתֵר, שְׁהִסְתַּלְּקוּ
הַמִּים וְלֹא שְׁפָעוּ, וְהִרִי נִתְבָּאָר בְּמָה פָּגַם,
וּשְׁנִיָּהֶם לֹא זָכוּ בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, וְחִילוֹת וּמַחְנוֹת
לְהִנְחִיל לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאֶרֶץ. בֹּא רֵאָה, מֵה שְׁנַפְגָּם
בְּגַד, הַשְּׁתֵלֵם בְּאֶשֶׁר. זֶהוּ שְׁכָתוּב מֵאֲשֶׁר שְׁמָנָה

לְחַמוּ וְהוּא יִתֵּן מִעֲדָנַי מִלֶּךָ. עֲכָשׁוּ הַשְּׁלִים
גִּימ"ל לְדָל"ת.

סדר הלימוד ליום יח כסלו (יום 77 בשנה)

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא נִשְׁמְטוּ בַּמְעָרָת לֹוד,
שְׁנַכְנְסוּ מִפְּנֵי תַקְף הַשְּׁמַשׁ, שְׁהִיו
הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, נְסוּבְב אֶת
הַמְעָרָה הַזֹּאת בְּדַבְרֵי תוֹרָה. פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר
וְאָמַר, שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם עַל לְבָבְךָ כַחוֹתֶם עַל
זְרוּעֶךָ וְגו', רְשָׁפִיָּה רְשָׁפִי אֵשׁ שְׁלֵהֲבֵת יָהּ.
בְּפִסּוּק זֶה הִתְעוֹרְרָנוּ, אֲבָל לִילָה אֶחָד הָיָה,
כְּשֶׁהִיִּיתִי עוֹמֵד לִפְנֵי אַבָּא וְשִׁמְעֵתִי מִמֶּנּוּ דָבָר,
שָׂאִין שְׁלֵמוֹת וְרִצּוֹן וְתִשׁוּקָת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
בְּקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֱלֹא בְנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים,
שֶׁהֵם מְעוֹרְרִים נְבִיעֵת הַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים כְּנֶגֶד
הַעֲלִיּוֹנִים, וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁלֵמוֹת הַרִצּוֹן
וְהַתִּשׁוּקָה בְּדַבְּקוֹת אַחַת לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת.

בא רֵאָה, אַחַר שְׁנִדְבְּקוּ זֶה בְּזֶה וְהִיא קִבְּלָה
רִצּוֹן, הִיא אוֹמְרָת, שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם עַל לְבָבְךָ.
לְמָה כַחוֹתֶם? אֱלֹא דְרָכּוּ שֶׁל חוֹתֶם, כִּיּוֹן שְׁנִדְבְּקָ
בְּמָקוֹם אֶחָד, אֵף עַל גַּב שְׂזוּז מִמֶּנּוּ, הָרִי נִשְׁאָר
רֵשֶׁם בְּאוֹתוֹ מָקוֹם וְלֹא זָז מִמֶּנּוּ, שְׁכָל הָרֵשֶׁם וְכָל

הַדְּמוּת שֶׁלוֹ נִשְׁאָר בּוֹ. כִּף אֲמַרְהָ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
 הָרִי נִדְבַקְתִּי בָּךְ, אֵף עַל גֵּב שִׁזְזֹתִי מִמֶּךָ וְהִלְכֹתִי
 לַגְּלוּת, שִׁימְנִי כַחוֹתֶם עַל לִבֶּךָ, כְּדִי שִׁישְׂאָר כָּל
 דְּמוּתֵי בָּךְ כַחוֹתֶם הַזֶּה שִׁישְׂאָר כָּל דְּמוּתוֹ בְּאוֹתוֹ
 מְקוּם שְׁנִדְבַק בּוֹ.

כִּי עֲזָה כְמוֹת אֲהַבָּה, חֲזָקָה הִיא, כִּפְרֻדַּת הָרוּחַ
 מֵהַגּוּף. שְׁשֻׁנִינוּ, בְּשַׁעָה שְׂאָדָם מַגִּיעַ
 לְהִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם וְרוּאָה מֵה שְׁרוּאָה, הָרוּחַ
 הוֹלֶכֶת בְּכָל אֵיבָרֵי הַגּוּף וְהַגְּלִים עוֹלִים, כְּמִי
 שֶׁהוֹלֵךְ בֵּינָם בְּלִי מְשׁוּטִים, עוֹלָה וְיוֹרֵד וְלֹא
 מוֹעִיל לוֹ. בָּא וְנִפְרָד מְכָל אֵיבָרֵי הַגּוּף, וְאֵין
 [לָהֶם] קָשִׁי כְּמוֹ הַיּוֹם שֶׁנִּפְרְדַת הָרוּחַ מֵהַגּוּף. כִּף
 חֲזַק הָאֲהַבָּה שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 כְּחֲזַק הַמּוֹת בְּשַׁעָה שְׁרוּצָה הָרוּחַ לְהִפָּרֵד מֵהַגּוּף.
 קָשָׁה כְּשֶׁאוֹל קִנְאָה, כָּל מִי שֶׁאוֹהֵב וְלֹא קוֹשֵׁר
 עִמוֹ קִנְאָה, אֵין אֲהַבְתּוֹ אֲהַבָּה. כִּיּוֹן
 שְׂקִנְאָה, הָרִי הָאֲהַבָּה הַשְּׁלֵמָה. מִכָּאֵן לְמִדְנֹו
 שְׂצָרִיךְ אָדָם לְקִנְאָה לְאֶשְׁתּוֹ כְּדִי שִׁיתְקַשֵּׁר עִמָּה
 אֲהַבָּה שְׁלֵמָה, שֶׁהָרִי מִתּוֹךְ כִּף לֹא יִתֵּן עֵינֹו
 בְּאֶשֶׁה אַחֲרָת. מֵה זֶה קָשָׁה כְּשֶׁאוֹל? אֶלֶּא מֵה
 שְׂאוֹל קָשָׁה בְּעֵינֵי הַרְשָׁעִים לְרַדַּת אֱלֹו, כִּף קִנְאָה
 קָשָׁה בְּעֵינֵי מִי שֶׁאוֹהֵב וּמְקִנְאָה לְהִפָּרֵד מֵאֲהַבָּה.

דְּבַר אַחַר קָשָׁה כְּשֶׁאוֹל קִנְיָה – מֵה שְׂאוֹל,
 בְּשַׁעַה שְׁמוֹרִידִים אֵלֶיהָ אֶת הַרְשָׁעִים,
 מוֹדִיעִים לָהֶם חֲטָאֵיהֶם עַל מֵה הוֹרִידוּ אוֹתָם,
 וְקָשָׁה לָהֶם, כִּן מִי שְׁמֻקְנָא, הוּא תוֹבֵעַ עַל חֲטָאוֹ
 וּמַחֲשֵׁב [וּחֹשֵׁד] כִּמֵּה מַעֲשִׂים, וְאִזּוּ נִקְשָׁר בּוֹ
 קֶשֶׁר הָאֵהָבָה.

רִשְׁפִּיָּה רִשְׁפִּי אֲשֶׁ שְׁלֵהֶבֶת יָהּ, מֵה זֶה שְׁלֵהֶבֶת
 יָהּ? זֶה שְׁלֵהֶבֶת שְׁבוּעָתָה וְיוֹצֵאתָ מִתּוֹךְ
 שׁוֹפֵר שֶׁהוּא מִתְעוֹרֵר וְשׁוֹרֵף, וּמִיָּהוּ? הַשְּׂמֵאל.
 זֶהוּ שְׁכָתוּב (שִׁיר ב) שְׂמֵאלוֹ תַחַת לְרַאשֵׁי, זֶה שׁוֹרֵף
 שְׁלֵהֶבֶת שֶׁל הָאֵהָבָה שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֶל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְלִבָּן (שם ח) מִים רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת
 הָאֵהָבָה. שְׁהֲרִי כְּשָׁבָא הִימִין שֶׁהוּא מִים,
 מוֹסִיף שְׂרֵפַת הָאֵהָבָה, וְלֹא נִכְבְּתָה שְׁלֵהֶבֶת
 הַשְּׂמֵאל, כִּמוֹ שְׁנֵאמַר וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבֻקְנִי, זֶהוּ מִים
 רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֵהָבָה, וְכֵן הַכֹּל
 כְּגוֹן זֶה.

עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, שְׁמַעוּ אֶת קוֹלוֹ שֶׁל רַבִּי
 שְׁמַעוֹן שֶׁהָיָה בָּא בְּדֶרֶךְ, הוּא וְרַבִּי יְהוּדָה
 וְרַבִּי יִצְחָק. הַתְּקַרֵּב לַמַּעֲרָה, יִצְאוּ רַבִּי אֶלְעָזָר

וְרַבִּי אָבָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִכְּתָלֵי הַמְּעָרָה
 רָאִיתִי שְׁשֹׁכְנֵיהָ כָּאֵן. יָשְׁבוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 בְּמָה עֲסַקְתֶּם? אָמַר רַבִּי אָבָא, בְּאֵהֶבֶת כְּנִסַּת
 יִשְׂרָאֵל לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְרַבִּי אֶלְעָזָר פִּרְשׁ
 פְּסוּקַת זֶה בְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, שִׁימְנֵי כַחוּתֶם עַל לִבְךָ
 וְגו'. אָמַר לוֹ, אֶלְעָזָר, בְּאֵהֶבֶה עַלְיוֹנָה וְקִשֶׁר
 הַחֲבִיבוֹת הַסֵּתֶפֶלֶת.

שְׁתַּק רַבִּי שְׁמַעוֹן שָׁעָה. אָמַר, בְּכֹל מְקוֹם צָרִיף
 שְׁתִּיקָה, חוּץ מִשְׁתִּיקָה שֶׁל הַתּוֹרָה. גְּנִיזָה
 אַחַת יֵשׁ לִי גְנוּזָה, וְאֵינִי רוֹצֵה שְׁתֵּאבֵד מִכֶּם,
 וְהֵיא דְּבַר עַלְיוֹן, וּמִצָּאתִי אוֹתוֹ בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַב
 הַמְּנוּנָא הַזֶּקֶן.

בֵּא רָאָה, בְּכֹל מְקוֹם הַזְכָּר רוּדֵף אַחַר הַנִּקְבָּה
 וּמְעוֹרֵר אֵלֶיהָ אֵהֶבֶה, וְכֵאֵן מִצָּאנּוּ שֶׁהֵיא
 מְעוֹרֵרֶת אֵהֶבֶה וְרוּדֵפֶת אַחֲרָיו, וְדַרְךָ הָעוֹלָם
 שְׂאִין שֶׁבַח הַנִּקְבָּה לְרֵדֵף אַחֲרֵי הַזְכָּר, אֲלָא דְּבַר
 נִסְתָּר הוּא, וְדַבָּר עַלְיוֹן מִבֵּית גְּנִזַּי הַמְּלָךְ.

בֵּא רָאָה, שְׁלֵשׁ נִשְׁמוֹת הֵן, וְהֵן עוֹלוֹת בְּדַרְגּוֹת
 עַלְיוֹנוֹת יְדוּעוֹת, וְעַל שְׁהֵן שְׁלֵשׁ – הֵן
 אַרְבַּע. אַחַת נִשְׁמָה עַלְיוֹנָה שְׁלֵא נִתְּפַסֵּת וְלֹא
 מִתְּעוֹרֵר בָּהּ הַגְּזֵבֵר [הַגְּזֵעַ] שֶׁל הָאוּצָר הָעַלְיוֹן,

כָּל שְׁפָן הַתַּחְתּוֹן. וְזוֹ נִשְׁמָה לְכָל הַנְּשָׁמוֹת, וְהִיא
נִסְתָּרֶת וְלֹא נִגְלִית לְעוֹלָמִים וְלֹא נוֹדַעַת, וְכָלֵם
בָּהּ תְּלוּיּוֹת.

וְזוֹ מִתְעַטֶּפֶת בְּעֵטוֹף שֶׁל זֶהר הַכַּרְמֶל [שֶׁל
הַבְּדוּלָח] בְּתוֹךְ הַזֶּהר, וְנוֹטֵף טְפוֹת טְפוֹת
מִרְגְּלִיּוֹת, וְנִקְשָׁרִים כָּלֵם כְּאַחַד, כְּמוֹ הַקְּשָׁרִים
שֶׁל אֵיבָרֵי גוֹף אֶחָד, וְהוּא נִכְנָס לְתוֹכָם וּמֵרְאָה
בָּהֶם מַעֲשָׂיו. הוּא וְהֵם אֶחָד הֵם, וְאֵין בָּהֶם
הַפְּרָדָה. זוֹ נִשְׁמָה עֲלִיוְנָה טְמִירָה שֶׁל הַכֹּל.

נִשְׁמָה אַחֲרֵת נִקְבָּה נִסְתָּרֶת בְּתוֹךְ חִילוּתֶיהָ,
וְהִיא נִשְׁמָה לָהֶם, וּמֵהֶם אָחוּז הַגּוֹף
לְהִרְאוֹת בָּהֶם מַעֲשֵׂיהָ לְכָל הָעוֹלָם, כְּמוֹ גּוֹף
שֶׁהוּא כְּלִי לְנִשְׁמָה לַעֲשׂוֹת בּוֹ מַעֲשֵׂה, וְאֵלֶּה כְּמוֹ
אוֹתֵם הַקְּשָׁרִים הַטְּמִירִים שֶׁלְמַעְלָה.

נִשְׁמָה אַחֲרֵת הִיא נִשְׁמַת הַצְּדִיקִים לְמִטָּה.
נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים בָּאוֹת מֵאוֹתָן נִשְׁמוֹת
עֲלִיוֹנוֹת, מִנִּשְׁמַת הַנִּקְבָּה וּמִנִּשְׁמַת הַזְּכָר, וְלִכְן
נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים הֵן עֲלִיוֹנוֹת עַל כָּל אוֹתָם
הַחִילוֹת וְהַמַּחְנוֹת שֶׁלְמַעְלָה.

וְאֵם תֹּאמֶר, הֲרֵי הֵם עֲלִיוֹנִים מִשְׁנֵי צְדָדִים,
לָמָּה יִרְדּוּ לְעוֹלָם הַזֶּה וְלָמָּה הַסְּתַלְקוּ

מִמֶּנּוּ? לְמַלְךְ שְׁנוּלַד לוֹ בֶּן, שְׁלַח אוֹתוֹ לְכַפֵּר
 אֶחָד לְגַדְלוֹ, וּלְגַדֵּל אוֹתוֹ עַד שְׁיִגְדֵל [לוֹ],
 וְיִלְמְדוּ אוֹתוֹ דְרָכֵי הַיִּכַּל הַמְּלָךְ. שָׁמַע הַמְּלָךְ
 שְׁהָרִי בָּנוּ גָדֵל וְהִתְגַּדֵּל, מָה עָשָׂה בְּאַהֲבַת בָּנוּ?
 שׁוֹלַח לוֹ אֶת הַגְּבִירָה אָמוּ בְּשָׁבִילוֹ, וּמְכַנִּיסוֹ
 לְהִיכָלוֹ, וְשָׁמַח עִמּוֹ כָּל הַיּוֹם.

כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹלִיד בֶּן מִהַגְּבִירָה,
 וּמִיָּהוּ? זֶה נְשָׁמָה עֲלִיוֹנָה קְדוּשָׁה. שְׁלַח
 אוֹתָהּ לְכַפֵּר, לְעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁתִּתְגַּדֵּל בּוֹ וְיִלְמְדוּ
 אוֹתָהּ דְרָכֵי הַיִּכַּל הַמְּלָךְ. כִּיּוֹן שְׁיִוָּדַע הַמְּלָךְ
 שְׁהָרִי בָּנוּ גָדֵל בְּכַפֵּר הַזֶּה וְזָמַן הַגִּיעַ לְהִבְיֹאוֹ
 לְהִיכָלוֹ, מָה עָשָׂה בְּאַהֲבַת בָּנוּ? שׁוֹלַח אֶת
 הַגְּבִירָה בְּשָׁבִילוֹ וּמְכַנִּיס אוֹתוֹ לְהִיכָלוֹ. הַנְּשָׁמָה
 לֹא עוֹלָה מִן הָעוֹלָם הַזֶּה עַד שֶׁבָּאָה הַגְּבִירָה
 בְּשָׁבִילָהּ, וּמְכַנִּיסָהּ אוֹתָהּ לְהִיכַל הַמְּלָךְ, וְיוֹשֶׁבֶת
 שָׁם לְעוֹלָמִים.

וְעַם כָּל זֶה, דְּרָךְ הָעוֹלָם שְׁאוֹתָם בְּנֵי הַכֶּפֶר
 בּוֹכִים עַל פְּרֻדַּת בֶּן הַמְּלָךְ מֵהֶם. פִּקַּח אֶחָד
 הָיָה שָׁם, אָמַר לָהֶם, עַל מָה אַתֶּם בּוֹכִים, וְכִי לֹא
 בֶּן הַמְּלָךְ הוּא, וְלֹא נִרְאָה יוֹתֵר לְדוֹר בֵּינֵיכֶם אֶלָּא
 בְּהִיכַל שֶׁל אָבִיו? כִּי מִשָּׁה, שְׁהָיָה פִּקַּח, רָאָה בְּנֵי

כָּפַר שְׁהָיוּ בּוֹכִים, וְעַל זֶה אָמַר (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם
 לַה' אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִתְגַּדְדּוּ.

בא רֵאָה, אֵלּוּ הָיוּ יוֹדְעִים אֶת זֶה כָּל
 הַצְּדִיקִים, הָיוּ שְׂמַחִים אוֹתוֹ יוֹם שְׂמִינִי
 לָהֶם לְהִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם, וְכִי לֹא כְבוֹד עָלְיוֹן
 הוּא שֶׁהַגְּבִירָה בָּאָה בְּשִׁבְלָם, וְלִהְיוֹבִיל אוֹתָם
 לְהִיכַל הַמֶּלֶךְ שִׁישְׂמַח בָּהֶם הַמֶּלֶךְ כָּל יוֹם?
 שְׁהָרִי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא מִשְׁתַּעֲשֵׂעַ אֶלָּא
 בְּנִשְׂמוֹת הַצְּדִיקִים.

בא רֵאָה, הַתְּעוֹרְרוֹת הָאֵהָבָה שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, נִשְׂמוֹת הַצְּדִיקִים לְמַטָּה
 מְעוֹרְרִים אוֹתָהּ, מִשּׁוֹם שֶׁהֵם בָּאִים מִצַּד הַמֶּלֶךְ,
 מִצַּד הַזָּכָר, וְהַתְּעוֹרְרוֹת זֹו מְגִיעָה לְנִקְבָּה מִצַּד
 שֶׁל הַזָּכָר, וּמִתְעוֹרְרַת אֵהָבָה. נִמְצָא שֶׁזָּכָר מְעוֹרֵר
 חֲכִיבוֹת וְאֵהָבָה לְנִקְבָּה, וְאִזּוֹ הַנִּקְבָּה נִקְשְׂרַת
 בְּאֵהָבָה לְזָכָר.

כְּמוֹ זֶה תְּשׁוּקַת הַנִּקְבָּה לְשִׁפְךָ מִים תַּחְתּוֹנִים
 כְּנֶגֶד מִים עָלְיוֹנִים אֵינָה אֶלָּא בְּנִשְׂמוֹת
 הַצְּדִיקִים. אֲשֶׁרִי הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא, שְׁעָלֵיהֶם קִיָּמִים עָלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְעַל זֶה
 (משלי ח) וְצַדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם, כָּתוּב סֵתָם.

וְסוּד הַכֹּל – צַדִּיק, הוּא יְסוּד שְׁלִמְעָלָה, וְהוּא
 יְסוּד לְמַטָּה, וּכְנִסַּת יִשְׂרָאֵל נִכְלָלַת מִצַּדִּיק
 מִלְּמַעְלָה וּמִמַּטָּה. צַדִּיק מְצַד זֶה וְצַדִּיק מְצַד זֶה
 יוֹרְשִׁים אוֹתָהּ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים לו) צַדִּיקִים יִירָשׁוּ
 אֶרֶץ, יִירָשׁוּ אֶרֶץ וְדָאֵי.

בֵּא רְאֵה, צַדִּיק יוֹרֵשׁ אֶרֶץ זוּ וּמוֹרִיק עָלֶיהָ
 בְּרָכוֹת בְּכֹל יוֹם, וְנוֹתֵן לָהּ תַּפְנוּקִים
 וְעִדּוּנִים בְּשִׁפְעַ עֲלִיּוֹן שְׁשׁוּפֵעַ עָלֶיהָ, וְהֵרִי בְּאֶרְנוּ
 אֶת הַדָּבָר.

וְסוּד הַכָּתוּב – (בראשית מט) מֵאֲשֶׁר שְׁמְנֵה לְחֶמוֹ
 וְהוּא יִתֵּן מִעֲדֻנֵי מֶלֶךְ. וְעַם כָּל זֶה דָּבָר
 אַחֵר, שְׁכָתוּב (שיר ו) רְאוּהָ בָנוֹת וַיֵּאשְׁרוּהָ, וְעַל זֶה
 אָמְרָה לְאֵה, (בראשית ל) בְּאֲשֶׁרֵי כִי אֲשָׁרוּנִי בָנוֹת,
 וְהַכֹּל יָפָה.

וּבֵא רְאֵה, מִן הָעוֹלָם הַבָּא נִמְשָׁךְ וְשׁוּפֵעַ לְצַדִּיק
 הַזֶּה לְתַת תַּפְנוּקִים וְעִדּוּנִים לְאֶרֶץ הַזוּ,
 שֶׁהִיא לָחֶם עֲנִי, וְנִעְשָׂה לָחֶם מְעַנֵּג. זֶהוּ שְׁכָתוּב
 מֵאֲשֶׁר שְׁמְנֵה לְחֶמוֹ וְהוּא יִתֵּן מִעֲדֻנֵי מֶלֶךְ, וְדָאֵי,
 וְהֵרִי בְּאֶרְנוּ.

בֵּא רְאֵה, מֵאֲשֶׁר שְׁמְנֵה לְחֶמוֹ, זֶהוּ מְקוּם שֶׁהַכֹּל
 מֵאֲשֶׁרִים אוֹתוֹ, וּמִיְהוּ? הָעוֹלָם הַבָּא,

שֶׁהֶעֱלִינוּ וְהַתְּחַתּוֹנִים מְאֹשְׂרִים אוֹתוֹ
 וּמִשְׁתּוֹקֵקִים אֵלָיו. שְׁמֵנָה לְחָמוֹ, מִי עַד כָּאֵן לֹא
 פָּרַשׁ מִי הוּא הַמְּקוֹם. אֲלֵא, יֵשׁ לֶחֶם וַיֵּשׁ לֶחֶם,
 כָּמוֹ שֵׁיֵשׁ אֵילָן וַיֵּשׁ אֵילָן. יֵשׁ עֵץ הַחַיִּים, וַיֵּשׁ
 עֵץ שְׁתַּלּוּי בּוֹ הַמּוֹת. יֵשׁ לֶחֶם שֶׁנִּקְרָא לֶחֶם עֲנִי,
 וַיֵּשׁ לֶחֶם שֶׁנִּקְרָא לֶחֶם מְעַנֵּג. וּמִיֵּהוּ [לֶחֶם]? זֶה
 ו', וְזֶה הוּא לְחָמ"ו, לֶחֶם ו', וְעַל זֶה כָּתוּב (שְׁמוֹת
 טז) הַנְּנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, מִן
 הַשָּׁמַיִם וְדַאי.

וְעַל זֶה, מְאֹשֵׁר שְׁמֵנָה לְחָמוֹ, לֶחֶם ו', שֶׁהָרִי
 מִמֶּנּוּ נִזּוֹן הָעֵץ הַזֶּה, וְהוּא מְעַטֵּר אוֹתוֹ,
 כְּכַתּוּב (שִׁיר ג) בְּעֵטְרָה שְׁעֵטְרָה לוֹ אָמוֹ. וּכְשֶׁהוּא
 לּוֹקֵחַ, וְדַאי הוּא יִתֵּן מִעֲדֵנֵי מְלֶךְ. וּמִי הַמְּלֶךְ? זֶה
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָרִי מִמֶּנּוּ נִזּוֹנֵית, וְהוּא נוֹתֵן לָהּ
 עַל יַד הַצְּדִיק דְּרָגָה קְדוֹשָׁה אוֹת הַבְּרִית, וּמְכַאֵן
 לְשֹׂאֵר הַדְּרָגוֹת שְׁלֵמֻטָּה, וְכֻלָּם כָּמוֹ שְׁלֵמַעְלָה.

בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא הִזְקֵן אָמַר כֵּן: מְאֹשֵׁר
 שְׁמֵנָה לְחָמוֹ – זֶה לֶחֶם שַׁבָּת, שֶׁהוּא
 מְעַנֵּג, עַל אַחַד שְׁנַיִם, כְּכַתּוּב לְקַטּוֹ לֶחֶם מִשְׁנָה.
 מַה זֶה לֶחֶם מִשְׁנָה? אֲלֵא שְׁנֵי לֶחֶם, לֶחֶם מִן
 הַשָּׁמַיִם וְלֶחֶם מִן הָאָרֶץ. זֶהוּ לֶחֶם עֲנֵג, וְזֶהוּ לֶחֶם

עני. ובשבת נכלל לחם התחתון בלחם העליון, ומתברך זה משום זה, והוא לחם משנה.

ועוד היה אומר, לחם משנה של שבת לוקח משבת העליונה ששופעת ומאירה לכל, ומתחבר לחם בלחם, והוא משנה. ובכל מקום סוד של לחם נקבה היא, משום כך שמהנה כתוב ולא שמן, וכתוב (בראשית ט) כי אם הלחם אשר הוא אוכל, זו אשתו.

ואם תאמר, (שמואל א-ט) והלחם אזל מפלינו, ולא כתוב אזלה? לשאר המזון קוראים לחם, והדברים ידועים מה הוא שאר המזון ומה הוא לחם ממש. לחם שלמעלה בכל מקום זכר, לחם תחתון בכל מקום נקבה. ואנו מצאנו שלפעמים כתוב זכר ולפעמים נקבה, והכל דבר אחד, זהו כמו זה, והכל יפה.

בא ראה, אשר רשום למעלה ורשום למטה בתקוני כלה, ועל כל שנים עשר השבטים הים עומד עליהם ונתקן בהם. זהו שכתוב (מלכים א-ט) והים עליהם מלמעלה. וסוד הדבר - נתקן למעלה ונתקן למטה בארץ. נתקן למעלה בתקונים ידועים כמו של העולם העליון, ונתקן

לְמַטָּה בְּשָׁנִים עֶשֶׂר הַשְּׁבָטִים הִלְלוּ כְּמוֹ
שְׁלֹמֹעֲלָה, וְעַל כֵּן שְׂכִינָה לְמַעְלָה וְשְׂכִינָה לְמַטָּה
בְּשָׁבִיל [בְּתוֹכְכֶם שָׁל] יִשְׂרָאֵל, וּבְשָׁנִים עֶשֶׂר
שְׁבָטִים [וּבְשָׁנֵי שְׁבָטִים] [וּבְשָׁנֵי צְדָדִים] נִכְלָלָת
וְנִתְקַנְתָּ. אֲשֶׁר בְּתִקּוּנָהּ עוֹמֵד כְּשֶׁאֵר הַשְּׁבָטִים.

וְאֵם לֹא שָׁגְלָה מֹשֶׁה – לֹא נוֹדַע, שְׁכָתוּב (דְּבָרִים
ג') וְטָבַל בַּשֶּׁמֶן רָגְלוֹ, לְהִרְאוֹת אֵיפָה
הַקָּשָׁר שָׁלוֹ בְּמִקּוּמוֹ, שֶׁהוּא מְשַׁפֵּיעַ אוֹתוֹ שֶׁמֶן
מִשְׁחָה מְלַמְעֵלָה. מִשׁוּם כֵּן כָּתוּב בְּרוּךְ מְבַנִּים
אֲשֶׁר וְגו'.

רַבִּי שָׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, נִפְתְּלֵי אֵילָה שְׁלַחָה
הַנִּתֵּן אִמְרֵי שְׁפָר. הֲרִי נֹאמֵר שֶׁהַעוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן הוּא עוֹלָם שֶׁל זְכוֹר. כִּיּוֹן שֶׁעוֹלָה דָּבָר
מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּמַעְלָה, הַכֹּל הוּא זְכוֹר. מִנֵּיִן לָנוּ?
מִעוֹלָה. לָמָּה נִקְרְאת עוֹלָה? מִשׁוּם שֶׁעוֹלָה מֵעַל
הַנִּקְבָּה, וּמִשׁוּם כֵּן (וַיִּקְרָא א) עֲלָה זְכוֹר תָּמִים
יִקְרִיבֵנוּ וְגו'.

לָמָּה תָּמִים? וְכִי חֲתִיכוֹת חֲתִיכוֹת צָרִיף אוֹתוֹ
שָׂאוּמֵר תָּמִים?! מָה זֶה תָּמִים? אָלָא
כְּכָתוּב, הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָּמִים. מִתִּי תָּמִים?
בְּשֶׁעָה [בְּמִקּוּם] שְׁנַמּוּל, שֶׁהֲרִי הַזְכוֹר אֵינוֹ, וְלֹא

נודע אלא רק באותו מקום שנקרא תמים, ומהו?
 זו אות הברית, שבה נודע הזכר מן הנקבה,
 כפתוב (שם) איש צדיק תמים היה. משום כך זכר
 תמים, שנודע בו איבר זה ולא יסרו אותו.

ואם תאמר, הרי כתוב (ויקרא ד) נקבה תמימה? כך
 הוא ודאי. כמו שנקרא צדיק תמים, כך
 נקרא צדק תמימה, משום שהכל נטלה ממנו.
 משום כך עולה, שעולה מן הנקבה לזכר,
 וממקום זה ומעלה הכל הוא זכר, ומן הנקבה
 ומטה הכל הוא נקבה, והרי בארנו.

ואם תאמר, כך גם הנקבה שלמעלה. אלא סיום
 הגוף מראה על כל הגוף שהוא זכר, ראש
 הגוף נקבה, עד שיורד לסיום, וכשהסיום נראה,
 הרי עושה הכל זכר. אבל כאן ראש וסוף נקבה,
 שהרי כל תקון הגוף נקבה.

בא ראה, סוד עליון אחד יש בדבר זה, שהרי
 ראינו שיעקב ברוך את יוסף בתוך אחיו.
 כיון שצוה הקדוש ברוך הוא ארבעה דגלים
 בשכינה, בשנים עשר שבטים להתקן בהם, גרע
 מהם את יוסף, ושם במקומו את אפרים. מה
 הטעם הסתלק מהם יוסף? אם תאמר משום
 חטאו – לא כך, שהרי הוא צדיק.

אָפֵא סוד הדבֿר – יוסף הָיָה רֶשֶׁם שֶׁל זָכָר,
 שְׁכָתוּב בֵּין פֶּרֶת יוֹסֵף בֵּין פֶּרֶת עֲלֵי עֵינַי,
 וְכָתוּב מִשֵּׁם רַעֲה אֲבָן יִשְׂרָאֵל, מִשֵּׁם נְזוּנִית אֲבָן
 יִשְׂרָאֵל הַזֹּאת. אֲבָן – זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְעֲלִיָּהּ
 אָמַר דָּוִד (תהלים קיח) אֲבָן מֵאֶסוּ הַבּוֹנִים הִיתָה
 לְרֹאשׁ פִּנֵּה. וּמִשׁוּם שְׂיוֹסֵף הוּא רֶשֶׁם שֶׁל זָכָר,
 נִקְרָא יוֹסֵף הַצְּדִיק, שֶׁהָרִי הוּא וְדַאי צְדִיק, מִשֵּׁם
 רַעֲה אֲבָן יִשְׂרָאֵל.

וּמִשׁוּם שְׁכָל תְּקוּנֵי הַשְּׂכִינָה הֵן נִקְבוֹת, הַסְּתַלֵּק
 יוֹסֵף מִשֵּׁם וְהַתְּמַנָּה תַּחְתּוֹ אֲפָרִים,
 וְהוּא נִקְבָּה לְתַקּוּנֶיהָ. וּמִשׁוּם שֶׁהוּא כֶּךָ, הַתְּמַנָּה
 לְצַד מַעְרָב, מְקוּם שְׁשׁוּרָה הַנִּקְבָּה, וְאוֹתוֹ רֶשֶׁם
 שֶׁהוּא זָכָר הַסְּתַלֵּק מִתְּקוּנֶיהָ, מִשׁוּם שֶׁהוּא עוֹלָם
 שֶׁל נִקְבָּה וְלֹא עוֹלָם שֶׁל זָכָר, וְכָל תְּקוּנֶיהָ
 דוֹרְשִׁים נִקְבוֹת.

וּמִשׁוּם כֶּךָ, יוֹסֵף שֶׁהוּא צְדִיק, הַסְּתַלֵּק
 מִתְּקוּנֶיהָ, וְהַתְּמַנָּה אֲפָרִים תַּחְתּוֹ.
 וְעַל כֵּן כָּל שְׁנַיִם עֶשֶׂר הַשְּׂבָטִים הֵם תְּקוּנִים שֶׁל
 שְׂכִינָה, וְכֻלָּם צְרִיכִים כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה, חוּץ מִדְּרָגַת
 הַצְּדִיק שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כָּל הָאֵיבָרִים זָכָר, וְלֹא צְרִיף
 לְהַכְחִישׁ [אוֹתוֹ].

נִפְתָּלִי אֵילָה שְׁלַחַה הַנִּתֵּן אֲמַרִי שְׁפָר, הֵינּוּ מֵה
שְׁכֶתוֹב (שיר ד) וּמְדַבְּרֶךָ נְאוּה. מְשׁוּם
שְׁקוּל מְנַהִיג אֶת הַדְּבוּר, וְאֵין קוּל בְּלִי דְבוּר.
וְאוֹתוֹ הַקּוּל נִשְׁלַח מִמְּקוֹם עֶמֶק שְׁלִמְעָלָה,
וְשִׁלּוּחַ מִלְּפָנָיו לְהַנְהִיג הַדְּבוּר, שְׁאֵין קוּל בְּלִי
דְבוּר, וְלֹא דְבוּר בְּלִי קוּל. וְזֶה כָּלֵל שְׁצָרִיךְ אֶת
הַפֶּרֶט, וּפְרֵט שְׁצָרִיךְ אֶת הַכָּלֵל, וְזֶה קוּל שְׁיּוֹצֵא
מִדְרוֹם וּמְנַהִיג אֶת הַמַּעְרָב, יוֹרֵשׁ לְשָׁנֵי צְדָדִים.
וְזֶהוּ שְׁכֶתוֹב (דברים לג) וּלְנִפְתָּלִי אֲמַר וּגּוֹ', יָם וְדְרוֹם
יִרְשָׁה. לְמַעְלָה זָכַר, לְמַטָּה נִקְבָּה. מְשׁוּם כִּי
נִפְתָּלִי אֵילָה שְׁלַחַה, נִקְבָּה לְמַטָּה. כְּמוֹ זֶה זָכַר
לְמַעְלָה, שְׁכֶתוֹב הַנִּתֵּן אֲמַרִי שְׁפָר. הַנִּתֵּן כָּתוּב,
וְלֹא הַנּוֹתֵנָת.

בא רֵאָה, מַחְשְׁבָה רֵאָשִׁית הַכֹּל, וּמְשׁוּם שֶׁהִיא
מַחְשְׁבָה, הִיא בְּפָנִים נִסְתָּרָת וְלֹא נּוֹדְעָת,
כְּאֲשֶׁר מִתְּפַשְׁטֵת מַחְשְׁבָה זֶה יוֹתֵר, בְּאֵה לְמָקוֹם
שְׁשׁוּרָה הָרוּחַ, וּכְשֶׁמְגִיעָה לְאוֹתוֹ מְקוֹם נִקְרָאת
בֵּינָן, וְזֶה לֹא נִסְתָּר כְּבִתְחִלָּה. וְאֵף עַל גַּב שֶׁהוּא
נִסְתָּר, רוּחַ זֶה מִתְּפַשְׁטֵת וּמוֹצִיאָה קוּל כְּלוּל מֵאֵשׁ
מִים וְרוּחַ, שֶׁהֵם צְפוֹן דְרוֹם וּמִזְרָח. וְהַקּוּל הַזֶּה
כָּלֵל שֶׁל כָּל שְׁאָר הַחִילּוֹת, וְקוּל זֶה מְנַהִיג אֶת
הַדְּבוּר, וְזֶה נוֹתֵן דְבָר מְתָקָן, מְשׁוּם שְׁקוּל נִשְׁלַח

ממקום הרוח, ובא להנהיג הדבור, להוציא
דברים ישרים.

ובשתסתכל בדרגות, הוא מחשבה, הוא בינה,
הוא קול, הוא דבור, והכל אחד.
והיא היא המחשבה, ראשית הכל, ולא היה
פרוד, אלא הכל אחד וקשר אחד, שהיא מחשבה
ממש שנקשרה באין ולא נפרד לעולמים, וזה
הוא (זכריה יד) ה' אחד ושמו אחד. ועל זה הנתן
אמרי שפר כתוב, זה הגוף.

סיום הגוף, זה שכתוב בן פרת יוסף בן פרת עלי
עין. למה פעמים? אלא בן פרת למעלה,
בן פרת למטה. ולמה אינו בן פרת למטה בתקוני
המלכה? משום שבנות צעדה להיות עלי שור,
שצריכים בנות לתקוניה ולא בנים, כמו שנאמר
(משלי לא) רבות בנות עשו חיל וגו'. רבות בנות
עשו חיל, אלו שנים עשר שבטים.

בא ראה, מלכות הקדושה לא מקבלת מלכות
קדושה שלמה עד שמתחברת באבות,
וכשמתחברת באבות, נבנה בנין שלם מהעולם
העליון, שהוא עולם הזכר, ועולם העליון נקרא
שבע שנים, כי כל שבע השנים בו.

וְסִימָן לְדַבָּר – (מלכים-א ו) **וַיִּבְנֶהוּ שִׁבְעַ שָׁנִים**, זֶה עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְלֹא כָתוּב בְּשִׁבְעַ שָׁנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לא) **כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ**, וְלֹא כָתוּב בְּשֵׁשֶׁת, וְכָתוּב (בראשית ב) **אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָה, בְּאֲבָרָהֶם. וְאֲבָרָהֶם נִקְרָא שִׁבְעָה יָמִים**, וְבוֹ נִבְנְהָ הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן [כְּמוֹ זֶה וַיִּבְנֶהוּ שִׁבְעַ שָׁנִים], וְאֵלֶּה נִקְרָאִים עוֹלָם הַזָּכָר [וְבוֹ שִׁבְעַ שָׁנִים].

כְּמוֹ זֶה לְמַטָּה יֵשׁ שִׁבְעַ שָׁנִים, סוּד הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְסוּד זֶה שְׁכָתוּב (מלכים-א ח) **שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים אַרְבַּעַ עָשָׂר יוֹם. שְׁפִיזוֹן שָׁאֵמַר שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים, לֹא יִדְעֶנּוּ שֶׁהֵם אַרְבַּעַ עָשָׂר? אֵלֶּה לְהִרְאוֹת עוֹלָם עֲלִיּוֹן וְעוֹלָם תַּחְתּוֹן, וְהֵם שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים. אֵלֶּה זְכָרִים וְאֵלֶּה נְקִיבוֹת. אֵלֶּה הַנְּקִיבוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה עֲלֵיהֶם, שְׁכָתוּב (משלי לא) **רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל, חֵיל, אֵלֶּה שָׁנִים עָשָׂר שְׁבָטִים שֶׁהֵם עָשׂוּ חֵיל, כְּכָתוּב (במדבר ב) כָּל הַפְּקוּדִים לְמַחְנֵה יְהוּדָה וְגו', וְכֵן כָּלָם.****

וְאֵם תֵּאֱמַר רַבּוֹת, וְהִרִי הֵם שָׁנִים עָשָׂר וְלֹא יוֹתֵר, חוּץ מֵאוֹתוֹ הַחֵיל שֶׁעָשׂוּ, מֵה זֶה

רבות? אלא כמו שכתוב (בראשית יח) זַעֲקַת סְדָם וְעַמָּרָה כִּי רַבָּה, כְּמוֹ גְדֻלָּהּ. וְכֵן רַבּוֹת גְּדוּלוֹת, עֲלִיוֹנִים וּגְדוּלִים עַל הַכֹּל, וְאֵלוֹ נִקְרָאִים (תהלים קד) חַיּוֹת גְּדוּלוֹת. עָשׂוּ חֵיל - אוֹתוֹ חֵיל שָׁעָשׂוּ שְׂסֻמוּכִים עֲלֵיהֶם נִקְרָאִים חַיּוֹת קִטְנוֹת עִם גְּדוּלוֹת, לְהִתְחַבֵּר כְּאַחַד, לְתַקֵּן בָּהֶם אֶת הַמַּלְכָּה, לְשִׂמַּח בָּהֶם עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם) לְוַיִּתֵּן זֶה יִצְרָתָ לְשַׁחֵק בּוֹ. מִשׁוּם כֶּךָ רַבּוֹת בְּנוֹת עָשׂוּ חֵיל. וְנֹאֶתָ עֲלִית עַל כְּלָנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים א-ז) עֶמֶד עַל שְׁנֵי עָשׂוּר בְּקֶר שְׁלֹשָׁה פָּנִים צְפוֹנָה וְשְׁלֹשָׁה וְגו', וְכָתוּב וְהִים עֲלֵיהֶם מְלַמְעֵלָה. הֵינּוּ וְנֹאֶתָ עֲלִית עַל כְּלָנָה.].

וְעַל זֶה בְּנוֹת צְעָדָה עָלֵי שׁוּר. בְּנוֹת צְעָדָה?! צוּעֵדוֹת הִיָּה צָרִיף לְכָתוּב! אֵלָּא אוֹתָהּ הָעֵין שְׂכָתוּבָה לְמַעְלָה, וּמִיָּהוּ? עֵין מְשַׁפֵּט, וְהוּא עוֹמֵד עָלֵי עֵין, וְהוּא עֵין, צְעָדָה וּפּוֹסַעַת לְקַחַת בְּנוֹת לְתַקּוּנֶיהָ, וְזֵהוּ בְּנוֹת צְעָדָה, וְלֹא בָּנִים. בְּנוֹת צְעָדָה, הַסְּתַכְּלוֹת לְתַקּוּנֶיהָ, וְלֹא בָּנִים. וַיִּמְרָרוּהוּ וְרַבּוּ - בְּהַסְּתַכְּלוֹת שֶׁל אֶהְבָּה אֵלָיו, כְּכָתוּב (שיר ו) הַסְּבִי עֵינֶיךָ מִנְּגָדֵי שָׁהִם הִרְהִיבֵנִי. וְעַל זֶה וַיִּשְׁטְמָהוּ בְּעַלֵי חַצִּים.

וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ, זֹו קִשְׁתּוֹ. מַה זֶה קִשְׁתּוֹ?
 זו בת זוגו. בְּאֵיתָן - חֲזַק הַלְבִּישָׁה
 עָלָיו, שְׁלֹא נַחֲלֵשׁ כַּחֲהָ, שְׁהָרִי יִדְעָה שְׁיֹוסֶף
 לֹא יִסְטָה בְּאוֹתָהּ דְרָגָה שֶׁל אוֹת הַבְּרִית שֶׁלוֹ
 לְיָמִין וְלִשְׂמָאל.

וַיִּפְזֹו, מַה זֶה וַיִּפְזֹו? אֲלֹא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים יט)
 הַנְּחַמְדִּים מְזַהֵב וּמְפֹז רַב, וְכָתוּב (איוב כח)
 וַתְּמוֹרְתָהּ כְּלִי פֶז. הַתְּכַבְּדוּ זְרוּעוֹתָיו בְּמַרְגְּלִית
 עָלְיוֹנָה. מִיַּדִּי אָבִיר יַעֲקֹב - מֵאוֹתָם שְׁנֵי צְדָדִים
 שֶׁהַתְּחִזֵּק בָּהֶם יַעֲקֹב. מִשָּׁם רָעָה אָבֶן יִשְׂרָאֵל -
 מִשָּׁם נִזְוֵנִית אוֹתָהּ אָבֶן יִקְרָה, כְּמוֹ שֶׁאִמְרָנוּ.
 עוֹד, מֵאוֹתָם שְׁנֵים עָשָׂר צְדָדִים נִזְוֵנִית אוֹתָהּ
 אָבֶן יִקְרָה, שֶׁהֵם צָפוֹן וְדָרוֹם, וְהִיא נִתְּנָה
 בֵּינֵיהֶם וְהַתְּבָרְכָה מֵהֶם, וְנִזְוֵנָה מֵהֶם עַל [דְרָגָה]
 יַדֵּי צְדִיק.

בֵּא רְאֵה, לְיוֹסֶף נוֹסֶפָה בְּרָכָה אַחֲרַת, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר מֵאֵל אָבִיךָ וַיַּעֲזֹרְךָ וְגו'. פָּסוּק זֶה
 קִשָּׁה. מֵאֵל אָבִיךָ וַיַּעֲזֹרְךָ, אֵל אָבִיךָ יַעֲזֹרְךָ צָרִיךָ
 לְהִיּוֹת! מַה זֶה מֵאֵל אָבִיךָ וְאַחַר כֵּן וַיַּעֲזֹרְךָ? וְאַתָּה
 שְׂדֵי, וְאַל שְׂדֵי צָרִיךָ לְהִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בראשית
 מג) וְאַל שְׂדֵי יִתֵּן לָהֶם רַחֲמִים לְפָנַי הָאִישׁ.
 וַיְבָרְכֶךָ, יְבָרְכֶךָ צָרִיךָ לְהִיּוֹת!

אָפֵּא הוֹרִישׁוּ מִלְמַעְלָה וּמִטָּה. הוֹרִישׁוּ מִלְמַעְלָה, מֵאֵל אָבִיךָ, שֶׁהוּא יִרְשֶׁה עֲלֵיוֹנָה, מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם. וַיַּעֲזְרֶךָ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִחְלִיף מְקוֹם זֶה לְמְקוֹם אֲחֵר, וְשִׁסְיוֹעוֹ יִהְיֶה מִמְקוֹם זֶה וְלֹא מֵאַחֵר.

וְאֵת שְׂדֵי, מַה זֶה וְאֵת שְׂדֵי? אֵלֶּא זוֹ דְרַגְנָה אַחֲרַת תַּחְתּוֹנָה, שֶׁהֲרִי שְׁנִינּוּ, בְּכֹל מְקוֹם אֵת ה' - זוֹ הַשְּׂכִינָה, כְּמוֹ (ישעיהו ו) וְאָרָא אֵת ה', אֵת לְרַבּוֹת. וְאֵת - לְהַכְלִיל יוֹם בְּלִילָה וְלִילָה בְּיוֹם, כְּפִתּוּב וְאֵת שְׂדֵי, שֶׁהֲרִי מִשָּׁם יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת לְבָרֵךְ אֵת הָעוֹלָמוֹת.

עוֹד, לָמָּה לֹא אָמַר וְאֵל שְׂדֵי, שֶׁהֲרִי גַם כֵּן מִשְׁמַע כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ, שְׁכָתוּב וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים, הַכֹּל מְקוֹם אֶחָד הוּא, לָמָּה הַשְּׂאִיר ל' וְכָתַב ת'? אֵלֶּא זֶהוּ סוּד, שְׁכָשְׂאוֹתָם שְׁבִילִים יוֹצְאִים מִלְמַעְלָה, כָּלֵל שֶׁל הַתּוֹרָה, מוֹרִישׁ אֵת הַשְּׁמַיִם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֵת הַשְּׁמַיִם - כָּלֵל שֶׁל עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת. וּמִכָּאן יוֹצְאִים לַתּוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה שֶׁנִּקְרָאת אֶרֶץ, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ וְאֵת הָאֶרֶץ - כָּלֵל שֶׁל עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת. וְהַשְּׁמַיִם כּוֹלְלִים הַכֹּל כְּאַחַד, וְאִזּוֹ מִתְעַטֶּרֶת

הַלְבָּנָה בְּכָל יוֹשֶׁבֶת בְּשַׁלְמוֹת, וְהַבְּרָכוֹת שׁוֹפְעוֹת
אֲז מִשָּׁם, וְעַל זֶה וְאֵת שְׂדֵי.

וַיְבָרְכֵהָ, כְּדֵי שְׂיִהְיֶה לוֹ תָמִיד קִיּוֹם וַיּוֹתֵר,
שְׁהָרִי בְּכָל מְקוֹם שִׁישׁ בּוֹ וְאִ"ו, יֵשׁ
לוֹ תוֹסֶפֶת וְקִיּוֹם. עַד כָּאֵן כָּלָל, וְאַחַר כֵּךְ עָשָׂה
פָּרֵט, שְׁכָתוֹב בְּרַכַּת שָׁמַיִם וְגו'.

בְּרַכַּת אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל בְּרַכַּת הוֹרֵי. וְדַאי שְׁבָרַכְתָּ
אָבִיךָ גָּבְרוּ, שְׁהָרִי יַעֲקֹב הוֹרֵי שְׁבַח שֶׁל
הַכֹּל יוֹתֵר מֵהָאָבוֹת, שְׁהָרִי הוּא הִיָּה שָׁלֵם בְּכָל,
וְהַכֹּל נָתַן לְיוֹסֵף. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׁכָךְ רָאוּי,
שְׁהָרִי צָדִיק נוֹטֵל הַכֹּל וַיּוֹרֵשׁ הַכֹּל כְּאַחַד, וְכָל
הַבְּרָכוֹת שְׁרוּיוֹת בּוֹ. הוּא מוֹרִיק בְּרָכוֹת מִהָרֵאשׁ
לְמַעַלָּה, וְכָל אֵיבָרֵי הַגּוּף כֻּלָּם נִתְקַנּוּ לְהוֹרִיק בּוֹ
בְּרָכוֹת, וְאֲז נַעֲשֶׂה נְהַר שְׂיוֹצֵא מֵעֵדֶן.

מָה זֶה מֵעֵדֶן? אֵלָּא בְּכָל שְׁעָה שְׁכָל הָאֵיבָרִים
יוֹשְׁבִים בְּקֶשֶׁר אֶחָד, וְהֵם בְּעֵדוֹן שֶׁל
הַשְּׁתוֹקְקוֹת מִהָרֵאשׁ לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, וְכָלֵם
מֵעֵדוֹן וְהַשְּׁתוֹקְקוֹת שְׁלָהֶם מְרִיקִים בּוֹ, וְנַעֲשֶׂה
נְהַר שְׁשׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן וְדַאי. עוֹד מֵעֵדֶן –
מִחֻכְמָה עַלְיוֹנָה שׁוֹפֵעַ הַכֹּל לְהַמְשֵׁךְ, וְעוֹשֶׂה נְהַר,
וְנִמְשָׁךְ עַד שְׁמַגִּיעַ לְדַרְגָּה הַזֹּאת, וְאֲז הַכֹּל בְּבָרְכוֹת,
וְהַכֹּל אֶחָד.

עַד תְּאֹת גְּבַעַת עוֹלָם, [זֶה עַד] תְּשׁוּקַת אוֹתָן
 גְּבַעוֹת עוֹלָם, וּמִי הֵם? שְׁתֵּי נְקֻבוֹת, אַחַת
 לְמַעְלָה וְאַחַת לְמַטָּה, שְׁכָל אַחַת נִקְרְאת עוֹלָם.
 וּתְשׁוּקַת כָּל אֵיבָרֵי הַגּוּף בְּאוֹתָן שְׁתֵּי אִמָּהוֹת.
 תְּשׁוּקָה לֵינֵק מֵהָאֵם הָעֲלִיוֹנָה (בִּינָה), וּתְשׁוּקָה
 לְהִקְשֵׁר בָּאֵם הַתַּחְתּוֹנָה, וּתְשׁוּקַת הַכֹּל אַחָד.
 מִשׁוּם כֵּךְ כָּלָם [כְּרְאוּיָן]. תְּהֵינָן לְרֵאשׁ יוֹסֵף וְגו',
 לְהַתְּבַרֵךְ אוֹתָהּ דְרָגָה שֶׁל צְדִיק וְלִטַל הַכֹּל כְּרְאוּיָן.

אֲשָׁרֵי אוֹתָם שֶׁנִּקְרְאוּ צְדִיקִים, שֶׁהָרִי צְדִיק לֹא
 נִקְרָא אֱלֹא מִי שֶׁשׁוֹמֵר דְרָגָה זוֹ, אוֹת
 הַבְּרִית הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת, אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וּבְעוֹלָם הַבָּא. יֵצְאוּ מִן הַמְּעָרָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 כָּל אַחָד וְאַחָד יֹאמַר דָּבָר, וְנִלְךָ בַדְרָךְ.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר פְּסוּק אַחֲרָיו, בְּנִימִין זָאב יִטְרֵף
 וְגו'. בְּנִימִין זָאב יִטְרֵף, לָמָּה זָאב? אֱלֹא
 מִשׁוּם שֶׁכָּךְ נִרְשָׁם בַּכֹּסֵא, שֶׁהָרִי כָּל הַחַיּוֹת,
 קְטַנּוֹת וְגִדּוּלוֹת, רְשׁוּמוֹת שָׁם, כְּפִתּוּב (תְּהִלִּים קד)
 חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גִּדּוּלוֹת, וְהַכֹּסֵא שֶׁעָשָׂה שְׁלֵמָה
 כֵּךְ נִרְשָׁם, כְּמוֹ שְׁלֵמַעְלָה.

עוֹד זָאב יִטְרֵף, שֶׁהָרִי הַמְּזַבַּח הִיָּה בְּחֻלְקוֹ,
 וּמְזַבַּח הוּא זָאב. שָׁאֵם תֹּאמַר שֶׁבְּנִימִין

הוא זָאב – לא כֶּף, אֶלָּא הַמְזַבֵּחַ שֶׁהִיָּה בְּחֶלְקוֹ
הוא זָאב, שֶׁהִיָּה אוֹכֵל בְּשֵׁר כָּל יוֹם, וּבְנִימֵינָה הִיָּה
זֵן אוֹתוֹ. מִשּׁוֹם שֶׁהִרִי הִיָּה בְּחֶלְקוֹ, כְּבִיכּוֹל הוּא
מְפָרְנֵס וְזֵן אֶת הַזָּאב הַזֶּה. עוֹד זָאב יִטְרֹף – זָאב
יִזּוֹן, וּמִיֵּהוּ? אֵלֶּה בְּעֲלֵי יְרִיבוֹת שְׁעוֹמְדִים
לְמַעַלָּה לְקַטְרֵג, וְכֹלֵם נִהְנֶה וְנִתְקַנּוּ מֵהַקְּרָבָן,
וּמֵעוֹרְרִים הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁלְמַעַלָּה.

בַּבְּקָר יֹאכֵל עַד וְלָעֶרֶב יִחַלֵּק שְׁלָל. מַה זֶה
בַּבְּקָר יִחַלֵּק עַד? אֶלָּא בַּבְּקָר, שְׁאֲבָרְהֶם
מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם וְנִמְצָאת שְׁעַת רְצוֹן, הַקְּרָבָן
עוֹשֶׂה הַתְּעוֹרְרוֹת וְנִחַת רוּחַ וְעוֹלָה עַד ע"ד, אוֹתוֹ
מִקּוֹם שְׁכָתוֹב (דְּבָרִים ל) וְשִׁבְתָּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ.

עוֹד בַּבְּקָר, מַה זֶה בַּבְּקָר? זֶה אֲבָרְהֶם, כְּמוֹ
שְׁאֲמָרְנוּ, שְׁכָתוֹב (בְּרֵאשִׁית כב) וַיִּשְׁכֵּם אֲבָרְהֶם
בַּבְּקָר. בְּזִמְנָה שְׁנִמְצָא רְצוֹן, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה לֹא הִיָּה
אוֹכֵל קְרָבָן אַחֵר, וּמַה הִיָּה אוֹכֵל? אוֹתוֹ מִקּוֹם
שְׁנִקְרָא ע"ד, וְהוּא כֶּסֶף עֲלִיוֹן, שֶׁהוּא עֲדֵי עַד,
כְּכָתוֹב עֲדֵי עַד וְגו'. וְזִמְנָה אֲכִילָה בַּבְּקָר שֶׁל ע"ד
הוּא, וְהָע"ד הַזֶּה [כֶּף גַּם כֵּן] לְמַעַלָּה [כֶּף נִקְרָא],
שְׁכָתוֹב (יִשְׁעִיָּה כו) בְּטַחוּ בְּה' עֲדֵי עַד. וּבַבְּקָר, הִיָּנוּ
קְרָבָן לַה' וְדָאֵי. יֹאכֵל עַד, וְלֹא אַחֵר.

עוֹלָה עֶשֶׂן, וְהִתְעוֹרְרוֹת הָאֱהָבָה נִקְשְׁרֹת,
 וּמִתְעוֹרְרֵת לְמַעְלָה וְעוֹמְדִים זֶה כְּנֶגֶד
 זֶה, וְאֵשׁ [וְנֵר] דּוֹלְקֵת וּמְאִירָה בְּהִתְעוֹרְרוֹת הַזֹּו
 שְׁלֵמֻטָּה, וְכֵהֵן מִתְעוֹרֵר, וְלוֹיִם מְשֻׁבְּחִים וּמְרֵאִים
 שְׂמֻחָה, וְאֵז מִתְנַסֵּף הַיֵּינן לְהִתְקַשֵּׁר בְּמַיִם, וְהַיֵּינן
 מְאִיר וּמְרֵאָה שְׂמֻחָה. מִשּׁוּם כֶּךָ, יֵינן טוֹב לְמֻטָּה
 לְהִרְאוֹת שְׂמֻחָה לַיֵּינן אַחַר שְׁלֵמַעְלָה, וְהַכֹּל
 מִתְעוֹרֵר לְקֶשֶׁר שְׂמַאל בְּיָמִין.

וְלָחֵם שֶׁהוּא סֵלֶת, מְלֻכּוֹת שְׂמַעוֹרְרֵת
 הִתְעוֹרְרוֹת, לוֹקְחִים אוֹתָהּ שְׂמַאל
 בְּיָמִין, וּמְקַשְׂרִים אוֹתָהּ בְּגוֹף, וְאֵז שׁוֹפֵעַ שְׂמֻן
 עֲלִיוֹן, וְלוֹקֶטֶת אוֹתוֹ עַל יַד הַצַּדִּיק. וְעַל זֶה
 צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הִתְעוֹרְרוֹת שֶׁל סֵלֶת בְּשֻׁמֵן, וּנְקֻשָׁר
 הַכֹּל כְּאַחַד, וְאֵז עֲדוֹן וְנַחַת שֶׁל יַחּוּד אַחַד,
 וְלוֹקֶטֶים עֲדוֹן וְנַחַת שֶׁל הַיַּחּוּד כֹּל אוֹתָם כְּתָרִים,
 וּנְקֻשְׂרִים זֶה בְּזֶה, וְהַלְבֵּנָה מְאִירָה, וּנְקֻשְׁרֵת
 בְּשֻׁמֵשׁ, וְיוֹשֵׁב הַכֹּל בְּעֲדוֹן.

וְאֵז קֶרְבֵּן לֵה', וְלֹא לְאַחַר, וְעַל זֶה בְּבִקְרָא יֹאכֵל
 עֵד, וְלֹא לְאַחַר [עֵד]. יֹאכֵל עַד וַיִּתְעַדֵּן
 וַיִּתְקַשֵּׁר בְּקֻשְׁרוֹ בְּתַחֲלָה. מִתִּי? בְּבִקְרָא, שְׂצָרִיךְ
 לְהִתְבָּרֵךְ הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ בְּתַחֲלָה, וְאַחַר כֶּךָ
 יִתְבָּרְכוּ הָאַחֲרִים.

וַעֲלֵ כֶּף אָסוּר לוֹ לְאָדָם לְכַרֵּךְ אֶת חֲבֵרוֹ
 בְּבִקְרָ עַד שְׂיִכְרֵךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהִתְבָּרֵךְ בְּרֵאשׁוֹנָה, וְהֵינּוּ
 בְּבִקְרָ יֹאכֵל עַד, וְאַחַר יִתְבָּרְכוּ הָאַחֲרִים.
 וְלַעֲרֵב יִחַלֵּק שָׁלֵל, שֶׁהָרִי הַקְּרַבְנוֹת שֶׁהֵיוּ
 בְּבִקְרָ, הַכֹּל נִקְרָב לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וְהִתְעוֹרְרוֹת עוֹלָה לְשֵׁם. וּמִשׁוֹם שֶׁהוּא
 הַתְּבָרֵךְ, הִיָּה קוֹשֵׁר קְשָׁרִים לְכֹל שְׂאֵר הַחֲזִילוֹת
 הָעֲלִיוֹנִים, וּמְחַלֵּק לָהֶם בְּרָכוֹת לְכֹל אֶחָד
 וְאֶחָד כְּרֵאוּי, וְנֹאָה לוֹ, וְהָעוֹלָמוֹת מִתְבַּשְׂמִים,
 וּמִתְבָּרְכִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

וְהֵינּוּ סוּד הַכְּתוּב (שִׁיר ה') אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבִשֵׁי
 וְגו', בַּתְּחִלָּה. אַחַר כֶּף חֵלֵק לְכֹלָם,
 וְאָמַר, אֲכָלוּ רַעִים שְׂתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים. מוֹרִיק
 בְּרָכוֹת לְכֹלָם, וּמְחַלֵּק לָהֶם לְכֹל אֶחָד וְאֶחָד
 כְּרֵאוּי לוֹ, וְלִכְּנֹן וְלַעֲרֵב יִחַלֵּק שָׁלֵל, שֶׁהָרִי הַשֵּׁם
 הַקְּדוֹשׁ יִתְבָּרֵךְ בַּתְּחִלָּה, וְכַעַת מְחַלֵּק בְּרָכוֹת
 לְכֹל הָעוֹלָמוֹת. שְׁלֵא תֹאמַר שֶׁהַקְּרָבֵן נִקְרָב לָהֶם
 וְלֹא לְשׁוֹם כַּח אַחַר, אֲלֵא הַכֹּל נִקְרָב לְקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא מוֹרִיק בְּרָכוֹת וּמְחַלֵּק בְּרָכוֹת
 לְכֹל הָעוֹלָמוֹת, וּמִשׁוֹם כֶּף קְרַבֵּן לָה', וְלֹא
 לְאַחַר.

סדר הלימוד ליום יט כסלו [יום 78 בשנה]

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּנֵי יִפְהָ אָמְרָת. עוֹד, הַתְּעוֹרְרוֹת אַחֲרַת שֶׁל הַקְּרָבָן, [הַכֹּל] כְּדֵי לְמַשֵּׁךְ בְּרָכוֹת וּלְעוֹרֵר בְּרָכוֹת, שְׂיִתְבָּרְכוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת. בְּתַחֲלָה קְרָבָן לַה', וְלֹא לְאַחַר. עַכְשָׁו תִּקְרִיבוּ אֶת קְרַבְנְכֶם, שְׂיִתְקַשְּׁרוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת כְּאַחַד, וְיִתְחַבְּרוּ וְיִתְבָּרְכוּ עַלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר פְּסוּק אַחֲרָיו, כָּל אֱלֹהֵי שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר וְגו'. כָּל אֱלֹהֵי שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל?! הֲיֵה צָרִיךְ (לְכַתֵּב) אֱלֹהֵי שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל, מַה זֶה כָּל אֱלֹהֵי? אֵלָּא לְחַבֵּר [לְחַתֵּם] אוֹתָם לְמָקוֹם שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת מוֹרִיקִים לְשֵׁם שְׁנַיִם עָשָׂר. שְׁנַיִם עָשָׂר וְדַאי, קְשָׁרִים שֶׁל תְּקוּנֵי הַגְּבִירָה, וְהִיא מִתְחַבֶּרֶת עִמָּם. זֶהוּ שְׁכַתוֹב שְׁנַיִם עָשָׂר. וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אַבְיָהֶם וַיְבַרֵךְ אוֹתָם, שֶׁהָרִי בְּמָקוֹם זֶה הַדְּבוּר שׁוֹרָה.

אֲשֶׁר דִּבֶּר, כָּאֵן קָשָׁר אַחַד לְהִתְחַבֵּר מִלְמָטָה לְמַעְלָה, וּמִלְמַעְלָה לְמַטָּה. מִלְמָטָה בְּשָׁנִים עָשָׂר הַשְּׁבִטִים הִלְלוּ, וְזֹאת הַתְּחַבְּרָה עִמָּם. אֲשֶׁר דִּבֶּר, הָרִי חֲבוּר זָכַר וּנְקֵבָה קָשׁוּר לְשָׁנֵי צְדָדִים, מִלְמָטָה וּמִלְמַעְלָה. לְסוּף קָשָׁר

אוֹתָם בַּמָּקוֹם שֶׁלְמַעֲלָה, זָכַר וּנְקָבָה כְּאַחַד, זֶהוּ שְׁכָתוֹב אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרָכְתוֹ וְגו'. מֵה זֶה כִּבְרָכְתוֹ? אֵלָּא כִּבְרַכְתָּ בֵּת זּוּגוּ. אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרָכְתוֹ, שְׁנִיֵּיהֶם כְּאַחַד.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קכח) יְבָרְכֶךָ ה' מְצִיּוֹן וְרָאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם וְגו'. יְבָרְכֶךָ ה' מְצִיּוֹן, שְׁמַמְנוּ יוֹצְאִים בְּרָכוֹת לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן, וְהוּא כּוֹלֵל כָּל הַבְּרָכוֹת וְנוֹתֵן לָהּ. וְאַחַר כֵּן וְרָאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם, לְהִרְאוֹת שְׁכָל הַבְּרָכוֹת בְּאוֹת מְזָכַר וּנְקָבָה. כְּמוֹ זֶה (במדבר ו) יְבָרְכֶךָ ה' וַיִּשְׁמְרֶךָ. יְבָרְכֶךָ ה' - מְזָכַר, וַיִּשְׁמְרֶךָ - מְנַקְבָה. יְבָרְכֶךָ ה' - מְזָכוֹר, וַיִּשְׁמְרֶךָ - מְשָׁמוֹר, וְהַכֹּל דְּבַר אֶחָד, מְשׁוּם שְׁמִשְׁנֵיֵיהֶם יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת לְעוֹלָמוֹת. וְעַל זֶה, אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרָכְתוֹ בְּרֶךְ אֹתָם.

רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח פְּסוּק וְאָמַר, וַיְכַל יַעֲקֹב לְצוֹת אֶת בְּנָיו וְגו'. וַיְכַל יַעֲקֹב לְצוֹת אֶת בְּנָיו, לְצוֹת? הֲיֵה צָרִיךְ (לְכַתֵּב) לְבָרֶךְ! אֵלָּא שְׁצוּהָ אוֹתָם אֶל הַשְׁכִּינָה לְהִתְקַשֵּׁר אֵלֶיהָ. עוֹד, שְׁצוּהָ אוֹתָם עַל עֶסְקֵי הַמַּעֲרָה, שֶׁהִיא קְרוּבָה לְגַן עֵדֵן, שְׁשָׁם קְבוּר אָדָם הָרֵאשׁוֹן.

בֵּא רָאָה, אוֹתוֹ מְקוֹם נִקְרָא קְרִית אַרְבַּע. מֵה הַטַּעַם? מְשׁוּם שְׁשָׁם נִקְבְּרוּ אַרְבַּעָה

זוגות: אָדָם וְחַוָּה, אַבְרָהָם וְשָׂרָה, יַצְחָק
וְרַבְקָה, יַעֲקֹב וְלֵאָה.

הָרִי יֵשׁ כָּאֵן קִשְׂיָא, שְׁשָׁנִינוּ, הָאָבוֹת הֵם מְרַכְּבָה
קְדוּשָׁה, וּמְרַכְּבָה לֹא פְחוֹת מֵאַרְבָּעָה,
וְשָׁנִינוּ שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חֵבֵר אֶת דָּוִד הַמֶּלֶךְ
עִמָּהֶם וְנַעֲשׂוּ מְרַכְּבָה שְׁלֵמָה, זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים
קיח) אָבֵן מֵאֶסוּ הַבּוֹנִים וְגו', שְׁדוּד הַמֶּלֶךְ הַתַּחֲבֵר
לְהִיּוֹת מְרַכְּבָה שְׁלֵמָה עִמָּהֶם. אִם כֵּן, דָּוִד צָרִיךְ
[לְהִתְקַשֵּׁר] לְהַקְבֵר בְּתוֹךְ הָאָבוֹת, וַיְהִי קִרְיַת
אַרְבַּע עָמוֹ, אִזּוֹ מָה הַטַּעַם לֹא נִקְבְּרָ עִמָּהֶם?

אַתָּה, דָּוִד הַמֶּלֶךְ מְקוּם מְתַקֵּן הִיָּה לוֹ כְּרֵאוּי,
וּמִיָּהוּ? צִיּוֹן, לְחֵבֵר אוֹתוֹ כְּאַחַד. וְאָדָם
שֶׁנִּקְבֵר בְּתוֹךְ הָאָבוֹת, הָרִי הֵם נִקְבְּרוּ עִמוֹ, מִשּׁוּם
שֶׁהוּא הִיָּה מֶלֶךְ רֵאשׁוֹן, וְנַעֲבָרָה מִמֶּנּוּ הַמְּלָכוֹת
וְנִתְּנָה לְדָוִד הַמֶּלֶךְ, וּמִיָּמֵיו שֶׁל אָדָם הַתְּקִים דָּוִד
הַמֶּלֶךְ, שֶׁעַל אָדָם נִגְזְרוּ אֵלֶיךָ שָׁנִים, וְהַעֲבָרוּ מִמֶּנּוּ
שְׁבַע עִים שָׁנִים, יָמָיו שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וְהוּא נִתֵּן
אוֹתָם, וְהָאָבוֹת אֵיךְ יִקְוּמוּ עַד שְׁיָבֵא דָּוִד הַמֶּלֶךְ?
אַלֵּא זָכָה לְמִקְוָמוֹ כְּרֵאוּי לוֹ, מִשּׁוּם כֵּן לֹא נִקְבְּרָ
עִם הָאָבוֹת.

זאת וְעוֹד, הָאָבוֹת שְׁרוּיִים בְּמִקְוָם שֶׁל זָכָר, וְדָוִד
בְּמִקְוָם שֶׁל נִקְבָה, וְהָאָבוֹת נִקְבְּרוּ עִמָּם

הַנְּקֻבוֹת, וְדוּד נְקֻבַר וְהִתְחַבֵּר בְּמָקוֹם שֶׁל זָכָר,
דָּבָר כָּרְאוּי לוֹ.

וַיֵּאָסֶף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה, מְשׁוּם שֶׁהָרִי הוּא
יוֹשֵׁב בְּמָקוֹם שֶׁל חַיִּים. כְּשֶׁרָצָה
לְהִסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם, הוֹרִיד רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה,
וְהִתְכַנַּס וְהִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וַיְגֹוע
וַיֵּאָסֶף אֶל עַמּוּיו. פָּתַח וְאָמַר, (שם פב) נִכְסְפָה
וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחֻצְרוֹת ה'. דָּבָר זֶה הָרִי
בְּאֵרוֹהוּ הַחֲבָרִים.

אֲבָל בֵּא רְאֵה, יֵשׁ מְדוֹרִים תַּחְתּוֹנִים וַיֵּשׁ מְדוֹרִים
עֲלִיוֹנִים. בְּעֲלִיוֹנִים לֹא [מְדוֹרִים] שׁוֹרִים
שָׁם, וּמִי הֵם? אוֹתָם בָּתִּים פְּנִימִיִּים וּבָתִּים
חִיצוֹנִיִּים הֵם נִקְרְאִים חֻצְרוֹת ה', מְשׁוּם שֶׁהֵם
עוֹמְדִים שָׁם בְּאֵהָבָה וּתְשׁוּקָה אֶל הַנְּקֻבָּה. בֵּא
רְאֵה, כְּשֶׁנִּשְׁמָה עוֹלָה, הַכֹּל מִתְעוֹרָר לְנֻקְבָּה,
שֶׁהָרִי הִיא אַחוּזָה בְּתְשׁוּקָה שְׁלֵמָה וְנִקְשָׁרֶת בּוֹ.

יַעֲקֹב לֹא מֵת, מְשׁוּם כֶּן לֹא נֵאֶמַר בּוֹ מוֹת,
אֲלֹא וַיְגֹוע וַיֵּאָסֶף אֶל עַמּוּיו. רְאֵה מֵה
כְּתוּב, וַיֵּאָסֶף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה, שֶׁהִתְכַנַּס
הַשֶּׁמֶשׁ אֶל הַלְּבָנָה. הַשֶּׁמֶשׁ לֹא מֵת, אֲלֹא
מִתְכַנַּס מִן הָעוֹלָם וְהוֹלֵךְ לְלִבְנָה.

בא ראה, בַּשָּׁעָה שֶׁהִתְכַנַּס יַעֲקֹב, הָאִירָה הַלְּבָנָה,
וּתְשׁוּקַת הַשָּׁמֶשׁ הָעֲלִיּוֹן הַתְּעוֹרָרָה אֵלָיו,
מִשׁוּם שֶׁכָּאֲשֶׁר הַשָּׁמֶשׁ עוֹלָה, מִתְעוֹרָר שָׁמֶשׁ
אַחַר, וְנִדְבָקִים זֶה בְּזֶה וְהַלְּבָנָה מֵאִירָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יָפָה אָמַרְתָּ, אָבֵל הָרִי נִתְבָּאָר
שֶׁהֲעֲלִיּוֹן, עוֹלָם הַזְּכוֹר, נִקְשָׁר בַּתְּחִתּוֹן,
שֶׁהוּא עוֹלָם הַנְּקֵבָה, וְהַתְּחִתּוֹן נִקְשָׁר לְעֲלִיּוֹן,
וְהַכֹּל זֶה כְּמוֹ זֶה.

וְהָרִי נֶאֱמַר שְׁנֵי עוֹלָמוֹת הֵם, כִּפְתּוּב מִן הָעוֹלָם
וְעַד הָעוֹלָם. וְאֵף עַל גַּב שְׁשֵׁתֵי נְקֻבוֹת הֵן
– אֶחָד מִתְקַן בְּזָכוֹר וְאֶחָד בְּנְקֵבָה. זֶה שְׁבַע
[שַׁבָּת], וְזֶה בַת שְׁבַע. זוֹ אִם וְזוֹ אִם. זוֹ נִקְרָאת
אִם הַבָּנִים, וְזוֹ נִקְרָאת אִם שְׁלֵמָה, כִּפְתּוּב (שִׁיר ג)
צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמֶלֶךְ שְׁלֵמָה וְגו'.
בְּמֶלֶךְ שְׁלֵמָה – בְּמֶלֶךְ שֶׁכֹּל הַשָּׁלוֹם שָׁלוֹ, זוֹ אִם
שְׁלֵמָה, כִּפְתּוּב (מַלְכִים-א יא) בַת שְׁבַע אִם שְׁלֵמָה.

וְכַתּוּב (שִׁם ה) וַתִּרְבַּח חֲכָמַת שְׁלֵמָה. חֲכָמַת שְׁלֵמָה
– זוֹ אִם שְׁלֵמָה, שְׁכַתּוּב (מִשְׁלֵי לא) דְּבָרֵי
לְמוֹאֵל מֶלֶךְ מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אָמוֹ. דְּבָרֵי לְמוֹאֵל
מֶלֶךְ, פְּסוּק זֶה לֹא נוֹדַע מֵהוּ הַסֵּתֵר שָׁלוֹ, אֶלָּא
דְּבָרֵי לְמוֹאֵל מֶלֶךְ – דְּבָרִים שֶׁנֶּאֱמָרוּ מִשׁוּם אֵל

שְׁהוּא מְלֶךְ. וּמִיֵּהוּ? זֶה (תהלים ז) וְאֵל זַעַם בְּכָל יוֹם.
 וְאֵל שְׂדֵי, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. לְמוֹאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (איוב מ) לָמוּ פִי. לְמוֹאֵל מְלֶךְ, שֶׁהִיא בַת שֶׁבַע.
 מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אִמּוֹ, כְּשֶׁהִתְגַּלָּה עָלָיו בְּגִבְעוֹן
 בַּחֲלוֹם הַלֵּילָה.

בא רֵאֵה, יַעֲקֹב הַתְּכַנֵּס לְלִבְנָה וְעָשָׂה בָּהּ פְּרוֹת
 לְעוֹלָם, וְאֵין לָהּ דוֹר בְּעוֹלָם שְׂאִין בּוֹ פְּרִי
 שֶׁל יַעֲקֹב, מִשּׁוֹם שֶׁהָרִי הוּא עוֹרֵר הַתְּעוֹרְרוֹת
 לְמַעְלָה, מִשּׁוֹם שֶׁכְּתוּב וַיֵּאָסֶף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה,
 שֶׁהִיא מִטַּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב וְדָאֵי.

אשרי חֶלְקוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁהָרִי הַשְּׂתֵלֵם לְמַעְלָה
 וּלְמַטָּה, שֶׁכְּתוּב (ירמיה ל) וְאַתָּה אֵל תִּירָא
 עַבְדֵי יַעֲקֹב נְאֻם ה' וְגו' כִּי אַתָּה אָנֹכִי. כִּי אַתָּה אַתָּה
 לֹא נֶאֱמַר, אֲלֵא כִּי אַתָּה אָנֹכִי, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

רבי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, וַיִּבְאוּ עַד גֶּרֶן הָאָטָד
 וְגו', וְכְתוּב וַיִּרְא יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַכּוֹנְעֵנִי אֶת
 הָאֵבֶל בְּגֶרֶן הָאָטָד וְגו'. בְּפִסּוּקִים הַלְלוּ יֵשׁ
 לְהַתְּבוֹנֵן בָּהֶם, מָה אֲכַפֵּת לָנוּ שֶׁהֵם בָּאוּ עַד
 גֶּרֶן הָאָטָד? וּמָה הִטְעַם כִּנּוּ אַבְלוֹת זו
 לְמִצְרַיִם, הָרִי צָרִיף הִיָּה לְכַתֵּב אֲבֵל יִשְׂרָאֵל,
 מָה הִטְעַם לְמִצְרַיִם?

אָפֵּא כִּךְ אָמְרוּ, כָּל אוֹתוֹ זְמַן שְׁהִיָּה יַעֲקֹב
בְּמִצְרַיִם, הַתְּבָרָכָה הָאָרֶץ בְּגִלְלוֹ, וְנִילוּס
הָיָה יוֹצֵא וּמִשְׁקָה אֶת הָאָרֶץ. וְעוֹד, שְׁפִסֵּק
הָרַעַב בְּגִלְלֵי יַעֲקֹב, וְעַל כִּךְ הַמִּצְרַיִם עָשׂוּ אֲבָל,
וְהַתְּכַנְנָה עֲלֵיהֶם.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קו) מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת ה' יִשְׁמִיעַ
כָּל תְּהִלָּתוֹ. פִּסּוּק זֶה בְּאֲרוּהוּ, אֲבָל מַה זֶה
יִמְלֵל? יַדְבֵּר הָיָה צָרִיךְ לְכַתֵּב! וְאִם תֹּאמַר שְׁזוֹ
דְּרֹךְ הַכְּתוּב, שְׁהָרִי הַפִּסּוּקִים הֵם כִּךְ – לֹא, שְׁכַלְמֵם
בְּאִים לְהִרְאוֹת דְּבַר, אֵף כָּאֵן בָּא לְהִרְאוֹת דְּבַר.
מִי יִמְלֵל [גְּבוּרוֹת ה'], כְּכַתוּב (דברים כג) וְקִטְפַת
מְלִילַת. גְּבוּרוֹת ה', מְשׁוּם שֶׁהֵם רַבִּים, שְׁהָרִי כָּל
גְּזֵרַת הַדִּין בָּאָה מִשָּׁם, וְלִכֵּן מִי הוּא שְׁיִסְלַק
וְיַעֲבִיר גְּזֵרָה אַחַת מֵאוֹתָן גְּבוּרוֹת שְׁעוֹשֵׂה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא?

עוֹד, מִי יִמְלֵל וַיַּדְבֵּר, הַכֹּל אֶחָד. יַדְבֵּר, שְׁהָרִי
כְּמָה וְכְמָה גְּבוּרוֹת הֵן שְׁאִין לָהֶם חֲשָׁבוֹן,
כְּמָה בְּעֵלֵי דִינִים, כְּמָה בְּעֵלֵי מְגַנִּים, כְּמָה שׁוֹמְרֵי
הַחֻקִּים, וְהַדְּבַר לֹא יְכוּל לְדַבֵּר לָהֶם.

וּבְמָה יְדוּעוֹת? כָּלֵם בְּהַגְדָּה, שְׁיִשׁ בָּהּ סוֹד
הַחֻכְמָה, שְׁהָרִי בְּדַבּוֹר וּבְאֲמִירָה לֹא

יכול לְדַבֵּר לָהֶם וּלְדַעַת אוֹתָם, אֲבָל בְּהֶגְדָּה הֵן
 יְדוּעוֹת, כִּפְתּוּב (תהלים קמה) דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח
 מֵעֲשִׂיף וּגְבוּרָתִיף יִגִּידוּ. בְּסוּד זֶה יוֹדְעִים, אֲבָל
 גְּבוּרָתִף, שֶׁהִיא גְּבוּרָה תַּחְתּוֹנָה, יִדְּבְרוּ, שִׁפְתּוּב
 וּגְבוּרָתִף יִדְּבְרוּ.

יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ, שְׂרָבִים הֵם [הַדְּרָגוֹת]
 הַדִּינִים שְׁנוֹדְעִים וּמְחַבְּרִים בְּתִהְלָה,
 וְכִמָּה חִילוֹת וְכִמָּה מַחְנוֹת שְׁמַתְחַבְּרִים בָּהּ,
 כִּפְתּוּב (איו"ב כה) הֵיִשׁ מִסְפָּר לְגִדּוּדִיו, וְעַל זֶה מִי
 יִכּוּל לְהַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ?

בֵּא רְאֵה, הַמְצָרִים כָּלֶם הָיוּ חֲכָמִים, וּמַצֵּד
 הַגְּבוּרָה יִצְאוּ, כִּמָּה חִילוֹת וְכִמָּה מַחְנוֹת
 וְכִמָּה דְרָגוֹת עַל דְּרָגוֹת, עַד שְׁמַגִּיעִים לְדְרָגוֹת
 הַתַּחְתּוֹנוֹת, וְהַמְצָרִים הָיוּ מְכַשְּׁפִים וְחֲכָמִים
 בָּהֶם, וְיוֹדְעִים נִסְתָּרוֹת הָעוֹלָם, וְהִסְתַּכְּלוּ,
 שֶׁהָרִי שֶׁבְּזָמֵן שִׁיעַקֵב קָיָם בְּעוֹלָם, אֵין עִם
 שִׁישְׁלֵט עַל בְּנָיו, וְיִדְּעוּ שֶׁהָרִי יִשְׁתַּעֲבְדוּ
 בְּיִשְׂרָאֵל זְמַנִּים רַבִּים.

כִּיּוֹן שִׁיעַקֵב מֵת, שְׁמַחוּ. הִסְתַּכְּלוּ מֵה יִהְיֶה
 בְּסוּף, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְגֶרֶן הָאֶטָד, שֶׁהוּא
 גִּזְרַת הַדִּין הַשּׁוֹלֵט. אֶטָד בְּגִימְטְרִיא יָד, כְּמוֹ

שְׁנֵאמַר (שמות יד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה וְגו' .
 כִּינֵן שֶׁהִגִּיעוּ לְמָקוֹם זֶה, רָאוּ הַגְּבוּרוֹת שִׁיּוּצָאוֹת
 מִהָאֵטָד הַזֶּה. וְלָמָּה נִקְרָא אֵטָד? אֲלֵא מָה אֵטָד
 יוּצָאִים קוֹצִים לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה, כֶּף גַּם יִיד
 יוּצָאוֹת מִמֶּנָּה אֲצַבְעוֹת לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה, וְכֹל
 אֲצַבַּע וְאֲצַבַּע עוֹלָה בְּכַמָּה גְבוּרוֹת, בְּכַמָּה דִּינִים,
 בְּכַמָּה הִנְהָגוֹת, אִזּוּ וַיִּסְפְּדוּ שָׁם מִסְפַּד גָּדוֹל וְכִבֵּד
 מְאֹד עַל כֵּן קָרָא שְׁמָה אֲבֵל מְצָרִים. וְדַאי אֲבֵל
 כִּבֵּד זֶה לְמְצָרִים, וְלֹא לְאַחֵר.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּרֶשׁ אֶת הַפֶּרֶשׁה. יֵצְאוּ מִתּוֹךְ
 הַמְּעָרָה. אָמַר, רָאִיתִי שְׁיוּם זֶה יִפֹּל בַּיֵּת
 בְּעִיר, וַיַּעֲדְרוּ שְׁנֵי [בְּנֵי] רוּמָאִים מְקַטְרְגִים.
 אִם אֲנִי בְּעִיר, לֹא יִפֹּל הַבַּיֵּת. חֲזְרוּ לְתוֹךְ
 הַמְּעָרָה וַיֵּשְׁבוּ.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (ישעיה י) צִהְלֵי קוּלְךָ בַּת
 גְּלִים וְגו'. צִהְלֵי קוּלְךָ, פְּסוּק זֶה נֶאמַר
 לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, מִשׁוּם שֶׁהִיא מְשַׁבַּחַת אֶת הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּקוֹל מְשַׁבַּח, וְעַל כֵּן צִהְלֵי קוּלְךָ.
 מִכָּאן לְמַדְנוּ, כֹּל מִי שֶׁרוּצֶה לְשַׁבַּח אֶת הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּקוֹל, צָרִיךְ לוֹ קוֹל נְעִים שִׁיעֲרַב
 לְאַחֵרִים שֶׁשׁוֹמְעִים אוֹתוֹ, וְאִם לֹא – לֹא יִקוּם
 לְהָרִים קוֹל.

בא ראה, לויים שפאו מצד זה, שכתוב (במדבר ח) ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבדה. מה הטעם? משום שקולו [דרגתו, ואם] נמוך, ולא יערב לאזנים כשאר חבריו, אז מעבירים מצבא העבדה הזה [מהחילים] של מעלה, שעומדים לנגן לעבודה הזו ולכבד את השם הקדוש פראוי.

החילות שלמעלה, חילות ומחנות כנגד התחתונים, לשבח את השם הקדוש ולזמר להם, ומשום כך ישוב מצבא העבדה. ומשום שכנסת ישראל משבחת את הקדוש ברוך הוא, אמר הכתוב צהלי קולך בת גלים, בת האבות.

עוד בת גלים – העולם הבא נקרא גלים, משום שהכל עומד בו, ונכלל בו תלי תלים, ויוצא ממנו לכל. עוד בת גלים – ככתוב (שיר ד) גל נעול, וכל אותם גלים ומעינות, כלם יוצאים מהעולם הבא, וכנסת ישראל היא בת גלים.

בא ראה, פסוק זה קשה. בתחלה כתוב צהלי קולך, שהוא כדי לזמר ולהרים קול, ואחר כך כתוב הקשיבי. אם כך, אז למה צהלי

קולך, כיון שכתוב הקשיבי? אלא צהלי כדי
לשבח ולזמר.

בא ראה, אם ישראל מתחילים לשבח ולזמר
לקדוש ברוך הוא, אז כתוב הקשיבי, מה
הטעם? בשביל שישאל משובחים ומזמרים
בשבילה לקדוש ברוך הוא, ועל זה כתוב צהלי
קולך, וכתוב הקשיבי.

לישה – משום שבאה מצד הגבורה, כמו
שנאמר (משלי ל) ליש גבור בבהמה.
ולשה זו גבורה, לשבר כחות וחקקים. עניה
ענתות – משום שהיא אספקלריה שלא מאירה
[עליה], עניה ודאי, אין לה ללבנה אור משל
עצמה, אלא רק מה שנותן לה השמש.

ענתות הוא שדה, כפר אחד, ושורים בו כהנים
עניים שמחזרים על הפתחים [של
הלוים], ואין מי שישגיח בהם, משום שכל אותם
בני אותו כפר [קלים], בזויים היו בעיני העם,
וביתם יותר ריק מכל העם, פרט למה שנותנים
להם, כמו עניים [קלים] בזויי עם. משום כך
ללבנה אין אור משל עצמה, אלא בשעה
שמתחבר עמה השמש היא מאירה.

בא רֵאָה, שְׁכַתוֹב (מלכים-א ב) וּלְאַבְיָתָר הַכֹּהֵן אָמַר
הַמֶּלֶךְ עֲנֵתת לִי עַל שְׁדִיף כִּי אִישׁ מוֹת אָתָּה.
וְכִי עַל שֶׁהִזְמִין אֶת אֲדוֹנֵיהוּ נִקְרָא אִישׁ מוֹת?
אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁהָיָה מִמָּקוֹם עָנִי, שֶׁנִּדְבָּקָה בּוֹ
הַלְבָּנָה, שֶׁהִיא עֲנִיָּה עֲנֵתוֹת.

וְאִם תֹּאמַר, (שם) וְכִי הִתְעַנִּית בְּכֹל אֲשֶׁר הִתְעַנָּה
אָבִי, מִשּׁוּם כֶּף צַדִּיק שֶׁלֹּא הִרְג אֹתוֹ?
אֶלָּא אַבְיָתָר, מִשּׁוּם שֶׁהָיָה מִמָּקוֹם עָנִי, זָכָה בּוֹ
דָּוֶד עַד שֶׁלֹּא עָלָה לְמַלְכוּת, כִּשְׁהָיָה אוֹרֵב לוֹ
לְשֵׁאוֹל, וְהָיָה דָּרְכוֹ כְּעָנִי, [אֲחֵר כֶּף] כְּמוֹ זֶה
אַבְיָתָר. וְלִזְמַן שֶׁשָּׁלַט שְׁלֹמֹה, עֲמָדָה הַלְבָּנָה
בְּשִׁלְמוֹת, וְהָיְתָה בְּחֻדוֹהָ שֶׁל עֶשֶׂר, שֶׁהִכֵּל הָיָה
לוֹ, לֹא זָכָה בְּאַבְיָתָר.

וְדַאי שָׂדָה עֲנֵתוֹת סוּד הַדְּבָר הָיָה, וְיִרְמְיָה שֶׁקָּנָה
אוֹתוֹ, הִכֵּל הָיָה בְּשִׁבִיל לְרֶשֶׁת סוּד עֲלִיּוֹן.
בֹּא רֵאָה, כִּשְׁשׁוֹלְטַת הַלְבָּנָה, הִיא נִקְרָאת שָׂדָה
תְּפוּחִים. כִּשְׁהִיא בְּעָנִי, שָׂדָה עֲנֵתוֹת. מִשּׁוּם כֶּף
תְּשַׁבַּחַת שְׁלֹמֹה עוֹשָׂה לָּהּ עֶשֶׂר וּשְׁלֹמוֹת.

כְּמוֹ שְׁדוּד, כָּל יָמָיו הִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת לָּהּ שְׁלֹמוֹת
וּלְנַגֵּן מִיָּנִי זָמַר לְזָמַר וּלְשַׁבַּח לְמִטָּה,
וּכְשֶׁדָּוֶד הִסְתַּלַּק מֵהָעוֹלָם, הִשְׁאִיר אוֹתָהּ

בְּשִׁלְמוֹת, וּשְׁלֵמָה לְקַח אוֹתָהּ בְּעֶשֶׂר, בְּשִׁלְמוֹת,
שְׁהָרֵי הַלְּבָנָה יִצְאָה מֵהָעֲנִי וְנִכְנָסָה לְעֶשֶׂר,
שֶׁבְעֶשֶׂר הִזָּה שָׁלֹט עַל כָּל מַלְכֵי הָאָרֶץ.

וַעֲלֵ זָה, (סם י) אֵין כֶּסֶף [לא] נֶחֱשֵׁב בִּימֵי שְׁלֵמָה.
אֶלָּא הַכֹּל זָהב, שֶׁהַתְּרַבָּה הַזֶּהב, וּבְאוֹתוֹ
הַזְמַן כְּתוּב (אִיּוֹב כח) וְעֶפְרַת זָהב לוֹ, שְׁהָרֵי עֶפְרַת
שְׁלֵמְעֵלָה הָיָה מְסִתְּפֵל בּוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, וּבִהַסְתַּפְלוֹת
שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ וְתִקְפוֹ, הָעֶפְרַת נַעֲשֶׂה וּמִתְרַבָּה הַזֶּהב.
בֵּא רְאֵה, מִן הַהָרִים שֶׁכַּח הַשֶּׁמֶשׁ מֵאִיר שָׁם,
עֶפְרַת הָאָרֶץ שְׁבִין הַהָרִים כְּלָם עוֹשִׂים זָהב,
וְאֶלְמָלָא חֵיוֹת רְעוֹת שְׂרָבוֹת שָׁם, לֹא הָיוּ אֲנָשִׁים
עֲנִיִּים, מִשּׁוּם שֶׁתִּקְףָה הַשֶּׁמֶשׁ מֵרַבָּה אֶת הַזֶּהב.

מִשּׁוּם כִּךְ בִּימֵי שְׁלֵמָה אֵין כֶּסֶף נֶחֱשֵׁב לְמֵאוֹמָה,
שְׁהָרֵי תִקְףָה הַשֶּׁמֶשׁ מְסִתְּפֵל בְּעֶפְרַת וּמֵרַבָּה
אֶת הַזֶּהב. וְעוֹד, שְׁאוֹתוֹ עֶפְרַת הוּא צַד הַדִּין.
כְּשֶׁמְסִתְּפֵל בּוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, נוֹטֵל תִּקְףָה וּמִתְרַבָּה זָהב.
כִּינֵן שֶׁהַסְתַּפְּל שְׁלֵמָה בָּהּ, שֶׁבַח וְהַכְרִיז וְאָמַר,
(קִהְלַת א) הַכֹּל הָיָה מִן הָעֶפְרַת וְגו'.

וַעֲלֵ זָה שְׁלֵמָה לֹא הַצְטַרְךְ לְנַגֵּן כְּמוֹ דוֹד, אֶלָּא
שִׁירָה שֶׁהִיא אֶהְבָּה שֶׁל עֶשֶׂר, שֶׁהִיא אוֹר
וְאֶהְבָּה שֶׁכֹּל הַתְּשַׁבְּחוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הָיוּ בָּהּ,

השֶׁבַח שֶׁל הַגְּבִירָה כְּשִׁיּוֹשֶׁבֶת בְּכֶסֶף כַּנְגֵד הַמֶּלֶךְ.
הוא אָמַר.

כְּתוּב (מלכים-א י) וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֶּסֶף
בִּירוּשָׁלַם כְּאַבְנִים, מִשּׁוּם שֶׁהַכֹּל הִיָּה
זָהָב, וְהַעֲפָר נִקְשָׁר בְּשִׁמְאֵל בְּצַד הָאֲהָבָה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ב) שִׁמְאֵלוֹ תַחַת לְרַאשֵׁי, וְהַשֶּׁמֶשׁ
נִדְבֶק עִמָּה וְלֹא זָז מִמָּנָה.

שְׁלֵמָה טָעָה בְּזֶה, שֶׁהָרִי רָאָה שֶׁהַלְבָּנָה קָרְבָה
לְשֶׁמֶשׁ, וְהִימִין מִחֻבָּקָת, וְהַשִּׁמְאֵל תַּחַת
הָרֹאשׁ. כִּיּוֹן שֶׁהַתְּקָרְבוֹ זֶה לְזוֹ, אָמַר, הָרִי
הַתְּקָרְבוֹ כְּאַחַד, יְמִין מֵה כָּאֵן עוֹשֶׂה, שֶׁהָרִי יְמִין
אֵינָה אֶלָּא כְּדִי לְקָרֵב? כִּיּוֹן שֶׁקָּרְבוֹ זֶה בְּזֶה, לָמָּה
צָרִיךְ? מִיָּד אֵין כֶּסֶף [לֹא] נִחְשָׁב בִּימֵי שְׁלֵמָה.

אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אַתָּה דְּחִיתָ אֶת
הִימִין - חֲיִיךְ, אַתָּה תִצְטָרֵךְ לְחֹסֵד בְּנֵי
אָדָם וְלֹא תִמְצָא. מִיָּד סָטָה הַשֶּׁמֶשׁ מִכְּנֵגֵד
הַלְבָּנָה, וְהַלְבָּנָה הִתְחִילָה לְהַחֲשֹׁךְ, וְהִיָּה שְׁלֵמָה
מִחֲזֵר עַל הַפְּתָחִים וְאוֹמֵר (קהלת א) אֲנִי קֹהֶלֶת,
וְלֹא הִיָּה מִי שִׁיעֵשָׂה עִמּוֹ חֹסֵד. מָה הַטַּעַם?
מִשּׁוּם שֶׁדְּחָה אֶת הִימִין וְלֹא הִחְשִׁיב אוֹתוֹ, זֶהוּ
שְׁכָתוּב (מלכים-א י) אֵין כֶּסֶף [לֹא] נִחְשָׁב בִּימֵי
שְׁלֵמָה לְמֵאוּמָה.

וְלִכְן כָּל הַמְרָבָה תִּשְׁבְּחוֹת לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 מְרָבָה שָׁלוֹם לְמַעְלָה, מְשׁוּם כֶּךָ (ישעיה י'
 הַקְּשִׁיבִי לַיְשָׁה. כָּתוּב (איוב ד') לַיֵּשׁ אֲבָד מִבְּלֵי טָרֶף
 וְגו'. לַיֵּשׁ – הֵינּוּ לַיְשָׁה, כִּכְתוּב חֵק חֻקָּה. אֲבָד –
 כִּכְתוּב (ישעיה כז) וּבָאוּ הָאֲבָדִים. מִבְּלֵי טָרֶף –
 מְשׁוּם שֶׁהִיא בְּקִשָּׁה [סִבָּה] עָלֶיהָ לָתֵת, כִּכְתוּב
 (משלי לא) וַתִּקֶּם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ.

וּבְנֵי לָבִיא יִתְפָּרְדּוּ – מְשׁוּם שֶׁכָּל הַחִילִים,
 כְּשֶׁהִיא נוֹתֵנָת לָהֶם טָרֶף, כֻּלָּם מִתְחַבְּרִים
 כְּאַחַד וַיּוֹנְקִים כְּאַחַד. וּכְשֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת מִבְּלֵי
 טָרֶף, שֶׁהַגְּלוּת גּוֹרֵם, וְדַאי בְּנֵי לָבִיא יִתְפָּרְדּוּ,
 כֻּלָּם נִפְרָדִים לְכַמָּה צְדָדִים וְדָרְכִים כְּדֵי לְמַצֵּא
 לַעֲשׂוֹת דִּין. וְלִכְן כְּשֶׁהַקְּרֶבֶן נַעֲשָׂה, הַכֹּל
 מִתְקַנֵּים וּמִתְקַרְבִּים כְּאַחַד, כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ. עַכְשָׁו
 שְׁקֶרֶבֶן לֹא נַעֲשָׂה, וְדַאי שְׁבִנֵי לָבִיא יִתְפָּרְדּוּ,
 וּמְשׁוּם כֶּךָ אֵין לָנוּ יוֹם שֶׁלֹּא נִמְצָא בּוֹ דִין,
 שֶׁהָרִי לֹא מִתְעוֹרְרִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים
 בְּשִׁלְמוֹת עֲלִיוֹנָה כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ.

בֵּא רֵאָה, עַכְשָׁו תִּפְלֵת הָאָדָם מְעוֹרְרֵת שְׁלֵמוֹת
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וּבִבְרָכָה שְׁמִבְּרֶךְ אֶת
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְבָּרְכִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים,
 וְלִכְן בְּתַפְלָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכִים הָעוֹלָמוֹת. מִי

שְׁמֵכֶרֶךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - יִתְבָּרֵךְ. מִי שֶׁלֹּא
 מְבָרֵךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - לֹא מִתְבָּרֵךְ. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב (שמואל-א ב) כִּי מְכַבְּדֵי אֶכְבֵּד וּבְזֵי יִקְלוּ.

רב הַמְּנוּנָא הִזְקֵן לֹא נָתַן כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה לְאָדָם
 אַחֵר לְבָרֵךְ, [שְׂרָצָה לְטַל] אֶלֶּא הוּא הַקְּדוֹשׁ
 וְנִטַּל אוֹתוֹ [בְּיָמִין וּבְשְׂמָאל] בְּשֵׁתֵי יָדָיו וּמְבָרֵךְ.
 וְהָרִי אָמְרָנוּ שְׂצָרִיךְ לְטַל אוֹתוֹ בְּיָמִין [וְלֹא
 בְּשְׂמָאל] וּבְשְׂמָאל, וְאֵף עַל גַּב שְׂפָלָם הִתְעוֹרְרוּ
 בו - יִפֶּה הוּא.

אבֵּל כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה כֶּךָ צָרִיךְ כּוֹס, שְׁפָתוֹב (תהלים
 טז) כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא, שְׁהָרִי בְּכוֹס זו
 שׁוֹפְעוֹת הַבְּרָכוֹת מֵאוֹתָן יְשׁוּעוֹת שְׁלֹמַעֲלָה,
 וְהוּא נוֹטַל אוֹתָם וְכוֹנֵס אוֹתָם אֵלָיו, וְשֵׁם נִשְׁמַר
 [לָהֶם] יַיִן הָעֲלִיּוֹן וּמִתְכַּנֵּס בְּאוֹתוֹ כּוֹס, וְצָרִיכִים
 לְבָרֵךְ אוֹתוֹ בְּיָמִין [וּבְשְׂמָאל] וְלֹא בְּשְׂמָאל,
 וְהַיַּיִן שֶׁהוּא כָּנוּס בְּכוֹס הַזֹּאת, שְׂיִתְבָּרְכוּ כְּאַחַד,
 וְצָרִיכִים לְבָרֵךְ אֶת הַשְּׁלֶחֶן שֶׁלֹּא יִהְיֶה רֵיק
 מִלְּחָם וַיַּיִן, הַכֹּל [אַחַד] כְּאַחַד.

בא רֵאָה, כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל נִקְרְאת כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה,
 וְכִיּוֹן שֶׁהִיא כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, צָרִיךְ יָמִין
 וּשְׂמָאל [וְצָרִיךְ] לְטַל אוֹתָהּ, וְאוֹתָהּ כּוֹס נִתְּנָת בֵּין

יִמִּין לְשִׁמְאֵל, וְצָרִיכָה לְהִתְמַלֵּא יַיִן בְּשִׁבִיל יַיִן
הַתּוֹרָה שְׂיוֹצֵא מִן הָעוֹלָם הַבָּא.

וּבֵא רֵאֵה, כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, [כָּאן] בְּזֶה הַתְּגִלָּה
דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים כָּאן שְׁאֲנוּ בַּמַּעֲרָה, אוֹמֵר
כָּאן נִתְגַּלָּה סוּד הַמְּרֻכָּבָה הַקְּדוּשָׁה, כּוֹס שֶׁל
בְּרָכָה צָרִיף לְקַבְּלָהּ בְּיַמִּין וּבְשִׁמְאֵל, זֶה צְפוֹן
וְדָרוֹם, וְכוֹס שֶׁל בְּרָכָה שְׂיִהְיֶה נוֹטֵל בְּרָכָה מֵהֶם.

מִי זֶה כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה? זֶה (שִׁיר ג) מִטְּתוֹ שֶׁלְשִׁלְמָה,
שְׁצָרִיף שְׁתַּנַּתֵּן בֵּין צְפוֹן וְדָרוֹם, וְצָרִיף
לְהַנִּיחָהּ בְּיַמִּין, וְהַגּוֹף שְׂיִתְתַּקֵּן עִמָּהֶם, וְיִשְׁגִּיחַ
בְּאוֹתָהּ כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה לְבָרֵךְ אוֹתָהּ בְּאַרְבַּע
בְּרָכוֹת, מִשּׁוֹם שְׁכָתוּב (דְּבָרִים יא) תָּמִיד עֵינַי ה'
אֶלְהִיךָ בָּהּ וְגו'. נִמְצָא בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה סוּד
הָאֲמוּנָה, צְפוֹן וְדָרוֹם וּמִזְרָח וּמַעֲרָב, הֵרִי
מְרֻכָּבָה קְדוּשָׁה כְּרֵאוּי לוֹ.

וְשִׁלְחָן בְּלֶחֶם, כְּדִי שְׂיִתְבָּרַךְ אוֹתוֹ לֶחֶם שְׁלִמְטָה
וְיִתְבָּרַךְ לֶחֶם עֲנִי, וְיִהְיֶה לֶחֶם עֲנִי, וְהֵרִי
בְּאַרְנוֹ. וְיִמְצָא שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרַכַת בְּאַרְבַּעַת
צְדָדֵי הָעוֹלָם, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, לְמַעְלָה [בְּאוֹתוֹ
לֶחֶם שֶׁל בְּרָכָה]. וְכוֹס שֶׁל בְּרָכָה, לְחֵבֵר דָּוִד
הַמְּלֶךְ בְּאַבוֹת, וְיִתְבָּרַךְ לְמַטָּה, שְׂיִתְבָּרַךְ [וְהִשְׁלַחַן

בְּלַחֵם מִשׁוּם שְׂיִתְבָּרַךְ מְכֹל הַצְּדָדִים, מְלַמְעָלָה
וּמְלַמְטָה לְמַעְלָה בְּסוּד כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, שְׂיִתְחַבֵּר
יְדוּד הַמֶּלֶךְ בְּאֲבוֹת וַיִּתְבָּרַךְ לְמַטָּה, שְׂיִתְבָּרַךְ לַחֵם
עֲנִי וַיְהִיָּה לַחֵם עֲנֵג, וְהָרִי בְּאַרְנוּ. וַיִּתְבָּרַךְ] שְׁלַחְנוּ
שֶׁל הָאָדָם, שְׂיִמְצָא בּוֹ מְזוֹן תָּמִיד.

קָמוּ כֻלָּם וַנְּשַׁקּוּ יְדוּ. אָמְרוּ, בְּרוּךְ הַרְחֵמָן
שֶׁנִּכְנַסְנוּ לְכָאן וְשָׁמַעְנוּ דְּבָרִים אֵלָיו. יֵצְאוּ
מִן הַמַּעְרָה וְהִלְכוּ. כְּשֶׁנִּכְנְסוּ לָעִיר, רָאוּ קְבוּצַת
אֲנָשִׁים שְׂמֵתוֹ, שֶׁנִּפְּלָ עֲלֵיהֶם בֵּית. יָשְׁבוּ, וְרָאוּ
שֶׁסּוֹפְדִים לְאוֹתָם שְׂמֵתוֹ עִם אוֹתָם הִרּוּמָאִים.

פְּתַח רַבִּי שָׁמַעוֹן וְאָמַר, וַיָּבֵאוּ עַד גֶּרֶן הָאֵטָד,
מָה זֶה גֶּרֶן הָאֵטָד? אֵלָּא כָּאן רְמוֹז שֶׁל טוֹן
מְצָרִים שְׂיַעֲבֵר. גֶּרֶן הָאֵטָד – זֶה מְמַנֶּה הַשְּׁלִטוֹן
שֶׁל מְצָרִים שְׂיַעֲבֵר מִלְּפָנֵי שֶׁל טוֹן יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָרִי
רָאוּ [גֶּרֶן], כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מַלְכִים-א כב) מְלַבְּשִׁים
בְּגָדִים בְּגֶרֶן. וְעַל זֶה וַיִּסְפְּדוּ שֶׁם מְסַפֵּד גְּדוֹל
וְכַבֵּד מְאֹד וְגו'.

עַל כֵּן קָרָא שְׂמָה אַבְל מְצָרִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה,
שְׂוֹדָאֵי הִיָּה מְמַצְרִים. אֵף כָּאן לֹא שֶׁל
יְהוּדִים הֵם אֵלָּה בּוֹכִים, אֵף עַל גַּב שְׂמֵתוֹ בּוֹ
יְהוּדִים, וְאֵלָּה יְהוּדִים, שְׂאֵלְמָלָא הִיוּ יְהוּדִים

לא מתו, וכיון שמתו, הקדוש ברוך הוא מכפר על עוונותיהם.

אמר רבי שמעון, בא ראה, שיעקב, אף על גב שיצאה נשמתו במצרים, לא יצאה בראשית אחרת, מה הטעם? כמו שנתבאר, מיום שנברא העולם לא הייתה מטה שלמה כמו מטתו של יעקב. בשעה שהיה עולה מן העולם, נשמתו מיד נקשרה למקומה, והרי בארנו.

בא ראה, כשהיה יעקב נכנס למערה, נמצאו במערה כל הריחות של גן עדן, והמערה העלתה אור, ונר אחד דולק. וכשנכנסו האבות ליעקב למצרים להמצא עמו, עלה אור הנר. כיון שנכנס יעקב למערה, חזר הנר למקומו, ואז השתלמה המערה מכל מה שצריך.

ועד ימי העולם לא קבלה המערה איש אחר ולא תקבל, ונשמות שזוכות עוברות לפנייהם בבית המערה, כדי שיתעוררו ויראו את הזרע שהשאירו בעולם, וישמחו לפני הקדוש ברוך הוא. **אמר** רבי אבא, חניטה של יעקב מה היא? **אמר** לו, לך שאל את הרופא.

בא ראה, כתוב ויצו יוסף את עבדיו את הרפאים לחנט את אביו ויחנטו הרפאים את ישראל.

הַתְּעֵלָה עַל דְּעַתְךָ שְׁחַנִּיטָה זוּ הִיְתָה כְּמוֹ שֶׁל
שָׂאֵר בְּנֵי אָדָם? אִם תֹּאמֶר שֶׁבְּשִׁבִיל הַדָּרֶךְ הוּא
שְׁעָשׂוֹ, הֲרִי כְּתוּב וַיָּמַת יוֹסֵף בֶּן וְגוֹ' וַיִּישָׂם
בְּאֲרוֹן בְּמִצְרַיִם, הֲרִי לֹא הִלְכוּ עִמּוֹ בַּדָּרֶךְ, שֶׁהֲרִי
שֵׁם נִקְבְּרָה, וְכָתוּב וַיַּחְנֹטוּ אֹתוֹ?

אָפֵא הֵם דְּרָכֵי הַמַּלְכִים, כְּדִי לְהַעֲמִיד אֶת גּוֹפֵם
חֹנְטִים אוֹתָם בְּשֶׁמֶן מִשְׁחָה, עֲלִיזוֹן עַל כָּל
הַשְּׂמָנִים, מְעָרֵב בְּבִשְׂמִים, וְשׂוֹאֲבִים אוֹתוֹ לְגוֹף
יוֹם אַחֵר יוֹם בְּאוֹתוֹ שֶׁמֶן טוֹב אַרְבָּעִים יוֹם,
שְׁכָתוּב וַיִּמְלְאוּ לוֹ אַרְבָּעִים יוֹם כִּי כֵן יִמְלְאוּ יְמֵי
הַחֲנֻטִים. אַחֵר שְׁזָה הַשְּׁלֵם, עוֹמֵד הַגּוֹף שְׁלֵם
זְמַן רַב.

מִשׁוֹם שֶׁכָּל אוֹתָהּ אֶרֶץ כְּנָעַן וְאֶרֶץ מִצְרַיִם
מְכֻלּוֹת וּמְרַקִּיבוֹת אֶת הַגּוֹף בְּזְמַן קָצֵר
מִכָּל שָׂאֵר הָאֲרָצוֹת, וּבְשִׁבִיל לְקַיֵּם אֶת הַגּוֹף
עוֹשִׂים אֶת זֶה, וְעוֹשִׂים חֲנִיטָה זוּ מִבְּפָנִים
וּמִבְּחוּץ. מִתּוֹךְ שְׂשִׂמִים אוֹתוֹ שֶׁמֶן עַל הַטְּבוֹר,
הוּא נִשְׂאָב לְפָנִים מִן הַטְּבוֹר, וְנִשְׂאָב לְמַעְיו,
וּמַעֲמִיד אֶת הַגּוֹף מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ זְמַן רַב.

וַיַּעֲקֹב כִּי הָיָה בְּקִיּוֹם הַגּוֹף, וְכִי צָרִיךְ, שְׁגוֹף
הָאֲבוֹת הוּא, וְהָיָה בְּקִיּוֹם בְּגוֹף וְנִפְשׁ.

כְּמוֹ זֶה לְיוֹסֵף שֶׁהוּא דְגַמַּת הַגּוֹף, וְהוּא בְּקִיּוֹם
שֶׁל גּוֹף וְנֶפֶשׁ. בְּקִיּוֹם הַגּוֹף, שְׁכָתוּב וַיִּחַנְטוּ אֹתוֹ.
וּבְקִיּוֹם הַנֶּפֶשׁ, שְׁכָתוּב וַיִּישָׁם בְּאֵרוֹן בְּמִצְרַיִם.

וַיִּשְׁנִינוּ, לְשֵׁם מָה שְׁנֵי יוֹדִי"ם? אֲלֵא יוֹסֵף שָׁמַר
אֶת הַבְּרִית לְמַטָּה, וְשָׁמְרוּ אֹתָהּ הַבְּרִית
שְׁלַמְעֵלָה. כְּשֶׁהִסְתַּלַּק מֵהָעוֹלָם, הוּשָׁם בְּשְׁנֵי
אֲרוֹנוֹת, [מְקוֹם] בְּאֵרוֹן לְמַטָּה וּבְאֵרוֹן לְמַעְלָה.
אֲרוֹן שְׁלַמְעֵלָה מַהוּ? אֲלֵא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יְהוֹשֻׁעַ ג)
הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ, שְׁאֲרוֹן
שְׁלַמְעֵלָה נִקְרָא אֲרוֹן הַבְּרִית, שֶׁהָרִי לֹא יוֹרֵשׁ
אוֹתוֹ אֲלֵא מִי שֶׁשָּׁמַר בְּרִית, וּמִשׁוֹם שִׁיּוֹסֵף שָׁמַר
אֶת הַבְּרִית, הוּשָׁם בְּשְׁנֵי אֲרוֹנוֹת.

וַיִּישָׁם בְּאֵרוֹן בְּמִצְרַיִם, כִּי זֶה וְדָאִי. וְהַפְּסוּק
מוֹכִיחַ סוּד אַחַר, שְׁאֵף עַל גַּב שִׁיִּצְאָה
נִשְׁמָתוֹ בְּרִשׁוֹת אַחֲרָת, נִקְשַׁר בְּשָׁכִינָה. זֶהוּ
שְׁכָתוּב וַיִּישָׁם בְּאֵרוֹן, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, מִשׁוֹם
שֶׁהָיָה צְדִיק, שְׁכָל צְדִיק יוֹרֵשׁ אֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה
הָעֲלִיּוֹנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְעַמְּךָ כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם
יִירָשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יָדֵי לְהַתְּפָאֵר. בְּרוּךְ
ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

ספר שמות

פרשת שמות (דף ב' ע"א - דף כב' ע"א)

וַיֹּאמֶר ה' שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם אֵת
 יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ (שמות א) וְהַמְשַׁכְּלִים
 יִזְהָרוּ כְּזֹהַר הַרְקִיעַ וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים כְּכֹכְבִים
 לְעוֹלָם וָעֶד (דניאל יב). וְהַמְשַׁכְּלִים - אֵלוֹ הֵם
 שְׁמֹסְתְּכִלִים בְּסוּד הַחֲכָמָה [נ"א יִזְהָרוּ, שְׁנוּצְצִים
 בְּסוּד הַחֲכָמָה]. יִזְהָרוּ - מְאִירִים וְנוֹצְצִים בְּזִוֵּי
 הַחֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה. כְּזֹהַר - אֹר וְהַתְּנוּצְצוֹת
 שְׁמֵאִיר שְׂיוּצָא מֵעֶדֶן. וְזֶה סוּד נִסְתָּר שְׁנִקְרָא
 הַרְקִיעַ, בּוֹ עוֹמְדִים כֹּכְבִים וּמְזֻלוֹת, שְׁמֵשׁ
 וְלִבְנָה, וְכֹל אוֹתָם מְאוֹרוֹת שֶׁל אֹר.

זֹהַר הַרְקִיעַ הַזֶּה מְאִיר בְּאוֹר עַל הַגֶּן. וְעַץ הַחַיִּים
 עוֹמֵד בְּאֲמֻצַּע הַגֶּן, שְׁעֵנְפָיו מְכַסִּים (עליה) (על)
 כָּל אוֹתָם דְּיוֹקְנָאוֹת וְעֲצִים וּבְשָׂמִים שֶׁבְּגֶן בְּכִלִּים
 כְּשָׂרִים. וּמִסְתּוֹפְפִים תַּחְתּוֹ כָּל חַיּוֹת הַשָּׂדֶה, וְכֹל
 צִפְרֵי הַשָּׂמַיִם דָּרִים תַּחַת אוֹתָם הָעֵנְפִים.

זֹהַר פְּרֵי הָאֵילָן נוֹתֵן חַיִּים לְכֹל, קִיּוּמוֹ לְעוֹלָם
 וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. הַצַּד הָאֲחֵר אֵינוֹ שְׂרוּי
 בּוֹ, אֲלָא רַק צַד הַקִּדְשָׁה. אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל אֵלֶּה

שְׁטוּעָמִים מִמֶּנּוּ, הֵם עוֹמְדִים לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. אֵלֶּה נִקְרָאִים מְשְׁכִילִים וְצַדִּיקִים וְזוֹכִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְחַיִּים לְעוֹלָם הַבָּא.

זֶהר הָעֵץ הַזֶּה זְקוּף לְמַעְלָה לְמַעְלָה. חֲמֵשׁ מֵאוֹת פְּרָסָאוֹת הֵלוּכוֹ, הוּא שָׁשִׁים רְבוּא בְּהִתְפָּשְׁטוֹתוֹ. בְּעֵץ הַזֶּה קִיָּם זֶהר אֶחָד שְׁכָל הַגְּוֹנִים קִיָּמִים בּוֹ הֵם גְּוֹנִים שְׁעוֹלִים וְיוֹרְדִים, לֹא מִתִּישְׁבִּים בְּמָקוֹם אֶחָד פָּרֵט לְאוֹתוֹ הָאֵילָן.

כְּשִׁיּוּצָאִים מִמֶּנּוּ לְהִרְאוֹת בְּתוֹךְ זֶהר שְׁלֹא מֵאִיר, מִתִּישְׁבִּים וְלֹא מִתִּישְׁבִּים, עוֹמְדִים וְלֹא עוֹמְדִים, מְשׁוּם שְׁלֹא מִתִּישְׁבִּים בְּמָקוֹם אֶחָד. מֵעֵץ זֶה יוֹצְאִים שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטִים שְׁמֵתְחַמֵּים בּוֹ, וְהֵם יוֹרְדִים בְּזֶהר הַזֶּה שְׁלֹא מֵאִיר לְתוֹךְ גְּלוֹת מְצָרִים בְּכֶמֶה מְחֻנּוֹת עֲלִיוֹנִים. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'.

סדר הלימוד ליום כ כסלו [יום 79 בשנה]

רְבִי שְׁמַעוֹן פְּתַח, (יחזקאל א) הֲיֵה הֲיֵה דְבַר ה'. הֲיֵה הֲיֵה פְּעָמִים לְשֵׁם מָה? וְעוֹד יֵשׁ לְשֵׁאל, אִם יִחְזַקֵּאל הַנְּבִיא נֶאֱמָן הֲיֵה, לְמָה גְּלָה כָּל מָה שְׁרָאָה? מִי שְׁהַמְלִךְ מְכַנֵּס אוֹתוֹ לְהִכְלוֹ, יֵשׁ לוֹ לְגִלוֹת סוּדוֹת שְׁרָאָה? אֵלֶּה וְדֹאֵי שְׁיִחְזַקֵּאל הֲיֵה

נביא נאמן, וְכֹל מֵה שְׂרָאָה הוּא רָאָה בְּאֲמוֹנָה,
 וּבְרִשׁוֹתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא גְּלָה כָּל מֵה
 שְׂגָלָה, וְהִכַּל הַצֶּרֶף.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, מִי שְׂרָגִיל לְסִבַּל צֶעַר, אֵף עַל
 גַּב שֶׁבֵּא לְפִי שְׂעָה צֶעַר, סוֹכֵל מִשְׂאוֹ וְלֹא
 חוֹשֵׁשׁ. אָבֵל מִי שֶׁלֹּא רָגִיל בְּצֶעַר, וְכֹל יָמָיו הָיָה
 בְּתַפְנוּקִים וְעִדּוּנִים, וּבָא לוֹ צֶעַר – זֶהוּ צֶעַר
 שְׁלֵם, וְעַל זֶה צָרִיךְ לְבַכּוֹת.

כִּי יִשְׂרָאֵל, כְּשִׁירְדוּ לְמִצְרַיִם הָיוּ רְגִילִים בְּצֶעַר,
 שֶׁהָיָה כָּל יָמֵי אוֹתוֹ אֲבִיהֶם הַצַּדִּיק הָיוּ
 בְּצֶעַר, וְלִכֵּן סָבְלוּ אֶת הַגְּלוּת כְּרָאוּי. אָבֵל גְּלוּת
 בְּבֵל הֵיא הִיָּתָה צֶעַר שְׁלֵם, אוֹתוֹ הַצֶּעַר
 שְׁעֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים בָּכוּ עָלָיו.

עֲלִיוֹנִים, שְׂכָתוֹב (ישעיה לג) הֵן אֲרָאֵלִם צֶעְקוּ חֲצָה
 וְגו'. תַּחְתּוֹנִים, שְׂכָתוֹב (תהלים קלז) עַל
 נִהְרוֹת בְּבֵל שֵׁם יִשְׁבְּנוּ וְגו', וְכֹלֶם בָּכוּ עַל גְּלוּת
 בְּבֵל. מֵה הַטַּעַם? כִּי הָיוּ בְּתַפְנוּקֵי מְלָכִים,
 שְׂכָתוֹב (איכה ד) בְּנֵי צִיּוֹן הִיקָרִים וְגו'.

(שְׂשֻׁנִי, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵהוּ שְׂכָתוֹב (ירמיה ט) עַל הַהָרִים אֲשֶׁר כָּכִי וְנָהִי?
 אֵלֹא אֵלֶּה הֵם הָרִים רְמִים שֶׁל הָעוֹלָמִים. וּמִי הֵם אוֹתָם הָרִים רְמִים? אֵלֹו בְּנֵי
 צִיּוֹן הִיקָרִים הַמְּסֻלָּאִים בְּפִזָּה.) וְעַכְשָׁיו הָיוּ יוֹרְדִים לְגְלוּת עִם

רַחִים עַל צְוָאֲרָם, וַיִּדְיֵהֶם מִהֲדַקוֹת לְאַחֹר.
 וְכַאֲשֶׁר (בַּכְּנֶסֶד) לְגַלוֹת בְּכָל, חָשְׁבוּ שְׂאִין לָהֶם קִיּוֹם
 לְעוֹלָמִים, שְׁהָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֹזֵב אוֹתָם,
 וְלֹא יִשְׁגִּיחַ בָּהֶם לְעוֹלָמִים.

וַיִּשְׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה קָרָא
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכָל הַפְּמִלְיָא שְׁלוֹ,
 וְכָל הַמְּרַכְּבוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, וְכָל חֵילוֹתָיו וּמַחְנוֹתָיו
 וּגְדוּלָיו וְכָל חֵיל הַשָּׁמַיִם, וְאָמַר לָהֶם: מָה אַתֶּם
 עוֹשִׂים כָּאֵן? וַיִּמָּה בְּנֵי אֱהוֹבֵי בְּגַלוֹת בְּכָל, וְאַתֶּם
 כָּאֵן? קוּמוּ רְדוּ כְּלַכֶּם לְבָכָל, וְאֲנִי עִמָּכֶם. זֶהוּ
 שְׁכָתוֹב (יִשְׁעִיָּה מֵג) כֹּה אָמַר ה' לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי
 בְּכֶלֶה וְגו'. לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בְּכֶלֶה – זֶה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. וְהוֹרְדְתִי בְּרִיחִים כְּלָם – אֵלֶּה כָּל
 הַמְּרַכְּבוֹת וְהַמַּחְנוֹת הָעֲלִיּוֹנִים.

כְּשִׁירְדוּ לְבָכָל, נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם, וְשָׂרְתָה
 נְבוֹאָה קְדוֹשָׁה עַל יְחֻזְקָאֵל, וְרָאָה
 כָּל מָה שְׂרָאָה, וְאָמַר לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל: הָרִי
 אֲדוֹנְכֶם כָּאֵן, וְכָל חֵילוֹת הַשָּׁמַיִם וּמְרַכְּבוֹתָיו
 שְׁבָאוּ לְדוֹר בֵּינֵיכֶם. לֹא הָאֲמִינוּ לוֹ, עַד
 שֶׁהֲצִטְרַךְ לְגַלוֹת כָּל מָה שְׂרָאָה, וְאָרָא כָּךְ, וְאָרָא
 כָּךְ. וְאִם גְּלָהּ יוֹתֵר – כָּל מָה שֶׁגְּלָהּ הֲצִרְךָ. כִּיּוֹן
 שְׂרָאוּ כָּךְ יִשְׂרָאֵל, שְׁמַחוּ. וְכִשְׁשָׁמְעוּ דְּבָרִים מִפִּי

יְחֻזְקָאֵל, לֹא חָשְׁשׁוּ עַל גְּלוּתְּם כָּלָל, שְׁהָרִי יֵדְעוּ
שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא עֶזְב אֹתָם, וְכָל מֵה
שֶׁגָּלָה - גָּלָה בְּרִשׁוֹת.

וַיִּשְׁנִינוּ, בְּכָל מְקוֹם שֶׁגָּלוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁם הַשְּׂכִינָה
גָּלְתָה עִמָּהֶם. וְכֵאן בְּגְלוֹת מְצָרִים מֵה
כְּתוּב: וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. כִּיּוֹן שֶׁכְּתוּב
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֵה זֶה אֵת יַעֲקֹב? הַבָּאִים אִתּוֹ
הַצֵּטְרֵךְ לוֹמְרִים! אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הֵם
אוֹתָם מְרַכְּבוֹת וּמְחַנּוֹת עֲלִיוֹנִים שֶׁיֵּרְדוּ עִם יַעֲקֹב
עִם הַשְּׂכִינָה לְגְלוֹת מְצָרִים.

וַאֲלֵה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מְצָרִימָה אֵת
יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ. רַבִּי חֲזִיָּא פְּתַח,
אֵתִי מְלַבְּנוֹן כֹּלֵה אֵתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוּאֵי תְּשׁוּרֵי
(שיר ד) מֵרֹאשׁ אֲמַנָּה מֵרֹאשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְּעַנּוֹת אֲרִיּוֹת
מֵהַרְרֵי נְמִרִים. פְּסוּק זֶה נֹאמֵר עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
בְּשַׁעָה שֶׁיֵּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמְּצָרִים וְקָרְבוּ לְהַר סִינִי
לְקַבֵּל תּוֹרָה, אָמַר לָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵתִי
מְלַבְּנוֹן - מֵאוֹתוֹ עֲדוֹן הָעֲלִיוֹן בָּאָה. כֹּלֵה -
שְׁלֵמָה, כְּמוֹ הַלְּבָנָה כְּשֶׁמֶשׁ שֶׁתְּלַמֵּת מֵהַשֶּׁמֶשׁ בְּכָל
אוֹר וְהַתְּנוּצָצוֹת. אֵתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוּאֵי - כְּדִי
שֶׁיִּקְבְּלוּ בְּנֵיךְ תּוֹרָה.

תְּשׁוּרֵי מְרֵאשׁ אֲמָנָה. תְּשׁוּרֵי - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (שמואל-א ט) וּתְשׁוּרָה אֵין לְהִבְיָא. תְּקַבְּלֵי
 תְּקַרְבַּת עַל בְּנֵיךְ. מְרֵאשׁ אֲמָנָה - מִהֲרֵאשִׁית,
 כְּשֶׁנִּכְנְסוּ לְאַמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה וְאָמְרוּ (שמות כד) כֹּל
 אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, וְהָיוּ בְּמִשְׁקַל אֶחָד
 כְּמִלֵּאכִים עֲלִיּוֹנִים, שֶׁכֶּף כְּתוּב בָּהֶם, (תהלים קג)
 בָּרְכוּ ה' מִלְּאֲכִיו גִּבְרֵי כַח עֲשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַע בְּקוֹל
 דְּבָרוֹ. אַז קִבְּלָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּרָה.

מְרֵאשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן - זֶה הָר סִינַי, שֶׁקָּרְבוּ
 אֵלָיו וְהִתְיַצְבוּ תַּחְתָּיו, שֶׁכְּתוּב (שמות ט)
 וַיִּתְיַצְבוּ בְּתַחְתִּית הָהָר. מִמַּעֲנוֹת אֲרִיּוֹת - אֵלוֹ
 בְּנֵי שַׁעִיר שֶׁהִזְמִינָם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקַבֵּל
 תּוֹרָה וְלֹא רָצוּ לְקַבְּלָהּ. מִהֲרֵרֵי נְמֵרִים - אֵלוֹ
 בְּנֵי יִשְׁמַעֵאל, שֶׁכְּתוּב (דברים לג) ה' מְסִינֵי בָּא
 וְזָרַח מִשַּׁעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ מֵהָר פֶּאֶרְן וְאַתָּה
 מִרְבַּבַת קֹדֶשׁ.

מָה זֶה וְאַתָּה מִרְבַּבַת קֹדֶשׁ? שֶׁשְּׁנִינוּ, כְּשֶׁרָצָה
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַת תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, בְּאוֹ
 מַחֲנוֹת שֶׁל מִלְּאֲכִים עֲלִיּוֹנִים. פֶּתַחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים
 ח) ה' אֲדַגְנוּ מָה אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכֹל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּנָה
 הוֹדֶךָ עַל הַשָּׁמַיִם, וְרָצוּ שֶׁתּוֹרָה תִּנָּתֵן לָהֶם.

אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכִי יֵשׁ בְּכֶם מוֹת?
 שְׁכַתּוּב (במדבר יט) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָל. (דברים
 כא) וְכִי יִהְיֶה בְּאִישׁ חֲטָא מִשְׁפֵּט מוֹת וְהוֹמַת. יֵשׁ
 בֵּינֵיכֶם חֲטָא? וְכִי אַתֶּם צְרִיכִים דִּינִים? יֵשׁ
 בֵּינֵיהֶם גְּזֹל אוֹ גְּנֻבָה? שְׁכַתּוּב (שמות כ) לֹא תִגְנֹב.
 יֵשׁ בֵּינֵיכֶם נָשִׁים? שְׁכַתּוּב לֹא תִנְאַף. יֵשׁ בֵּינֵיכֶם
 שֶׁקֶר? שְׁכַתּוּב לֹא תַעֲנֶה בְרַעְףָּ עַד שֶׁקֶר. יֵשׁ
 בֵּינֵיכֶם חֲמֻדָּה? שְׁכַתּוּב לֹא תַחְמַד. אִזּוֹ לְשֵׁם מָה
 אַתֶּם רוֹצִים תּוֹרָה? מִיַּד פִּתְחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים ח) ה'
 אֲדַנְנוּ מָה אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכֹל הָאָרֶץ. וְאֵלּוֹ אֲשֶׁר תִּנְהַ
 הוֹדֶךָ עַל הַשָּׁמַיִם לֹא כָתוּב. וְעַל כֶּף וְאַתָּה
 מִרְבַּבֵת קֹדֶשׁ, אִזּוֹ מִיָּמִינוֹ אֵשׁ דַּת לָמוֹ.

רַבִּי יוֹסִי בְּאֵר פְּסוּק זֶה כְּשִׁירְדָה שְׂכִינָה לְגִלּוֹת
 מִצְרַיִם, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, פְּסוּק זֶה עַל
 סוּד יְחוּד הָאָמוּנָה נֶאֱמַר. אֲתִי מְלַבְּנוֹן כְּלָה,
 הַקּוֹל אָמַר לְדַבּוּר אֲתִי, מִשּׁוֹם שְׁהָרִי קוֹל בָּא
 לְדַבּוּר, וּמִנְהִיגוֹ עִמּוֹ לְהִיּוֹת כְּאֶחָד בְּלִי פְרוּד
 כְּלָל, מִשּׁוֹם שֶׁקוֹל הוּא כְּלָל, דַּבּוּר הוּא פְּרָט,
 וְלִכֵּן כְּלָל הַצְּטָרֵךְ לְפָרֵט, וּפְרָט הַצְּטָרֵךְ לְכְּלָל,
 שְׁהָרִי אֵין קוֹל בְּלִי דַבּוּר, וְאֵין דַּבּוּר בְּלִי קוֹל.
 וְעַל זֶה אֲתִי מְלַבְּנוֹן כְּלָה וְגו', שֶׁעָקֵר שְׁנֵיהֶם
 בָּאִים מְלַבְּנוֹן.

תְּשׁוּרֵי מְרֹאֵשׁ אֲמֵנָה – זֶהוּ גְרוּן שְׁמֶשׁ יוֹצֵאת
רוּחַ לְהַשְׁלִים לְכָל, (כְּלָה) מְסוּד הַלְּבָנוֹן
הַנְּסֻתָר וְהַגְּנוּז. מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן – זוּהֵי לְשׁוֹן
רֹאשׁ וְאֲמָצֵעַ, שְׁחוֹתְכֵת אֶת הַדְּבוּר. מִמְּעֻנֹת
אֲרִיּוֹת – אֵלֶּה הֵם שְׁנַיִם. מִהֶרְרֵי נְמָרִים – אֵלֶּה
הֵם שְׁפָתַיִם, הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁבָּהֶם נִשְׁלַם הַדְּבוּר.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי חֵיָא פְּתַח, (מְשַׁלֵּי כַג)
אֵל תְּלַחֵם אֶת לְחָם רַע עֵיִן וְאֵל תִּתְּאוּ
לְמִטְעַמְתֵּיּוֹ. אֵל תְּלַחֵם אֶת לְחָם רַע עֵיִן – מִשׁוּם
שְׁלָחֵם אוֹ הַנָּאָה מֵאוֹתוֹ אִישׁ שֶׁהוּא רַע עֵיִן, אֵינוֹ
כֹּדַאי לֶאֱכֹל וְלִהְנוֹת מִמֶּנּוּ. שְׂאֵלוֹ כְּשִׁירְדוֹ יִשְׂרָאֵל
לְמִצְרַיִם לֹא טְעַמוֹ לְחָם שֶׁל הַמִּצְרַיִם, לֹא הָיוּ
נִשְׂאָרִים בְּגִלוֹת, וְלֹא הָיוּ מְצִיקִים לָהֶם הַמִּצְרַיִם.

אָמַר לוֹ רַבִּי יִצְחָק, וְהָרִי נִגְזְרָה גְזָרָה? אָמַר
לוֹ, הַכֹּל הוּא כְּרֹאוֹי, שְׁהָרִי לֹא נִגְזַר
דְּוָקָא בְּמִצְרַיִם, שְׁהָרִי לֹא כָּתוּב כִּי גַר יִהְיֶה
זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֵלֶּה (בְּרֵאשִׁית טו) בְּאֶרֶץ לֹא
לָהֶם, וְאֵפְלוּ בְּאֶרֶץ אַחֲרָת.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִי שֶׁהוּא בְּעַל נֶפֶשׁ, (לֹא יֵאָכֵל עִם
אָדָם) שְׂמֵאָכְלוֹ יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר שְׂאָר בְּנֵי אָדָם,
אוּ מִי שֶׁהוּלֵךְ אַחַר מַעְיוֹ, אִם יִפְגַּשׁ בְּאוֹתוֹ רַע

עֵין, יִשְׁחַט עֲצָמוֹ וְלֹא יֹאכַל מִלֶּחֶמוֹ, שְׂאִין לֶחֶם
 רַע בְּעוֹלָם חוּץ מֵאוֹתוֹ לֶחֶם שֶׁל בַּעַל עֵין הָרַע.
 מָה פֶּתוּב? כִּי לֹא יוּכְלוּן הַמְצָרִים לֶאֱכֹל אֶת
 הָעֵבְרִים לֶחֶם כִּי תוֹעֵבָה הִיא לְמְצָרִים. הָרִי לָךְ
 לֶחֶם שֶׁל רַע עֵין.

שְׂלִישִׁי הֵם שְׂדוּחִים שְׂכִינָה מִן הָעוֹלָם וְגוֹרְמִים
 שְׂדִינְרוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא יִהְיֶה
 בְּעוֹלָם וּבְנֵי אָדָם צוֹנְחִים וְלֹא נִשְׁמַע קוֹלָם, וְאֵלֶּה
 הֵם: מִי שֶׁשׁוֹכֵב עִם נְדָה, מִשּׁוּם שְׂאִין טְמֵאָה
 חֲזָקָה בְּעוֹלָם חוּץ מִטְמֵאֵת הַנְּדָה, וְטְמֵאֵת הַנְּדָה
 קָשָׁה מִכָּל טְמֵאָה בְּעוֹלָם. הוּא נְטֵמָא, וְכָל
 הַמִּתְקַרְבִּים אֵלָיו נְטֵמָאִים עִמוֹ. בְּכָל מְקוֹם
 שֶׁהוֹלְכִים, נִדְחִית שְׂכִינָה מִלְּפָנֶיהֶם.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂגוֹרִם צְרוֹת רְעוֹת עַל עֲצָמוֹ וְעַל
 אוֹתוֹ זֶרַע שְׂיולִיד. שְׂכִיּוֹן שְׂיִקְרַב אָדָם
 לְנְדָה, אוֹתָהּ טְמֵאָה קוֹפְצַת עָלָיו וְנִשְׁאַרְת בְּכָל
 אֵיבָרָיו, אוֹתוֹ זֶרַע שְׂיולִיד בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, (טְמֵאִים)
 מוֹשְׁכִים עָלָיו רוּחַ טְמֵאָה, וְכָל יָמָיו יִהְיֶה
 בְּטְמֵאָה, שֶׁהָרִי הַבְּנִין וְהִסוּד שֶׁלוֹ הוּא בְּטְמֵאָה
 רַבָּה וְתִקִּיפָה מִכָּל טְמֵאָה שֶׁבְּעוֹלָם, שְׂמִיד שְׂקָרַב
 אָדָם לְנְדָה, אוֹתָהּ טְמֵאָה קוֹפְצַת עָלָיו, שְׂכַתוּב
 (ויקרא ט) וְתִהִי נִדְתָה עָלָיו.

מִי שְׁשׁוּכְב עִם בֵּת אֶל נֶכֶד, שְׁמִכְנִיס בְּרִית קִדְשׁ
 וְאוֹת הַבְּרִית לְרִשׁוֹת אַחֲרָת, שְׁכָתוּב וּבְעֵל בֵּת
 אֶל נֶכֶד, וְשְׁנִינוּ שְׁאִין קִנְאָה לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא חוּץ מִקִּנְאָה שֶׁל בְּרִית קִדְשׁ, שֶׁהִיא בְּרִית שֶׁל
 הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ וְסוּד הָאֱמוּנָה. מָה כְּתוּב? (במדבר כה)
 וַיִּחַל הָעַם לְזַנוֹת אֶל בָּנוֹת מוֹאָב. מִיָּד – וַיַּחַר אֶף
 ה' בְּיִשְׂרָאֵל.

רִאשֵׁי הָעַם שְׁיִוְדָעִים וְלֹא מוֹחִים בְּיַדֵיהֶם,
 נַעֲנָשִׁים בַּתְּחִלָּה, שְׁכָתוּב קַח אֶת כָּל
 רִאשֵׁי הָעַם וְהוֹקַע אוֹתָם לַה' נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ. רַבִּי
 אָבָא אָמַר, מָה זֶה נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ? נֶגֶד הַבְּרִית
 שְׁנִקְרָאת שָׁמֶשׁ, וְעַלֶיהָ נֶאֱמַר (תהלים פד) כִּי שָׁמֶשׁ
 וּמָגֵן ה' אֱלֹהִים. שָׁמֶשׁ וּמָגֵן – זו בְּרִית קִדְשׁ. מָה
 שָׁמֶשׁ זוֹרַח וּמְאִיר לְעוֹלָם, אֶף כֵּן בְּרִית קִדְשׁ
 זוֹרַח וּמְאִיר אֶת גּוֹף הָאָדָם. מָגֵן – מָה מָגֵן הוּא
 כְּדִי לְהִגֵּן עַל הָאָדָם, אֶף כֵּן בְּרִית קִדְשׁ מְגַנָּה עַל
 הָאָדָם, וּמִי שְׁשׁוּמֵר אוֹתָהּ, אֵין נֶזֶק בְּעוֹלָם שְׁיִוְכַל
 לְקַרֵב אֵלָיו, וְזֶהוּ נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ.

רִאשֵׁי הָעַם יִתְפָּסוּ בְּכָל דוֹר וְדוֹר בְּחַטָּא זֶה, אִם
 יוֹדָעִים וְלֹא מְקַנְאִים לוֹ, מְשׁוּם שְׁחֹבָה
 זו עֲלֵיהֶם לְקַנְא לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּבְּרִית הַזֹּאת,
 מִי שְׁמִכְנִיס קִדְשָׁה זו לְרִשׁוֹת אַחֲרָת, עָלָיו כְּתוּב

(שמות כ) לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנָי. לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנִכִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵל קִנָּא. וְהַכֹּל קִנָּאָה אַחַת. וְלִכֵּן נִדְחִית שְׂכִינָה מִלְּפָנָיו. מִי שְׁמִשְׁקַר בְּבְרִית קֹדֶשׁ שְׁחַתּוּמָה בְּבִשׁוּר הָאָדָם, כְּאֵלוֹ מִשְׁקַר בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מִי שְׁמִשְׁקַר בְּחֻתֵם הַמֶּלֶךְ, מִשְׁקַר בְּמֶלֶךְ, וְאִין לוֹ חֵלֶק בְּאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אִם לֹא בְּכַח תְּשׁוּבָה מִתְּמַדָּת (יתרה).

רַבִּי יוֹסִי פֶּתַח וְאָמַר, (שמואל-א יב) וַיִּשְׁכַּחוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם וְגו'. וַיַּעֲזְבוּ אֶת ה'. מַה זֶה וַיִּשְׁכַּחוּ וַיַּעֲזְבוּ? שְׁדָחוּ מֵהֶם בְּרִית קֹדֶשׁ, שְׁמָלוּ וְלֹא פָּרְעוּ, עַד שֶׁבָּאָה דְבוּרָה וְנִדְבָה בְּזָה אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שופטים ה) בְּפָרַעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהַתְּנַדֵּב עִם בְּרַכּוֹ ה'.

מִי שֶׁהוֹרֵג בְּנוֹ, אוֹתוֹ עֵבֶר שְׂאֵשְׁתּוֹ הַתְּעַבְּרָה, וְגוֹרֵם לְהַרְגוֹ בְּמַעֲיָה, שְׁסוֹתֵר בְּנֵינּוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאֲמָנוֹת שָׁלוֹ. יֵשׁ מִי שֶׁהוֹרֵג אָדָם, וְזֶה הוֹרֵג בְּנוֹ.

שְׁלֵשׁ רְעוֹת עוֹשֶׂה שְׁכָל הָעוֹלָם לֹא יְכוּל לְסַבֵּל, וְעַל זֶה הָעוֹלָם מִתְּמוּגֵג לְאֵט לְאֵט, וְלֹא יְדוּעַ לְמָה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַתֵּלֵק מֵהָעוֹלָם,

וְחָרַב וְרָעַב וּמָוֹת בָּאִים עַל הָעוֹלָם, וְאַלֶּהֶם הֵם:
הוֹרֵג בְּנוֹ, סוֹתֵר בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ. וְדוֹחָה אֶת הַשְּׂכִינָה,
שֶׁהוֹלְכֶת וּמְשׁוֹטְטֶת בְּעוֹלָם וְלֹא מוֹצֵאת מְנוּחָה,
וְעַל (זוה) אֵלּוּ רוּחַ (רוחֹת) הַקֶּדֶשׁ (עוֹשָׂה) בּוֹכָה,
וְהָעוֹלָם גָּדוֹן בְּכָל הַדֵּינָיִם הַלְלוּ. אוֹי לְאוֹתוֹ
הָאִישׁ, אוֹי לוֹ! טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא נִבְרָא בְּעוֹלָם!

אֲשֵׁרִיהֶם יִשְׂרָאֵל, שָׁאֵף עַל גֵּב שְׁהִיוּ בְּגִלּוֹת
מְצָרִים, נִשְׁמְרוּ מִכָּל שְׁלֵשֵׁת אֲלֵה –
מִנְדָּה, מִבֵּית אֵל נֶכֶר, וּמִהַרְגֵי שֶׁל זֶרַעַם, וְהַשְׁתַּדְּלוּ
בְּפִרְהֶסְיָא בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה. שָׁאֵף עַל גֵּב שְׁנַגְזָרָה
הַגְּזָרָה כָּל הַבֵּן הַיְלֹוד הַיְאָרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ, לֹא
נִמְצָא בִּינֵיהֶם מִי שֶׁהוֹרֵג עֶבֶר בְּמַעֲי אִשָּׁה, כָּל
שֶׁכֶּן אַחַר כָּךְ. וּבִזְכוּת זוֹ יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִהַגְּלוּת.

מִנְדָּה – שֶׁשְׁנָה רַבֵּי חֲיִיא, מֵה שְׁכָתוֹב (שמות לח)
וַיַּעַשׂ אֶת הַפִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֵת כְּנוֹ נְחֹשֶׁת
בְּמִרְאֵת הַצְּבָאִת. מִפְּנֵי מָה זָכוּ נָשִׁים לָזֶה? מִשּׁוֹם
שֶׁשְׁמְרוּ עֵצְמָן בְּגִלּוֹת מְצָרִים, שֶׁלְאַחַר שֶׁנִּטְהָרוּ
הָיוּ בָּאוֹת מְקֻשָּׁטוֹת, וּמְסַתְּפָלוֹת בְּמִרְאָה
בְּבַעֲלֵיהֶן, וּמְעוֹרְרוֹת אוֹתָם לְפִרְיָה וּרְבִיָּה.

מִבֵּית אֵל נֶכֶר – שְׁכָתוֹב יֵצְאוּ כָּל צְבָאוֹת ה' וְגו',
וְכָתוֹב (תהלים קכב) שְׁבִטִי יְהִי עֵדוֹת לְיִשְׂרָאֵל.

עדות לְיִשְׂרָאֵל וְדַאי. וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
שְׁבִטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְאִם תֹּאמַר, וְהָרִי כְּתוּב וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי? הָרִי
וְדַאי אֶחָד הָיָה, וּפְרָסְמוֹ הַכְּתוּב, שְׁכַתּוּב
(ויקרא כד) וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי וְגו', וְשֵׁם אָמוֹ
שְׁלֹמִית בַּת דְּבָרִי לְמִטָּה דָן. פְּרִיָּה וּרְבִיָּה –
שְׁכַתּוּב וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ וְגו'. וּמִכָּל
אֵלֶּה נִשְׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִכְנְסוּ – בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ. זֶהוּ שְׁכַתּוּב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְגו'.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי
הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים,
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי יוֹסִי, פֶּתַח פִּיךָ וַיֵּאִירוּ
דְּבָרֶיךָ. אָמַר לוֹ, נוּחַ לְפָנַי מֵרַשָּׁאֵשׁ אֶל דְּבַר אֶחָד
שֶׁקָּשָׁה לִּי? הָרִי שֶׁמַּעֲתִי מִהַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה
שֶׁהָיָה אוֹמֵר, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – יִשְׂרָאֵל
סָבָא, כָּל אוֹתָם חִילוֹת וּמַחֲנוֹת שֶׁהָיוּ יוֹרְדִים
לְגַלוֹת עִם יַעֲקֹב, שְׁכַתּוּב אֵת יַעֲקֹב. מֵה זֶה
שְׁכַתּוּב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ? אָמַר לוֹ, וְדַאי זֶה כָּךְ,
אֵלֶּה הָרִי שְׁנֵינוּ, כָּל הַמְּקַבֵּל מֵאַחֵר, הוּא בֵּית
לְאוֹתוֹ שְׁנַתֵּן, וְעַל זֶה אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (מלכים-א ט) **וַיְהִי כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לְבַנּוֹת אֶת בַּיִת ה' וְאֶת בַּיִת הַמֶּלֶךְ וְגו'.** וכי כיון שאמר את בית ה', מה זה ואת בית המלך? אם בשביל שלמה זה נאמר - לא כן! אלא בית ה' זה בית המקדש, ואת בית המלך זה קדש הקדשים.

בַּיִת ה' שהוא בית המקדש, כמו עזרות ולשכות ובית האולם והדביר, זה בית המקדש, ודאי נקרא בית ה'. בית המלך - זה קדש הקדשים, שהוא הפנימי של הכל, המלך סתם. מלך זה, אף על גב שהוא מלך עליון, הוא נקבה אל נקדה העליונה, נסתרת הכל. ואף על גב שהוא נקבה, הוא זכר למלך שלמטה, ולכן הכל כמו זה ועל זה, תחתונים, בסוד זה כתוב בהם איש וביתו באו.

וַאֲשֶׁר שְׁמוֹת רַבִּי [אֶלְעָזָר] יוֹסִי פְּתַח וְאָמַר (שיר ד) **גֵּן נָעוּל אַחֲתֵי כָּלָה גַּל נָעוּל מַעֲיִן חֲתוּם. גֵּן נָעוּל - זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא גֵּן נָעוּל. שְׁאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מָה הֵגֵן הַזֶּה צָרִיךְ לִשְׁמֹר, לַעֲדֹר וּלְהַשְׁקוֹת וּלְזַמֵּר - כֵּן כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל צָרִיכָה לַעֲדֹר וּלִשְׁמֹר וּלְהַשְׁקוֹת וּלְזַמֵּר, וְנִקְרְאת גֵּן, וְנִקְרְאת כָּרֶם. מָה הַכָּרֶם הַזֶּה צָרִיךְ לַעֲדֹר**

וְלִהְשָׁקוֹת וְלִזְמַר וְלַחֲפֹר - כִּפּוּי יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב (ישעיה ה) כִּי כָרַם ה' צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל,
וְכָתוֹב וַיַּעֲזָקֵהוּ וַיִּסְקְלֵהוּ וַיְגֹו'.

תוספתא

מוֹשְׁנָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָנוּ פּוֹקְחִים עֵינֵינוּ
רוֹאִים, גְּלַגְלֵי מְרַכְבָּה הַקְּדוּשָׁה נוֹסְעִים
בְּמִסְעוֹתֵיהֶם, וְקוֹל שִׁירָה מְבַשְׂמֵת לְאָזְנִים, יָפָה
לְלֵב, עוֹלָה וַיּוֹרְדָת, הוֹלֶכֶת וְלֹא נוֹסַעַת,
מְזַדְעָזְעִים אֶלְף אֲלָפִים וְרַבּוֹא רַבּוֹת, וּפּוֹתְחִים
בְּשִׁירָה מְלִמְטָה לְמַעְלָה.

לְקוּל הַנְּעִימוֹת הַזֶּה עוֹמְדִים מִי שְׁעוֹמְדִים,
וּמִתְכַנְּסִים בְּהַתְּכַנְּסוֹת לְצַד הַיָּמִין, אַרְבַּע
מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים אֶלְף בְּעֵלֵי עֵינַיִם. רוֹאִים וְלֹא
רוֹאִים. עוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם. שְׁנֵי צְדָדִים אַחֲרֵים
מִתְלַבְּנִים (מִתְהַפְּכִים) בְּשִׁבְלֵם, וְלְצַד שְׂמָאל מֵאֲתֵים
וַחֲמִשִּׁים אֶלְף.

אוֹתָם בְּעֵלֵי יְבָבָה מֵיְבָבִים וּמֵיִלְלִים מִמְּקוֹם בֵּית
מוֹשֶׁב, פּוֹתְחִים בְּדִין וּמְסִימִים בְּדִין.
מֵיְבָבִים שְׁנִית, וְדִין יוֹשֵׁב, וּסְפָרִים נִפְתָּחִים.
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה עוֹלָה בַּעַל הַדִּין שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם,
וַיּוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף דִּין, וְשִׁירָה שׁוֹכֶכֶת עַד שֶׁלֹּא

יִסְתִּים הַדִּין. סוֹבְבִים בְּעַלֵי הָעֵינַיִם שְׁלֶצֶד יָמִין,
וְעַמָּם שְׁמוֹנָה עָשָׂר אֶלֶף תּוֹקְעִים, וְלֹא מִיַּבְבִּים
וְלֹא מִיִּלְלִים (ס"א לא מִיִּלְלִין וְלֹא מִיַּבְבִּין) וּפּוֹתְחִים בְּשִׁירָה.
מִזְדַּעְזְעִים מְאֹתִים וַחֲמָשִׁים אֶלֶף בְּעַלֵי יַבָּהּ.

תּוֹקֵעַ שְׁנֵית וְלֹא מִיַּבְבִּים (וְלֹא מִיַּבְבִּים וְלֹא מִיִּלְלִים). נוֹסֵעַ
הַפֶּטְרוֹן מֵאוֹתוֹ כֶּסֶא וְיוֹשֵׁב בְּכֶסֶא
הַנּוֹתָרְנוֹת. בְּאוֹתוֹ זְמַן הָיָה (הוֹא) מִזְכִּיר שֵׁם קְדוֹשׁ
עֲלוֹן וְגָדוֹל, שֶׁבְּאוֹתוֹ שֵׁם יֵשׁ חַיִּים לְכָל.

פְּתַח וְאָמַר פְּעַם אַחַת יו"ד ה"א וַי"ו ה"א (יו"ד
ה"א וַא"ו ה"א), כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (שְׁמוֹת לֵד) וַיִּקְרָא
בְּשֵׁם ה'. פּוֹתְחִים כְּבִתְחִלָּה בְּעַלֵי גִלְגָּלִים
קְדוֹשִׁים, וְאֶלֶף אֶלְפִים וְרַבּוֹא רַבּוֹת, וְאוֹמְרִים
שִׁירָה, מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים, בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹם
בֵּית שְׁכִינָתוֹ.

בְּאוֹתוֹ הַגֶּן, שְׁהִיתָה (שְׁהִיא) שְׁמוֹנָה בְּמֵאֵתִים
וַחֲמָשִׁים עוֹלָמוֹת, הִיא שְׁכִינָה נִכְבָּדָה
בְּזִיוָה, שְׁיוֹצֵאת מִזִּיו לְזִיו, וְזִיוָה שׁוֹפֵעַ מִמֶּנָּה
לְאַרְבָּעָה צְדָדִים רָאשֵׁים לְרֵאשׁוֹנִים (לְקִיּוֹם).
מֵאוֹתוֹ זִיו יוֹצֵא (נִמְשָׁךְ) לְכָל אוֹתָם לְמִטָּה, וְהִיא
נִקְרֵאת גֶּן עֵדֶן.

פְּתַח שְׁנֵית אוֹתוֹ זָקֵן, הַפֶּטְרוֹן שֶׁל הַכֹּל, וּמִזְכִּיר
שְׁמוֹ יו"ד ה"א וַא"ו ה"א, וְכֻלָּם פּוֹתְחִים

בְּשֵׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה מְדוֹת הַרְחָמִים. מִי רָאָה כָּל
הַתְּקִיפִים הַלְלוּ, רָמִים שֶׁל רָמִים, תְּקִיפִים שֶׁל
תְּקִיפִים, מְרַכְּבוֹת קְדוּשִׁים, וְשָׁמַיִם וְכָל חִילֵיהֶם,
מְזַדְעָזְעִים וּמִתְחַלְחָלִים בְּאִמָּה רַבָּה, מְשַׁבְּחִים
אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ וְאוֹמְרִים שִׁירָה. אֲשַׁרְיָהֶם
נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם בְּאוֹתוֹ הָעֶדוֹן וְיוֹדְעִים אֶת
זֶה, עַל זֶה נֹאמֵר (ירמיה ^ט) מִי לֹא יִירָאָה מֶלֶךְ הַגּוֹיִם
כִּי לֵךְ יֵאָתֶה וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּשִׁירְדָה שְׂכִינָה לְמִצְרַיִם,
יְרֵדָה חֲתָה אַחַת שֶׁשָּׁמָּה יִשְׂרָאֵל בְּדִיוֹקָן
אוֹתוֹ הַזָּקֵן, וְאַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם שְׁמֹשִׁים קְדוּשִׁים
עִמּוֹ, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד אוֹת קְדוּשָׁה עִמּוֹ מִהַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ, וְכֻלָּם יְרָדוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם. זֶהוּ
שְׂכָתוֹב וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה
אֶת יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִמִּשְׁמַע שְׁאָמַר בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כֵּן אֶת יַעֲקֹב, וְלֹא נֹאמַר אֶתוֹ.

שְׂאֵל רַבִּי יְהוּדָה אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן,
[אָמַר לוֹ] כִּיּוֹן שֶׁשְׁמַעְתָּ מֵאֲבִיךָ אֶת פְּרֻשַׁת
וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּסוּד עֲלִיּוֹן, מַה זֶה שְׁאָמַר אִישׁ
וּבֵיתוֹ בָּאוּ? אָמַר לוֹ, אוֹתָהּ מְלָה שֶׁהִיא אוֹמֵר
אָבָא, אֵלּוֹ הֵם מְלֹאכִים עֲלִיוֹנִים, שֶׁהֵם מְעַל
הַתְּחַתּוֹנִים מֵהֶם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ.

וְכַךְ אָמַר אָבִיא, כָּל אוֹתָם מְלֹאכִים שְׁבִדְרָגָה
 עֲלִיוֹנָה, נִקְרָאִים גְּבָרִים זְכָרִים, וְאוֹתָם שְׁבִדְרָגָה
 תַּחְתּוֹנָה מֵהֶם, נִקְרָאִים (נִקְבּוֹת) בֵּית, שְׂאֵשָׁה נִקְבָּה
 שְׁמִקְבֵּלַת מִן הַזְכָּר.

רַבִּי יִצְחָק הָיָה עוֹמֵד לִפְנֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי
 שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ, שְׂכִינָה יֵרְדֶה עִם יַעֲקֹב
 לְמִצְרַיִם? אָמַר לוֹ, וְלֹא? וְהָרִי כָּתוּב (בראשית מו)
 אָנֹכִי אֲרֹד עִמָּךְ. אָמַר לוֹ, בֵּא תִרְאֶה, שְׂכִינָה יֵרְדֶה
 לְמִצְרַיִם אֵת יַעֲקֹב, וְשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף מְרַכְּבוֹת
 קְדוּשׁוֹת [אַחֲרוֹת] עִמָּה, וְהֵינּוּ מֵה שְׁכָתוּב כְּשֵׁשׁ
 מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי. שְׁנֵינּוּ, שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף מְרַכְּבוֹת
 קְדוּשׁוֹת יֵרְדוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, וְכֹלֶם עָלוּ מִשָּׁם
 כְּשֵׁיִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שמות יב)
 וַיִּסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִרַעַמְסֵס סִכְתָּה כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת
 אֶלֶף רַגְלִי וְגו'. שֵׁשׁ מֵאוֹת לֹא נֶאֱמַר, אֶלֶא כְּשֵׁשׁ
 מֵאוֹת. כְּמוֹ שֵׁיִצְאוּ אֵלֶּה, כֶּךָ יֵצְאוּ אֵלֶּה.

וּבֵּא רֵאָה סוּד הַדְּבָר, בְּזִמְנֵן שֵׁיִצְאוּ הַמְרַכְּבוֹת
 הַקְּדוּשׁוֹת הִלְלוּ וְהִמְחִנּוּת הַקְּדוּשִׁים, רְאוּ
 יִשְׂרָאֵל וַיִּדְעוּ שֶׁהֵם מִתְעַכְּבִים בְּשִׁבְלֵם, וְכֹל
 הַחִפְזוֹן שֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל הָיָה בְּגִלְלֵם, וְהֵינּוּ שְׁכָתוּב
 וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהֵמָה, הָיָה לוֹ לוֹמַר וְלֹא רָצוּ
 לְהִתְמַהֵמָה, אֲבָל לֹא כָּתוּב אֶלֶא וְלֹא יָכְלוּ. וְנוֹדְעוּ

ממש, שכל בני ישראל היו בני ישראל של הרקיע, והינו מה שכתוב בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב, ועל זה לא נאמר ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה אתו, אלא ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב. הבאים מצרימה בראשונה, ועם מי? את יעקב. אמר רבי יהודה, [נ"א רבי יצחק] [נ"א רבי יוסי] קל וחמר, ומה כשנצל יעקב מלבן כתוב (בראשית לב) ויעקב הלך לדרך ויפגעו בו מלאכי אלהים – כשירד לגלות והקדוש ברוך הוא אמר אנכי ארד עמך מצרימה, אינו דין שהואיל והפטרון יורד, שירדו גם שמשיו עמו? הינו שכתוב הבאים מצרימה את יעקב. רבי יעקב מכפר חנן אמר משמו של רבי אבא, מי הם בני ישראל של כאן? אותם שנקראו בני ישראל ממש.

רבי אבא פתח ואמר, (תהלים מו) לכו חזו מפעלות יי אשר שם שמות בארץ, אל תקרי שמות אלא שמות. והולך זה כזה, שאמר רבי חייא, כמו ברקיע עשה הקדוש ברוך הוא בארץ. ברקיע יש שמות קדושים, ובארץ יש שמות קדושים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה [נ"א רַבִּי יוֹסִי], בְּאוֹתוֹ יוֹם
 שְׂיָרֵד יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, יָרְדוּ עִמּוֹ שְׁשִׁים
 רְבּוּא מְלָאכִים עֲלִיוֹנִים. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, הִנֵּה
 מִטָּתוֹ שֶׁלְשֵׁלְמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב וְגו',
 שְׁלֹטוֹנִים שְׁחֻקוּקִים בְּמִפְתָּח, סוֹבְבִים בְּמִקְוֵמוֹ
 הַשְּׁלֹטוֹנִים בְּשִׁבְעֵי, וְחֻקוּקִים בְּשִׁשִּׁי. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
 שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ.

הִנֵּה מִטָּתוֹ – זוֹהִי שְׁכִינָה. שֶׁלְשֵׁלְמָה – הַמֶּלֶךְ
 שֶׁהַשְּׁלוֹם שָׁלוֹ. שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ –
 אֵלוֹ הֵם שְׁשִׁים רְבּוּא מְלָאכִים עֲלִיוֹנִים, שֶׁהֵם
 מִחֵיל הַשְּׁכִינָה שְׂיָרְדָה עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם.
 מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל – יִשְׂרָאֵל שֶׁלְמַעְלָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו', אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ –
 הֵם וּמְנַהֲגֵיהֶם.

רַבִּי חֲזִיָּא הָיָה הוֹלֵךְ מֵאוֹשָׁא לְלוֹד, וְהָיָה רוֹכֵב
 עַל חֲמוֹר, וְהָיָה רַבִּי יוֹסִי עִמּוֹ. יָרַד רַבִּי
 חֲזִיָּא וְתַפְס יְדֵי רַבִּי יוֹסִי. אָמַר לוֹ, אִם בְּנֵי הָעוֹלָם
 הָיוּ יוֹדְעִים כְּבוֹדוֹ הָרַב שֶׁל יַעֲקֹב בְּשַׁעָה שְׁאָמַר
 לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרִימָה,
 הָיוּ מְלַחֲכִים אֶת הָעֶפְרָ שֶׁלֹּשׁ פְּרָסָאוֹת קָרוֹב
 לְקַבְרוֹ, שֶׁכֶּף מְפָרְשִׁים מוֹרִינּוֹ גְּדוּלֵי עוֹלָם בְּעַלְי
 הַמְּשָׁנָה, כְּתוּב (שְׁמוֹת ח) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לְקִרְאֵת חֲתָנוּ,

אֶהְרֵן רְאָה שְׁמֹשֶׁה יוֹצֵא, וַיֵּצֵא עִמּוֹ, וְאֶלְעָזָר
 וּנְשִׂאִים וְזִקְנִים יֵצְאוּ עִמּוֹ, רְאֵשֵׁי אָבוֹת וּקְרוֹאֵי
 הַעֲדָה, וְכָל יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ עִמָּם. נִמְצָא שְׁכַל
 יִשְׂרָאֵל כָּלָם יֵצְאוּ לְקִרְאֵת יְתָרוֹ. מִי רְאָה אֶת מֹשֶׁה
 יוֹצֵא וְלֹא יֵצֵא? אֶת אֶהְרֵן וְהַגְּדוֹלִים שְׂוֹצְאִים
 וְהוּא לֹא יֵצֵא? נִמְצָא שְׁבַגְלֵל מֹשֶׁה יֵצְאוּ כָּלָם.
 וּמָה אִם בְּשִׁבִיל מֹשֶׁה כֶּף – בְּשִׁבִיל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא כְּשֶׁאָמַר אָנֹכִי אֵרֵד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה עַל אַחַת
 כַּמָּה וְכַמָּה.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּגַשׁ בָּהֶם רַבִּי אַבָּא. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, הֲרֵי שְׂכִינָה כָּאן, שְׁאֶחָד מִבְּעָלֵי הַמְּשֻׁנָּה
 עִמָּנוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בַּמָּה עֲסַקְתֶּם? אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, בַּפֶּסוּק הַזֶּה שְׁכָתוּב אָנֹכִי אֵרֵד עִמָּךְ
 מִצְרַיִמָּה וְגו'. כְּשִׁירֵד יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, שְׁכָתוּב
 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה, אֶתֶּה
 לְמַד שְׁכָלָם יָרְדוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם.

אָמַר לוֹ רַבִּי אַבָּא, וְזֶה הָיָה לְחוּד? פָּתַח וְאָמַר,
 (יחזקאל א) הָיָה הָיָה דְבַר ה' אֵל יְחִזְקֵאל בֶּן
 בּוּזִי הַכְּהֵן בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים עַל נְהַר כְּבָר. שָׁלַשׁ
 קְשִׁוֹת כָּאן, אֶחָד – שְׁשָׁנִינוּ שָׂאִין שְׂכִינָה שׁוֹרָה
 בְּחוּץ לְאֶרֶץ, וְאַחַת – שְׁלֹא הָיָה נֶאֱמָן כְּמֹשֶׁה,
 שְׁכָתוּב בּוֹ (במדבר יב) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא, וְהוּא

גְּלָהּ וּפְרָסָם אֶת כָּל גְּנֹזֵי הַמֶּלֶךְ, וְאַחַת – שְׁנֵרְאָה
כְּמִי שֶׁלֹּא שָׁלַם בְּדַעְתּוֹ.

אָלֶּא כִּךְ הִסְקֵנוּ בְּמִשְׁנַתְנוּ, חֵס וְחִלִּילָהּ, שֶׁהָרִי
יְחֻזְקָאֵל הִיָּה נְבִיא שְׁלָם, וּבְרִשׁוֹתוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גְּלָהּ כָּל מָה שֶׁגְּלָהּ, וְהַכֹּל הוּא
הַצְּטֻרָה לְגַלוּת וּלְפָרְסָם, עַל כָּל אֶחָד פִּי שְׁנַיִם
מִמָּה שֶׁגְּלָהּ. שְׁכַךְ שְׁנִינּוּ, מִי שֶׁרָגִיל לְסַבֵּל צַעַר
וְכוֹ', וְהַכֹּל הַצְּטֻרָה, וּמַעוֹלָמִים לֹא עֲזַב הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּגַלוּת, עַד שֶׁהָיָה בָּא לְדוֹר
בְּמִדּוֹרוֹ עִמָּהֶם, כָּל שְׁכֵן בֵּיעֶקֶב שֶׁהָיָה יוֹרֵד
לְגַלוּת, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנַתּוֹ וְקְדוּשָׁתוֹ
עֲלִיוֹנִים [וְתַחְתּוֹנִים] וּמְרַכְּבוֹת, שֶׁכֵּלֵם יֵרְדוּ עִם
יַעֲקֹב. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב הַבָּאִים מְצַרִּימָה אֶת יַעֲקֹב.

דִּבְרֵי אַחֵר, רַבִּי אֲבָא פָּתַח וְאָמַר, (שִׁיר ד') אֲתִי
מְלַבְּנוֹן כְּלָה אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוֹאִי. בֹּא
וּרְאֵה, אוֹי לָהֶם לְבַנֵּי אָדָם שֶׁלֹּא יוֹדְעִים וְלֹא
מִשְׁגִּיחִים בְּכְבוֹד אֲדוֹנָם, שֶׁלְּמִדְּנוּ, אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, בְּכָל יוֹם וְיוֹם יוֹצֵאת בַּת קוֹל מֵהַר חוֹרֵב
וְאוֹמֶרֶת: אוֹי לָהֶם לְבָרִיּוֹת מֵעֲבוֹדַת רַבּוֹנָם! אוֹי
לָהֶם לְבָרִיּוֹת מֵעֲלֻבוֹנָה שֶׁל תּוֹרָה! שֶׁאָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, כָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּמְסַגֵּל מַעֲשִׂים טוֹבִים, יוֹרֵשׁ עוֹלָם שְׁלָם. וְכֹל מִי

שלא משתדל בתורה בעולם הזה ולא עושה מעשים טובים, לא יורש לא זה ולא זה. והרי שנינו, יש מי שיורש עולמו כפי מקומו וכפי מה שראוי לו. אמר רבי יצחק, לא שנינו אלא במי שאין לו מעשים טובים כלל.

אמר רבי יהודה, אלמלא היו יודעים בני אדם את האהבה שהקדוש ברוך הוא אוהב את ישראל, היו שואגים כמו כפיר לרדף אחריו. ששנינו, בשעה שירד יעקב למצרים, קרא הקדוש ברוך הוא לפמליה שלו ואמר להם: כלכם רדו למצרים, ואני ארד עמכם. אמרה שכניה: רבון העולם, יש צבאות בלי מלך? אמר לה: אתי מלבנון כלה. מלבנון - ממקום העדן, שמלבן בכל מעשיו. כלה - זו שכניה, שהיא כמו כלה בחפה. והולך זה כמו זה, ששנינו, אמר רבי יהודה, מה זה שכתוב (במדבר ז) ויהי ביום פלת משה? כתוב פלת, ביום שנכנסה כלה לחפה, ושכניה זו הפלה.

אתי מלבנון כלה - ממקום בית המקדש שלמעלה. תשורי מראש אמנה - מראש של מי? מראשיהם של בני האמונה, ומי הם? יעקב ובניו. מראש שניר וחרמון - שהם עתידים

לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה שְׁלִי מֵהַר חֶרְמוֹן, וּלְהִגֵּן עָלֵיהֶם
בְּגִלוּתָם. מִמַּעֲנוֹת אֲרִיּוֹת – אֵלּוּ הֵם עַמִּים עוֹבְדֵי
עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, [נ"א בְּנֵי אָדָם שֶׁל
אֲמוּנָה] שְׂדוּמִים לְאֲרִיּוֹת וּנְמָרִים, שְׂמַעְנִים אוֹתָם
בְּכָל עֲבוּדָה קָשָׁה.

רַבִּי אָבָא אָמַר, אֲתִי מְלַבְּנוֹן כְּלָה וְגוֹ', וְכִי
מְלַבְּנוֹן בָּאָה, וְהֵלֵא לְלַבְּנוֹן עוֹלָה? אֵלֵא,
אָמַר רַבִּי אָבָא, בְּשַׁעַה שֶׁיִּרְדָּה שְׂכִינָה לְמִצְרַיִם,
יִרְדּוּ עִמָּה שְׂשִׁים רַבּוֹא שֶׁל מְלֹאכֵי הַשָּׂרֵת,
וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרֹא שׁוֹנָה. זֶהוּ שְׂכַתוֹב וַיַּעֲבֹר
מִלְכָם לִפְנֵיהֶם וְה' בְּרֹא שָׁם.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אֲתִי מְלַבְּנוֹן כְּלָה – זוֹהִי שְׂכִינָה.
אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוֹאִי – מִמְּקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
שְׁלַמְעֵלָה. תְּשׁוּרֵי מִרְאשׁ אֲמָנָה – מִמְּקוֹם בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ שְׁלַמְעֵלָה וּמִמְּקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
שְׁלַמְטָה. שָׂאמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵעוֹלָם לֹא זָזָה
שְׂכִינָה מִכְּתַל הַמַּעְרָבִי שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שְׂכַתוֹב
(שִׁיר ב) הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַת כְּתָלָנוּ, וְהוּא רֹאשׁ
אֲמָנָה לְכָל הָעוֹלָם. מִרְאשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן –
מִמְּקוֹם שֶׁהַתּוֹרָה יִצָּאָה לְעוֹלָם, וְלָמָּה? לְהִגֵּן עַל
יִשְׂרָאֵל. מִמַּעֲנוֹת אֲרִיּוֹת – אֵלּוּ עַמִּים עוֹבְדֵי
עֲבוּדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. רַבִּי יוֹדֵן אוֹמֵר, מִמַּעֲנוֹת

אַרְיֹת - אֵלוֹ תִלְמִידֵי חֲכָמִים שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה
בְּמַעֲוֹנוֹת הַמְדַרְשׁוֹת וּבְכַתֵּי כְּנִסְיוֹת, שֶׁהֵם אַרְיֹת
וְנִמְרִים בַּתּוֹרָה.

רַבִּי חֲיִיא הָיָה יוֹשֵׁב לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לוֹ,
מָה רָאֵתָה הַתּוֹרָה לְמָנוֹת אֶת בְּנֵי יַעֲקֹב,
שֶׁהֵם שְׁנַיִם עָשָׂר בַּתְּחִלָּה, וְאַחַר כֵּךְ שְׁבַעִים,
שְׁכָתוֹב כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרִימָה
שְׁבַעִים. וּמָה הַטַּעַם שְׁבַעִים וְלֹא יוֹתֵר? אָמַר לוֹ,
כְּנֻגַד שְׁבַעִים אַמּוֹת שֶׁהֵם בְּעוֹלָם, וְהֵם הָיוּ אִמָּה
יַחֲדָה כְּנֻגַד כָּלָם.

וְעוֹד אָמַר לוֹ, בֹּא רְאֵה, מִפְתָּחוֹת שְׁמַאֲרִים (שְׂרִים)
עֲנָפִים יוֹשְׁבִים בְּמִסְעֵיהֶם (בְּצִלָּם), מְמַנִּים עַל
שְׁבַעִים עַמִּים, יוֹצְאִים מִתְרִיסֵר חֲקִיקוֹת וְקִשׁוּרִים
שְׁמִסְתוֹכְבִים בְּמִסְעוֹתֵיהֶם בְּמִשְׁקַל לְאַרְבַּע
רוּחוֹת הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (דְּבָרִים לֵב) יֵצֵב גְּבֻלַת
עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהֵינּוּ שְׁכָתוֹב (זְכַרְיָה ב) כִּי
כְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פָּרַשְׁתִּי אֶתְכֶם, לְהִרְאוֹת
שֶׁהֵם עוֹמְדִים בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל. בְּאַרְבַּע לֹא נֶאֱמַר,
אֲלֹא כְּאַרְבַּע. כְּמוֹ שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְעוֹלָם בְּלֵי אַרְבַּע
רוּחוֹת, כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְעוֹלָם בְּלֵי יִשְׂרָאֵל.

וַיִּקָּם מִלֶּךְ חֲדָשׁ. רַבִּי אַבָּא פָתַח, (ישעיה לב)
אֲשֶׁרִיכֶם זֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם מְשַׁלְּחֵי רִגְלֵי

השור והחמור. אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא התרצה בהם מכל שאר העמים וקרב אותם אליו, שפכתוב (דברים יד) וּבָךְ בָּחַר ה' להיות לו לעם סגלה וגו', וכתוב כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. ישראל נדבקים בקדוש ברוך הוא, שפכתוב ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום.

וְלָכֵן זָכָאִים הֵם לְפָנָיו, מְשׁוּם שֶׁהֵם זׁרְעִים עַל כָּל מַיִם. מה זה על כל מים? שזורעים לצדקה, ומי שזורע לצדקה, כתוב בו (תהלים נז) [זהו שפכתוב כי גדל עד שמים. על כל מים, זהו שפכתוב] (שם קח) כי גדול מעל שמים חסדך. מעל שמים, על כל מים הוא היה, ומי הוא מעל שמים? זה עולם הבא, וישראל זורעים על כל מים.

סדר הלימוד ליום כא כסלו [יום 80 בשנה]

בַּמִּפְרוּי שֶׁל רַב יִיבֵא סָבָא כֶּן אָמַר, כְּתוּב (דניאל ד) בגזרת מלאכים דבר, ומאמר קדושים שאלה. כל דיני העולם הזה וכל הגזרות וכל הבקשות, כלם עומדים בהיכל אחד ששם שבעים ושנים סנהדרין מעינים בדיני העולם,

וְאוֹתוֹ הַיֵּכָל נִקְרָא הַיֵּכָל הַזְכוּת, מְשׁוּם שֶׁכְּשֶׁדְּנִים
 דִּין, מֵהַפְּכִים בְּזְכוּת הָאָדָם בְּרֵאשׁוֹנָה.

מֵה שְׂאִין כֵּן בְּדִרְגַת אוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר, שְׂשֵׁם
 הוּא מְקוּם שֶׁנִּקְרָא חוּבָ"ה, מְשׁוּם שֶׁכָּל
 מַעֲשֵׂי אוֹתוֹ הַמְּקוּם שֶׁל נְחָשׁ אֲשֶׁת זְנוּנִים
 אֵינוֹ אֶלָּא לְהַפְּךָ בְּחֻטְאוֹ שֶׁל הָאָדָם, וְלְהַלְשִׁין
 עֶבֶד לְאֲדוֹנוֹ.

אוֹתָם שֶׁל הַיֵּכָל הַזְכוּת נִקְרָאִים מִים מְתוּקִים,
 מִים צְלוּלִים. אוֹתָם שֶׁל הַיֵּכָל הַחוּבָה
 נִקְרָאִים מִים מְרִירִים, (במדבר ה) מִי הַמְּרִים
 הַמְּאָרְרִים. בְּאוֹתוֹ הַיֵּכָל הַזְכוּת לֹא עוֹמְדִים
 שְׁלֶשֶׁת אֱלֹהִים: בָּנִים, חַיִּים וּמְזוֹנוֹת. וְלֹא בְּאוֹתוֹ
 מְקוּם שֶׁל חוּבָה, וְלֹא בְּמִים מְתוּקִים וְצְלוּלִים,
 וְלֹא בְּמִים מְרִירִים מְאָרְרִים.

וְעַל זֶה יִשְׂרָאֵל זוֹרְעִים עַל כָּל מַיִם, זֶרַע קָדוֹשׁ
 שֶׁהוֹלִידוֹ עַל כָּל מַיִם הוּא, שֶׁהָרִי לֹא נִכּוֹן
 זֶרַע שְׁלֵהֶם אֶלָּא לְמַעְלָה. וְלִכֵּן פִּרְשׁוּהָ בְּעֲלִי
 הַמְּשָׁנָה, בָּנִים חַיִּים וּמְזוֹנוֹת אֵין הַדָּבָר תְּלוּי
 בְּזְכוּת, אֶלָּא הַדָּבָר תְּלוּי בְּמִזְל הַקָּדוֹשׁ, וּמְקוּם זֶה
 הוּא עַל כָּל מַיִם.

מִשְׁלַחַי רַגְל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, שְׂאִין לָהֶם בְּאוֹתוֹ
 צַד הָרַע כְּלוּם, וְשׁוֹלְחִים מֵהֶם כָּל

החלקים הרעים, ונדבקים באותו הצד הטוב של כל הקדשות העליונות. שור וחמור כאשר הם מזדווגים כאחד, הם שני פגעים רעים לעולם. שור הוא צד הדין הקשה, והוא נדבק בצד הקדשה. החמור, כשמזדווג עמו, שהוא מצד האחר, הם שני פגעים רעים לעולם.

ועל זה שמעון היה תקף הדין הקשה, וכשמזדווג עם לוי כאחד, לא יכול העולם לסבל, ומשום כך (דברים כב) לא תחרש בשור ובחמור יחדו. ועל זה שלח יעקב לעשו דבר זה, שכתוב (בראשית לב) ויהי לי שור וחמור. ואם יעקב לא הנמיך עצמו, פחד רב היה נופל על עשו.

ויקם מלך חדש על מצרים. בספרו של רב המנונא סבא כך נאמר, מהו שכתוב ויקם מלך חדש על מצרים? בא וראה, כל עמי העולם וכל מלכי העולם לא התחזקו בשלטונם אלא בשביל ישראל. מצרים לא היו שולטים על העולם עד שבאו ישראל ונכנסו שם לגלות, אז התחזקו על שאר עמי העולם. בכל לא התחזקו על כל עמי העולם אלא בשביל שישראל יהיו בגלות שלהם. אדום לא התחזקו על כל עמי העולם אלא משום שישראל יהיו בגלות שלהם.

שְׁהָרֵי עַמִּים אֱלוֹ הָיוּ בְּשִׁפְלוֹת בְּשָׂאֵר הָעַמִּים,
וּנְמוּכִים הָיוּ מִכָּלֶם, וּבְגִלָּל יִשְׂרָאֵל הִתְחַזְּקוּ.

מִצְרַיִם – שְׁכָתוֹב (שמות כ) מִבֵּית עֲבָדִים. עֲבָדִים
מִמֶּשׁ נִקְרְאוּ, שְׁהָרֵי מִצְרַיִם הָיוּ
בְּשִׁפְלוֹת שֶׁל שָׂאֵר הָעַמִּים. בָּבֶל – שְׁכָתוֹב (ישעיה
כג) הֵן אֶרֶץ כְּשָׂדִים זֶה הָעַם לֹא הָיָה. אֲדוּם –
שְׁכָתוֹב (עובדיה א) הִנֵּה קָטָן נִתְתִּיךָ בַּגּוֹיִם בְּזוּי
אֶתְּהָ מְאֹד.

וּכְלָם לֹא נָטְלוּ תִקְוָה אֶלָּא בְּגִלָּל יִשְׂרָאֵל.
שְׁכָשְׁיִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת שְׁלָהֶם, מִיָּד
מִתְחַזְּקִים עַל כָּל שָׂאֵר הָעַמִּים שֶׁבְּעוֹלָם, מָה
הֵטַעַם? מִשׁוּם שִׁישְׂרָאֵל הֵם לְבָדֶם כְּנִגְדֵי כָּל עַמֵּי
הָעוֹלָם. כְּשֶׁנִּכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל לְגִלוֹת מִצְרַיִם, מִיָּד
הִיָּתָה קִימָה לְמִצְרַיִם, וְהִתְחַזַּק שְׁלִטוֹנָם מֵעַל כָּל
שָׂאֵר הָעַמִּים, שְׁכָתוֹב וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם.
וַיִּקָּם – קִימָה הִיָּתָה לָהֶם, שֶׁהִתְחַזַּק וְקָם אוֹתוֹ
מִמְּנֶה הַשְּׁלִטוֹן שֶׁל מִצְרַיִם, וּנְתַנּוּ לוֹ תִקְוָה
וְשְׁלִטוֹן עַל כָּל מְמַנֵּי שָׂאֵר הָעַמִּים, שְׁהָרֵי
בְּרֵאשׁוֹנָה יֵשׁ שְׁלִטוֹן לְאוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה שְׁלִמְעָלָה,
וְאַחַר כֵּךְ לָעַם שָׁלוֹ שְׁלִמְטָה.

וּמִשׁוּם כֵּךְ וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם. זֶהוּ
הַמְּמַנֶּה שְׁלָהֶם, חֲדָשׁ הָיָה, שְׁעַד הַיּוֹם

הַזֶּה לֹא הָיָה לוֹ שְׁלִטוֹן עַל שָׂאֵר הָעַמִּים, וְעַכְשָׁו
 הַיּוֹקֵם לְשִׁלֹּט עַל כָּל שָׂאֵר עַמֵּי הָעוֹלָם, וְאִז
 הַתְּקִיִּים (משלי ל) תַּחַת שְׁלוֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ, תַּחַת עֶבֶד
 כִּי יִמְלוֹךְ.

רַבִּי חִיָּא אָמַר, שְׁלֹשִׁים יוֹם עַד שְׁלֵא יָבֵא תַקָּה
 לָעָם בְּאֶרֶץ, אוֹ עַד שְׁלֵא יָבֵא שְׁבַר לָעָם
 בְּאֶרֶץ, מִכְרִיזִים בְּעוֹלָם עַל אוֹתוֹ הַדְּבָר,
 וְלִפְעָמִים שְׁנַמְסֹר הַדְּבָר בְּפִי הַתִּינוּקוֹת, וְלִפְעָמִים
 לְאוֹתָם בְּנֵי אָדָם חֲסֵרֵי דַעַת, וְלִפְעָמִים נִמְסֹר
 אוֹתוֹ הַדְּבָר בְּפִי הָעוֹפּוֹת, וּמִכְרִיזִים בְּעוֹלָם, וְאִין
 מִי שִׁישְׁגִיחַ בָּהֶם. כְּשֶׁהָעָם הֵם צְדִיקִים, נִמְסֹר
 אוֹתוֹ דְּבָר לְאוֹתָם רְאשִׁים צְדִיקִים שֶׁל הָעוֹלָם כְּדִי
 שִׁיּוֹדִיעוּ לָהֶם וַיִּשׁוּבוּ לְרַבּוֹנָם, וְכִשְׂאִינָם צְדִיקִים,
 זֶה כְּפִי שְׂאֵמְרָנּוּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה יוֹשֵׁב יוֹם אֶחָד עַל שַׁעַר לוֹד,
 וְהָיָה יוֹשֵׁב עִמּוֹ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי
 יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אָמַר לָכֶם מֶה שְׂרָאִיתִי הַיּוֹם
 הַזֶּה בְּבִקְרָה קִמְתִּי בְּאוֹר, רְאִיתִי עוֹף אֶחָד שֶׁהָיָה
 טָס וְעוֹלָה לְמַעְלָה שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים, וּמִנְמִיךְ פְּעַם
 אַחַת, וְהָיָה אוֹמֵר: עֲלִיוֹנִים עֲלִיוֹנִים, בְּיוֹם זֶה
 פּוֹרְחִים [דְּקִיקִים] הִרְקִיעִים [לְיָמִין] שְׁלֹשָׁה
 מִמְּנִים זְקוּפִים מוֹשְׁלִים עַל הָאֶרֶץ, אֶחָד יוֹשֵׁב

שלא יושב, הֶעֱבִירוּ אוֹתוֹ בְּאֵשׁ דּוֹלְקָת, מֵעֲבִירִים
אֶת קִיּוּמוֹ, מֵעֲבִירִים אֶת שְׁלֹטוֹנוֹ. שְׁלֹשָׁה תּוֹמְכִים
שְׁלִיטִים עֲלִיוֹנִים עוֹמְדִים עַל הָעוֹלָם.

זֶרְקָתִי לְאוֹתוֹ עוֹף רֶגֶב עָפָר, וְאִמְרָתִי לוֹ: עוֹף
עוֹף, אָמַר לִי שְׁלֹשָׁה שְׁעוֹמְדִים מִמְּנִים
וְאֶחָד שֶׁהֶעֱבִירוּ שְׁלֹטוֹנוֹ מִי הֵם. זֶרֶק לִי שְׁלֹשָׁה
חֲצִים מִכֶּנֶף יְמִינוֹ, וְזֶה אֶחָד מִשְׁמַאל (וּמִכֶּנֶף שְׂמַאל
אֶחָד), וְלֹא יִדְעָתִי לְמָה הוּא רוֹמֵז.

לְקַח אוֹתָם רַבִּי אֶלְעָזָר, הוֹרִיד אוֹתָם לְנַחֲרֵירוֹ,
וַיֵּצֵא דָם מִנַּחֲרֵירוֹ. אָמַר, וְדַאי שְׁלֹשָׁה
שְׁלִיטֵי עַמִּים עוֹמְדִים בְּרוֹמֵי בְּאָרֶץ וְעֵתִידִים
לְעֲשׂוֹת גְּזֵרוֹת רָעוֹת לְיִשְׂרָאֵל מִצַּד הָרוֹמָאִים.
לְקַח אוֹתוֹ חֵץ מִכֶּנֶף שְׂמַאל, הֲרִיחַ, וַיֵּצְאָה אֵשׁ
שְׁחוּרָה מִמֶּנּוּ. אָמַר, שְׁלֹטוֹן הַמְּצָרִים הֶעֱבִירוּ,
וְעֵתִיד לְעֵבֵר מֶלֶךְ אֶחָד שֶׁל הָרוֹמָאִים בְּכָל הָאָרֶץ
(מְצָרִים), וְלִמְנוֹת בְּמְצָרִים שָׂרֵי מִלְחָמָה גְּדוֹלִים,
וְסוֹתֵר בְּנֵינָן וּבּוֹנֵה אֶת הַסְּתוּרִים. (וְעֵתִיד מֶלֶךְ אֶחָד מֵאוֹתָם
הַשְּׁלֹשָׁה שְׂאֻמְרָנוֹ לְשַׁלֵּט בָּהּ, וְסוֹתֵר בְּנֵינִים וּבּוֹנֵה בָּהּ בְּנֵינִים) זֶרֶק אוֹתָם
רַבִּי אֶלְעָזָר לְאָרֶץ. נִפְלוּ שְׁלֹשֶׁת אֵלֶּה עַל הָאֶחָד
שֶׁמִּצַּד שְׂמַאל.

עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, עָבַר תִּינוּק אֶחָד וְהָיָה קוֹרָא,
(יִשְׁעִיָּה ט) מִשָּׂא מְצָרִים הִנֵּה ה' רִכַּב עַל עֵב קַל

וּבֵּא מִצְרִים. עֵבֶר חִבְרוּ הַשְּׁנִי וְאָמַר, וְאָרֶץ מִצְרַיִם
 תִּהְיֶה שְׂמָמָה. עֵבֶר חִבְרוּ הַשְּׁלִישִׁי וְאָמַר, וְאֲבָדָה
 חֻכְמַת מִצְרַיִם. רָאוּ שְׂאוֹתוֹ חֵץ שֶׁל כֹּנֵף שְׂמָאל
 נִשְׂרָף, וּשְׁלֹשֶׁת הָאֲחֵרִים שֶׁהָיוּ עָלָיו לֹא נִשְׂרָפוּ.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵה שְׂאֵמֶר הָעוֹף וְהַתִּינוּקוֹת,
 הַכֹּל דָּבָר אֶחָד, וְהַכֹּל הוּא נְבוֹאָה עֲלִיוֹנָה,
 (וְהַכֹּל הוּא בְּסוּד הַחֻכְמָה) וְרָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהִרְאוֹת לָנוּ נִסְתָּרוֹת עֲלִיוֹנוֹת שֶׁהוּא עוֹשֶׂה. זֶהוּ
 שְׂכָתוֹב (עֲמוֹס ג) כִּי לֹא יַעֲשֶׂה ה' אֱלֹהִים דְּבָר כִּי אִם
 גִּלְיָה סוּדוֹ אֶל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים.

וְעַדִּיפִים חֻכְמִים מִנְּבִיאִים בְּכֹל זְמַן, שֶׁהָרִי עַל
 הַנְּבִיאִים לַפְּעָמִים שׁוֹרָה רוּחַ הַקָּדֵשׁ
 וְלַפְּעָמִים לֹא, וּמֵהַחֻכְמִים לֹא זֹזָה רוּחַ הַקָּדֵשׁ
 אֶפְלוּ רָגַע אֶחָד [קָטָן], שִׁיּוּדְעִים מֵה שְׁלִמְעָלָה
 וְלִמְטָה, וְלֹא רָצוּ לְגִלוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
 [יְהוּדָה], הַכֹּל זֶה חֻכְמָה, וְחֻכְמַת רַבִּי אֶלְעָזָר
 יִתְרָה מְכֻלָּם. רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֲלִמָּלֵא לֹא הָיוּ
 חֻכְמִים, לֹא הָיוּ יוֹדְעִים בְּנֵי אָדָם מֵהִי תוֹרָה וּמֵה
 הַמְצוּוֹת שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם, בְּלִי הַבְּדֵל בֵּין רוּחַ
 בְּנֵי אָדָם לְרוּחַ הַבְּהֵמָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּשֶׁמְבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 דִּין עַל הָעָם, בְּרֵאשׁוֹנָה הוּא עוֹשֶׂה דִּין

בְּאוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה עֲלֵיהֶם לְמַעְלָה, שְׁכָתוּב (ישעיה כד)
יִפְקֹד ה' עַל צָבָא הַמָּרוֹם בְּמָרוֹם וְעַל מַלְכֵי
הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה.

בְּאִיזָה דִּין נְדוּן אוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה שְׁלִמְעָלָה?
מַעֲבִירִים אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ נֶהַר דִּינֹר
שְׁשׁוּפַע וְיוֹצֵא, וְאִזּוֹ מַעֲבִירִים אֶת אוֹתוֹ שְׁלִטוֹן
שְׁלוֹ, וּמִיד מַכְרִיזִים עָלָיו בְּרָקִיעַ: שְׁלִטוֹנוֹ שֶׁל
הַמְּמַנֶּה פְּלוֹנֵי הָעֶבֶר מִמֶּנּוּ. עַד שְׁמַגִּיעַ אוֹתוֹ קוֹל
לְכָל אוֹתָם הָרְקִיעִים, עַד שְׁמַגִּיעַ לְאוֹתָם
שְׁשׁוּלְטִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְיוֹצֵא קוֹל וּמַכְרִיז בְּכָל
הָעוֹלָם, עַד שְׁמַגִּיעַ לְעוֹפוֹת וְלַתִּינוּקוֹת וְלְאוֹתָם
הַטְּפָשִׁים שֶׁל בְּנֵי אָדָם שְׂאִין בָּהֶם דַּעָה.

וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, מֶלֶךְ חֲדָשׁ –
חֲדָשׁ מִמֶּשׁ הָיָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שְׁהָיָה
מִחֲדָשׁ גְּזוּרוֹת שְׁלֵא חֲדָשׁ מֶלֶךְ אַחַר מַקְדָּם לְכֵן.
אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף – כָּל אוֹתוֹ טוֹב שְׁעָשָׂה
יוֹסֵף בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, שְׁכָתוּב (בראשית מז) וַיָּבֵא יוֹסֵף
אֶת הַכֶּסֶף בֵּיתָה פְּרָעָה, וְקָיָם אוֹתָם בְּשָׁנֵי הָרָעָב,
כָּל זֶה לֹא זָכַר, וְעָשָׂה עֲצָמוֹ שְׁלֵא יוֹדַע אוֹתוֹ.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ יוֹשְׁבִים וְעוֹסְקִים
בַּתּוֹרָה לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,

מה זה שכתוב ויקם מלך חדש על מצרים, ושנינו שהוא קם מעצמו, מה שהיה שפל - קם, ולא ראוי היה למלך, ובעשר הוא קם. אמר רבי שמעון, הכל כך הוא, כמו אחשוורוש שלא היה ראוי למלך, וקם מעצמו, וקם בעשר, ורצה להאביד את ישראל מן העולם, אף כאן זה לא ראוי למלוכה, ועמד מעצמו, ורצה להאביד את ישראל מן העולם, שכתוב ויאמר אל עמו וגו', הבה נתחכמה לו וגו'. וכשהיה עומד מלך למעלה - עומד מלך למטה.

רבי אלעזר ורבי אבא ורבי יוסי היו הולכים מטבריה לצפורי. עד שהיו הולכים, פגע בהם יהודי אחד. פתח ואמר, (ישעיה יט) משא מצרים הנה ה' רכב על עב קל ובא מצרים ונעו אלילי מצרים מפניו. בא ראה, כל מלכי העולם וכל עמי העולם לא נחשבים לכלום לפני הקדוש ברוך הוא, שכתוב (דניאל ד) וכל דירי הארץ כלא חשובים, וכרצונו עושה בחיל השמים. וכאן במצרים, אף על גב שכל אותן הגבורות וזרוע רמה גלה הקדוש ברוך הוא במצרים, מה כתוב? הנה ה' רכב על עב קל ובא מצרים. מה שונה בכל עמי העולם שלא היה

כָּךְ, שְׁהָרֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גִזַּר גְּזֵרָה וְנַעֲשֶׂתָהּ,
 וְכֵאן הוּא בָּא, שְׁכָתוּב וּבָא מְצָרִים, וְכָתוּב (שמות
 יב) וְעִבְרָתִי בְּאֶרֶץ מְצָרִים וְגו' אֲנִי ה'?

אָלֵא מִשׁוּם שֶׁהַמֶּלֶךְ הָיָה בָּא לְהוֹצִיא אֶת
 הַגְּבִירָה שֶׁהִיְתָה שָׁם, וּבְשִׁבִיל כְּבוֹד
 הַגְּבִירָה הָיָה בָּא. וְעַל כֵּן הָיָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 רוֹצֵה בְּכְבוֹדָהּ, וּבָא אֵלֶיהָ לְהַקִּימָה וְלָתֵת לָהּ יָד
 וְלִזְקַף אוֹתָהּ, כְּמוֹ שֶׁעֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לַעֲשׂוֹת בְּסוּף גְּלוֹת אָדוּם.

אָמַר רַבֵּי יִיסָא, אִם כֵּן שְׁבִשְׁבִיל הַגְּבִירָה זֶה
 הָיָה, הָרֵי בְּגְלוֹת בְּכָל הֵיְתָה שָׁם הַגְּבִירָה,
 וְלָמָּה לֹא הָיָה כֵּן? אָמַר לוֹ, הָרֵי שְׁנִינוּ שֶׁהַחֲטָא
 גָּרַם, שֶׁנִּשְׁאַוּ נָשִׁים נְכָרִיוֹת וְהַכְּנִיסוּ אוֹת בְּרִית
 קֹדֶשׁ לְרִשׁוֹת אַחֲרָת, וְלָכֵן נֶאֱבָדוּ מֵהֶם הַנְּסִים
 וְהָאוֹתוֹת שֶׁרְאוּיִים הָיוּ לְהַעֲשׂוֹת לָהֶם, מֵה שֶׁלֹּא
 הָיָה כֵּן בְּגְלוֹת מְצָרִים, שְׁכָלָם הָיוּ שְׁבִטֵי יָהּ, בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל נִכְנְסוּ, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ.

בְּגְלוֹת אָדוּם רוֹצֵה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַתְּכַבֵּד
 בְּעוֹלָם וּלְבָא הוּא לְהַקִּים אֶת הַגְּבִירָה
 וּלְנַעַר אוֹתָהּ מִהַעֲפָר. אוֹי לְמִי שֶׁיִּמָּצֵא שָׁם לְפָנָיו
 בְּשָׁעָה שִׁיאֵמַר (ישעיה נב) הַתְּנַעֲרִי מֵעַפָּר קוּמִי שְׁבִי

ירוּשָׁלַם הַתְּפִתְחֵי מוֹסְרֵי צְוֹאֲרָךְ. מִי הוּא הַמְּלֶךְ?
וְהַעֵם שִׁיעֵמַד לְפָנָיו?

וְנָעוּ אֱלִילֵי מְצָרִים מִפָּנָיו. אֱלִילֵי מְצָרִים, לֹא עַל
עֲצִים וְאַבְנִים נֹאמֵר, אֲלֵא עַל כָּל אוֹתָם
דְּרָגוֹת מִמְנוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת, וְעַל אוֹתָם הָעֲבוֹדוֹת
הַתְּחַתּוֹנוֹת שְׁלָהֶם. וּבְכָל מְקוֹם שֶׁגָּלוּ יִשְׂרָאֵל,
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִבְּקֶשׁ עֲלֵיהֶם, וּמִתְרַעַם וְנִפְרָע
מֵאוֹתָם עַמִּים.

בא וּרְאָה מָה כָּתוּב, כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהִים מְצָרִים
יָרַד עַמִּי בְּרֵאשִׁיטָה לְגוֹר שָׁם וְאֲשׁוּר בְּאֶפֶס
עֲשָׂקוֹ. תְּרַעַמַת שֶׁהִתְרַעַם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
אֲשׁוּר, וְאָמַר, רְאוּ מָה עָשָׂה לִי אֲשׁוּר, שֶׁהָרִי
בְּמְצָרִים שָׁאֲנִי עָשִׂיתִי בָהֶם כָּל אוֹתָם הַדִּינִים,
וְעַמִּי [הֵם] יָרְדוּ לְשָׁם לְדוֹר בִּינִיָּהֶם, וְקִבְלוּם
הַמְּצָרִים בִּינִיָּהֶם, וְנִתְּנוּ לָהֶם הַיְפִי שֶׁל הָאָרֶץ,
אָרֶץ גִּשְׁן. וְאֵף עַל גִּב שֶׁהֲצִיקוּ לָהֶם בַּגְּלוּת, לֹא
לְקַחוּ מֵהֶם אֶת הָאָרֶץ, שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ט) רַק בְּאָרֶץ
גִּשְׁן אֲשֶׁר שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וּמֵיטֵב אָרֶץ
מְצָרִים הִיְתָה, שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית מו) בְּמֵיטֵב הָאָרֶץ
בְּאָרֶץ רַעַמְסֵס. וְעוֹד, שֶׁלֹּא הָעֲבִירוּ מִשְׁלָהֶם
כְּלוּם, שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ט) וּמִמְקַנָּה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו',
וְעַם כָּל זֶה נִדְּוֵנוּ בְּכַמָּה דִּינִים.

אָבֵל אֲשׁוּר בְּאָפֶס עֲשָׂקוּ, הֵטִיל אוֹתָם בְּאָרֶץ
 שְׁבִסוּף הָעוֹלָם, וְנָטַל אֶת אֲרָצָם מֵהֶם.
 וּמָה הַמְצָרִים שָׁעָשׂוּ כָּל הַטּוֹבוֹת הַלְלוּ לְיִשְׂרָאֵל
 נְדוּנוּ בְּכָל אוֹתָם דֵּינִים – אֲשׁוּר וְאָדוּם וּשְׂאָר
 הָעַמִּים שֶׁמְצִיקִים לָהֶם, וְהוֹרְגִים אוֹתָם, וְנוֹטְלִים
 אֶת מְמוֹנָם, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא רוֹצֵה לְכַבֵּד אֶת שְׁמוֹ עֲלֵיהֶם, שְׁכַתוּב (יחזקאל
 לח) וְהַתְגַּדְלֹתִי וְהַתְקַדְשֹׁתִי וְנוֹדַעְתִּי. שָׁם בְּמְצָרִים
 בְּמֶלֶךְ אֶחָד, וְכֵאן בְּכָל מַלְכֵי הָעוֹלָם.

רַבִּי שֶׁמְעוֹן הַרִים יָדִיו, וּבְכָה וְאָמַר, אוֹי לְמִי
 שִׁיזְדַּמְן בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְאֲשָׁרֵי חָלְקוּ שֶׁל מִי
 שִׁיזְדַּמְן בְּאוֹתוֹ זְמַן. אוֹי לְמִי שִׁיזְדַּמְן בְּאוֹתוֹ זְמַן
 – מְשׁוּם שֶׁכְּשִׁיבָא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְפָקֵד אֶת
 הָאֵילָה, יִסְתַּכַּל מִי הֵם אוֹתָם שֶׁעֲמָדוּ עִמָּה, בְּכָל
 אוֹתָם שֶׁנִּמְצְאִים עִמָּה, בְּכָל מַעֲשֵׂי כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד, וְלֹא יִמָּצֵא צְדִיק, שְׁכַתוּב (ישעיה סג) וְאֲבִיט
 וְאֵין עוֹזֵר. וְכְמָה צָרוֹת עַל צָרוֹת לְיִשְׂרָאֵל.

אֲשָׁרֵי מִי שִׁיזְדַּמְן וְיִמָּצֵא בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן – מְשׁוּם
 שֶׁאוֹתוֹ שִׁיעֲמַד בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּאִמּוּנָה, יִזְכֶּה
 לְאוֹתוֹ אוֹר שֶׁל שְׂמֵחַת הַמֶּלֶךְ, וְעַל אוֹתוֹ זְמַן
 כְּתוּב (זכריה יג) וְצִרְפְּתִים כְּצִרְף אֶת הַכֶּסֶף וּבַחֲנֻתִים
 כְּבַחֲן אֶת הַזָּהָב וְגו'.

לְאַחַר שְׂאוֹתֵן צְרוֹת יִתְעוֹרְרוּ עַל יִשְׂרָאֵל, וְכָל
 הָעַמִּים וּמַלְכֵיהֶם יִתְיַעְצוּ כְּאֶחָד עֲלֵיהֶם,
 וּמְעוֹרְרִים כַּמָּה גְזוֹרוֹת רְעוֹת, וְכָל־עוֹלָם בְּעֵצָה
 אַחַת עֲלֵיהֶם, וַיָּבֹאוּ צָרָה עַל צָרָה, אַחֲרוֹנוֹת
 מִשְׁפָּחוֹת אֶת הָרָאשׁוֹנוֹת, אֲזִי יִתְרָאָה עֲמוּד אֲשֶׁר
 אֶחָד עוֹמֵד מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה אַרְבָּעִים יוֹם, וְכָל
 עַמֵּי הָאָרֶץ רוֹאִים אוֹתוֹ.

בְּאוֹתוֹ זְמַן יִתְעוֹרֵר מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ לְצֵאת מִתּוֹךְ גֵּן
 עֵדֵן מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא קַ"ן צְפוּ"ר,
 וַיִּתְעוֹרֵר בְּאָרֶץ הַגָּלִיל. וְאוֹתוֹ יוֹם שֶׁיֵּצֵא לְשֵׁם,
 יִתְרַגֵּז כָּל הָעוֹלָם, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם מִתְחַבְּאִים
 בְּתוֹךְ מְעָרוֹת וּסְלָעִים שֶׁלֹּא יִחְשְׁבוּ לְהִנָּצֵל, וְעַל
 אוֹתוֹ זְמַן כְּתוּב (ישעיה ב) וּבָאוּ בַּמְעָרוֹת צָרִים
 וּבַמְּחִלּוֹת עֶפְרַיִם מִפְּנֵי פֶחַד ה' וּמִהֲדָר גְּאוֹנוֹ בְּקוֹמוֹ
 לְעֶרֶץ הָאָרֶץ.

מִפְּנֵי פֶחַד ה' – זֶהוּ אוֹתוֹ רְגֵז שֶׁל כָּל הָעוֹלָם.
 וּמִהֲדָר גְּאוֹנוֹ – זֶה מְשִׁיחַ. בְּקוֹמוֹ לְעֶרֶץ
 הָאָרֶץ – כְּשֵׁיִקוּם וַיִּתְגַּלֶּה בְּאָרֶץ הַגָּלִיל, מִשּׁוּם
 שֶׁהוּא מְקוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁנִּחְרַב בְּאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה,
 וְלִכֵּן יִתְגַּלֶּה שָׁם רֵאשׁוֹן לְכָל מְקוֹם, וּמִשָּׁם יַעוֹרֵר
 קְרֻבוֹת לְכָל הָעוֹלָם.

אַחַר אַרְבַּעַיִם יוֹם שְׁעֵמוּד יַעֲמַד מֵאַרְץ לְשָׁמַיִם
 לְעֵינַי כָּל הָעוֹלָם וַיִּתְגַּלֶּה הַמָּשִׁיחַ, יָקוּם
 מִצַּד מְזֻרַח כּוֹכַב אֶחָד לוֹהֵט בְּכָל הַגּוֹנִים, וְשִׁבְעָה
 כּוֹכָבִים אַחֲרָיִם שְׁסוּבָבִים אוֹתוֹ הַכּוֹכָב, וַיַּעֲרְכוּ
 בוֹ קָרַב בְּכָל הַצְּדָדִים שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם, עַד
 שִׁבְעֵים יוֹם, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם רוֹאִים.

וְאוֹתוֹ כּוֹכַב יַעֲרֹךְ בָּהֶם קָרַב בְּלִפְיֵי אִשׁ
 לוֹהֵטִים וְנוֹצְצִים לְכָל עֵבֶר, וּמִכָּה בָּהֶם
 עַד שְׁבוּלַע אוֹתָם בְּכָל עָרַב וְעָרַב, וּבַיּוֹם מוֹצִיא
 אוֹתָם. וַיַּעֲרְכוּ קָרַב לְעֵינַי כָּל הָעוֹלָם, וְכֵן בְּכָל יוֹם
 עַד שִׁבְעֵים יוֹם. לְאַחַר שִׁבְעֵים יוֹם יִגָּזַז אוֹתוֹ
 כּוֹכַב, וַיִּגָּזַז הַמָּשִׁיחַ עַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשִׁים,
 וַיַּחֲזֹר אוֹתוֹ עֲמוּד אִשׁ כְּמוֹ מִקְדָּם, וּבוֹ יִגָּזַז
 הַמָּשִׁיחַ, וְאוֹתוֹ עֲמוּד לֹא יִתְרָאֶה.

לְאַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשׁ יַעֲלוּ אֶת הַמָּשִׁיחַ בְּאוֹתוֹ
 הָעֲמוּד לְתוֹךְ הַרְקִיעַ, וְשֵׁם יִקְבַּל חֲזַק
 וְעֲטָרַת מְלָכוּת. וּכְשִׁירַד, יִתְרָאֶה אוֹתוֹ עֲמוּד אִשׁ
 כְּמוֹ מִקְדָּם לְעֵינַי כָּל הָעוֹלָם, וְאַחַר כֵּן יִתְגַּלֶּה
 הַמָּשִׁיחַ, וַיִּתְכַּנְּסוּ אֵלָיו עַמִּים רַבִּים, וַיַּעֲוֹרֵר
 קְרִיבוֹת בְּכָל הָעוֹלָם. וּבְאוֹתוֹ זְמַן יַעֲוֹרֵר הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֶת גְּבוּרָתוֹ לְכָל עַמֵּי הָעוֹלָם, וּמִלֶּךְ

הַמְּשִׁיחַ יוֹדַע בְּכָל הָעוֹלָם, וְכָל מַלְכֵי הָעוֹלָם
יִתְעוֹרְרוּ לְהִתְחַבֵּר לְעַרְףְּ בּוֹ קָרֵב.

וְכַמּוֹה [עמ'ם] מְפָרִיזֵי הַיְהוּדִים יִתְהַפְּכוּ לְחֹזֵר
אֲלֵיהֶם, וַיָּבֹאוּ עִמָּהֶם לְעַרְףְּ קָרֵב עַל
מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְאִזּוֹ יִחַשֵׁךְ כָּל הָעוֹלָם חֲמִשָּׁה עָשָׂר
יּוֹם, וְרַבִּים מֵעַם יִשְׂרָאֵל יָמוּתוּ בְּאוֹתוֹ חֲשָׁךְ. וְעַל
זֶה כָּתוּב (ישעיה ס) כִּי הִנֵּה הַחֲשָׁךְ יִכְסֶה אֶרֶץ
וְעַרְפֹּל לְאֻמִּים.

פְּתַח וְאָמַר, (דברים כב) כִּי יִקְרָא קֵן צְפוּר לְפָנֶיךָ
בְּדַרְךָ בְּכָל עֵץ אוֹ עַל הָאָרֶץ אֲפֹרָחִים אוֹ
בִּיצִים וְהָאֵם רֹבֶצֶת וְגו', שֶׁלַח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם
וְגו'. פְּסוּק זֶה בְּאֶרְנוֹ אוֹתוֹ, וְהוּא אֶחָד מִמְצוּוֹת
הַתּוֹרָה הַגְּנוּזוֹת, וְלָנוּ יֵשׁ בּוֹ סוּדוֹת תּוֹרָה גְּנוּזִים,
שְׁבִילִים וּדְרָכִים יְדוּעוֹת לַחֲבָרִים בְּאוֹתָם שְׁלֵשִׁים
וּשְׁנַיִם נְתִיבוֹת הַתּוֹרָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, אֶלְעָזָר, בְּזִמְן
שִׁיתְעוֹרֵר מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, כַּמּוֹה אוֹתוֹת וְנִסִּים
אֲחֵרִים יִתְעוֹרְרוּ בְּעוֹלָם. בֵּא רְאֵה, בְּגֵן עֵדֶן
שְׁלֵמָטָה יֵשׁ מְקוֹם אֶחָד גְּנוּז וְשְׁמוֹר שְׁלֵא נוֹדַע,
וְהוּא מְרַקֵּם בְּכַמּוֹה גְּנוּנִים, וְבוֹ גְּנוּזִים אֶלְף
הִיכָלוֹת שֶׁל כְּסוּפִים, וְאֵין מִי שְׁיִכְנֹס בָּהֶם פָּרֹט
לְמְשִׁיחַ, שֶׁהוּא עוֹמֵד תָּמִיד בְּגֵן עֵדֶן.

וְכָל הַגֵּן מִקֶּרֶךְ בְּמִרְכָּבוֹת רַבּוֹת שֶׁל צְדִיקִים,
 וּמְשִׁיחַ עוֹמֵד עֲלֵיהֶם וְעַל כַּמָּה חִילוֹת
 וּמַחֲנוֹת שֶׁל נִשְׁמוֹת צְדִיקִים שָׁם, וּבְרָאשֵׁי
 חֻדְשֵׁים וְחֻגִים וְשַׁבָּתוֹת נִכְנָס מְשִׁיחַ לְאוֹתוֹ מְקוֹם
 לְהִשְׁתַּעֲשֵׂעַ בְּכָל אוֹתָם הַיְכָלוֹת.

לְפָנָיו וְלִפְנֵים מִכָּל אוֹתָם הַיְכָלוֹת יֵשׁ מְקוֹם אַחַר
 טְמִיר וְגָנוֹז שֶׁלֹּא נוֹדַע כָּלֵל, וְנִקְרָא עֵדֶן,
 וְאֵין מִי שְׁיָכוֹל לְדַעַת אוֹתוֹ, וּמְשִׁיחַ גָּנוֹז בַּחוּץ
 סֹבֵיב אוֹתוֹ מְקוֹם, עַד שֶׁנִּתְגַּלָּה לוֹ מְקוֹם אַחַד
 שֶׁנִּקְרָא קֵן צְפוּר, וְהוּא מְקוֹם שֶׁמְכַרְיֵזָה עָלָיו
 אוֹתָהּ צְפוּר שֶׁמִּתְעוֹרְרֵת בְּגֵן עֵדֶן בְּכָל יוֹם.

וּבְאוֹתוֹ מְקוֹם רְקוּמִים דְּיוֹקְנָאוֹת שֶׁל כָּל שְׂאֵר
 הָעַמִּים שֶׁהִתְכַּנְּסוּ עַל יִשְׂרָאֵל לְהִרְע
 לָהֶם. נִכְנָס לְאוֹתוֹ מְקוֹם, מֵרִים עֵינָיו וְרוֹאֶה אֶת
 הָאָבוֹת שֶׁנִּכְנָסִים לְחֶרֶבֶן בֵּית הָאֱלֹהִים, עַד
 שְׂרוּאָה אֶת רַחֵל שְׂדֵמְעוֹתֶיהָ בְּפָנֶיהָ, וְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְנַחֵם אוֹתָהּ, וְלֹא מְסַכֶּימָה לְקַבֵּל
 תַּנְחוּמִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לא) מֵאַנָּה לְהִנָּחֵם עַל
 בְּנֵיהָ. אִזּוֹ מְשִׁיחַ מֵרִים קוֹלוֹ וּבּוֹכָה, וּמְזַדְדָּעַע כָּל
 גֵּן הָעֵדֶן, וְכָל אוֹתָם צְדִיקִים שֶׁשָּׁם גּוֹעִים
 וּבּוֹכִים עִמוֹ.

גֹּזֵה וּבֹכָה פְּעַם שְׁנִיָּה, וּמְזַדְעָזַע אוֹתוֹ רְקִיעַ
 שֶׁעַל גְּבֵי הַגֶּן, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת רְבוּא
 מַחֲנוֹת עֲלִיּוֹנִים, עַד שְׁמַגִּיעַ לְתוֹךְ הַכֶּסֶּא הָעֲלִיּוֹן,
 וְאֵז הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹמֵז לְאוֹתָהּ צְפוּר,
 וְנִכְנָסֶת לְאוֹתוֹ קֵן שְׁלֵה וַיּוֹשֶׁבֶת אֶצֶל הַמְּשִׁיחַ,
 וְקוֹרָא מֵה שְׁקוֹרָא, וּמִתְעוֹרֵר מֵה שְׁמִתְעוֹרֵר.

עַד שְׁמִתוֹךְ הַכֶּסֶּא הַקְּדוֹשׁ נִקְרָא שְׁלֵשׁ פְּעָמִים
 אוֹתוֹ קֵן צְפוּר, וְהַמְּשִׁיחַ, וְכֻלָּם עוֹלָיִם
 לְמַעְלָה, וּמִשְׁבִּיעַ אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהַעֲבִיר מַלְכוּת הַרְשָׁעָה מִן הָעוֹלָם עַל יְדֵי
 הַמְּשִׁיחַ וְלִנְקָם אֶת נַקְמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְכֹל אוֹתָן
 טוֹבוֹת שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ.
 וְשָׁב אוֹתוֹ קֵן צְפוּר וְהַמְּשִׁיחַ לְמִקוּמוֹ, וְשָׁב
 הַמְּשִׁיחַ וְנִגְנָז לְתוֹךְ אוֹתוֹ מְקוּם כְּמוֹ מְקוּדָם.

וּבְזִמְן שְׁיִתְעוֹרֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַקֵּן אֶת
 הָעוֹלָמוֹת וּמְאִירוֹת אוֹתֵיּוֹת שְׁמוֹ
 בְּשִׁלְמוֹת, יו"ד בְּה"א [לְתַקֵּן] וְא"ו בְּה"א, לְהִיּוֹת
 הַכֹּל בְּשִׁלְמוֹת אַחַת, אֲזִי יִתְעוֹרֵר כּוֹכַב אַחַד
 מִפְּחִיד בְּאֲמָצַע הַרְקִיעַ כְּגוֹן אֲרַגְמָן, לוֹהֵט וְנוֹצֵץ
 בַּיּוֹם לְעֵינַי כֹּל הָעוֹלָם.

וְתַקּוּם שְׁלֵהֶבֶת אֵשׁ אַחַת מִצַּד צְפוּן, תוֹךְ
 הַרְקִיעַ, וְתַקּוּם זֶה כְּנֶגֶד זֶה אֲרַבְעִים

יום, ויבְהִלּוּ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם. לְסוֹף אַרְבָּעִים יוֹם
 יַעֲרֹכוּ קָרֵב הַכּוֹכָב וְהַשְּׁלֵהֶבֶת לְעֵינֵי הַכֹּל,
 וְתִתְפָּשֵׁט אוֹתָהּ שְׁלֵהֶבֶת בְּשֶׁרֶפֶת אֲשֶׁר מֵצֵד הַצָּפוֹן,
 תּוֹךְ הָרְקִיעַ, וַיִּחָשֵׁב לְבַלַּע אוֹתוֹ כּוֹכָב, וְכִמָּה
 שְׁלִיטִים וּמְלָכִים וְאַמּוֹת וְעַמִּים יִתְבַּהֲלוּ מִזֶּה.

אז יִסְתַּלֵּק אוֹתוֹ כּוֹכָב לְצַד דְּרוֹם וַיִּשְׁלַט עַל
 אוֹתָהּ שְׁלֵהֶבֶת, וְאוֹתָהּ שְׁלֵהֶבֶת תְּבַלַּע מֵעַט
 מֵעַט בְּרְקִיעַ מְלִפְנֵי אוֹתוֹ כּוֹכָב, עַד שֶׁלֹּא תִרְאֶה
 כָּלֵל. אַז אוֹתוֹ כּוֹכָב יַעֲשֶׂה דְרָכִים בְּרְקִיעַ בְּשָׁנִים
 עָשָׂר תַּחֲוִמִּים, וְעוֹמְדִים אוֹתָם אוֹרוֹת בְּרְקִיעַ
 שָׁנִים עָשָׂר יָמִים נוֹסְפִים.

אחר שָׁנִים עָשָׂר יָמִים נוֹסְפִים יִזְדַּעְזְעוּ כָּל בְּנֵי
 הָעוֹלָם, וַיִּחָשֶׁף הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצוֹת הַיּוֹם, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּחֱשַׁף בַּיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, עַד שֶׁלֹּא יִרְאוּ
 שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וַיִּתְעוֹרֵר קוֹל אֶחָד בְּרַעְמִים וּבְרָקִים,
 וְתִתְחַלְחַל הָאָרֶץ מֵאוֹתוֹ קוֹל, וְכִמָּה חִילוֹת
 וּמַחֲנוֹת יְמוֹתוֹ מִמֶּנּוּ.

ואותו יוֹם תִּתְעוֹרֵר בְּעִיר רוֹמֵי רִבְתֵּי שְׁלֵהֶבֶת
 אֲשֶׁר אַחַת, בְּאוֹתוֹ קוֹל שִׁיתְעוֹרֵר בְּכָל
 הָעוֹלָם, וַיִּשְׁרַף כְּמָה מִגְדָּלִים וְכִמָּה הַיְכָלוֹת,
 וְכִמָּה מִגְדָּלִים יִפְלוּ, וְכִמָּה גְדוֹלִים וְשָׂרִים יִפְלוּ

באותו יום, וְכֹלֶם יתְכַנְסוּ עֲלֶיהָ לְרַע, וְכֹל בְּנֵי
הָעוֹלָם לֹא יוֹכְלוּ (יחשבו) לְהִנְצִיל.

מֵאוֹתוֹ יוֹם וְעַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשִׁים יתִיעֲצוּ כָּל
הַמַּלְאָכִים וַיִּגְזְרוּ כַּמָּה גְזֵרוֹת וְכַמָּה
שְׁמֵדוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, וַיִּצְלִיחוּ בָהֶם, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר
אֲשֶׁרִי מִי שֶׁיְהִיָּה שֵׁם וְאֲשֶׁרִי מִי שֶׁלֹּא יְהִיָּה שֵׁם,
וְכֹל הָעוֹלָם יְהִיָּה בְּעַרְבוּבֵיהָ גְדוּלָּה.

לְסוּף שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשִׁים יָקוּם שַׁבָּט מִיִּשְׂרָאֵל,
זֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ שֶׁיִּתְעוֹרֵר תוֹךְ גֵּן הָעֵדֶן,
וְכֹל אוֹתָם הַצְּדִיקִים יַעֲטְרוּ אוֹתוֹ שֵׁם, וַיִּחְגְּרוּ
לוֹ כְּלֵי זִין בְּאוֹתִיּוֹת רְשׁוּמוֹת שֶׁל כְּלִים שֶׁל
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ.

וְקוּל יתְפּוֹצֵץ בְּעַנְפֵי עֲצֵי הַגֵּן, קוֹרֵא בְּחִיל
וְאוֹמֵר: הִתְעוֹרְרוּ קְדוֹשִׁים עֲלִינוּנִים, קוּמוּ
מִלְּפָנַי הַמְּשִׁיחַ, הֲרֵי זְמַן שֶׁתִּתְחַבֵּר אִשָּׁה בְּבַעֲלָהּ,
וּבְבַעֲלָהּ רוּצָה לְנָקֵם לָהּ נִקְמוֹת בְּעוֹלָם וְלִהְקִימָהּ,
וּלְנַעַר אוֹתָהּ מִן הָעֶפֶר.

אִז יָקוּמוּ כֻלָּם וַיִּחְגְּרוּ אוֹתוֹ כְּמוֹ מִקְדָּם בְּכֻלֵּי
זֵינוֹ. אַבְרָהָם מִיְמִינוֹ, יִצְחָק מִשְׁמָאלוֹ, יַעֲקֹב
לְפָנָיו. מִשָּׁה רוּעָה הַנְּאֻמָּן עַל כָּל אֱלוֹ הַצְּדִיקִים
הוֹלֵךְ וְרוֹקֵד בְּתוֹךְ גֵּן הָעֵדֶן.

כִּיּוֹן שְׁנַתְקַן מְשִׁיחַ עַל יְדֵי צַדִּיקֵי גֵן הָעֵדֶן, יִכְנָס
 לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנַקְרָא ק"ן צְפו"ר כְּמוֹ
 מִקְדָּם, וְרוֹאֶה שֶׁם אוֹתוֹ דְיוֹקֵן שֶׁל חֶרֶבֶן בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ, וְכֹל הַצַּדִּיקִים שֶׁנִּהְרְגוּ בוֹ, וְאִזְנוֹט
 מְשִׁם (עֲשָׂרָה) לְבוּשִׁים, וְהֵם (נִקְרָאִים) עֲשָׂרָה לְבוּשֵׁי
 קִנְיָאָה, וְיִגְנְזוּ שֶׁם אַרְבָּעִים יוֹם שְׁלֹא יִתְגַּלֶּה כָּלָל.
 לְסוֹף אַרְבָּעִים יוֹם קוֹל אֶחָד יִתְעוֹרֵר, וְיִקְרָא
 מִתּוֹךְ הַכֶּסֶף הָעֲלִיוֹן, אוֹתוֹ ק"ן צְפו"ר
 בְּמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ שֶׁנִּגְנְזוּ בוֹ, וְאִזְ מַעֲלִים אוֹתוֹ
 לְמַעְלָה, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹאֶה אֶת מֶלֶךְ
 הַמְּשִׁיחַ מִתְּלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ נִקְמָה וְחִגּוּר כְּלֵי קָרֵב,
 נוֹטֵל אוֹתוֹ וּמְנַשֵּׁק אוֹתוֹ עַל רֹאשׁוֹ.

אִז מְזַדְעָזְעִים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים רְקִיעִים,
 וְרוֹמְזוּ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְרְקִיעַ אֶחָד
 מֵאוֹתָם שֶׁהֵיוּ גְנוּזִים מִשִּׁשֶּׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית,
 וּמוֹצִיא מֵהֵיכַל אֶחָד שֶׁבְּאוֹתוֹ רְקִיעַ כְּתוּר חֲקוּק
 אֶחָד, מְחַקֵּק בְּשִׁמוֹת הַקְדוֹשִׁים. בְּאוֹתָהּ עֲטָרָה
 הַתְּעִטֵּר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת
 הַיָּם, לְטַל נְקָמוֹת מִכָּל מְרַכְבוֹת פְּרָעָה וּפְרָשָׁיו,
 וּמַעֲטֵר אֶת מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בָּהּ.

כִּיּוֹן שֶׁהַתְּעִטֵּר וְהַתְּתַקֵּן בְּכֹל הַתְּקוּנִים הַלְלוּ,
 נוֹטֵל אוֹתוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמְנַשֵּׁק אוֹתוֹ

כְּמוֹ מִקֶּדֶם. מִי רָאָה מְרַכְּבוֹת קְדוֹשׁוֹת וּמַחְנוֹת
עֲלִיוֹנִים שְׁסוּבְבִים אוֹתוֹ וְנוֹתְנִים לוֹ מַתָּנוֹת
וּמוֹתְרוֹת רַבּוֹת, וַיִּתְעַטֵּר מִכָּלֶם.

נִכְנָם לְשֵׁם לְהִיכָל אֶחָד, וְרוֹאֶה כָּל אוֹתָם
מִלְּאָכִים עֲלִיוֹנִים שֶׁנִּקְרְאוּ אַבְלֵי צִיּוֹן,
אוֹתָם שֶׁבָּכוּ עַל חֶרְבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּבּוֹכִים
תָּמִיד, וְהֵם נוֹתְנִים לוֹ לְבוֹשׁ אָדָם אֶחָד לַעֲשׂוֹת
נִקְמוֹת. אִזּוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גּוֹנֵז אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ קֵן
צְפוֹר, וּמִתְכַּסֶּה שֵׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם.

לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם, בְּאוֹתוֹ קֵן צְפוֹר, יֵרֵד מֵעֵטֶר
בְּכָל אוֹתָם תְּקוּנִים מִמַּעַלָּה וּמִמַּטָּה, כְּמָה
מַחְנוֹת קְדוֹשִׁים סְבִיבוֹ, וַיִּרְאוּ כָּל הָעוֹלָם אוֹר
אֶחָד תְּלוּי מִהֶרְקִיעַ לְאַרְץ, וַיַּעֲמֵד שְׁבַעַה יָמִים,
וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם יִתְמָהוּ וַיִּבְהָלוּ, וְלֹא יָדְעוּ כִּלְלָה,
פָּרַט לְאוֹתָם חֲכָמִים שִׁיּוֹדְעִים בְּסוּדוֹת הֶלְלוֹ,
אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם.

וְכָל אוֹתָם שְׁבַעַה יָמִים יִתִּיצַב (יִתְעַטֵּר) בְּאַרְץ
בְּאוֹתוֹ קֵן צְפוֹר. בְּאִיזָה מְקוֹם? בְּדֶרֶךְ,
זוֹ קְבוּרַת רַחֵל שְׁעוֹמֶדֶת בְּפָרְשַׁת דְּרָכִים. וַיִּבְשֹׂר
לָהּ וַיִּנְחַם אוֹתָהּ, וְאִזּוֹ תִקְבַּל תְּנַחֲמוּמִים, וְתִקּוּם
וַתִּנְשַׁק אוֹתוֹ.

אַחַר כִּף יָקוּם אוֹתוֹ אוֹר מֵאוֹתוֹ מְקוּם, וְשׁוֹרָה בִּירִיחוֹ עִיר הָאֵילָנוֹת. בְּכָל עֵץ – זֶה יְרִיחוֹ. אוֹ עַל הָאָרֶץ – זוֹ יְרוּשָׁלַיִם. וַיְהִיָּה גָנוּז בְּאוֹתוֹ אוֹר שֶׁל קָ"ן צְפוּ"ר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ.

אַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ יִזְדַּקֵּף אוֹתוֹ אוֹר בֵּין שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וַיִּשְׂרֶה בְּאָרֶץ הַגָּלִיל, שֶׁשֵּׁם הַיְתָה רֵאשִׁית גְּלוֹת יִשְׂרָאֵל, וְשֵׁם יִתְגַּלֶּה מֵאוֹתוֹ אוֹר שֶׁל קָן צְפוּר, וְשָׁב לְמְקוֹמוֹ. וְאוֹתוֹ יוֹם תִּזְדַּעְזַע כָּל הָאָרֶץ כְּמוֹ מִקְדָּם מְסוּף הַשָּׁמַיִם עַד סוּף הַשָּׁמַיִם, וְאִזּוֹ יֵרָאוּ [יִדְעוּ] כָּל הָעוֹלָם שֶׁהָרִי הַתְּגַלָּה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בְּאָרֶץ הַגָּלִיל.

וַיִּתְכַּנְּסוּ אֱלֹהֵי כָּל אֱלוֹ שְׁעוֹסָקִים בַּתּוֹרָה, וְהֵם מַעֲטִים בְּעוֹלָם. וּבְזָכוֹת תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן יִתְחַזַּק כַּחוֹ לְהִתְגַּבֵּר, וְסוּד זֶה אֶפְרָחִים. וְאִם לֹא יִמָּצְאוּ אֱלוֹ, הָרִי תִינוּקוֹת שְׁיוֹשְׁבֵיִם בְּתַקְּףָא אָמֵם וַיּוֹנְקִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כח) גַּמּוּלֵי מִחֻלָּב עֲתִיקֵי מְשָׁדִים. וְהֵינּוּ אוֹ בִיּוֹצִים, שֶׁבְּשִׁבִיל אֵלֶּה שׁוֹרָה שְׁכִינָה עִם יִשְׂרָאֵל בְּגְלוֹת.

שְׁהָרִי מַעֲטִים הַחֲכָמִים שֶׁיִּמָּצְאוּ בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְהֵינּוּ (דברים כב) וְהָאֵם רִבְצָת עַל הָאֶפְרָחִים אוֹ עַל הַבִּיּוֹצִים, לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים, [שְׁהָרִי

בו לא עומד הדבר להוציא מן הגלות אלא במלך העליון. שכיון שהם ילדים ותינוקות, נותנים תקף למלך המשיח. אז האמא העליונה, שהיא רובצת עליהם, מתעוררת לגבי בעלה [ויתעכב [כך] עד שנים עשר חדשים אחרים. אחר כך יבא בעלה ויקים אותה מהעפר, כמו שנאמר (עמוס ט) אקים את סכת דויד הנפלת.

באותו יום מלך המשיח יתחיל ויכנס הגלות מסוף העולם ועד סוף העולם, כמו שנאמר (דברים ל) אם יהיה נדחף בקצה השמים וגו'. מאותו יום כל האותות והנסים והגבורות שעשה הקדוש ברוך הוא במצרים, יעשה אותם לישראל, כמו שנאמר (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

אמר רבי שמעון, אלעזר בני, כל הדברים הללו תמצא בסוד של שלשים ושנים שבילים של השם הקדוש, ועד שהנסים הללו לא יתעוררו בעולם, לא ישתלם סוד השם הקדוש ולא תתעורר לאהבה, כמו שנאמר (שיר ב) השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאות. בצבאות – זה מלך המשיח שנקרא צבאות. או באילות השדה – שאר החילות והמחנות שלמטה. אם

תְּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֱהָבָה – זֶה יְמִין שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁנִּקְרָא אֱהָבָה. עַד שֶׁתַּחֲפֹץ –
אוֹתָהּ שֶׁשׁוֹכַחַת לְעַפֵּר, וַיְהִי רָצוֹן הַמֶּלֶךְ בָּהּ.
אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיזְכָּה לְאוֹתוֹ דוֹר. אֲשֶׁרֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה
וְאֲשֶׁרֵי בְּעוֹלָם הַבָּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָרִים יָדִיו בְּתַפְלָה לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְהַתְּפִלָּל תְּפִלָּתוֹ. אַחֲרֵי שֶׁהַתְּפִלָּל תְּפִלָּתוֹ,
בָּאוּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ וְרַבִּי אַבָּא וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָיו. עַד
שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים לְפָנָיו, רָאוּ אוֹר יוֹם אֶחָד שֶׁנִּחַשְׁךָ
וַנִּשְׁקַע צְנוּר (צָרוּר) אֶחָד שֶׁל שְׁלֵהֶבֶת אֲשֶׁר בְּתוֹךְ
הַיָּם שֶׁל טְבַרְיָה, וְהִזְדַּעַזַע כָּל אוֹתוֹ מְקוֹם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי עֲכָשׁוּ הוּא זְמַן שֶׁהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא נִזְכָּר בְּבָנָיו וּמוֹרִיד שְׁתֵּי דְמַעוֹת
לַיָּם הַגְּדוֹל, וְכַאֲשֶׁר יוֹרְדוֹת, הֵן פּוֹגְעוֹת בְּצְנוּר
הַזֶּה שֶׁל שְׁלֵהֶבֶת אֲשֶׁר, וַיִּשְׁתַּקְּעוּ זֶה בְּזֶה בַיָּם.
בָּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבָכּוּ הַחֲבֵרִים.

סדר הלימוד ליום כב כסלו (יום 81 בשנה)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָרִי הַתְּעוֹרְרָנוּ בְּסוּדוֹת
הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּסִתְרָה
הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁלוֹ אֶל בְּנָיו, אֲבָל עֲכָשׁוּ יֵשׁ לִי
לְגַלוֹת מֶה שֶׁלֹּא נִתְּנָה רְשׁוּת לְשׁוֹם אָדָם אַחֵר

לגלות, אלא זכות הדור הזה תעמיד את העולם עד שיבא מלך המשיח. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו ולרבי אבא, עמדו בעמדכם. קמו רבי אלעזר ורבי אבא. בכה רבי שמעון פעם אחרת ואמר, אוי מי יעמד במה שאמרתי (שראיתי) שתמשך הגלות, מי יכול לסבל?

אף הוא קם ואמר, (עמוס ט) ה' אלהינו בעלוננו אדנים זולתך לבד בך נזכיר שמך. הפסוק הזה פירושו, אבל בפסוק זה יש סוד עליון בתוך האמונה. ה' אלהינו – זהו ראשית הסודות העליונים, מקום שמשם יוצאים כל האורות של כל הנרות כלם להדליק, ושם תלוי כל סוד האמונה, שם זה שולט על הכל.

בעלוננו אדנים זולתך – שהרי על עם ישראל אין מי ששולט עליו פרט לשם העליון הזה, ועכשו בגלות שולט עליו הצד האחר.

לבד בך נזכיר שמך – סוד השם הקדוש, כלל של עשרים ושתים אותיות, וכנסת ישראל לא מתברכת אלא מתוך שם זה שנקרא בך, כמו שנאמר (שמות לב) אשר נשבעת להם בך. (בראשית מח) בך יברך ישראל. כי בך ארוץ גדוד. ובזמן

שְׁנַמְצָאת שְׁלֵמוֹת, לֹא הָיָה נִפְרָד זֶה מִזֶּה, וְאָסוּר
 לְהַפְרִיד זֶה מִזֶּה, אֲשֶׁה מִבְּעֵלָה, לֹא בְרַעֲיוֹנוֹת
 וְלֹא בְּאִזְכָּרָה, כְּדִי לֹא לְהִרְאוֹת פְּרוּד, וְעַכְשָׁו
 בַּגְּלוֹת נִמְצָא פְּרוּד, שְׁמִתוֹךְ צָרָה שֶׁל כָּל זְמַן
 וְזְמַן אָנוּ עוֹשִׂים פְּרוּד לְהִזְכִּיר אוֹתוֹ שֵׁם, פְּרָט
 לְבַעֲלָה, מִשּׁוֹם שֶׁהִיא שׁוֹכֶכֶת לְעַפָּר, וְהִינוּ לְבַד
 בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ.

פְּרָט לְבַעֲלָה, אָנוּ זוֹכְרִים שֵׁם זֶה בְּפְרוּד מִשּׁוֹם
 שֶׁאָנוּ רְחוּקִים מִמֶּךָ וְאַחֲרִים שׁוֹלְטִים
 עָלֵינוּ, וְשְׁמֶךָ הוּא בְּפְרוּד מִן הַשֵּׁם שֶׁנִּקְרָא בְּךָ,
 וְזֶה בִּימֵי הַגְּלוּת.

מִשּׁוֹם שְׁגָלוֹת רֵאשׁוֹנָה הִיְתָה מִבֵּית רֵאשׁוֹן,
 וּבֵית רֵאשׁוֹן הוּא סוּד שֶׁל ה' רֵאשׁוֹנָה,
 וּכְנָגַד שְׁבַעִים שָׁנָה שָׁלָה גְלוֹת שֶׁל בֵּית רֵאשׁוֹן
 הִיְתָה שְׁבַעִים שָׁנָה, וְאוֹתָם שְׁבַעֵה שָׁנָה לֹא
 נִמְצָאת הָאֵם רוֹבֶצֶת עָלֵיהֶם, וְהָיָה פְּרוּד מִן הַשֵּׁם
 הָעֲלִיּוֹן, סוּד שֶׁל ה' הָעֲלִיּוֹנָה. וְאָז יו"ד, סוּד
 עֲלִיּוֹן, הִתְעַלָּה לְמַעְלָה לְמַעְלָה לְאִין סוּף, וְהִבִּית
 הָרֵאשׁוֹן הָעֲלִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ לֹא הִנְבִיעַ נְבִיעַת מִים
 חַיִּים, שֶׁהָרִי מְקוֹרָהּ הִסְתַּלַּק.

וְהִיא שְׁבַעִים שָׁנָה בַּגְּלוּת, מִשּׁוֹם שֶׁהִיא נִקְרָאת
 שְׁבַע שָׁנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים-א 1) וַיִּבְנֶהוּ

שְׁבַע שָׁנִים. וְאִם תֹּאמַר שִׁשְׁלֹטָה מְלָכוֹת בְּכָל
 לְמַעְלָה בְּסוּד שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה – חֵס וְחִלְיָה.
 אֲלָא בְּזִמְן שֶׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, הָאֹר
 וּנְבִיעַת הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה (בִּינָה) הָיָה מְאִיר וְיֹרֵד
 לְמַטָּה. כִּיּוֹן שֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל וּנְחָרַב הַמִּקְדָּשׁ
 וְשִׁלֹּטָה מְלָכוֹת בְּכָל, הָיָה מְכַסֶּה וּמְחַשֵּׁיךְ אוֹתוֹ
 אֹר, וְהַתְּחַתּוֹנִים הִקְדוּשִׁים לֹא הָיוּ מְאִירִים.

כִּיּוֹן שֶׁהַתְּחַתּוֹנִים לֹא הָיוּ מְאִירִים, מְשׁוּם (מִתּוֹךְ)
 שֶׁלְטוֹן מְלָכוֹת בְּכָל, הִסְתַּלַּק אוֹתוֹ אֹר,
 וְאוֹתוֹ מְעִין עֲלִיּוֹן שֶׁהָיָה נוֹבֵעַ סוּד שֶׁל י' הִסְתַּלַּק
 לְמַעְלָה לְמַעְלָה לְאֵין סוּף, אֲזִי אוֹתָם שְׁבַעִים שָׁנָה
 לֹא הָיוּ מְאִירִים, מְשׁוּם אוֹתוֹ אֹר שֶׁנִּמְנָע. וְזוּהִי
 וְדַאי גְלוּת שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה.

כִּיּוֹן שֶׁהָעֵבֶר שֶׁלְטוֹן בְּכָל, וְהַתְּחִילָה ה"א
 תְּחַתּוֹנָה לְהָאִיר, לֹא כָּל יִשְׂרָאֵל חָזְרוּ
 לְהִטָּהֵר (לְשִׁלֹּט) לְהָיִיתׁ סְגֻלָּה שְׁלֵמָה כְּמוֹ מִקְדָּם,
 אֲלָא מְעַט מְעַט [בְּעַרְבוּבָיָה], וְכִיּוֹן שֶׁלֹּא נִמְצְאָה
 שְׁלֵמוֹת, [וְשִׁרְתָּה ה"א תְּחַתּוֹנָה לְשִׁלֹּט] אֲזִי י',
 מְעִין עֲלִיּוֹן, לֹא יֵרֵד כָּל כָּךְ לְהָאִיר כְּמוֹ שֶׁהָיָה
 מִקְדָּם, אֲלָא לְאֵט לְאֵט בְּעַרְבוּבָיָה, שֶׁלֹּא הָיוּ
 טְהוּרִים כְּמוֹ קִדְּם כְּמוֹ שְׂרָאוּי, וְעַל כֵּן מְעִין
 הָעֲלִיּוֹן לֹא נוֹבֵעַ וְלֹא מְאִיר, אֲלָא שֶׁחָזַר לְהָאִיר

מַעַט מַעַט מִתּוֹךְ דַּחַק [שֶׁל הַשְּׂמַאל] שֶׁל הַשָּׁם (שֶׁל
גְּלוּת וְהִדְיוֹן).

וְלָכֵן הִתְגָּרוּ בְּיִשְׂרָאֵל קְרִבּוֹת רַבִּים, עַד
שֶׁהַחֲשֵׁף יְכֶסֶה אֶרֶץ, וְהַתְּחַתּוּנָה
נַחֲשָׁכָה וְנִפְלָה לְאֶרֶץ, וְהַמַּעֲיָן הָעֲלִיּוֹן הַסֵּתֶלֶק
כְּמוֹ מִקְדָּם, מִשּׁוֹם שְׂמֵלְכוֹת אָדוּם הַתְּחַזְקָה,
וְיִשְׂרָאֵל חָזְרוּ לְסִרְחוּנָם.

וְעַל ה' הַזֹּאת בֵּית שְׁנֵי נִחְרַב, וְכָל אוֹתָם תְּרִיסר
שְׁבָטִים שְׁלֵה כְּחֻשְׁבוֹן מַחְנוּתֵיהֶם הֵם
בְּגִלוּת שֶׁל מְלָכוֹת אָדוּם, וְהַמַּעֲיָן הָעֲלִיּוֹן הַסֵּתֶלֶק
מֵאוֹתוֹ מַעֲיָן שְׁעָמַד עָלֶיהָ, כְּמוֹ שְׁנֵי אָמַר (ישעיה נז)
הַצַּדִּיק אָבַד. אָבַד אוֹתוֹ מַעֲיָן שֶׁל מְקוֹר עֲלִיּוֹן
שֶׁהָיָה שׁוֹפֵעַ וּמוֹשֵׁף מִלְמַעְלָה. (קְרִבּוֹת גְּדוּלִים וּמְלָכוֹת יוֹן
שֶׁלְטָה עֲלֵיהֶם, וְלֵאחֵר שֶׁחָזְרוּ כְּתֻשׁוּבָה, הַתְּחַזְקוּ עֲלֵיהֶם וְהִתְקִיפוּ אוֹתָם,
וּמִשּׁוֹם שֶׁיִּשְׂרָאֵל חָזְרוּ לְסִרְחוּנָם, מְלָכוֹת אָדוּם הַתְּחַזְקָה וּבֵית שְׁנֵי נִחְרַב, וְהֵ"א
תְּחַתּוּנָה נַחֲשָׁכָה וְנִפְלָה לְאֶרֶץ, וְהַמַּעֲיָן הָעֲלִיּוֹן נִסְתַּלֵּק מֵאוֹתוֹ מַעֲיָן שְׁעוֹמַד
עָלָיו, כְּמוֹ שְׁנֵי אָמַר הַצַּדִּיק אָבַד. אָבַד אוֹתוֹ מַעֲיָן שֶׁל מְקוֹר הָעֲלִיּוֹן שֶׁהָיָה שׁוֹפֵף
וּמוֹשֵׁף עָלָיו מִלְמַעְלָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהַחֲשֵׁף יְכֶסֶה אֶרֶץ).

וְאֵז הָיָה פְּרוּד בְּהֵ"א, בֵּית שְׁנֵי, וְהִיא בְּגִלוּת
אָדוּם, בְּכָל אוֹתָם תְּרִיסר שְׁבָטִים (שְׁלֵה)
וּמַחְנוּת שְׁלָהֶם, שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים עוֹלָיִם

לְחֻשְׁבוֹן גְּדוֹל, וְעַל שְׁסוּד (וְעַל זֶה סוּד) שֶׁל ה' הָיָה
 בָּהֶם בְּכָל אוֹתוֹ (וְעַל זֶה סוּד שֶׁל ה' בְּכָל אוֹתוֹ) חֻשְׁבוֹן, (חֻשֶׁף)
 נִמְשָׁכָה הַגְּלוּת.

סוּד הַסּוּדוֹת לְחֻכְמֵי הַלֵּב נִמְסָר. עֲשָׂרָה
 שְׁבָטִים אֶלֶף שָׁנִים, שְׁנֵי שְׁבָטִים
 מֵאֲתַיִם שָׁנָה. הַתְּחִילוֹ הַדְּמָעוֹת לְפַל, פֶּתַח
 וְאָמַר, (אֵיכָה א) בָּכָה תְּבַכֶּה בְּלִילָה וְדָמְעָתָה עַל
 לְחִיָּה. לְסוּף שָׁנִים עֲשָׂר הַשְּׁבָטִים שֶׁל הַגְּלוּת,
 הַלִּילָה נֶחֱשֵׁף לְיִשְׂרָאֵל, עַד שִׁיתְעוֹרֵר וְא"ו
 לְזִמְן שָׁשִׁים וְשֵׁשׁ שָׁנָה.

לְאַחַר שָׁנִים עֲשָׂר שְׁבָטִים, שָׁהִם אֶלֶף וּמֵאֲתַיִם
 שָׁנֹת גְּלוּת, וְאַחַר שָׁשִׁים וְשֵׁשׁ שָׁנָה
 בַּחֲשֵׁף הַלִּילָה, אָז (וַיִּקְרָא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי
 יַעֲקֹב. זֶה הַתְּעוֹרְרוֹת הָאוֹת ו', שֶׁהִיא נֶפֶשׁ שֶׁל
 בֵּית יַעֲקֹב. וְסוּד זֶה – (בְּרֵאשִׁית מו) כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה
 לְיַעֲקֹב מִצְרִימָה וְגו' שָׁשִׁים וְשֵׁשׁ. וְהוּא ו', נֶפֶשׁ
 שֶׁל בֵּית שְׁנֵי, סוּד שֶׁל ה' תְּחַתּוּנָה, וְזֶה ו' סוּד שֶׁל
 שָׁשִׁים וְשֵׁשׁ. שָׁשִׁים – לְהַתְּעוֹרְרוֹת יַעֲקֹב, וְשֵׁשׁ –
 לְהַתְּעוֹרְרוֹת יוֹסֵף. וְלָכֵן הוּא ו"ו, שָׁהִם שָׁנִים
 בַּחֲבוּר אֶחָד וְסוּד אֶחָד.

מִשָּׁם וְהִלָּאָה יִתְעוֹרֵר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאוֹתָם
 נְסִים וְאוֹתוֹת שְׁאֵמְרָנוּ, וְיִתְעוֹרְרוּ עַל

יִשְׂרָאֵל אוֹתָן צְרוֹת שְׁאֲמַרְנוּ, וְאָז – (וסוד זה) וְאִף
 אֵת בְּרִיתִי יִצְחָק. אַחַר כֵּן יַעֲרֹךְ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ
 קְרִבוֹת בְּכָל הָעוֹלָם בִּימֵין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (שמות טו) 'מִיִּנְךָ ה' נֶאֱדָרִי בַכַּח. אָז, וְאִף אֵת
 בְּרִיתִי אֲבָרְהָם אֲזָכֹר, וְאַחַר כֵּן וְהָאָרֶץ אֲזָכֹר, זֶה
 ה' אַחֲרוֹנָה. בְּאוֹתוֹ זְמַן כָּתוּב, (זכריה יד) וְהָיָה ה'
 לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָה ה' אֶחָד
 וְשֵׁמוֹ אֶחָד.

לְסוּף שְׁשִׁים וְשֵׁשׁ שָׁנִים אַחֲרוֹת, שֶׁהֵם מֵאָה
 וְשִׁלְשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנִים, יֵרְאוּ אוֹתוֹת
 בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ חֲקוּקִים בְּשִׁלְמוֹת לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה
 כְּרֵאוּי, וְסוּד זֶה ה"ה עֲלִיוֹנָה וְתַחְתּוֹנָה, וְכָל אוֹתָן
 דְּרָכִים שֶׁהֵם שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנִים הַכְּלוּלוֹת
 בְּסוּד שֶׁל אוֹת ו', הו"ה, (יה"ה) סוּד שֶׁל שְׁלֵמוֹת
 מֵאָה וְשִׁלְשִׁים וּשְׁתַּיִם.

לְסוּף מֵאָה וְשִׁלְשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנִים אַחֲרוֹת
 יִתְקַיֵּם, לְאַחַז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ, וַיִּנְעֲרוּ
 הָרְשָׁעִים מִמֶּנָּה, וְתִטָּהַר הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה, וְהַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא יַעֲוֹרֵר אֵת הַמַּתִּים בְּאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה,
 וַיִּקְוֹמוּ חֲלִלוֹת חֲלִלוֹת בְּאָרֶץ הַגָּלִיל.

וְאָז יִתְעוֹרֵר סֵתֵר הַמַּעֲיֵן הָעֲלִיּוֹן אוֹת י',
 וַיִּתְקַיֵּמוּ שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם שְׁבִילִים בְּשִׁלְמוֹת

לְהַשְׁפִּיעַ לְמַטָּה, וְכָל אוֹתוֹת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ יִתְקַיְמוּ בְּקִיּוּמָם יְהו"ה, שְׁעַד עַכְשָׁיו לֹא הָיוּ בְּשִׁלְמוֹת. עַד הַזְמַן שִׁישְׁפִיעַ וַיִּמְשֶׁךְ אוֹתוֹ מֵעֵין עֲלִיּוֹן בְּחִבּוּר הָאוֹתוֹת לְתוֹךְ ה' (ו"ה) אַחֲרוֹנָה, וְזֶהוּ לְסוֹף תְּשֻׁלוֹם מֵאָה וְאַרְבָּעִים וְאַרְבַּע שָׁנִים אַחֲרוֹת שִׁישְׁתַּלְמוּ. וַיִּתְעוֹרְרוּ שָׁאֵר מֵתֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּשָׂאֵר הָאָרְצוֹת.

שִׁימְצֵא כָּל זֶה בְּחִשְׁבוֹן ח"ת, שֶׁהִתְיַשֵּׁב הָעוֹלָם וַיִּתְבַּשֵּׂם, וַיַּעֲבֹר הַצַּד הָאֲחֵר [הַנִּנְחָשׁ הָרָע] מִן הָעוֹלָם. וְה"א תַּחְתּוֹנָה תַּתְמַלֵּא מִתּוֹךְ הַמַּעֲיָן הָעֲלִיּוֹן, וְתִתְעַטֵּר וְתֵאִיר בְּשִׁלְמוֹת, וְאִז כְּתוּב (ישעיה ל) וְהָיָה אֹר הַלְּבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה וְאֹר הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַעֲתַיִם.

עַד שֶׁתְּהִיָּה שְׁבַת לַה' לְלֶקֶט נְפֹשׁוֹת בְּתַעֲנוּגֵי קִדְשָׁהּ, [זו ה' אַחֲרוֹנָה] כָּל אוֹתוֹ אֶלְף שְׁבִיעִי, וְזֹהִי הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל רוּחוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, לְהִתְלַבֵּשׁ אַחֲרֵי שְׁבַת בְּגוֹפּוֹת אַחֲרִים קְדוֹשִׁים, לְהִקְרֹא קְדוֹשִׁים, שֶׁכְּתוּב וְהָיָה הַנְּשָׂאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֹאמֵר לוֹ. עַד כָּאֵן דְּבַרֵי סוּדוֹת נִסְתָּרִים.

וַיִּקָּם מִלֶּךְ חֲדָשׁ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּכָל יוֹם עוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלֹאכִים שְׁלוּחִים עַל

הַעוֹלָם, שְׁכָתוֹב (תהלים קד) עֲשֵׂה מְלֶאכֶיךָ רוּחוֹת.
 עֲשֵׂה לֹא כְתוֹב, אֲלֵא עוֹשֵׂה, מְשׁוֹם שְׁכָל יוֹם וַיּוֹם
 עוֹשֵׂה. וּבְאוֹתוֹ זְמַן הַתְּמִנָּה מְמַנֶּה אֶחָד עַל
 מְצָרִים, וְזֶהוּ שְׁכָתוֹב וַיִּקָּם מִלֶּךְ חֲדָשׁ, חֲדָשׁ וַדָּאִי.

אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף, שְׁהָרִי מִמְקוֹם שֶׁל פְּרוּד
 הָיוּ, כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפְרֹד.
 וְהָרֵאשׁוֹן מְאוֹתוֹ הַפְּרוּד הוּא נֶהָר מְצָרִים, וְלִכְן
 אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף, מְקוֹם שְׁכָל הַיַּחֲוֹד שׁוֹרֵה
 בוֹ, שֶׁנֶּקְרָא צְדִיק.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסֵי הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ,
 וְהִקְדִּימוּ לְלֶכֶת בְּאוֹר. רָאוּ כּוֹכַב אֶחָד
 שֶׁהָיָה רֵץ מֵצַד זֶה, וְכוֹכַב אַחֵר מֵצַד זֶה. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, עַכְשָׁו הִגִּיעַ זְמַן שֶׁל כּוֹכְבֵי הַבִּקְר לְשַׁבַּח
 אֶת אֲדוֹנָם, וְהֵם רָצִים מִפְּחַד וַאיֵמַת רְבוּנָם
 לְשַׁבַּח וּלְזַמֵּר לוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (איוב לח) בְּרֵן יַחַד
 כּוֹכְבֵי בִקְר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מְשׁוֹם שְׁכָלָם
 בַּיַּחֲוֹד אֶחָד מִשְׁבָּחִים אוֹתוֹ.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים כב) לְמִנְצַח עַל אֵילַת הַשַּׁחַר
 מִזְמוֹר לְדָוִד. אֵילַת הַשַּׁחַר – שְׁכָשְׁמַאֲרִים
 פְּנֵי הַמְזָרַח וְנִפְרָד חֲשָׁף הַלֵּילָה, יֵשׁ מְמַנֶּה אֶחָד
 לְצַד מְזָרַח, וּמוֹשֵׁף חוּט אֶחָד שֶׁל חֲשָׁף לְצַד

דְרוּם, עַד שְׁבָא וְיוֹצֵא הַשֶּׁמֶשׁ, וּבּוֹקֵעַ בְּאוֹתָם
חֲלוּנֵי הָרְקִיעַ וּמְאִיר לְעוֹלָם, וְאוֹתוֹ חוֹט מִפְּרִיד
אֶת חֲשֵׁךְ הַלַּיְלָה.

אָז בָּאָה אֵילַת הַשַּׁחַר, וּבָא אוֹר שָׁחַר בְּקִדְרוֹת
לְהִתְחַבֵּר בַּיּוֹם, וּמְאִיר הַיּוֹם. וְאוֹר הַיּוֹם
כָּלוּל וְשָׂאוֹב בְּתוֹכוֹ אֶת אוֹתָהּ הָאֵילַת. וְעַל
הָאֵילַת הַזֹּאת, כְּשֶׁנִּפְרָד מֵהַיּוֹם אַחַר שְׁכָלֵל אוֹתָהּ,
אָמַר דָּוִד שִׁירָה, שְׁכָתוֹב לְמִנְצַח עַל אֵילַת הַשַּׁחַר.
וּמָה אָמַר? אֵלֵי אֵלֵי לָמָּה עֲזַבְתָּנִי. שְׁהָרִי נִפְרָדָה
אֵילַת הַשַּׁחַר מֵאוֹר הַיּוֹם. עַד שְׁהָיוּ
הוֹלְכִים, הָאִיר הַיּוֹם וְהִגִּיעַ זְמַן תְּפִלָּה. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, נִתְפַלֵּל תְּפִלָּה וְנִלְךְ. יֵשְׁבוּ וְהִתְפַּלְלוּ, אַחַר
כֵּן קָמוּ וְהִלְכוּ.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (קהלת ח) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר
נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר
מִגִּיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים וְגו' אִמְרָתִי שְׁגָם
זֶה הֶבֶל. פָּסוּק זֶה פִּרְשׁוֹהוּ וְנִתְבָּאָר, אֲבָל יֵשׁ
הֶבֶל, שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ עָשָׂה סֵפֶר זֶה וְהִקִּים אוֹתוֹ עַל
שְׂבָעָה הֶבְלִים שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עֲלֵיהֶם.

וְהֵם שְׂבָעָה עֲמוּדִים תּוֹמְכִים שֶׁל הָעוֹלָם כְּנִגְדֵי
שְׂבָעָה רְקִיעִים, וְאֵלוֹ הֵם: וִילּוּ"ן. רְקִי"ע.

שְׁחָקִי"ם. זְבו"ל. מְעו"ן. מְכו"ן. עֲרְבו"ת.
 וּכְנַגְדָם אָמַר קִהְלַת הַבַּל הַבָּלִים הַכֹּל הַבַּל.

כְּמוֹ שְׂאוֹתָם שְׂבָעָה רְקִיעִים, וַיֵּשׁ אַחֲרֵים
 שְׁנַדְבָקִים בָּהֶם וּמִתְפַּשְׁטִים וַיּוֹצְאִים
 מֵהֶם, כִּךְ גַּם יֵשׁ הַבָּלִים אַחֲרֵים שְׂמִתְפַּשְׁטִים
 וַיּוֹצְאִים מֵאֵלֶּה, וְכֹלָם אָמַר שְׁלֵמָה.

וְכֹאן יֵשׁ בּוֹ סוּד הַחֲכָמָה. יֵשׁ הַבַּל שְׂיוֹצָא
 מֵאוֹתָם הַבָּלִים עֲלִיוֹנִים, שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד
 עֲלֵיהֶם, וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ, וְהַתְקִים בְּקִיּוּמוֹ
 וְהַתְחִיז בְּתַקְפוֹ בְּמַעֲשֵׂי הָאָרֶץ וּבְעֲלִיָּה שְׁעוֹלָה
 מִהָאָרֶץ, וְזֶה הַתְּמִנָּה עַל הָאָרֶץ, וְכֹל תְּקוּף וְקִיּוּם
 שָׁלוֹ בְּאוֹתָן נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שְׁנֹלְקָטוּ מִן הָאָרֶץ
 כְּשֶׁהֵם צְדִיקִים, עַד שֶׁלֹּא סָרְחוּ, בְּעוֹד שְׁנוֹתָנִים
 רִיחַ טוֹב כְּמוֹ חֲנוּךְ, שְׂכָתוֹב בּוֹ וְאֵינְנוּ כִּי לְקַח
 אֹתוֹ אֱלֹהִים. וְנִטַּל אוֹתוֹ כְּשֶׁעֲדִין לֹא הִגִּיעַ זְמַנוֹ,
 וּמִשְׁתַּעֲשַׂע בּוֹ, וְכֵן שָׂאָר צְדִיקֵי עוֹלָם.

שְׂשֻׁנִינוּ, עַל שְׁנֵי דְבָרִים צְדִיקִים מְסִתְלָקִים מִן
 הָעוֹלָם טָרָם הִגִּיעַ זְמַנָּם, אַחַד עַל
 חֲטָאֵי הַדּוֹר, שְׂכַשְׂמֵתְרַבִּים רְשָׁעִים בְּעוֹלָם, אוֹתָם
 צְדִיקִים שְׁנַמְצָאִים בִּינֵיהֶם נִתְפָּסִים בְּחֲטָאֵיהֶם.
 וְאַחַד כְּשֶׁמִּתְגַּלֶּה לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

שִׁיִּסְרְחוּ אַחַר כֶּן, הוּא מְסַלֵּק אוֹתָם מִהָעוֹלָם
טָרָם הַגִּיעַ זְמַנָּם. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים
אֲשֶׁר מִגִּיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרָשָׁעִים. מִגִּיעַ
עֲלֵיהֶם דִּין שְׁלִמְעֵלָה כְּאֵלוֹ עָשׂוּ חֲטָאִים וּמַעֲשִׂים
שֶׁל רָשָׁעִים.

שְׁהָרִי פַעַם אַחַת שָׁאֵל רַבִּי יוֹסִי בַר רַבִּי יַעֲקֹב,
אִישׁ כֶּפֶר אוֹנוֹ, בְּזִמְנֵי שְׁרַבִּי עֵקִיבָא
וַחֲבָרִיו הִסְתַּלְּקוּ מִן הָעוֹלָם וּמִתּוֹ בְּאוֹתוֹ אֶפְן,
אֵת רַבִּי מְאִיר, אָמַר לוֹ, וְכִי זֶה כְּתוֹב בְּכָל
הַתּוֹרָה בְּלָהּ? אָמַר לוֹ, וְלֹא? וְהָרִי אָמַר שְׁלֵמָה
אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים אֲשֶׁר מִגִּיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה
הָרָשָׁעִים, מִגִּיעַ עֲלֵיהֶם דִּין מְלִמְעֵלָה כְּאֵלוֹ עָשׂוּ
חֲטָאִים וּמַעֲשִׂים שֶׁל רָשָׁעִים. וַיֵּשׁ רָשָׁעִים שְׁמַגִּיעַ
אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים, יוֹשְׁבִים בְּשִׁקֵּט וְשְׁלוֹם
בְּעוֹלָם הַזֶּה, דִּין לֹא מִגִּיעַ אֲלֵיהֶם, כְּאֵלוֹ עָשׂוּ
מַעֲשִׂים שֶׁל צְדִיקִים.

לָמָּה? אִם מִשּׁוֹם שְׁגָלוֹי לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שִׁישׁוּבוּ בְּתִשׁוּבָה אוֹ שִׁיצֵא מֵהֶם
זָרַע שִׁיְהִיָּה אֱמֶת בְּעוֹלָם, כְּמוֹ תִּרְחַ שִׁיצֵא מִמֶּנּוּ
זָרַע אֱמֶת - אֲבָרָהֶם. אָחִז שִׁיצֵא מִמֶּנּוּ חִזְקִיָּהוּ,
וּשְׂאֵר הָרָשָׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם. וְלָכֵן, בְּצַד זֶה וּבְצַד

זֶה, הַבֵּל שְׁאֵמְרָנוּ נַעֲשֶׂה וְנִתְחַזֵּק עַל הָאָרֶץ,
כְּמוֹ שְׁאֵמְרָנוּ.

**דְּבַר אַחַר יֵשׁ הַבֵּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ, כְּפִי
שְׁאֵמְרָנוּ שֶׁהִתְחַזַּק [וְהִתְחַזַּק] עַל הָעוֹלָם.
בְּמָה? מִשּׁוֹם שִׁישׁ צְדִיקִים אֲשֶׁר מְגִיעַ אֲלֵהֶם
כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים, מְגִיעַ לִידֵיהֶם כְּאוֹתָם מַעֲשֵׂי
הַרְשָׁעִים כְּמוֹ בַת עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, אוֹ אֶחָד
מֵאוֹתָם מַעֲשִׂים שֶׁהֵם מַמְעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים, וְהֵם
עוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם מִפְּחַד רְבוּנָם, וְלֹא רוֹצִים
לְהִטָּמֵא כְּמוֹ כְּמָה צְדִיקֵי אֲמַת שְׂבָאוֹ לִידֵיהֶם
כְּמַעֲשִׂים הַלְלוֹ, וְהֵם גְּבוּרֵי כַח שְׁעוֹשִׂים רְצוֹן
אֲדוֹנָם וְלֹא חֲטָאוּ, וְעַל זֶה הַבֵּל נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ
וּמִתְחַזֵּק בְּתִקְפוֹ.**

**וַיֵּשׁ רְשָׁעִים שֶׁמְגִיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים,
בָּאָה לִידֵיהֶם מִצָּוָה אַחַת שֶׁהִיא מַעֲשֵׂה
שֶׁל צְדִיקִים, וְזוֹכִים בָּהּ וְעוֹשִׂים אוֹתָהּ, כְּמוֹ
לְסֻטִּים מְקַפְּחִ שֶׁהֵיָה נִמְצָא בְּהָרִים יַחַד עִם
לְסֻטִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּכְשֶׁהֵיָה עוֹבֵר שֵׁם
יְהוּדִי, הֵיָה מְצִיל אוֹתוֹ וְשׁוֹמֵר אוֹתוֹ מֵהֶם, וְהֵיָה
קוֹרֵא עָלָיו רַבִּי עֲקִיבָא: יֵשׁ רְשָׁעִים אֲשֶׁר מְגִיעַ
אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים.**

וּכְמוֹ אוֹתוֹ רָשַׁע שֶׁהָיָה בְּסִבִּיבְתוֹ שֶׁל רַבִּי חֵיִיא, שְׁלִילָה אֶחָד פָּגַשׁ אֶת אוֹתָהּ אִשָּׁה שֶׁהָיְתָה הוֹלֶכֶת לְבֵית בִּתְּהָ, רָצָה לְתַקַּף אוֹתָהּ. אָמְרָה לוֹ, בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ, כִּבֵּד אֶת רַבּוֹנֶךָ וְאַל תַּחַטָּא עִמִּי. עָזַב אוֹתָהּ וְלֹא חָטָא בָּהּ. הָיָה אוֹמֵר, וַיֵּשׁ רְשָׁעִים אֲשֶׁר מִגִּיעַ אֲלֵהֶם כַּמַּעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים אֲמַרְתִּי שְׁגַם זֶה הַכֹּל. כְּמוֹ שֶׁהִתְחַזַּק אוֹתוֹ הַכֹּל עִם אוֹתָם הַצְּדִיקִים שֶׁבָּאוּ לִידֵיהֶם מַעֲשֵׂי רְשָׁעִים וְלֹא חָטְאוּ, אִף כִּךָ הִתְחַזַּק עִם אוֹתָם רְשָׁעִים שֶׁהִגִּיעוּ לִידֵיהֶם מַעֲשֵׂי אוֹתָם הַצְּדִיקִים וְעוֹשִׂים אוֹתָם.

שְׁשֻׁנִינוּ, עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא צְדִיקִים וְרְשָׁעִים בְּעוֹלָם, וּכְמוֹ שֶׁהוּא מִתְכַּבֵּד בְּעוֹלָם בְּמַעֲשֵׂי הַצְּדִיקִים, כִּךָ גַם הוּא מִתְכַּבֵּד בְּרְשָׁעִים כְּשֶׁעוֹשִׂים מַעֲשֵׂה טוֹב בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת א) אֶת הַכֹּל עָשָׂה יָפָה בְּעֵתוֹ. אוֹי לְרָשַׁע כְּשֶׁעוֹשֶׂה אֶת עֲצָמוֹ רָע וּמִתְחַזַּק בְּחָטְאוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה א) אוֹי לְרָשַׁע רָע וְגו'.

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ז) אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בְיָמַי הַבְּלִי וְגו'. פָּסוּק זֶה אִף כִּךָ בְּאֶרְוָהוּ הַחֲבָרִים, אָבֵל כְּאֲשֶׁר נִתְּנָה חֲכָמָה לְשִׁלְמָה, רָאָה הַכֹּל בְּזִמְן שֶׁשׁוֹלְטֵת הַלְּבָנָה. יֵשׁ צְדִיק – זֶה עֲמוּד הָעוֹלָם. אֲבָד – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הַצְּדִיק אֲבָד, בְּזִמְן

הגלות. בצדקו - משום שהיא שוכבת לעפר. צדק זה, כל זמן שישׂראל בגלות, היא עמם בגלות, ומשום כך, צדיק אבד בצדקו, שהרי אין מגיעות אליו אותן ברכות עליונות.

וייש רשע מאריך ברעתו - זה סמא"ל, שהאריך שקט ושלווה לאדום, במה? ברעתו, באותה רעה אשתו, (אשה רעה אשת זנונים) נחש התקיף, שהרי לא מגיע עליהם שקט ושלווה אלא רק משום שנדבק באותה נקבה. כמו זה לשאר המלכיות, עד שהקדוש ברוך הוא יקים מן העפר את אותה סכת דוד הנופלת, שכתוב (עמוס ט) אקים את סכת דוד הנפלת.

ויאריך איש מבית לוי. רבי יוסי פתח, (שיר ו) דודי ירד לגנו לערגות הבשם וגו'. לגנו - זו כנסת ישׂראל, משום שהיא ערוגת הבשם, שהיא כלולה מכל צדדי (מיני) בשמים וריחות של העולם הבא. בשעה שהקדוש ברוך הוא יורד לגן הזה (של עדן), כל אותן נשמות הצדיקים מתעטרות שם, כלן נותנות ריח, כמו שנאמר וריח שמניך מכל בשמים (וריח אפך כתפוחים) - אלו הם נשמות הצדיקים, שאמר רבי יצחק, כל אותן נשמות הצדיקים שהיו בעולם הזה וכל

אוֹתָן הַנְּשָׁמוֹת שֶׁעֲתִידוֹת לָרֶדֶת לְעוֹלָם הַזֶּה, כְּלָן
 (עומדות בְּגֵן הַזֶּה). בְּגֵן שְׂבָאָרֶץ כָּלֵם עוֹמְדִים בְּדִיוֹקָן
 וְצִיּוֹר שֶׁהֵיוּ עוֹמְדִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְסִתְרָה וְסוּדָה זֶה
 נִמְסָר לְחַכְמִים.

רוּחַ שִׁיּוּרְדָת לְבַנֵי אָדָם, שֶׁהוּא מַצֵּד הַנְּקֻבָה,
 נְחַקְקָה תָּמִיד בְּחַקִּיקָה כַּחוֹתָם הַזֶּה. צִיּוֹר
 הַגּוֹף שֶׁל אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה בּוֹלֵט הַחוּצָה, וְרוּחַ
 נְחַקְקָת פְּנִימָה. כְּשֶׁמִתְפַּשֵּׁט הַרוּחַ מִן הַגּוֹף,
 אוֹתָהּ רוּחַ בּוֹלֵטֶת בְּגֵן שֶׁל הָאָרֶץ בְּצִיּוֹר וְדִיוֹקָן
 שֶׁל גּוֹפוֹ מִמֶּשׁ שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה, מִשׁוּם שֶׁהִיא תָּמִיד
 כְּמוֹ חוֹתָם.

וַעֲלֵי זֶה הִיא אָמְרָה (שיר ח) שִׁימְנֵי כַחוֹתָם. מֵה
 חוֹתָם חֲקוּק בְּחַקִּיקָה פְּנִימָה וּמְצִטִיר בְּצִיּוֹר
 בּוֹלֵט הַחוּצָה, אֵף כֵּן הִיא הַרוּחַ שֶׁהִיָּתָה מַצֵּד
 שְׁלָה, כְּמוֹ זֶה מִמֶּשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה חֲקוּק בְּחַקִּיקָה
 פְּנִימָה, וְכְשֶׁמִתְפַּשֵּׁט מֵהַגּוֹף וְנִכְנָס לְגֵן שְׂבָאָרֶץ,
 הָאִוִיר שֶׁשָּׁם בּוֹלֵט אוֹתוֹ חֲקִיקָה לְהַצִּטִיר הַחוּצָה,
 וּמְצִטִיר בְּצִיּוֹר בּוֹלֵט הַחוּצָה, כְּמוֹ שֶׁצִּיּוֹר שֶׁל
 הַגּוֹף בְּעוֹלָם הַזֶּה [לְמַעְלָה].

הַנְּשָׁמָה שֶׁהִיא מֵעֵץ הַחַיִּים מְצִטִירָת שָׁם
 לְמַעְלָה בְּאוֹתוֹ צְרוּר הַחַיִּים לְהַתְעַנֵּג

בְּנַעַם ה', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנַעַם ה'
וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ.

וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי – זֶה גְּבַרְיָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(דניאל ט) וְהָאִישׁ גְּבַרְיָאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בַּחֲזוֹן
וּגְו'. מִבֵּית לְוִי – זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁבָּאָה מִצֶּד
הַשְּׂמָאל. וַיִּקַּח אֶת בַּת לְוִי – זו הַנְּשָׂמָה.

שְׁשָׁנִינוּ, בְּשַׁעַה שֶׁנּוֹלָד גּוֹף שֶׁל צְדִיק בְּעוֹלָם
הַזֶּה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא
לְגַבְרִיאֵל וְנוֹטֵל אוֹתָהּ נְשָׂמָה [שֶׁל צְדִיק] שֶׁבָּגָן,
וּמוֹרִיד אוֹתָהּ לְגוֹף הַזֶּה שֶׁל הַצְּדִיק שֶׁנּוֹלָד
בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהוּא נִפְקֵד עָלֶיהָ וְשׁוֹמֵר אוֹתָהּ.

וְאִם תֹּאמַר, אוֹתוֹ מִלֵּאךְ שֶׁהַתְּמַנָּה עַל רוּחוֹת
הַצְּדִיקִים שָׂמוּ לִילָה, וְאֵתָהּ אוֹמֵר שֶׁשָּׂמוּ
גְּבַרְיָאֵל? כִּי הוּא וְדָאִי, מִשׁוּם שֶׁבָּא מִצֶּד
הַשְּׂמָאל, וְכָל מִי שֶׁבָּא מִצֶּד הַשְּׂמָאל כִּי נִקְרָא.

וַיֵּלֶךְ אִישׁ – זֶה עֲמָרָם. וַיִּקַּח אֶת בַּת לְוִי – זו
יוֹכְבֵד. וּבַת קוֹל יִרְדָּה וְאִמְרָה לוֹ לְהַזְדַּוֵּג
בָּהּ, שֶׁהָרִי קָרַב זְמַן גְּאֻלַּת יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי הַבֶּן
שֶׁנּוֹלָד מֵהֶם.

וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא סִיעַ בוֹ, שְׁשָׁנִינוּ, שְׂכִינָה
שָׂרְתָה עַל מַטְתָּם, וְהִרְצוֹן שְׁלָהֶם

בְּדַבְּקוֹת אַחַת הַיְתָה בְּשִׁכְיָנָה, וְלִכְּן לֹא זָזָה
שִׁכְיָנָה מֵאוֹתוֹ בֵּין שְׁהוֹלִידוֹ, לְקַיִם מֵה שְׁכַתוֹב
(ויקרא כ) וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים. בֵּין אָדָם
שְׁמֻקְדָּשׁ עֲצָמוֹ מִלְּמֻטָּה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְקַדָּשׁ אוֹתוֹ מִלְּמַעְלָה. כְּמוֹ שְׁהֶרְצוֹן שְׁלָהֶם הִיָּה
בְּדַבְּקוֹת שֶׁל הַשִּׁכְיָנָה, כִּף הַשִּׁכְיָנָה נִדְבְּקָה מִמָּשׁ
בְּאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה שְׁעָשׂוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲשֶׁרִי הַצְּדִיקִים שְׁהֶרְצוֹן שְׁלָהֶם
בְּדַבְּקוֹת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תָּמִיד.
וְכִמוֹ שֶׁהֵם מִתְדַבְּקִים בּוֹ תָּמִיד, כִּף גַּם הוּא נִדְבֵּק
בָּהֶם וְלֹא עוֹזֵב אוֹתָם לְעוֹלָמִים. אוֹי לְרָשָׁעִים
שְׁהֶרְצוֹן שְׁלָהֶם וְהִדְבְּקוֹת שְׁלָהֶם מְרַחֶקֶת מִמֶּנּוּ,
וְלֹא דִי לָהֶם שְׁמִתְרַחֲקִים מִמֶּנּוּ, אֲלֵא שְׁנִדְבְּקִים
בְּצַד הָאֲחֵר. בֹּא רְאֵה, עֲמָרִם שְׁנִדְבֵּק בְּקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, יִצָּא מִמֶּנּוּ מִשָּׂה, שְׁהֶקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לֹא זָז מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים, וְשִׁכְיָנָה נִדְבְּקָה עִמּוֹ תָּמִיד.
אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ.

וְתִהְיֶה הָאִשָּׁה וְתִלְדַּד בֵּין וְתִרְאֵה אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא.
מֵה זֶה כִּי טוֹב הוּא? אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא,
שְׁנוּלַד מְהוּל. מִשׁוּם שְׁסוּד הַבְּרִית נִקְרָא טוֹב,
שְׁכַתוֹב (ישעיה ג) אָמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, רְאֵתָהּ בּוֹ אֹר הַשְּׂכִינָה שְׂמֵאִיר
 בּוֹ, שְׁבַשְׁעָה שְׁנוּלָד, הַתְּמִלָּא כָּל הַבַּיִת אֹר,
 שְׁכָתוּב וַתֵּרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא, וְכָתוּב (בראשית א)
 וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. וְעַל זֶה כָּתוּב כִּי
 טוֹב הוּא, וְהַכֹּל הִיא.

וַתִּצְפְּנָהּוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים. מָה אֹמְרִים שְׁלֹשָׁה
 יָרְחִים? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רֶמֶז הוּא
 שְׂרָמֶז, שְׁלֹשׁ נֹדַע מִשֶּׁה בְּזֵהר עֲלִיּוֹן עַד שְׁלֹשָׁה
 יָרְחִים, שְׁכָתוּב (שמות יט) בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי, שְׁהָרִי אֶז
 נִתְּנָה תוֹרָה עַל יָדוֹ, וְשְׂכִינָה הַתְּגַלְתָּהּ וְשָׂרְתָהּ
 עָלָיו לְעֵינַי כָּלֶם, שְׁכָתוּב וּמִשֶּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים
 וַיִּקְרָא אֵלָיו ה'.

וְלֹא יְכָלָה עוֹד הַצְּפִינוּ, שְׁעַד אֹתָהּ שָׁעָה לֹא
 נֹדַע דְּבוּרוֹ בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכָתוּב מִשֶּׁה
 דִּבֶּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל.

וַתִּקַּח לוֹ תַבַּת עֲצֵי גִמָּא, רֶמֶז עַל הָאָרוֹן
 שְׁלוּחֹת הַבְּרִית נִכְנָסִים לְתוֹכוֹ. תַבַּת
 גִּמָּא הִיא אָרוֹן הַבְּרִית. וַתַּחֲמֶרָה בַּחֲמֶר וּבְכַזְּפָה,
 [שְׂאוֹתָהּ תִּבָּה שְׁהוּא] שְׁהָרִי הָאָרוֹן הִיא מְצַפָּה
 מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זוּהִי הַתּוֹרָה
 שְׁהַחֲמִירָה הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַצּוֹת עֲשֵׂה
 וּבְמַצּוֹת לֹא תַעֲשֵׂה.

וַתִּשָּׂם בָּהּ אֶת הַיָּלֶד – אֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (הושע יא) כִּי נֵעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְיֶהוּ. וַתִּשָּׂם
 בְּסוּף – שְׂלֵא הָיוּ מִצְוֹת הַתּוֹרָה חֹמֶר לַעֲשׂוֹת עַד
 סוּף, שֶׁנִּכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל לָאָרֶץ לְסוּף אַרְבַּעִים שָׁנָה.
 עַל שֵׁפֶת הַיָּאֵר – עַל מֵאֲמַר שֶׁל אוֹתָם שְׁמוֹרִים
 תּוֹרָה וְחֻקָּה לְיִשְׂרָאֵל. (רבי חזקיה אָמַר, כֶּף לְמַדְנֹו).

דִּבֶּר אַחַר וַיִּלֶךְ אִישׁ – זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 שֶׁכְּתוּב ה' אִישׁ מְלַחֵמָה. מִבֵּית לְוִי – זֶה
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַמְּקוֹם שֶׁהַחֻכְמָה הָעֲלִיּוֹנָה
 וְאוֹתוֹ נָהַר מִתְּחַבְּרִים כְּאַחַד וְלֹא נִפְרָדִים
 לְעוֹלָמִים. מִבֵּית לְוִי – שֶׁהַשְּׂרָה לְוִיָּתָן (כָּל שְׁמִתָּה)
 לְשִׁמְחָה בְּעוֹלָם, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (תהלים קד) לְוִיָּתָן זֶה
 יִצְרָתָ לְשִׁחַק בּוֹ. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי – זֶה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, מְקוֹם שְׁאוּר הַלְּבָנָה מֵאִיר.

וַתֵּהָרֵה הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן. הָאִשָּׁה וְדַאי, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה. בְּתַחֲלָה בֵּת
 לְוִי, וְכֵן זֶה וְדַאי. וְכִי בֵּת לְוִי בְּתַחֲלָה וְעַכְשָׁו
 אִשָּׁה? אֵלֶּא כֵּן זֶה בְּוֹדַאי, וְכֵן לְמַדְנֹו, עַד שֶׁלֹּא
 הִזְדוּגָה אִשָּׁה, הִיא נִקְרָאת בֵּת פְּלוּנִי. אַחַר
 שֶׁהִזְדוּגָה, נִקְרָאת אִשָּׁה. וְכֵאֵן בֵּת וְאִשָּׁה, דְּרָגָה
 אַחַת הִיא.

וְתִצְפְּנֵהוּ שְׁלֹשֶׁה יָרְחִים – אֵלּוּ שְׁלֹשֶׁת הַיָּרְחִים
שֶׁהָדִין הַקָּשָׁה שָׂרוּי בְּעוֹלָם, וְאֵלּוּ
הֵם: תַּמּוּז, אָב וְטַבַּת (שְׁבַט). מַה מְשַׁמֵּיעַ? שְׁעַד
שׁוֹלָא יָרַד מִשָּׁה לְעוֹלָם, הוּא הָיָה מְצוּי לְמַעְלָה,
וְעַל זֶה הַזְדוּגָה בּוֹ שְׂכִינָה מִיּוֹם שְׁנוּלַד. מִכָּאן,
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁרוּחֹת הַצְּדִיקִים מְצוּיּוֹת הֵן
לְמַעְלָה עַד שׁוֹלָא יוֹרְדוֹת לְעוֹלָם.

וְלֹא יִכְלָה עוֹד הַצְּפִינוּ וְגו'. מַה זֶה וְתִקַּח לוֹ
תַּבַּת גַּמָּא? שְׁכַסְתָּהּ אוֹתוֹ בְּסִימְנִיָּה לְהִיּוֹת
שְׁמוֹר מֵאוֹתָם הַדְּגִים שֶׁל הַיָּם שֶׁשְּׁטִים בֵּינָם
הַגְּדוֹל, שְׁכַתוּב (תהלים קד) שֶׁם רָמַשׁ וְאִין מִסְפָּר.
וְהִיא כְּסָתָהּ אוֹתוֹ לְהִיּוֹת שְׁמוֹר מֵהֶם בְּכִסּוּי [בְּצַד
הַיּוֹבֵל] [טִיסַת הַרוּכַל] [טַס הַכְּבָרָה] נִכְבַּד שֶׁל
שְׁנֵי גּוֹנִים, לְבָן וְשָׁחַר, וְהַנִּיחָה אֶת מִשָּׁה בִּינִיָּהם
שְׁיֹדַע עִמָּהֶם, מִשׁוּם שְׁעַתִּיד לְעֵלוֹת [בִּינִיָּהֶם]
פַּעַם אַחֲרַת לְקַבֵּל תּוֹרָה.

וְתִרְדַּבְתָּ בַת פְּרַעָה לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר – זוֹהֵי שְׁבָאָה
מִצַּד הַשְּׂמַאל שֶׁל הַדִּין הַקָּשָׁה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כ) לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר. עַל הַיָּאֵר דּוֹקָא,
וְלֹא עַל הַיָּם.

וְאֵם תֹּאמַר, וְהָרִי כְּתוּב וּמִטָּף אֲשֶׁר הִכִּיתָ בוֹ אֶת
הַיָּאֵר, וּמִשָּׁה לֹא הִכָּה אֶלָּא עַל הַיָּם, וְקָרְאוּ

לו יאר? אלא יאר הִיָּה שֶׁהִכָּה אֶהָרֵן עַל יְדֵי מֹשֶׁה,
וְהַחֲשִׁיב אוֹתוֹ הַכְּתוּב שֶׁהוּא עָשָׂה זֹאת.

כְּמוֹ זֶה וַיִּמְלֵא שְׁבַעֲת יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת ה' אֶת
הַיָּאֵר. וְאַהֲרֹן הִכָּהוּ. אֲלֵא עַל שְׂבָא מִצַּד
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָאוּ הַכְּתוּב אַחֲרֵי הַכּוֹת ה',
אַחַר כֶּךָ קָרָאוּ בְּשֵׁם מֹשֶׁה. וְנִעְרַתִּיהָ הִלַּכְתָּ עַל יַד
הַיָּאֵר – אֵלּוּ שְׂאֵר הַמַּחֲנוֹת שְׂבָאִים מֵהַצַּד הַזֶּה.

וּתְפַתַּח וּתְרַאֲהוּ אֶת הַיֶּלֶד. וּתְרַאֲהוּ! וּתְרַא
הִיָּה צָרִיךְ (לְכַתֵּב)! מַה זֶה וּתְרַאֲהוּ? אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵינן לָךְ דְּבַר בְּתוֹרָה שְׂאִין בּוֹ סוּדוֹת
עֲלִיוֹנִים וְנִכְבָּדִים. אֲלֵא כֶּךָ לְמַדְנֵו, רִשְׁם הַמֶּלֶךְ
וְהַגְּבִירָה נִמְצָא בּוֹ, וְהוּא רִשְׁם שֶׁל וָאוֹ ה"א.
וּמִיד – וּתְחַמַּל עָלָיו וְגו'. עַד כָּאן לְמַעְלָה. מִכָּאן
וְהִלָּאָה לְמַטָּה, חוּץ מֵהַכְּתוּב הַזֶּה.

וּתְתַצַּב אַחֲתוֹ מֵרַחֵק וְגו'. וּתְתַצַּב אַחֲתוֹ,
אַחֲתוֹ שֶׁל מִי? אַחֲתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ
שֶׁקָּרָא לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל אַחֲתִי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר ה)
פָּתַחִי לִי אַחֲתִי רַעֲיָתִי. מֵרַחֵק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
מֵרַחֵק ה' נִרְאָה לִי.

[אִיד] מִשְׁמַע שְׂאוֹתָם צְדִיקִים, עַד שֶׁלֹּא יֵרְדוּ
לְעוֹלָם, נוֹדְעִים הֵם לְמַעְלָה אֶל הַכֹּל, וְכֹל

שְׁכַן מִשָּׁה. וּמִשְׁמַע גַּם כֵּן שִׁנְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים
 נִמְשָׁכוֹת מִמָּקוֹם עֲלִיּוֹן, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ, וְסוּד הַדְּבַר
 לְמַדְנוּ, שֶׁמִּשְׁמַע שֵׁישׁ לְנִשְׁמָה אָב וְאֵם, כְּמוֹ שֵׁישׁ
 לַגּוֹף אָב וְאֵם בְּאַרְץ, וּמִשְׁמַע שֶׁבְּכָל הַצְּדָדִים, בֵּין
 לְמַעְלָה בֵּין לְמַטָּה, הַכֹּל בָּא מִזְכָּר וּנְקִבָּה
 וּנְמַצָּאִים. וְהָרִי בְּאֵרוֹ אֵת הַסוּד, שֶׁכָּתוּב תּוֹצֵא
 הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. הָאָרֶץ - זֶה כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. נֶפֶשׁ
 חַיָּה - נֶפֶשׁ שֶׁל אָדָם הֵרָאשׁוֹן הָעֲלִיּוֹן כְּמוֹ
 שֶׁנִּתְבָּאֵר. בָּא רַבִּי אַבָּא וּנְשָׁקוּ. אָמַר, וְדַאי יָפָה
 אֲמַרְתָּ, וְכֹךְ הוּא וְדַאי. אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל מִשָּׁה
 הַנְּבִיא הִנְאָמֵן עַל כָּל שְׂאֵר נְבִיאֵי הָעוֹלָם.

דְּבַר אַחַר וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ - זוֹהִי חֲכָמָה, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ז) אָמַר לְחֲכָמָה אַחֲתִי אָתָּה.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵעוֹלָם לֹא הִעֲבָרָה (הַתְּעוֹרָרָה) מִדַּת
 הַדִּין מִן הָעוֹלָם, שֶׁהָרִי בְּשַׁעָה שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל
 חוֹטְאִים, הָיָה הַדִּין מְקַטְרֵג עִמָּם, וְאִזּוֹ וַתִּתְצַב
 אַחֲתוֹ מְרַחֵק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מְרַחֵק ה' נִרְאָה לִי.
 וַתִּרְדַּבְּ בַת פְּרָעָה לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר. בְּשַׁעָה שֶׁהָיוּ
 יִשְׂרָאֵל פּוֹסְקִים מִן הַתּוֹרָה, מִיַּד - וַתִּרְדַּבְּ
 בַת פְּרָעָה לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר. הִיְתָה יוֹרְדַת מִדַּת
 הַדִּין לְרַחֵץ מִדָּם יִשְׂרָאֵל עַל עֲלִבוֹן הַתּוֹרָה.
 וּנְעִרְתֶּיהָ הִלְכַת עַל יַד הַיָּאֵר - אֵלּוֹ הָאֲמוֹת שֶׁהֵם

הוֹלְכִים וְרוֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם. עַל יַד הַיָּאָר – עַל סִבַּת עֲלֵבוֹן הַתּוֹרָה, וְאוֹתָם שְׁמוֹרִים (שְׁיִשְׁנִים) בָּהּ, שָׂרְפוּ יְדֵיהֶם מִמָּנָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל דְּבָרֵי הָעוֹלָם תְּלוּיִים בְּתִשׁוּבָה וּבְתַפְלָה שְׁמֵת־פִּלֵּל אָדָם לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכָל שְׂכָן מִי שֶׁשׁוֹפֵךְ דַּמְעוֹת בְּתַפְלָתוֹ, שְׂאִין לָךְ שַׁעַר שְׁלֹא נִכְנָסִים אוֹתָן דַּמְעוֹת. מַה כְּתוּב? וּתְפַתַּח וּתִרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד. וּתְפַתַּח – זוֹ שְׂכִינָה שְׁעוֹמֶדֶת עַל יִשְׂרָאֵל כָּאֵם עַל הַבָּנִים, וְהִיא תָּמִיד פּוֹתַחַת בְּזִכּוֹתֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

כִּיּוֹן שְׁפַתְחָה – וּתִרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד, יֶלֶד שֶׁעֲשׂוּעִים, שֶׁהֵם יִשְׂרָאֵל, שְׁמֵתַחֲטְאִים לְפָנָי מִלְכֶם (מֵאַבְיָהֶם) בְּכָל, וּמִיֵּד שְׁמֵתַחֲנָנִים לְפָנָי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה וּבּוֹכִים לְפָנָיו כְּמוֹ בֵּן שְׂבוּכָה לְפָנָי אָבִיו. מַה כְּתוּב? וְהִנֵּה נֶעַר בָּכָה. כִּיּוֹן שְׂבָכָה, הָעֶבְרֹו (נִשְׁתַּבְּרוּ) כָּל הַגְּזֻרוֹת הָרְעוֹת שֶׁל הָעוֹלָם. מַה כְּתוּב? וּתְחַמַּל עָלָיו, הַתְּעוֹרְרָה עָלָיו בְּרַחֲמִים וְרַחֲמָה עָלָיו.

וּתֵאמֶר מִיִּלְדֵי הָעֶבְרִים זֶה, שֶׁהֵם רַפִּי לֵב, וְלֹא מִיִּלְדֵי הָעֶכּוֹ"ם שֶׁהֵם קָשִׁי עַרְף וּקְשִׁי לֵב. מִיִּלְדֵי הָעֶבְרִים רַפִּי לֵב מֵאֲבוֹת וּמֵאֲמָהוֹת

לשוב לפני רבונם. ותקרא את אם הילד, שהיתה בוכה. זהו שכתוב (ירמיה לא) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו'. הוא בוכה, ואם הילד היא בוכה.

אמר רבי יהודה, לעתיד לבא מה כתוב? בבכי יבאו ובתחנונים וגו'. מהו בבכי יבאו? בזכות בכי של אם הילד, שהיא רחל, יבאו ויתכנסו מהגלות. ואמר רבי יצחק, הגאולה של ישראל לא תלויה אלא רק בבכי, כשישלמו ויכלו בכי הדמעות שבכה עשו לפני אביו, שכתוב (בראשית כז) וישא עשו קלו ויבך. [אמר רבי יוסי, אותו בכי שבכה עשו] ואותן דמעות הורידו את ישראל לגלות. כיון שיכלו אותן דמעות בבכיה של ישראל, יצאו מגלותו, זהו שכתוב (ירמיה לא) בבכי יבאו ובתחנונים אובילים.

ויפן כה וכה, ראה באותן חמשים אותיות שמייחדים אותו ישראל בכל יום שמע ישראל פעמים, שיש בהם כ"ה פעמים, ולא ראה אותם בו. ויפן כה וכה וגו'. כה וכה, אמר רבי אבא, כה – ראה אם היו בו מעשים כשרים. וכה – אם עתיד לצאת ממנו בן מעלה. מיד –

וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ. רָאָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא עֲתִיד
לְצֵאת מִמֶּנּוּ בֵּן מְעֵלָה.

שָׂאֵמַר רַבִּי אַבָּא, כַּמָּה רְשָׁעִים הֵם בְּעוֹלָם
שְׂמוּצִיאִים בְּנִים מְעֵלִים יוֹתֵר מֵאוֹתָם
צְדִיקִים, וְאוֹתוֹ בֵּן מְעֵלָה שְׂיוֹצֵא מִן הָרָשָׁע
הוּא מְעֵלָה יוֹתֵר, לְהִיּוֹת טָהוֹר מִטָּמֵא, אוֹר
מִתּוֹךְ חֲשִׁכָה, חֲכָמָה מִתּוֹךְ טִפְשׁוֹת, וְזֶהוּ
הַמְעֵלָה מֵהַכֹּל.

וַיֵּרָא וַיֵּרָא שֶׁל כָּאֵן, הַכֹּל בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַסֶּתְפֵּל
וְרָאָה, וּמְשׁוּם כֶּף הַסֶּתְפֵּל וְהָרַג אוֹתוֹ,
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא סִבֵּב הַכֹּל לְלַכֵּת לְאוֹתָהּ בְּאֵר,
כְּמוֹ שֶׁהֵלֶךְ יַעֲקֹב לְאוֹתָהּ בְּאֵר, שְׁכָתוּב וַיֵּשֶׁב עַל
הַבְּאֵר. בְּיַעֲקֹב כְּתוּב (בראשית כט) וַיֵּרָא וְהִנֵּה בְּאֵר.
בְּמִשָּׁה כְּתוּב וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מְדִיָּן וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר.
מְשׁוּם שֶׁמִּשָּׁה וַיַּעֲקֹב, אֵף עַל גַּב שְׁבִדְרָגָה אַחַת
הָיוּ, הַתְּעֵלָה מִשָּׁה בְּזֶה יוֹתֵר מִמֶּנּוּ.

סדר הלימוד ליום כג כסלו (יום 82 בשנה)

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, אוֹתָהּ בְּאֵר שְׂרָאָה יַעֲקֹב וְרָאָה מִשָּׁה,
הָאֵם זוֹ הֵיְתָה אוֹתָהּ בְּאֵר שְׁחָפְרוּ אַבְרָהָם וַיִּצְחָק?
אָמַר לוֹ, לֹא. אֶלָּא בְּשַׁעָה שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם, נִבְרָאָה

הבָּאָר הַזֹּאת, וּבְעֶרְב־שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת נִבְרָא
הַפֶּה שְׁלֵה, וְזוּהֵי הַבָּאָר שְׂרָאוּ יַעֲקֹב וּמֹשֶׁה.

מִשְׁנָה. אוֹתֶם רוֹדְפֵי אִמָּת, אוֹתֶם הַמְּבַקְשִׁים
סוּד הָאִמוּנָה, אוֹתֶם שְׂדֵבְקִים בְּקֶשֶׁר
נֶאֱמַן, אוֹתֶם שְׂיֹדְעִים דְּרֵכֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן,
קִרְבוּ וּשְׁמְעוּ.

**בְּשַׁעֲלוּ שְׁנַיִם וַיֵּצְאוּ לְמוֹל אֶחָד, מְקַבְּלִים אוֹתוֹ
בֵּין שְׁתֵּי זְרוּעוֹת. שְׁנַיִם יוֹרְדִים
לְשִׁלְשָׁה (לְמִטָּה) הֵם שְׁנַיִם, אֶחָד מֵהֶם הוּא שְׂדֵה
תְּפוּחִים קְדוּשִׁים, מֵהַבָּאָר הַזֹּאת יוֹשְׁבִים [שְׁנַיִם
יוֹשְׁבִים] הַמוֹשֵׁב שֶׁהַנְּבִיאִים (בְּנִי) יוֹנְקִים מֵהֶם.
אֶחָד בֵּינֵיהֶם הוּא חֲבוּר שֶׁל הַכֹּל, וְהוּא נוֹטֵל
מֵהַכֹּל. אוֹתָהּ בָּאָר קְדוּשָׁה עוֹמְדַת תְּחִתֵּיהֶם,
שְׂדֵה תְּפוּחִים [הַקְּדוּשִׁים] הִיא. מֵהַבָּאָר הַהִיא
נִשְׁקִים הָעֵדְרִים שְׂרָעָה מֹשֶׁה בְּמִדְבָּר, מֵהַבָּאָר
הַזֹּאת נִשְׁקוּ הָעֵדְרִים שְׂבִיר יַעֲקֹב כְּאֲשֶׁר בָּרַר
אוֹתָם לְתוֹךְ חִלְקוֹ כֹּל אוֹתָן מְרַכְּבוֹת וְכֹל אוֹתָם
בְּעֲלֵי הַכְּנָפִים.**

**שְׁלֵשָׁה עוֹמְדִים רוֹבְצִים עַל הַבָּאָר הַזֹּאת. בָּאָר
זוֹ מִתְּמַלֵּאת מֵהֶם, וְנִקְרְאת אֲדוּנִי, עַל
זֶה כְּתוּב (דְּבָרִים ג) אֲדוּנִי אֱלֹהִים אֶתָּה הַחֲלוֹת וְגו'.**

וְכָתוּב (דניאל ט) וְהָאֵר פְּנִיָּה עַל מְקַדְשָׁךְ הַשָּׁמַיִם
 לְמַעַן אֲדַנִּי, אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, זֶהוּ שְׁכָתוּב (יהושע ג)
 הִנֵּה אַרְוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. בָּהּ גִּנּוּז מְקוֹר
 קְדוֹשׁ שְׁנוּבֵעַ בָּהּ תְּמִיד, וּמְמַלֵּא אוֹתָהּ, שְׁנַקְרָא ה'
 צְבָאוֹת. בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

וְיִלְכְּהֵן מְדִינָן שְׁבַע בְּנוֹת וּתְבַאנָּה וּתְדַלְנָה וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם בְּאֵר זֹו שְׁהִיא בְּאֵר
 יַעֲקֹב, הָרִי כְּתוּב בָּהּ (בראשית כט) וְנֶאֱסָפוּ שְׁמָה כָּל
 הָעֵדְרִים וּגְלָלוּ וְגו'. וְכַאֲן בְּנוֹת יִתְרוֹ לֹא הִצְטָרְכוּ
 אֶת זֶה, אֲלֵא וּתְבַאנָּה וּתְדַלְנָה, בְּלִי טַרַח אַחַר.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, יַעֲקֹב הִזִּיז אוֹתָהּ מִן הַבְּאֵר,
 שְׁהָרִי כְּתוּב, כְּשִׁמְתְּכֻנְסִים שֵׁם כָּל
 הָעֵדְרִים, וְהִשִּׁיבוּ אֶת הָאָבֶן. וּבִיעֲקֹב לֹא כְּתוּב
 וַיֵּשֶׁב אֶת הָאָבֶן, שְׁהָרִי לֹא הִצְטָרַךְ אַחַר כֶּךָ,
 שְׁהָרִי בִּתְחִלָּה הָמִים לֹא הָיוּ עוֹלִים. כִּיּוֹן שְׁבָא
 יַעֲקֹב, עָלוּ הָמִים אֵלָיו, [וּמִשָּׁה אַף כֶּךָ עָלוּ הָמִים
 אֵלָיו] וְאוֹתָהּ הָאָבֶן לֹא הִיָּתָה עַל פִּי הַבְּאֵר,
 וּמִשׁוּם כֶּךָ וּתְבַאנָּה וּתְדַלְנָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא הָיוּ הוֹלְכִים מִטְּבַרְיָה
 לְצַפּוֹרִי. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּגַע בָּהֶם יְהוּדִי
 אֶחָד. הִתְחַבֵּר עִמָּם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל אֶחָד
 יֵאמַר דְּבַר תּוֹרָה.

פְּתַח הוא וְאָמַר, (יחזקאל לו) וַיֹּאמֶר אֵלַי הַנְּבֵא אֵל הָרוּחַ הַנְּבֵא בֶן אָדָם וְאָמַרְתָּ אֵל הָרוּחַ וגו'. מִפְּסוּק זֶה יִדְעָתִי מְקוֹם שֶׁהָרוּחַ יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ, וְכִי יָכוֹל הִיָּה יְחִזְקֵאל לְנֵבֵא עַל הָרוּחַ, וְהָרִי כְּתוּב, אֵין אָדָם שׁוֹלֵט בְּרוּחַ לְכֹלֵא אֶת הָרוּחַ. אֲלֵא, בֶּן אָדָם לֹא יָכוֹל לְשַׁלֵּט בְּרוּחַ, אֲבָל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא שׁוֹלֵט בְּכֹל, וְעַל מֵאֲמָרוֹ הִיָּה מִתְנַבֵּא הַנְּבִיא יְחִזְקֵאל. וְעוֹד, שֶׁהָרִי רוּחַ הִיָּתֵה בְּגוֹף בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלִכֵּן הַתְנַבֵּא עָלֶיהָ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הָרוּחַ, מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּתְחַם בְּעִמּוּדָיו בְּאַרְבַּעַת הַצְּדָדִים שֶׁל הָעוֹלָם.

קַפִּיִן אוֹתוֹ יְהוּדֵי לְפָנָיו, אָמַר לוֹ, רַבִּי אֲלַעְזָר, מָה רָאִיתָ? אָמַר, דָּבָר רָאִיתִי. אָמַר לוֹ, מָה? אָמַר לוֹ, רוּחַ בְּנֵי אָדָם אִם מִתְלַבֵּשׁ בְּגֵן עֵדֶן בְּלִבוֹשׁ שֶׁל דְּיוֹקָן בְּגוֹף שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, הִיָּה לוֹ לְכַתֵּב: כֹּה אָמַר ה' מִגֵּן עֵדֶן בְּאֵי הָרוּחַ. מֵהוּ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת?

אָמַר לוֹ, רוּחַ לֹא יוֹרֶדֶת לְעוֹלָם הַזֶּה עַד שֶׁעוֹלָה מֵהַגֵּן שֶׁבְּאַרְץ לְתוֹךְ הַכֶּסֶא שֶׁעוֹמֵד עַל אַרְבַּעַת עִמּוּדִים. כִּיּוֹן שֶׁעוֹלָה שֵׁם, נִשְׁאַבֶּת מִתּוֹךְ אוֹתוֹ הַכֶּסֶא שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וַיּוֹרֶדֶת לְעוֹלָם הַזֶּה, הַגּוֹף

נָטַל מֵאַרְבָּעָה צַדֵּי הָעוֹלָם. אִף הָרוּחַ כִּף נִטְּלָת
מֵאַרְבָּעָה צַדֵּי הַכֶּסֶּא שֶׁמִּתְקַן עֲלֵיהֶם.

אָמַר לוֹ אוֹתוֹ הָאִישׁ, הַקְּפִיזָה שֶׁקִּפְצָתִי לִפְנֵיכֶם,
דְּבַר רְאִיתִי מֵצַד זֶה. מִשּׁוּם שְׂיוֹם אֶחָד
הֵייתִי הוֹלֵךְ בַּמַּדְבָּר, וְרְאִיתִי עֵץ אֶחָד נֶחְמַד
לְמִרְאָה וּמְעָרָה אַחַת תַּחֲתָיו. קָרַבְתִּי אֵלָיו,
וְרְאִיתִי אוֹתָהּ מְעָרָה שֶׁמְעֵלָה רֵיחוֹת מְכַל מִינִי
רֵיחוֹת שֶׁל הָעוֹלָם. הִתְחַזְקֹתִי בְעֶצְמִי וְנִכְנַסְתִּי
לְאוֹתָהּ מְעָרָה, וְיִרְדַּתִּי בַּמַּדְרָגוֹת יְדוּעוֹת לְתוֹךְ
מְקוֹם אֶחָד שֶׁהָיוּ בּוֹ עֲצִים גְּדוֹלִים וְרֵיחוֹת
וּבִשְׂמִים שֶׁלֹּא יִכְלָתִי לְסַבֵּל.

וַיִּשָּׂם רְאִיתִי אִישׁ אֶחָד, וְשָׂרְבִיט אֶחָד בְּיָדוֹ, וְהָיָה
עוֹמֵד בְּפֶתַח אֶחָד. כִּיּוֹן שֶׁרָאָה אוֹתִי, תָּמָה
וְעָמַד אֵלָי. אָמַר לִי, מָה אַתָּה עוֹשֶׂה כָּאֵן וּמֵאִיפָה
אַתָּה, אָנִי פְּחַדְתִּי הָרַבָּה. אָמַרְתִּי לוֹ, מוֹרִי, אָנִי מִן
הַחֲבָרִים, וְכֵךְ וְכֵךְ רְאִיתִי בַּמַּדְבָּר, וְנִכְנַסְתִּי
לְמְעָרָה הַזֹּאת, וְיִרְדַּתִּי לְכָאֵן.

אָמַר לִי, הוֹאִיל וְאַתָּה מִן הַחֲבָרִים, קַח אֶת
הַכְּתָבִים הַקְּשׁוּרִים הַלְלוּ וְתַן אוֹתָם
לְחֲבָרִים, אוֹתָם שְׂיִוְדָעִים הַסּוּדוֹת שֶׁל רוּחוֹת
הַצַּדִּיקִים. הִכָּה בִּי בְּאוֹתוֹ שָׂרְבִיט, וְנִרְדַּמְתִּי. בֵּין

כָּךְ רָאִיתִי כַּמָּה חִילוֹת וּמַחֲנוֹת בְּתוֹךְ הַשָּׁנָה שְׁהִיוּ בָּאִים בְּדֶרֶךְ לְאוֹתוֹ מְקוֹם, וְאוֹתוֹ אִישׁ הִכָּה בְּאוֹתוֹ שָׂרְבִיט וְאָמַר, לָכוּ בְּדֶרֶךְ שֶׁל הָאֵילָנוֹת. בֵּין כָּךְ שְׁהִיוּ הוֹלְכִים, פָּרְחוּ בְּאֹוִיר וְעָלוּ, וְלֹא יָדַעְתִּי לְאִיפָּה. וְשָׁמַעְתִּי קוֹלוֹת שֶׁל מַחֲנוֹת גְּדוֹלִים, וְלֹא יָדַעְתִּי מֵהֵיכָן (לְאִיזָה מְקוֹם) הוּא. הִתְעוֹרְרָתִי וְלֹא רָאִיתִי דָבָר, וּפְחַדְתִּי בְּאוֹתוֹ מְקוֹם.

בֵּין כָּךְ רָאִיתִי אוֹתוֹ אִישׁ. אָמַר לִי, רָאִיתְ דָּבָר? אָמַרְתִּי לוֹ, רָאִיתִי בְּתוֹךְ שְׁנַתִּי כָּךְ וְכָךְ. אָמַר, בְּאוֹתָהּ דֶּרֶךְ הוֹלְכוֹת רוּחוֹת הַצְּדִיקִים לְתוֹךְ הַגֶּן עֵדֶן לְהַכְנִס לְשָׁם, וּמָה שְׁשָׁמַעְתָּ מֵהֶם, הוּא שְׁעוֹמְדִים בְּגֶן בְּדִיוֹקָן שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְשָׁמַחִים בְּרוּחוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁנִּכְנָסִים לְשָׁם.

וּכְמוֹ שֶׁגּוֹף נִבְנָה בְּעוֹלָם הַזֶּה מִקֶּשֶׁר שֶׁל אַרְבָּעָה יְסוּדוֹת וּמִצְטִיֵּר בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֵף כָּךְ הָרוּחַ מִצְטִיֵּר בְּגֶן מִקֶּשֶׁר שֶׁל אַרְבַּע רוּחוֹת שְׁעוֹמְדוֹת בְּגֶן. וְאוֹתָהּ רוּחַ מִתְּלַבֶּשֶׁת שָׁם וּמִצְטִיֵּר מֵהֶם בְּצִיּוֹר שֶׁל דְמוֹת הַגּוֹף שֶׁהַצְּטִיֵּר בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאֵלְמָלָא אוֹתָן אַרְבַּע רוּחוֹת שֶׁהֵן אֲוִירִים שֶׁל הַגֶּן, הָרוּחַ לֹא מִצְטִיֵּר בְּצִיּוֹר כָּלֵל, וְלֹא מִתְּלַבֶּשֶׁת בָּהֶם.

אוֹתָן אַרְבַּע רוּחוֹת קְשׁוּרוֹת אֵלֶּה בְּאֵלֶּה כְּאֶחָד,
וְאוֹתָהּ רוּחַ מְצֻטָּיֶרֶת וּמִתְלַבֶּשֶׁת בָּהֶן, כְּמוֹ
שֶׁהַגּוֹף מְצֻטָּיֶר בְּקִשְׁרִים שֶׁל אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת
הָעוֹלָם. וְלִכֵּן מְאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הָרוּחַ, מֵאוֹתָן
אַרְבַּע רוּחוֹת שֶׁל גֵּן עֵדֶן שֶׁהִתְלַבְּשָׁה וְהִצְטַיְרָה
בָּהֶן. וְעַכְשָׁו קַח קֶשֶׁר זֶה שֶׁל כְּתָבִים וְלֶךְ לְדַרְכָּךְ,
וְתֵן אוֹתָם לְחֻבְרִים.

בא רַבִּי אֶלְעָזָר וְאוֹתָם הַחֻבְרִים וּנְשָׁקוּהוּ
 בְּרֵאשׁוֹ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן
 שֶׁשָּׁלַחְךָ לְכָאן, שְׂוִדְאֵי זֶהוּ בְּרוּר הַדְּבַר, וְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא הַזְמִין לְפִי פְסוּק זֶה. נָתַן לָהֶם אוֹתוֹ
 צְרוּר כְּתָבִים. כִּיּוֹן שֶׁנִּטַּל אוֹתוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר וּפְתַח
 אוֹתוֹ, יֵצֵא חֶדֶר אֵשׁ וְהַקִּיפוּ. רְאֵה בּוֹ מֵה שְׂרָאָה,
 וּפְרַח מִיַּדְיוֹ.

בבכה רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, מִי יְכוּל לַעֲמֹד בְּגַנְזֵי
 הַמַּלְאָךְ, (תהלים טו) ה' מִי יִגּוֹר בְּאַהֲלֶיךָ מִי
 יִשְׁכֵּן בְּהַר קְדֻשָּׁךְ. אֲשֶׁרֵי דָרְךָ זֶה וְאוֹתָהּ שָׁעָה
 שֶׁפָּגַשְׁתִּי אוֹתָךְ. וּמֵאוֹתוֹ יוֹם הִיָּה שְׂמַח רַבִּי
 אֶלְעָזָר, וְלֹא אָמַר כְּלוֹם לְחֻבְרִים. עַד שֶׁהָיוּ
 הוֹלְכִים, פָּגְשׁוּ בְּאֵר מַיִם אַחַת. עָמְדוּ עָלֶיהָ וְשָׁתוּ
 מִן הַמַּיִם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲשֶׁרִי חִלַּקְתָּם שֶׁל הַצְּדִיקִים.
יַעֲקֹב בָּרַח מִלִּפְנֵי אָחִיו, וְהִזְדַּמְּנָה לוֹ בְּאָר.
כִּיּוֹן שֶׁהַבָּאָר רָאָתָה אוֹתוֹ, הַמַּיִם נוֹדְעוּ לְאֲדוֹנֵיהֶם
וְעָלוּ אֵלָיו וְשָׁמְחוּ עִמּוֹ, וְשֵׁם הַזְּדוּגָה לוֹ בַּת זוּגוּ.
מִשֶּׁהַ בָּרַח מִלִּפְנֵי פְרָעָה וְהִזְדַּמְּנָה לוֹ אוֹתָהּ בְּאָר,
וְהַמַּיִם רָאוּ אוֹתוֹ וְנוֹדְעוּ לְאֲדוֹנֵיהֶם וְעָלוּ אֵלָיו,
וְשֵׁם הַזְּדוּגָה לוֹ בַּת זוּגוּ.

מַה בֵּין מִשֶּׁה לְיַעֲקֹב? בְּיַעֲקֹב כָּתוּב (בראשית כט)
וַיְהִי כִּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רְחֵל וְגו'. וַיִּגַּשׁ
יַעֲקֹב וַיִּגַּל אֶת הָאָבֶן וְגו'. מַה כָּתוּב בְּמִשֶּׁה?
וַיָּבֹאוּ הָרַעִים וַיִּגְרָשׁוּם וַיִּקָּם מִשֶּׁה וַיּוֹשַׁעַן וְגו'.
בְּוִדְאֵי שְׁמִשֶּׁה הָיָה יוֹדֵעַ, שְׁכִיּוֹן שָׂרָאָה מִיַּם
שְׁעוּלִים אֵלָיו, שְׁשֵׁם תְּזַדְּמֵן לוֹ בַּת זוּגוּ. וְעוֹד,
שְׁהָרִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ לֹא זָזָה מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים, וּבָהּ
הָיָה יוֹדֵעַ שְׁצַפּוּרָה תְּהִיָּה בַּת זוּגוּ. אָמַר מִשֶּׁה,
וַדְּאֵי יַעֲקֹב בָּא לְכָאן וְהַמַּיִם עָלוּ אֵלָיו, וְהִזְדַּמְּנָן לוֹ
אָדָם שֶׁהַכְּנִיסוֹ לְבֵיתוֹ וְנָתַן לוֹ כָּל מַה שְׁצָרִיד, אַף
אֲנִי כְּךָ.

אָמַר אוֹתוֹ הָאִישׁ, כְּךָ לְמַדְנּוּ, שְׁשִׁיתְרוּ הָיָה כְּמַר
לְכוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת. כִּיּוֹן שָׂרָאָה שְׁכוּכְבִּים
וּמְזֻלוֹת אֵין בָּהֶם מִמֶּשׁ, נִפְרַד מִעֲבוּדְתָהּ. קָם
הָעַם וְנָדָה אוֹתוֹ. כִּיּוֹן שָׂרָאוּ אֶת בְּנוֹתָיו, הָיוּ

מְגַרְשִׁים אוֹתָם, שְׁהָרִי בַּהֲתַחֲלָה הֵן הָיוּ רוּעוֹת
צֵאנוּ. כִּיּוֹן שָׂרָאָה מֹשֶׁה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁעַל דְּבַר
שֶׁל כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת הָיוּ עוֹשִׂים כָּךְ, מִיָּד – וַיִּקָּם
מֹשֶׁה וַיּוֹשַׁעַן וַיִּשָּׂק אֶת צֵאנָם, וַנַּעֲשֶׂה קִנְאֵי
לְקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכֹל.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַתָּה אֶצְלָנוּ, וְלֹא יוֹדְעִים
אֶת שְׁמֶךָ. אָמַר, אֲנִי יוֹעֵזֶר בֶּן יַעֲקֹב. בָּאוּ
הַחֲבֵרִים וַנִּשְׁקוּהוּ. אָמְרוּ, וּמָה אַתָּה אֶצְלָנוּ,
וְאָנוּ לֹא הָיינוּ יוֹדְעִים אוֹתְךָ? הֲלָכוּ כָּאֶחָד כָּל
אוֹתוֹ הַיּוֹם, וּלְיוֹם אַחֵר לוֹוּ אוֹתוֹ שְׁלֹשָׁה מִיַּלִּין,
וְהִלֵּךְ לְדַרְכוֹ.

וְתֵאמְרוּ אִישׁ מִצָּרֵי הַצִּילָנוּ. רַבִּי חֲזִיא אָמַר,
הָרִי בְּאֵרוֹ הַחֲבֵרִים, שֶׁנִּצְנָצָה בְּהֵן רוּחַ
הַקֹּדֶשׁ, וְאָמְרוּ וְלֹא יָדְעוּ מָה אָמְרוּ. לְאִישׁ שֶׁהָיָה
יוֹשֵׁב בַּמַּדְבָּר, וְהָיוּ יָמִים שֶׁלֹּא אָכַל בֶּשָׂר. יוֹם
אֶחָד בָּא דֵב לְטַל כֶּבֶשׂ אֶחָד. בְּרוּחַ הַכֶּבֶשׂ, וְהִדִּב
אֶחָרָיו, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְאוֹתוֹ אִישׁ לְמַדְבָּר. רָאָה
כֶּבֶשׂ וְהִחֲזִיק בּוֹ וּשְׁחָטוֹ, וְאָכַל בֶּשָׂר.

דְּבַר אַחֵר וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – רַבִּי יְהוּדָה
פָּתַח וְאָמַר, (שִׁיר א) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנִאֻוָּה וְגו'.
שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנִאֻוָּה – זֶה כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא

שְׁחוּרָה מִן הַגְּלוּת. וְנֹאֵה – שֶׁהִיא נֹאֵה בְּתוֹרָה
 וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים כְּשֵׁרִים. בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם – שֶׁעַל
 זֶה זָכָאִים לְרֵשֶׁת אֶת יְרוּשָׁלַם שֶׁל מַעְלָה. כְּאֵהֱלִי
 קָדָר – אָף עַל גַּב שֶׁהִיא קוֹדֶרֶת בְּגִלוּת, בְּמַעֲשִׂים
 הִיא כִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה, כִּירִיעוֹת שֶׁל הַמֶּלֶךְ
 שֶׁהַשְּׁלוֹם כָּלוּ שָׁלוּ.

רְבִי חֲיִיא הַגָּדוֹל הָיָה הוֹלֵךְ לְבַעֲלֵי הַמְּשָׁנָה
 לְלַמַּד מֵהֶם. הָלַךְ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי,
 וְרָאָה פְּרָגוּד אֶחָד שֶׁהָיָה מִפְּסִיק בַּבַּיִת. תָּמָה רַבִּי
 חֲיִיא. אָמַר, אֲשַׁמַּע דְּבַר מִפִּי מְכָאן.

שָׁמַע שֶׁהָיָה אוֹמֵר, בְּרַח דּוּדֵי וּדְמָה לָךְ לְצַבִּי אוֹ
 לְעַפְר הָאֵילִים. כָּל הַכְּסוּפֵי שְׁכּוֹסְפִים
 יִשְׂרָאֵל [מִלְּפָנַי] מֵהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא שֶׁאָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, תְּאֻתֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיָה הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לֹא הוֹלֵךְ וְלֹא מִתְרַחֵק, אֲלֹא בּוֹרַח
 כְּצַבִּי אוֹ כְּעַפְר הָאֵילִים.

מָה הַטַּעַם? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵין חֲיָה בְּעוֹלָם
 עוֹשָׂה כְּמוֹ הַצַּבִּי אוֹ כְּעַפְר הָאֵילִים. בְּזַמַּן
 שֶׁהוּא בּוֹרַח, הוֹלֵךְ מְעַט מְעַט וּמִחֲזִיר אֶת רֹאשׁוֹ
 לְמָקוֹם שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ, וְלְעוֹלָם הוּא תָּמִיד מִחֲזִיר
 אֶת רֹאשׁוֹ לְאַחֲרָיו. כֵּן אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל: רְבוּנוֹ שֶׁל

עולם, אם אנו גורמים שתסתלק מבינינו – יהי רצון שתברח כמו הצבי או כמו עפר האילים, שהוא בורח ומחזיר את ראשו למקום שהניח. זהו שכתוב (ויקרא כו) ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם. דבר אחר – הצבי, כשהוא ישן, הוא ישן בעין אחת, והאחרת הוא געור. כך אמרו ישראל לקדוש ברוך הוא, עשה כמו הצבי, שהנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל.

שמע רבי חייא ואמר, אם עליונים [פוסקים] עוסקים בבית, ואני יושב בחוץ?! בכה. שמע רבי שמעון ואמר, ודאי שכנה בחוץ, מי יצא? אמר רבי אלעזר בנו, אם אני אשרף – [כחול] לא אשרף, שהרי השכנה מחוץ אלינו. שתכנס השכנה, ותהיה איש שלמה. שמע קול שאומר: עדין לא נסמכו הסומכים, והשערים עדין לא התקנו, ומקטני [ומאהלי] הבשמים של עדין, שכעת הוא. לא יצא רבי אלעזר.

ישב רבי חייא, בכה ונאנח. פתח ואמר, סב דמה לך דודי לצבי או לעפר האילים. נפתח שער הפרגוד, לא נכנס רבי חייא. זקף רבי שמעון את עיניו ואמר, מזה נשמע שנתנה

רשות לְמִישֵׁהוּ בַּחוּץ, וְאָנוּ בַּפְּנִים?! קָם רַבִּי
 שְׁמַעוֹן. הִלְכָה הָאֵשׁ מִמְּקוֹמָהּ עַד מְקוֹם רַבִּי
 חֲזִיָּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, נִיצוּץ אֹרֶךְ הַקְּלִיטָה
 בַּחוּץ, שֶׁל הַמִּפְתָּח וְאָנוּ כָּאֵן בַּפְּנִים?! הִתְאַלֵּם
 פִּיּוֹ שֶׁל רַבִּי חֲזִיָּא.

פִּיּוֹן שְׁנַכְנַס פְּנִימָה, הוֹרִיד אֶת עֵינָיו וְלֹא זָקַף
 רֵאשׁוֹ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ,
 קוּם הָעֵבֶר יָדֶךָ עַל פִּיּוֹ, שְׁלֹא יוֹדַע בְּזָה, שְׁלֹא
 רָגִיל בּוֹ. קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָעֵבִיר יָדוֹ עַל פִּי רַבִּי
 חֲזִיָּא. פָּתַח פִּיּוֹ רַבִּי חֲזִיָּא וְאָמַר, רְאֵתָה עֵינֵי מַה
 שְׁלֹא רְאִיתִי. הִזְדַּקְפְּתִי שְׁלֹא חָשַׁבְתִּי, שְׁטוֹב
 לְמוֹת בְּאֵשׁ שֶׁל זֶהב טוֹב שְׁדוּלֶק.

בְּמְקוֹם שְׁזוֹרְקִים שְׁבִיבֵי אֵשׁ לְכָל עֵבֶר, וְכָל
 שְׁבִיב וּשְׁבִיב עוֹלָה לְשֵׁלֶשׁ מְאוֹת
 וְשִׁבְעִים מְרַכְבוֹת, וְכָל מְרַכְבָּה נִפְרָדֶת לְאַלְף
 אֲלָפִים וְרַבּוּא רַבּוּת, עַד שְׁמַגִּיעַ לְעֵתִיק הַיָּמִים
 שִׁיּוֹשֵׁב עַל כֶּסֶא, וְהַכֶּסֶא מְזַדְעָזַע מִמֶּנּוּ לְמֵאֲתִים
 וְשִׁשִּׁים עוֹלָמוֹת.

עַד שְׁמַגִּיעַ לְמְקוֹם עֶדוֹן הַצְּדִיקִים, עַד שְׁנִשְׁמַע
 בְּכָל הָרְקִיעִים, וְכָל הָעֲלִיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים,
 וְכֻלָּם בְּזִמְן אֶחָד, תִּמְהִים וְאוֹמְרִים: זֶהוּ רַבִּי

שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי שֶׁהָיָה מְרַעֵשׂ הַכָּל, מִי יִכּוֹל
לְעַמֵּד לְפָנָיו. זֶהוּ הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי
שֶׁבִשְׁעָה שְׁפוּתַח פִּיּוֹ לְהִתְחִיל לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה,
מִקְשִׁיבִים לְקוֹלוֹ כָּל הַכְּסָאוֹת וְכָל הָרְקִיעִים וְכָל
הַמְּרַכְבוֹת, וְכָל אוֹתָם שְׁמֵשְׁבָחִים אֶת רַבּוֹנָם.

אֵינן פּוֹתְחִים וְאֵינן מְסִימִים, כָּלֵם נִמְצָאִים, עַד
שֶׁלֹּא נִשְׁמַע (שִׁישְׁתַּמַּע) בְּכָל הָרְקִיעִים
שֶׁלְמַעְלָה וְשֶׁלְמַטָּה פִּתְחוֹן פֶּה. כְּשִׁמְסִים רַבִּי
שְׁמַעוֹן לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, מִי רוֹאֶה אֵיזָה שִׁירִים? מִי
רוֹאֶה אֵיזוֹ חֲדוּהַ שְׁמֵשְׁבָחִים לְרַבּוֹנָם? מִי רוֹאֶה
אֶת הַקּוֹלוֹת שֶׁהוֹלְכִים בְּכָל הָרְקִיעִים? כָּלֵם בָּאִים
בְּשִׁבִיל רַבִּי שְׁמַעוֹן וְכוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְפָנָיו
רַבּוֹנָם, מַעֲלִים רֵיחוֹת שֶׁל בְּשָׂמִים שֶׁל עֵדֶן עַד
עַתִּיק הַיָּמִים, וְכָל זֶה מְשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן.

פִּתְחָה רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּיּוֹ וְאָמַר, שֵׁשׁ דְּרָגוֹת יִרְדּוּ עִם
יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, וְכָל אַחַת וְאַחַת עֲשָׂרָה
אֶלֶף רַבּוֹא. וְכַנְגֵּדֵן שֵׁשׁ דְּרָגוֹת לְיִשְׂרָאֵל, וְכַנְגֵּדֵן
שֵׁשׁ דְּרָגוֹת לְכֶסֶף הָעֵלְיוֹן, וְכַנְגֵּדֵן שֵׁשׁ דְּרָגוֹת
לְכֶסֶף שֶׁלְמַטָּה, שְׁכָתוּב שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לְכֶסֶף. זֶהוּ
שְׁכָתוּב (יחזקאל טז) רַבְּבָה כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה נִתְתִּיף וְגו'.

הָרִי שֵׁשׁ. וְכַנְגֵּדֵן כְּתוּב וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ
וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצְמוּ וְגו'.

בא ראה, כל אחד ואחד עולה לעשרה, והיו ששים, ואותם ששים גבורים שסביב השכינה, והם ששים רבבות שיצאו עם ישראל מן הגלות ושנכנסו עם יעקב לגלות.

אמר לו רבי חייא, והרי היו (רואים) שבעה ועלו לשבעים. אמר לו רבי שמעון, שבעים לא מכאן. ואם תעלה בדעתך שבעה, הרי כתוב (שמות כה) וששה קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנרה וגו'. וקנה אחד האמצעי לא בחשבון, שכתוב (במדבר ח) אל מול פני המנורה יאירו וגו'.

עד שהיו יושבים, אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אביו, מה ראה הקדוש ברוך הוא להוריד את ישראל למצרים בגלות? אמר לו, שאלה אחת אתה שואל, או שתיים? אמר לו, שתיים. גלות למה, ולמה דוקא למצרים? אמר לו, שתיים הן, וחוזרות להיות אחת. אמר לו, עמד בעמדתך בשבילך יתקיים למעלה משמך דבר זה. אמר בני, אמר.

פתח ואמר, (שיר ו) ששים המה מלכות ושמונים פילגשים. ששים המה מלכות – אותם גבורים שלמעלה מכח הגבורה שנאחזים

בְּקִלְיֹת (בְּחִיקוֹת) שֶׁל חַיָּה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
 וּשְׂמָנִים פִּילֵגְשִׁים – מְמַנִּים בְּחִיקוֹת שֶׁתַּחְתֵּיהֶן
 בַּחֲזָרָה (בְּאֶחָד) אֶחָד מִמָּאָה. וְעֲלָמוֹת אֵין מְסֻפָּר –
 כַּנֶּאֱמָר הֵישׁ מְסֻפָּר לְגְדוּדָיו. וְעַם כָּל זֶה כָּתוּב,
 אַחַת הִיא יוֹנְתִי תַמְתִּי אַחַת הִיא לְאִמָּה. זוֹהִי
 הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה שְׂיוֹצֵאת מִבְּעֵלֵי הַמַּגֵּן (מְשֻׁנָּם
 עֲשֶׂה) אֹרוֹת שְׁזוּהָרִים שְׂמֵאִירִים לְכָל, וְהִיא נִקְרֵאת
 אִם (בִּינָה).

כְּמוֹ זֶה עֲשֶׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ, זֶרֶק אֵת
 כָּל הָעַמִּים לְכָל עֶבֶר, וּמִנָּה עֲלֵיהֶם גְּדוּלִים,
 זֶהוּ שְׂכָתוֹב (דְּבָרִים ד) אֲשֶׁר חָלַק ה' אֱלֹהֵינוּ אֶת־
 לְכָל הָעַמִּים. וְהוּא לָקַח לְחֻלְקוֹ אֶת כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל,
 זֶהוּ שְׂכָתוֹב כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֻבֵּל נַחֲלָתוֹ.
 וְקָרָא לָהּ אַחַת הִיא יוֹנְתִי תַמְתִּי אַחַת הִיא לְאִמָּה.
 זוֹהִי שְׂכִינַת כְּבוֹדוֹ שֶׁהִשְׁרָה בֵּינֵיהֶם, אַחַת הִיא
 וּמִיחֻדַּת לוֹ. רְאוּהָ בְּנוֹת וַיֵּאֱשָׁרוּהָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר
 (מְשָׁלֵי לֹא) רַבּוֹת בְּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאֵת עֲלִית עַל כָּלָנָה.
 מְלָכוֹת וּפִילֵגְשִׁים וַיְהַלְלוּהָ – אֵלוֹ גְּדוּלֵי הָעַמִּים
 שֶׁנִּפְקְדוּ עֲלֵיהֶם.

וְעוֹד סוּד הַדְּבָר הוּא, שֶׁשְּׂנִינוּ, בְּעֲשָׂרָה מְאָמְרוֹת
 נִבְרָא הָעוֹלָם, וּכְשֶׁתִּסְתַּכֵּל הֵם שְׁלֹשָׁה,
 וְהָעוֹלָם נִבְרָא בָהֶם בְּחֻכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת,

וְהָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֶלָּא בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל. כְּשֶׁרָצָה
 לְהַעֲמִיד אֶת הָעוֹלָם, עָשָׂה אֶת אַבְרָהָם בְּסוּד
 הַחֲכָמָה, אֶת יִצְחָק בְּסוּד הַתְּבוּנָה, וְאֶת יַעֲקֹב
 בְּסוּד הַדַּעַת, וּבִזְזָה נִקְרָא (משלי כד) וּבִדְעַת חֲדָרִים
 יִמְלְאוּ. וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה נִתְקַן כָּל הָעוֹלָם,
 וּמִשְׁנוּלָדוֹ לִיעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים, נִתְקַן הַכֹּל
 כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה.

כְּשֶׁרָאָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲדוּהָ רַבָּה שֶׁל
 הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן הַזֶּה שֶׁנִּתְקַן כְּמוֹ
 שְׁלֹמֶעֱלָה, אָמַר, אוֹלֵי חַס וְשְׁלוֹם יִתְעַרְבוּ בְּשֶׁאֵר
 הָעַמִּים וַיִּשְׂאֵר פָּגָם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. מָה עָשָׂה
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? טִלְטַל אֶת כָּל־מִכָּאן לְכָאן,
 עַד שֶׁיִּרְדּוּ לְמִצְרַיִם לְדוֹר אֶת דִּיּוֹרָם בְּעַם קָשָׁה
 עֲרָף, שְׁמִבִּזִּים אֶת מְנַהֲגֵיהֶם וּמִבִּזִּים אוֹתָם
 לְהַתְחַתֵּן בָּהֶם וּלְהַתְעַרֵּב עִמָּהֶם, וְחוֹשְׁבִים אוֹתָם
 לְעַבְדִּים. הַגְּבָרִים גָּעְלוּ בָהֶם, וְהַנְּקֻבוֹת גָּעְלוּ
 בָהֶם, עַד שֶׁנִּתְקַן הַכֹּל בְּזֵרַע קֹדֶשׁ, וּבֵין כֶּף וּבֵין
 כֶּף נִשְׁלַם חֲטָא שְׂאֵר הָעַמִּים, שְׁכַתּוֹב (בראשית טו) כִּי
 לֹא שָׁלַם עֲוֹן הָאֲמֹרִי עַד הַנָּה. וּכְשֶׁיִּצְאוּ, יִצְאוּ
 צְדִיקִים קְדוֹשִׁים, שְׁכַתּוֹב שְׁבָטֵי יִהּ יְעֻדוֹת
 לְיִשְׂרָאֵל. בָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן וּנְשָׁקוֹ בְּרֵאשׁוֹ. אָמַר לוֹ,
 עֲמַד בְּנֵי בְעַמְדָךְ, כִּי הִשְׁעָה עוֹמְדַת לָךְ.

יִשָּׁב רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ עֹמֵד וּמְפָרֵשׁ דְּבָרִים שֶׁל סוּדוֹת חֲכָמָה, וְהָיוּ פָּנָיו מְאִירוֹת כְּשֶׁמֶשׁ. וְהַדְּבָרִים מִתְּפָזְרִים וְטָסִים בְּרַקִּיעַ. יִשְׁבוּ יוֹמִים וְלֹא אֶכְלוּ וְלֹא שָׁתוּ, וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִים אִם הָיָה יוֹם אוֹ לַיְלָה. כְּשִׁיצְאוּ, יָדְעוּ שֶׁהָיוּ יוֹמִים שֶׁלֹּא טָעְמוּ דָּבָר. קָרָא עַל זֶה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וַיְהִי שֵׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לַחֵם לֹא אָכַל וְגו'. וּמָה אִם אָנוּ בְּשַׁעֲהָ אַחַת כֶּךָ – מִשָּׁה, שֶׁהַכְּתוּב הַעִיד בּוֹ וַיְהִי שֵׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְגו', עַל אַחַת כֶּמָּה וְכִמָּה.

בְּשַׁבָּא רַבִּי חֲזִיָּא לְפָנָיו רַבִּי וְסִפֵּר לוֹ אֵת הַמַּעֲשֶׂה, תָּמָה רַבִּי, וְאָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָבִיו, בְּנִי, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי אַרְיָה, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ אַרְיָה, וְאִין רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּשָׂאָר אַרְיָוֹת, עָלְיוֹ כְּתוּב (עמוס ג) אַרְיָה שָׂאָג מִי לֹא יִירָא וְגו'. וּמָה עוֹלָמוֹת שְׁלַמְעֵלָה מְזַדְעָזְעִים מִמֶּנּוּ – אָנוּ עַל אַחַת כֶּמָּה וְכִמָּה. אִישׁ שֶׁלֹּא גָזַר תַּעֲנִית לְעוֹלָמִים עַל מַה שֶׁשָּׂאֵל וּבִקֵּשׁ, אֲלֵא הוּא גּוֹזֵר וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקִיִּם, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר וְהוּא מְבַטֵּל, וְהִינּוּ מַה שֶׁשָּׂנִינוּ מַה שֶׁכְּתוּב (שמואל-ב כג) מוֹשֵׁל בְּאָדָם צְדִיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁל בְּאָדָם.

ומי מושל בקדוש ברוך הוא? צדיק, שהוא גזר
גזרה, והצדיק מבטלה.

שנינו, אמר רבי יהודה, אין לך דבר בחביבות
לפני הקדוש ברוך הוא כמו תפלתם של
צדיקים. ואף על גב שנוח לו, לפעמים שעושה
בקשתם ולפעמים שלא עושה.

שנו רבותינו, פעם אחת היה העולם צריך מטור.
בא רבי אליעזר וגזר ארבעים תעניות ולא
בא מטור. התפלל תפלה ולא בא מטור. בא רבי
עקיבא ועמד והתפלל. אמר משיב הרוח, ונשבה
רוח. אמר ומוריד הגשם, ובא מטור. חלשה דעתו
של רבי אליעזר. הסתכל רבי עקיבא בפניו.

קם רבי עקיבא לפני העם ואמר, אמשל לכם
משל למה הדבר דומה. רבי אליעזר דומה
לאהוב המלך שאוהב אותו יותר, וכשנכנס לפני
המלך, נוח לו, ולא רוצה לתת לו בקשתו
בחפזון, כדי שלא יפרד ממנו, שנוח לו לדבר
עמו. ואני דומה לעבד המלך שבקש בקשתו
לפניו, ולא רוצה המלך שיכנס לשערי ארמונו,
וכל שכן לדבר עמו. אמר המלך, תנו לו בקשתו
במהירות ולא יכנס לכאן. כך רבי אליעזר הוא

אָהוּב הַמֶּלֶךְ, וְאֲנִי הָעֶבֶד, וְהַמֶּלֶךְ רוֹצֵה לְדַבֵּר
עִמּוֹ כָּל הַיּוֹם וְלֹא יִפְרֹד מִמֶּנּוּ, וְאֲנִי – הַמֶּלֶךְ לֹא
רוֹצֵה שְׂאֵפְנִס לְשַׁעְרֵי אֲרָמוֹנוֹ. וְנָחָה דַעְתּוֹ שֶׁל
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

**אָמַר לוֹ, עֲקִיבָא, בֵּא וְאֶגִּיד לְךָ דְּבַר, שְׁנִרְאָה לִי
בְּחֵלוֹם פְּסוּק זֶה, שְׁכַתּוֹב (ירמיה ז) וְאַתָּה אַל
תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעַם הַזֶּה וְאַל תִּשָּׂא בְּעַדֵּם רִנָּה
וּתְפִלָּה וְאַל תִּפְגַּע בִּי. בֵּא רְאֵה, שְׁנֵים עָשָׂר הָרִי
אֶפְרַסְמוֹן [טְהוֹר] נִכְנַס אוֹתוֹ שְׁלוֹבֵשׁ חֲשָׁן
וְאִפּוֹד, וּבִקֵּשׁ מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחוּס עַל
הָעוֹלָם, וְעַד עַכְשָׁו הוּא תְלוּי. אִם כֵּן, לָמָּה
חִלְשָׁה דַעְתּוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר? מִשּׁוֹם בְּנֵי אָדָם
שֶׁלֹּא יוֹדְעִים בְּזֶה.**

**אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שְׁמוֹנֶה עָשָׂר הָרִי אֶפְרַסְמוֹן
[טְהוֹר] עֲלִיוֹנִים, נִכְנָסִים נִשְׁמוֹת
הַצְּדִיקִים, וְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה רִיחוֹת עוֹלָיִם בְּכָל
יוֹם עַד אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא עֵדֶן, שְׁכַנְגָד זֶה נִתְּנָה
תּוֹרָה בְּמִ"ט פָּנִים טָמָא, וּבְמִ"ט פָּנִים טְהוֹר.
וְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה אוֹתִיּוֹת בְּשְׁמוֹת הַשְּׂבָטִים,
אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יָמִים כְּנֶגֶד הַתּוֹרָה. מִ"ט יָמִים
קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים עוֹמְדִים לְטַל רְשׁוֹת בְּכָל יוֹם
מֵאַבְנֵים זוֹהָרוֹת שְׁחֻקוֹת בְּאוֹתוֹ הַחֲשָׁן.**

וְאוֹתוֹ שְׁלֹכוֹשׁ בַּחֲשֵׁן יוֹשֵׁב בְּכֶסֶא קְדוֹשׁ נִכְבָּד,
 שְׁאַרְבָּעָה תוֹמְכִים עוֹמְדִים מִסְתַּכְּלִים
 בַּחֲשֵׁן. עַל מֵאֲמָרוֹ נִכְנָסִים וְעַל מֵאֲמָרוֹ יוֹצְאִים,
 מְרִימִים עֵינַיִם וּמְסַתַּכְּלִים לְמַעְלָה, רוֹאִים צִיץ
 שְׁלוֹהֵט בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים עֶבְרִים, וְשֵׁם
 הַקְּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן חֲקוֹק עָלָיו. מְזַדְעָזְעִים
 וּמִתְחַלְחָלִים. קְשׁוּרִים בְּצַדֵּיו שֶׁל הַיָּמִין הַקְּדוֹשׁ,
 שְׁשֻׁמָּאֵל נוֹטֵל בְּיַדֵּיו תוֹמְכֵי הַשָּׁמַיִם, מְכַנְּסִים
 אוֹתָם וּמְגַלָּה אוֹתָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה לד) וְנִגְלוּ
 כֶּסֶף הַשָּׁמַיִם.

אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, מַה זֶה שְׁפָתוֹב (שיר ז) אֵל
 גִּנַּת אֲגוֹז יִרְדְּתִי? אָמַר לוֹ, בֵּא רֵאֵה, אוֹתוֹ
 גֵּן יוֹצֵא מֵעֵדֶן, וְזוֹהֵי הַשְּׂכִינָה. אֲגוֹז – זוֹ מְרַכְּבָה
 עָלֶינָה קְדוּשָׁה שֶׁל אוֹתָם אַרְבָּעָה רְאשִׁים
 שְׁמֵאִירִים שְׁנַפְרָדִים מִן הַגֵּן, כְּמוֹ הָאֲגוֹז הַזֶּה
 שְׁאוֹתָם אַרְבָּעָה רְאשִׁים קְדוּשִׁים לְפָנִים. וּמַה
 שְׁאָמַר יִרְדְּתִי, כְּמוֹ שְׁשָׁנִינוּ, יִרְדַּ פְּלוּנִי לְמִרְכָּבָה.
אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, אִם כֵּן, הֲיֵה לוֹ לוֹמַר לְאֲגוֹז
 יִרְדְּתִי, מַה זֶה אֵל גִּנַּת אֲגוֹז יִרְדְּתִי? אָמַר
 לוֹ, מִשּׁוֹם שֶׁזֶהוּ שְׂבָחוֹ שֶׁל הָאֲגוֹז. מַה אֲגוֹז נִסְתָּר
 וְטָמִיר מִכָּל צַדְדָּיו – כֵּן הַמְּרַכְּבָה שְׂיוּצָאת מֵהַגֵּן
 נִסְתָּר מִכָּל צַדְדֶיהָ. וּמַה אוֹתָם אַרְבָּעָה קְרָשִׁים

שְׁבָאָגוּז מִתַּחֲבָרִים בְּצַד זֶה וְנִפְרָדִים בְּצַד זֶה –
 כִּךְ בַּמְרֻכָּבָה מִתַּחֲבָרִים בְּאַחֲדוֹת בְּחֻדוֹהָ
 וּשְׁלֵמוֹת, וְנִפְרָד כָּל אֶחָד לְעִבְרוֹ עַל מֵה
 שְׁהִתְמַנָּה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (בראשית ב) הוּא הִסְכֵּב אֶת כָּל
 אֶרֶץ הַחַוִּילָה, הוּא הֵהָלֵךְ קִדְמַת אֲשׁוּר, וְכֵן כָּלֵם.
אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, הַלְכֵלֹךְ הַזֶּה שְׁבַקְלַפֶּת הָאָגוּז
 לְמָה הוּא רוֹמֵז? אָמַר לוֹ, אָף עַל גַּב
 שְׁהִתּוֹרָה לֹא גִלְתָּה אוֹתוֹ – בְּזֶה מִתְגַּלֶּה.

בֵּא רֵאָה, (שְׁקָדִים) מֵהֶם מָרִים וּמֵהֶם מְתוּקִים, וְרֵמֵז
 יֵשׁ לָהֶם: יֵשׁ בְּעֵלֵי דִין קָשָׁה, וְיֵשׁ בְּעֵלֵי
 רֵאשִׁית, אֲבָל כָּל רֵמֵז שְׁגָלָה בַתּוֹרָה רְאִינוּ שֶׁהוּא
 דִּין, וְכֵךְ הוּא לִירְמִיָּה הֲרָאוּ לוֹ בְּדִין, שְׁכָתוּב (ירמיה
 א) מִקַּל שְׁקָד אָנִי רֵאָה. מֵה זֶה שְׁקָד? שְׁקָדִים
 מִמֶּשׁ. וְכֵן בְּמִטָּה אֶהְרֵן, (במדבר ז) וַיִּגְמַל שְׁקָדִים.
 וּמֵן הַתְּבָה מִמֶּשׁ נִשְׁמַע שֶׁהוּא דִין קָשָׁה, שְׁכָתוּב
 (דניאל ט) וַיִּשְׁקָד ה' עַל הָרָעָה, וְכֵן שְׁקָד אָנִי עַל
 דְּבָרֵי, וְכֵן כָּלֵם. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, מִשְׁמַע כָּל
 מֵה שְׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְלַמֵּד מִמֶּנּוּ חֻכְמָה
 רַבָּה, שְׁכָתוּב (משלי טז) כָּל פֶּעַל ה' לִמְעַנְהוֹ. רַבִּי
 אֶלְעָזָר אָמַר מִכָּאן, שְׁכָתוּב (בראשית א) וַיִּרְא אֱלֹהִים
 אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. מֵה זֶה מְאֹד?
 לְלַמֵּד מִמֶּנּוּ חֻכְמָה עֲלִיוֹנָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַה זֶה שְׁכָתוּב (קהלת ז) גַּם אֶת
זֶה לְעִמַּת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים? כְּמוֹ שְׁבָרְקִיעַ
– עֲשֵׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאָרֶץ, וְהִכַּל רוּמֵז לְמַה
שְׁלַמְעֵלָה. שְׁכָשְׁהִיָּה רוּאָה רַבִּי אַבָּא עֵץ אֶחָד
שְׁפָרְיוֹ נַעֲשֶׂה עוֹף שְׁפוּרַח מִמֶּנּוּ, הִיָּה בּוֹכָה
וְאוֹמֵר: אִם הָיוּ בְּנֵי אָדָם יוֹדְעִים לְמַה רוּמֵזִים,
הָיוּ קוֹרְעִים מִלְּבוּשֵׁיהֶם עַד טְבוּרָם לְמַה
שְׁנִשְׁכַּחַה מֵהֶם הַחֲכָמָה. כָּל שֶׁכֵּן בְּשָׂאֵר מַה
שְׁעֲשֵׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאָרֶץ.

כְּמוֹ שְׂאֵמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵילָנוֹת, אוֹתָם שְׁנִרְאָתָה
מֵהֶם חֲכָמָה, כְּמוֹ חָרוֹב, דָּקָל, פְּסִתוּק,
וְכַדוּמָה לָהֶם, כָּלָם בְּהִרְכָּבָה [מְרַכָּבָה] אַחַת
הִרְכָּבוּ. כָּל אוֹתָם שְׁעוֹשִׂים פְּרוֹת, פָּרַט לְתַפּוּחִים,
סוּד אֶחָד הֵם, פָּרַט לְשִׁבִּילִים שְׁנַפְרָדִים.

כִּי אוֹתָם שְׁלֵא עוֹשִׂים פְּרוֹת, וְהֵם גְּדוּלִים, פָּרַט
לְעֶרְבֵי נַחַל שֵׁישׁ לָהֶם סוּד לְבָדָם כְּמוֹ
שְׁלַמְעֵלָה, מִיְּנִיקָה אַחַת יוֹנְקִים, וְכָל אֶחָד מֵאוֹתָם
הַקֶּטְנִים, פָּרַט לְאֶזוֹב, מֵאֵם אַחַת נוֹלְדוּ.

כִּי יֵעֲשֶׂב הָאָרֶץ שְׁמֵמָנִים עֲלֵיהֶם, גְּדוּלִים תְּקִיפִים
בְּשָׂמִים. לְכָל אֶחָד וְאֶחָד סוּד לְבָדוֹ, כְּמוֹ
שְׁלַמְעֵלָה, וְלִכֵּן כָּתוּב (ויקרא יט) שִׁדְךָ לֹא תִזְרַע

כְּלָאִים. שְׁכַל אֶחָד וְאֶחָד נִכְנַס לְבִדּוֹ וַיּוֹצֵא לְבִדּוֹ.
 זֶהוּ שְׁכָתוּב (איוב לח) הַיְדַעַת חֲקוֹת שָׁמַיִם אִם תְּשִׁים
 מִשְׁטְרוֹ בְּאָרֶץ. וְכָתוּב (ישעיה מ) לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא.
 וּמָה [שׁ] בְּכָל מָה שֶׁבְּעוֹלָם סוּד בְּלִבּוֹ, וְלֹא רָצָה
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגַלוֹת אוֹתָם וּלְעַרְבֵב אוֹתָם,
 וּקְרָאָם בְּשֵׁמוֹת - בְּנֵי יַעֲקֹב, שֶׁהֵם שְׁבַטִים
 קְדוּשִׁים, שֶׁהֵם קִיּוּם הָעוֹלָם, עַל אַחַת כַּמָּה
 וְכַמָּה. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
 רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֵלֹהֵי נֶאֱמַר אֵלֶּה
 שְׁמוֹת, מִשְׁמַע שְׁכַף הוּא. עֲכָשׁוּ שְׁכָתוּב
 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת, מִשְׁמַע שֶׁעַל הָרֵאשׁוֹנִים מוֹסִיף, מָה
 הָרֵאשׁוֹנִים בְּנֵי יַעֲקֹב - אֵף כָּאֵן בְּנֵי יַעֲקֹב.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, חֵס וְשָׁלוֹם, בְּשַׁעַת שְׁאֲמַר
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (בראשית מו) אֲנֹכִי אֶרְדָּ
 עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה, סִבְרַתְּ שֶׁשְׂכִינָה תֵרַד עִמּוֹ בְּאוֹתָהּ
 שַׁעַת [אָמַר לוֹ, וְהֵרִי כָתוּב אֲנֹכִי אֶרְדָּ עִמָּךְ
 מִצְרַיִמָּה. עִמָּךְ] מִמֶּשׁ? אֵלֶּה בְּשַׁעַת שֶׁהִיָּתָה
 יְרִידָה לְבָנָיו, יְרִידָה שְׂכִינָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב אֲנֹכִי
 אֶרְדָּ מִצְרַיִמָּה, וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַם עָלָה. כָּל זְמַן
 שֶׁתְּהִיָּה לְךָ עָלֶיךָ, כְּבִיכּוֹל יֵשׁ לִי גַם עָלֶיךָ.
 וּבְשַׁעַת שֶׁתְּהִיָּה לְךָ יְרִידָה, כְּבִיכּוֹל אֲנֹכִי אֶרְדָּ
 עִמָּךְ. וְעַד שְׁמֵת יוֹסֵף וְכָל אַחֲיוֹ וְהִיָּתָה לָהֶם

יְרִידָה, קָמָה שְׂכִינָה וַיְרִדָה עִמָּם. כְּמוֹ שְׂרִירְדוֹ
אֵלֶּה, כִּף יְרִדוֹ אֵלֶּה.

אָמַר (רבי יוסי ברבי יהודה) רַבִּי יְהוּדָה, מֵה כְּתוּב
לְמַעַלָּה מִמֶּנּוּ? וַיִּמַּת יוֹסֵף בֶּן מֵאָה וְעֶשֶׂר
שָׁנִים וְגו'. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שָׁמַת יוֹסֵף וְכָל הַשְּׂבָטִים
וְהִיתָה לָהֶם יְרִידָה, יְרִדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַגְּלוּת,
וְשְׂכִינָה וּמְלֹאכִים עֲלֵיוֹנִים יְרִדוּ עִמָּם. זֶהוּ שְׂכַתוּב
וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם נוֹסְפוֹ עַל
הָרָאשׁוֹנִים לְרִדְתָּ לַגְּלוּת.

אָמַר לוֹ, אִם כֵּן, יַעֲקֹב הָיָה מֵת אוֹ לֹא? אָמַר לוֹ,
מֵת. אָמַר לוֹ, וּמָהוּ מֵה שְׂכַתוּב הַבָּאִים
מִצְרִימָה אֵת יַעֲקֹב? אִם בְּחַיִּים, אָמַר אֵת יַעֲקֹב,
וְאִם אַחַר שָׁמַת, הוֹצֵא מִשָּׁם אֵת יַעֲקֹב. אֵלֶּה בֵּא
תְרָאָה, לֹא אָמַר הַכְּתוּב הַיּוֹרְדִים מִצְרִימָה אֵת
יַעֲקֹב, שְׁעַד עַכְשָׁיו לֹא הָיְתָה יְרִידָה לְיַעֲקֹב, אֵלֶּה
הַבָּאִים. לְמַדְנּוּ שְׂבָאוֹ עִם יַעֲקֹב, וְהִלְכוּ לָהֶם. עַד
שְׂרִירְדוֹ אֵלֶּה לַגְּלוּת, יְרִדוּ אֵלֶּה עִמָּם. זֶהוּ שְׂכַתוּב
וְאֵלֶּה שְׁמוֹת.

רַבִּי דוֹסְתָאֵי אָמַר, בְּכָל יוֹם וַיּוֹם הָיוּ בָּאִים
וְהוֹלְכִים לָהֶם, זֶהוּ שְׂכַתוּב הַבָּאִים
מִצְרִימָה, וְלֹא כְּתוּב אֲשֶׁר בָּאוּ, וְהִינּוּ שְׂכַתוּב

הַבָּאִים מִצְרִימָה. בַּתְּחִלָּה אֶת יַעֲקֹב, וְאַחַר כָּף
כְּשֶׁהִיְתָה לָהֶם יְרִידָה, אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ. וּבֹא
רְאֵה, כָּל בְּנֵי יַעֲקֹב הָיוּ מֵתִים בְּאוֹתוֹ זְמַן, וַיְרִדוּ
אֵלֶּה וְאֵלֶּה.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי אֶלְעָזָר אָמְרוּ, בְּפִרְשָׁה זוֹ יֵשׁ
דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים, שְׁשָׁנִינוּ, בְּשַׁעַה שְׁיִרְדוּ
הַמְּרַכְבוֹת וְהַמְּחַנּוֹת הַקְּדוֹשִׁים, דְּיוֹקְנֵיהֶם שֶׁל
הַשְּׂבָטִים שְׁחֻקוּקִים לְמַעְלָה, כָּלֵם נִכְנָסוּ לְדוֹר
עִמָּם. זֶהוּ שְׁכָתוּב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ, וְכָתוּב רְאוּבֵן
שִׁמְעוֹן לְוִי.

דְּבַר אַחַר וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
מִצְרִימָה אֶת יַעֲקֹב וְגו' – חֲזָרָה פִּרְשָׁה זוֹ
לְמָה שֶׁאָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה, וְהַכֹּל הִיא.

סדר הלימוד ליום כד כסלו (יום 83 בשנה)

וּבֹא רְאֵה, רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָף, כְּשֶׁהָיָה מַגִּיעַ
לְפָסוּק הַזֶּה, הָיָה בּוֹכָה. שְׁשָׁנִינוּ, אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָף, בְּשַׁעַה שֶׁהִלְכוּ יִשְׂרָאֵל
לְגָלוֹת, הִתְכַּנְּסוּ כָּל נְשָׁמוֹת הַשְּׂבָטִים לְמַעְרַת
הַמִּכְפֵּלָה, צָוְחוּ וְאָמְרוּ: זָקֵן זָקֵן, כָּאֵב שֶׁל בְּנֵים
אֵין בְּעֵמָל [שֶׁל הַגָּלוֹת] שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. בְּנִיף

כָּלֶם מְשַׁעֲבָדִים בְּפִרְךָ, וְעַם אַחַר עוֹשִׂים בְּהֵם
נִקְמוֹת הָעוֹלָם.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הִתְעוֹרְרָה רוּחַ שֶׁל אוֹתוֹ הַזָּקֵן,
בְּקֶשׁ רְשׁוֹת וַיֵּרֵד. קָרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְכֹל מִרְכָּבוֹתָיו וּמַחְנוֹתָיו וּמַלְכֵיהֶם
בְּרָאשֵׁיהֶם, וַיֵּרְדוּ כָּלֶם עִם יַעֲקֹב וְעַם שְׂבָטָיו.
שְׂבָטִים יָרְדוּ חַיִּים עִם אֲבֵיהֶם, וּשְׂבָטִים יָרְדוּ
מֵתִים עִם אֲבֵיהֶם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וְאַלֶּה שְׂמוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרֵימָה וְגו', וְכָתוּב רְאוּבֵן
שָׁמְעוֹן לְוִי וְגו'. וּבֵא רְאֵה, מֵתִים הָיוּ, וַיֵּרְדוּ,
וְכָתוּב וַיּוֹסֶף הָיָה בְּמִצְרַיִם. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּזֵה
נִקְרָא (תהלים קג) כְּרַחֵם אֱב על בְּנִים.

רַבִּי יְהוּדָה בַּר שְׁלוֹם הָיָה הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, וְרַבִּי
אַבָּא הָיָה עִמּוֹ. נִכְנְסוּ לְמִקְוֶה אֶחָד וְלָנוּ
שָׁם. אָכְלוּ. כְּשֶׁרָצוּ לְשֵׁכֵב, שָׁמוּ רֵאשִׁים בְּאוֹתוֹ תַל
שֶׁל הָאָרֶץ שֶׁהָיָה שָׁם קֶבֶר אֶחָד. עַד שֶׁלֹּא נִרְדְּמוּ,
קָרָא קוֹל אֶחָד מִהַקְּבֵר וְאָמַר, הַזֶּרַע שְׁלִי הוֹלֵךְ
לְאֲדָמָה. שְׁתִּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה שֶׁלֹּא הִתְעוֹרְרָתִי
פָּרַט לְעַכְשָׁנוּ, שֶׁפָּרְצוּף בְּנֵי אֲנִי רוֹאֶה כְּאֵן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִי אַתָּה? אָמַר לוֹ, אֲנִי יְהוּדִי,
וְאֲנִי יוֹשֵׁב נְזוּף, שְׂאִינִי יְכוּל לְהַכְּנִס מְשׁוּם

אותו צַעַר שֶׁל שְׁנֵי שָׁגֵב אוֹתוֹ גּוֹי כְּשֶׁהָיָה קָטָן
 וּמְלָקָה אוֹתוֹ כָּל יוֹם, וְהִצַּעַר שְׁלִי דוּחָה אוֹתִי
 מְלֶהֱפַנֵּס לְמִקְוָמִי, וּבְמִקְוָם זֶה לֹא הִתְעוֹרְרָתִי
 פָּרַט לְעַכְשָׁו.

אָמַר לוֹ, וְאַתֶּם הָאֵם יוֹדְעִים בְּצַעַר הַחַיִּים? אָמַר
 לוֹ, נִשְׁבַּע בְּשׁוֹר הַקֶּבֶר, אִם לֹא בִקְשׁוֹתֵינוּ
 עַל הַחַיִּים, לֹא הָיוּ עוֹמְדִים אֲפֹלוּ חֲצֵי יוֹם
 בְּעוֹלָם, וְעַכְשָׁו הִתְעוֹרְרָתִי כָּאֵן, שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים לִי
 בְּכָל יוֹם שְׂבַמְהֵרָה יָבֵא לְכָאן בְּנִי, וְלֹא יִדְעֵתִי אִם
 בְּחַיִּים אוֹ בַּמּוֹת.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, מַה מַּעֲשִׂיכֶם בְּאוֹתוֹ
 הָעוֹלָם? רַעַשׁ הַקֶּבֶר וְאָמַר, קוֹמוּ לְכוּ,
 שְׂעַכְשׁוּ מִכִּים אֶת בְּנֵי. תְּמָהוּ וּבִרְחוּ מִשֵּׁם כְּחֲצֵי
 מִיל. יִשְׁבוּ עַד שֶׁהָאִיר הַבִּקְרָה. קָמוּ לְלַכֵּת, וְרָאוּ
 אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה רֵץ וּבוֹרַח, וְהָיָה שׁוֹתֵת דָּם עַל
 כַּתְּפָיו. אֶחָזוּ בוֹ, וְסִפְּרָ לָהֶם אֶת הַמַּעֲשֶׂה. אָמְרוּ
 לוֹ, מַה שָּׂמַךְ? אָמַר לָהֶם, לַחֲמָא בַר לִיּוֹאֵי. אָמְרוּ,
 וּמָה [בֶּן] לִיּוֹאֵי בַר לַחֲמָא הָיָה אוֹתוֹ הַמֵּת. וּפְתָדוּ
 לְדַבֵּר אֶתוֹ יוֹתֵר, וְלֹא חָזְרוּ. אָמַר רַבִּי אַבְא, זֶהוּ
 שְׂאֲמְרוּ שְׂתַפְּלוֹת הַמֵּתִים מְגִנּוֹת עַל הַחַיִּים, מִנֵּין
 לָנוּ? שְׂכָתוֹב וַיַּעֲלוּ בְּנִגְבַּ וַיָּבֵא עַד חֲבֵרוֹן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֵּא רְאָה, שְׁנֵי נְדָרִים נִדְרָה
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לִיעֶקֶב, אֶחָד שְׂיִרְד
עִמּוֹ לְדוֹר עִמּוֹ בְּגָלוֹת, וְאֶחָד שְׂיַעֲלֶהוּ מִקְבְּרוֹ
לְרֵאוֹת חַדוֹת הַסִּיּוּעַ הַקְדוּשׁ שְׁדָר עִם בְּנָיו. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב (בראשית מו) אָנֹכִי אֵרֵד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה. אָנֹכִי
אֵרֵד עִמָּךְ בְּגָלוֹת, וְאָנֹכִי אֶעֱלֶיךָ גַם עָלֶיךָ, כְּנֹאמְרֵי
(יחזקאל לו) וְהֵעֲלִיתִי אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עִמִּי, וְכָתוֹב
שָׁשׂם עָלָיו שְׁבָטִים וְגו'.

דִּבֶּר אַחֲרַי וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם וְגו' – אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאוֹתוֹ יוֹם נִתְּנָה רְשׁוּת לְשָׂרוֹ
שֶׁל מִצְרַיִם עַל כָּל שְׂאֵר הָעַמִּים. שְׁשָׁנִינוּ, עַד
שֶׁלֹּא מֵת יוֹסֵף, לֹא נָתַן שְׁלֹטוֹן לְשֹׁטֵן שֶׁל
מִצְרַיִם עַל יִשְׂרָאֵל. כִּיּוֹן שְׁמַת יוֹסֵף, אִזּוֹ וַיִּקָּם מֶלֶךְ
חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם. וַיִּקָּם – כְּמִי שֶׁהָיָה נִמּוּךְ וְקָם.

וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ וְכוּ' [רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (שיר א) עַד
שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבּוֹ נִרְדִּי נָתַן רִיחוֹ. עַד
שֶׁהַמֶּלֶךְ – זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׁכָתוֹב
(ישעיה מו) כֹּה אָמַר ה' מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְכָתוֹב (דברים לג)
וַיְהִי בִישְׂרוֹן מֶלֶךְ. בְּמִסְבּוֹ – בֵּין כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים.
נִרְדִּי נָתַן רִיחוֹ – שְׁגָרְמוּ לְהַסְתַּלֵּק מִבִּינֵיהֶם.

דִּבֶּר אַחֲרַי עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבּוֹ – בְּעוֹד שֶׁהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא הָיָה נוֹתֵן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל,

שְׁכָתוֹב (שמות לד) וַיְהִי שֵׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם
וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וְגו'. בְּעוֹד שְׁהִיָּה
כּוֹתֵב תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הוֹצִיאוּ רִיחָם הַטּוֹב, וְאָמְרוּ
אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל.

דְּבַר אַחַר עַד שְׁהַמְלִיךְ בְּמִסְבוֹ - בְּעוֹד שְׁהִיָּה
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹרֵד עַל הַר סִינַי
לְתַת תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל. נְרָדִי נָתַן רִיחוֹ - שְׁכָתוֹב
נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע.

רַבִּי תַנְחִיחֵם אָמַר, לְכֹל אִמָּה וְאִמָּה יֵשׁ שׁוֹר
לְמַעַלָּה, וּכְשֵׁנוֹתֵן הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שְׁלִיטָה לָזֶה - מוֹרִיד אֶת זֶה, וּכְשֵׁנוֹתֵן שְׁלִיטָה
לְאוֹתוֹ שׁוֹר, אֵין לוֹ שְׁלִיטָה אֶלָּא מִשׁוֹם יִשְׂרָאֵל.
זֶהוּ שְׁכָתוֹב הָיוּ צָרִיחָ לְרֵאשׁ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, יִשְׂרָאֵל הֵם כְּנָגֵד כָּל שְׂאֵר אַמּוֹת
הָעוֹלָם. מֵה שְׂאֵר הָעַמִּים הֵם שְׁבָעִים - אַף
יִשְׂרָאֵל הֵם שְׁבָעִים. זֶהוּ שְׁכָתוֹב כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית
יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרִימָה שְׁבָעִים. וּמִי שְׁשׁוֹלֵט עַל
יִשְׂרָאֵל, כָּאֵלוֹ שׁוֹלֵט עַל כָּל הָעוֹלָם.

רַבִּי אַבָּא אָמַר מִכָּאן, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ
וְגו' - הָרִי שְׁבָעָה. וְכֹל דְרָגָה (עוֹלָה) לַעֲשָׂרָה
- הָרִי שְׁבָעִים. מֵה כְּתוֹב אַחֲרָיו? וַיְקַם מִלֶּךְ חֲדָשׁ
עַל מִצְרַיִם.

אָמַר רב הונא, לָמָּה הַשְׁתַּעֲבָדוּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל
הָאֲמוֹת? בְּשִׁבִיל שְׂשִׂיִּי אָר בָּהֶם הָעוֹלָם,
שֶׁהֵם כְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם, וְכַתּוּב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא
יְהִיָּה ה' אֶחָד וְשָׁמוֹ אֶחָד. וּמָה הוּא אֶחָד – אִף
יִשְׂרָאֵל אֶחָד, שְׂכַתּוּב (שמואל-ב ז) גּוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ.
מָה שָׁמוֹ אֶחָד וְנִפְרָד בְּשִׁבְעִים – אִף יִשְׂרָאֵל אֶחָד
וְנִפְרָד בְּשִׁבְעִים.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (משלי ל) תַּחַת שְׁלוֹשׁ רְגָזָה אָרֶץ
וְגו', תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ. שְׂשִׂיִּינִי, אֵין לָךְ
אִמָּה שְׂפָלָה וְנִקְלִית וּבְזוּיָה לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא כְּמוֹ הַמְּצָרִים, וְנִתֵּן לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שְׂלִיטָה מְשׁוּם יִשְׂרָאֵל. וְשִׁפְחָה כִּי תִירֵשׁ גְּבַרְתָּהּ
– זו הָגֵר שֶׁהוֹלִידָה אֶת יִשְׁמַעֵאל, שְׂעָשָׂה כְּמָה
רְעוּת לְיִשְׂרָאֵל, וְשָׁלַט בָּהֶם, וְעָנָה אוֹתָם בְּכָל
מִיָּנִי עֲנוּיִים, וְגָזַר עֲלֵיהֶם כְּמָה שְׂמָדוֹת, וְעַד
הַיּוֹם הֵם שׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם, וְאֵינָם מְנִיחִים לָהֶם
לְעַמֵּד בְּדָתָם. וְאֵין לָךְ גְּלוּת קָשָׁה לְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ
גְּלוּת יִשְׁמַעֵאל.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הֵיָּה עוֹלָה לִירוּשָׁלַיִם, וְהָיָה הוֹלֵךְ
בְּדֶרֶךְ. רָאָה עַרְבֵי אֶחָד שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ
וּבָנוּ עִמּוֹ. פָּגְשׁוּ בִיהוּדֵי אֶחָד, אָמַר לְבָנוּ, הֵיָּהוּדֵי
הַזֶּה גַּעַל, שְׂמָאס בּוֹ אָדוֹנוּ. נָוַל אוֹתוֹ וְתִירַק לוֹ

בְּזִקְנוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים, שֶׁהוּא מְזַרַע שֶׁל רָמִים, שְׂאֲנֵי
 יִדְעָתִי שְׂמִשְׁעֵבָדִים בָּהֶם שְׁבַעִים עֲמָמִים. הֲלֹךְ
 בָּנוּ וְתַפֵּס בְּזִקְנוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, רָמִים רָמִים,
 גּוֹזְרָנִי עַל הָעֲלִיּוֹנִים שִׁירְדוּ לְמַטָּה. עַד שֶׁלֹּא סִיִּים,
 נִבְלְעוּ בַמְקוֹמָם.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שיר ב) עַד שְׂיִפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ
 הַצִּלְלִים וְגו' עַד שְׂיִפּוּחַ הַיּוֹם – פָּסוּק זֶה
 נֹאמַר עַל גְּלוּת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם יִשְׁתַּעֲבְדוּ בַגְּלוּת
 עַד שְׂיִסְתִּיִּים אוֹתוֹ יוֹם שֶׁל שְׁלִטוֹן הָאֲמוֹת.
 שְׂשֻׁנֵינוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵלֶיךָ שָׁנִים הוּא שְׁלִטוֹן
 הָאֲמוֹת כְּאֶחָד עַל יִשְׂרָאֵל, וְאֵין לָךְ אִמָּה שֶׁלֹּא
 תִשְׁתַּעֲבֹד בָּהֶם, וְיוֹם אֶחָד הוּא כְּנִגְדּוֹ, שְׁכַתּוֹב
 (זכריה יד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יִוָּדַע לָהּ וְגו'.

דִּבֶּר אַחֵר עַד שְׂיִפּוּחַ הַיּוֹם – קִדְּם שְׂיִפּוּחַ אוֹתוֹ
 יוֹם שֶׁל הָאֲמוֹת. וְנָסוּ הַצִּלְלִים – אֵלוֹ
 שְׁלִטוֹנִים שֶׁשְׁלְטוּ עֲלֵיהֶם. אֵלֶיךָ לִי אֵל הַר הַמּוֹר
 – אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵלֶיךָ לִי לְנַעַר אֶת
 הָאֲמוֹת מִירוּשָׁלַיִם, שֶׁהוּא הַר הַמּוֹר, כְּכַתּוּב בְּהַר
 הַמּוֹרִיָּה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם. וְאֵל גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה – זֶה
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁבְּצִיּוֹן, שְׁכַתּוֹב בּוֹ (משלי מח) יִפֶּה נוֹף
 מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן וְגו', [אָמַר רַבִּי יְהוּדָה]
 כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר (איוב לח) לְאַחַז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ וַיִּנְעֲרוּ

רְשָׁעִים מִמֶּנָּה. כְּמוֹ זֶה שְׂאוּחֻז בְּטַלִּית לְנַעַר
מִמֶּנָּה טִנְפָת.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְהַתְגַּלּוֹת בִּירוּשָׁלַיִם שְׁלֵמָה וּלְטַהֵר
אוֹתָהּ מִטְּנוּפֵי הָעַמִּים, עַד שֶׁלֹּא יִשְׁתַּלֵּם אוֹתוֹ
הַיּוֹם שֶׁל הָאֲמוֹת. שְׂאָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, אֵין שְׁלִטוֹן
לְאֲמוֹת עַל יִשְׂרָאֵל אֲלֹא יוֹם אֶחָד בְּלִבָּד, שֶׁהוּא
יוֹמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא אֶלְף שָׁנִים.
זֶהוּ שְׁכָתוּב נִתְּנִי שִׁמְמָה כָּל הַיּוֹם דְּוָה. יוֹם אֶחָד
בְּלִבָּד, וְלֹא יוֹתֵר.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם יִשְׁתַּעֲבְדוּ יוֹתֵר, לֹא עַל פִּי
גִזְרַת הַמֶּלֶךְ הוּא, אֲלֹא עַל שֶׁלֹּא רוֹצִים
לְחַזֵּר אֵלָיו, וְכָתוּב (דְּבָרִים ל) וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עֲלֶיךָ כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגו', וְכָתוּב אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ בְּקִצֵּה
הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ וְגו'.

וַיֹּאמֶר אֵל עֲמוֹ הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, בֵּא רְאֵה, שְׁהָרִי עַל כָּל פָּנִים
הַמְּלֶאךָ הַשְּׁלִיט הַמֶּמְנָה עַל הַמְּצָרִים הָיָה, וְכִף
הוּא, שְׁבָרַב הַפְּרָשָׁה לֹא נֹאמַר אֲלֹא מְלֶךְ מְצָרִים
סִתָּם, וְהֵינּוּ הַמֶּמְנָה הַגָּדוֹל עַל מְצָרִים. פְּרַעָה
מְלֶךְ מְצָרִים, פְּרַעָה מִמֶּשׁ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְפִיכֶךָ כָּתוּב וַיֹּאמֶר, כְּלוּמַר
הַכְּנִיס בְּלִבְּךָ דְּבַר זֶה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר
(שמואל-ב טז) כִּי ה' אָמַר לוֹ קַלֵּל אֶת דָּוִד. מִחֲשֻׁבַּת
הַלֵּב בְּלִבְדוֹ. וְכֵן (אסתר ו) וַיֹּאמֶר הָמֵן בְּלִבּוֹ, וְכֵן
(בראשית יז) וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ הַלְבֵן מֵאָה שָׁנָה. אֲף כֵּאֵן
גַּם, הַכְּנִיס מִחֲשֻׁבָּה בְּלִבְּךָ שֶׁאָמְרוּ רַב וְעֲצוּם
מִמֶּנּוּ. מַה זֶה מִמֶּנּוּ? רָצָה לוֹמַר מִמֶּנָּה שְׁלָהֶם.
הֵם אָמְרוּ בְּלִבְּךָ שְׁחִיל וְתַקְּף שְׁלָהֶם גְּדוּל וְתַקְּיָף
מִמֶּנּוּ, מֵהַשְּׁלִטוֹן שְׁלָהֶם.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל אַמּוֹת הָעוֹלָם [חוּץ
מִיִּשְׂרָאֵל] מוֹשְׁכִים כְּחֵם מִשְׁרִיָּהֶם,
וַיִּשְׂרָאֵל מוֹשְׁכִים כְּחֵם מִהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהֵם
נִקְרָאִים עִם ה', וְלֹא עִם שֵׁל הַשְּׁלִטָּנִים. רַבִּי
יְהוּדָה אָמַר, כֵּאֵן נִקְרָאוּ עִמוֹ, שְׁכָתוּב וַיֹּאמֶר אֶל
עִמוֹ, וְשֵׁם כָּתוּב (שמות ג) רְאֵה רְאִיתִי אֶת עֲנִי עֲמִי,
עֲמִי מִמֶּשׁ. יִשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ עִם ה', וְשָׂאֵר הָאֻמּוֹת
נִקְרָאוּ עִמוֹ שֵׁל הַשְּׁלִיט שְׁלָהֶם, שְׁכָתוּב (מִכָּה ד) כִּי
כָּל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיו וְאֲנַחְנוּ נִלְךְ
בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

אָמַר רַבִּי אַבְיָא, פָּסוּק זֶה הִיָּה לוֹ לוֹמַר, [הִנֵּה עִם
יִשְׂרָאֵל, אוֹ] בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ.
[אֶלָּא] מַהוּ עִם בְּנֵי? אֶלָּא עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ,

מאותו ישראל שלמעלה, שחשבו שעם בני ישראל היו, ולא עם ה', וכתוב ויקצו מפני בני ישראל, ולא כתוב מפני עם בני ישראל, אלא מפני בני ישראל ממש.

רבי יוחנן היה עומד לפני רבי יצחק. אמר, מה ראה בלק לומר (במדבר כב) הנה עם יצא ממצרים, ולא אמר הנה עם בני ישראל? [אלא] אמר לו רבי יצחק, בלק מכשף גדול היה, וכן דרך המכשפים לקחת דבר שאין בו חשד, וכן אין מזכירים לעולם שם אביו של אדם, אלא שם אמו, דבר שאין בו חשד.

שכן דרך השדים, שמעינים באותו דבר שאומרים להם, אם הוא כוזב – מודיעים לו דברים כוזבים, ואם הוא אמת – כל מה שאומרים לזמן קצר אמת הוא, כל שכן לעשות מעשה. רבי אחא אמר, בלק לקח דרך של קלון, הנה עם יצא ממצרים, כלומר שאין אנו יודעים ממי הם.

אמר רבי יוחנן, מפני מה העם של הגדולים שמורים, ועמו של הקדוש ברוך הוא אינם שמורים? אמר רבי יצחק, אין דומה עני

לְעֶשִׂיר. הָעֲנִי צָרִיךְ לְשָׁמֵר אֶת שְׁלוֹ, הָעֶשִׂיר לֹא
 שׁוֹמֵר אֶת שְׁלוֹ. וְכֹל שֶׁכֵּן שִׁישְׂרָאֵל הֵם מִמְּלֶךְ
 שְׂאוֹהֵב אֱמֶת וְדִין, וְדִין רֵאשׁוֹן עוֹשֶׂה בְּאֲנָשֵׁי
 בֵּיתוֹ, שְׂרוּצָה שָׁהֵם יֵהִיו שְׂמוּרִים מִחֻטָּא יוֹתֵר
 מִכָּלֵם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (עמוס ג) רַק אֶתְכֶם יִדְעֵתִי מִכָּל
 מִשְׁפָּחוֹת הָאָדָמָה וְגו'.

רַבִּי יוֹסִי יֵצֵא לְדֶרֶךְ, וְהָיָה רַבִּי אַחָא בַר יַעֲקֹב
 הוֹלִיךְ עִמּוֹ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, שָׁתַק רַבִּי
 יוֹסִי וְהִרְהֵר בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם, וְרַבִּי אַחָא הִרְהֵר
 בְּדַבְרֵי תוֹרָה. [עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים] רָאָה רַבִּי יוֹסִי
 נִחַשׁ אֶחָד שֶׁהָיָה רֵץ אַחֲרָיו. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי
 אַחָא, רְאִיתָ אֶת הַנִּחַשׁ הַזֶּה שֶׁרֵץ אַחֲרָי? אָמַר לוֹ
 רַבִּי אַחָא, אֲנִי לֹא רְאִיתִי אוֹתוֹ. רֵץ רַבִּי יוֹסִי,
 וְהַנִּחַשׁ אַחֲרָיו. נֶפֶל רַבִּי יוֹסִי וְדָם שָׁתַת וַיִּרַד
 מִחֻטָּמוֹ. שָׁמַע שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים, רַק אֶתְכֶם יִדְעֵתִי
 מִכָּל מִשְׁפָּחוֹת הָאָדָמָה וְגו'. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וּמָה
 עַל שְׂעָה אַחַת כֶּף – מִי שֶׁמְתִיאֵשׁ מִמָּנָה עַל אַחַת
 כֶּמָּה וְכֶמָּה.

פֶּתַח וְאָמַר, (דברים ב) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ בְּכֹל
 מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ יִדַע לְכַתֵּךְ וְגו' הַמּוֹלִיכְךָ וְגו',
 נִחַשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְגו'. נִחַשׁ שָׂרָף לָמָּה כָּאֵן? אֱלֹא

לְקַחַת עֲנָשׁ מִיִּשְׂרָאֵל כָּל זְמַן שְׁפוֹרְשִׁים מֵעַץ
הַחַיִּים, שְׁכָתוּב כִּי הוּא חַיִּיךָ וְאַרְךָ יָמֶיךָ.

בא רָאָה, אָמַר רַבִּי חַיִּיא, כְּתוּב (משלי יג) חוֹשֶׁף
שְׁבֹטוֹ שׁוֹנֵא בְנוֹ וְגו', וְכָתוּב (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי
אֶתְכֶם אָמַר ה', וְכָתוּב וְאֵת עֲשׂוֹ שְׁנֵאתִי. מַה זֶה
שְׁנֵאתִי? שְׁכָתוּב חוֹשֶׁף שְׁבֹטוֹ שׁוֹנֵא בְנוֹ, כְּלוֹמַר
שְׁנֵאתִי אוֹתוֹ, וְעַל כֵּן חֲשַׁכְתִּי שְׁבֹט מֵהֶם. כָּל שֶׁכֶּן
וְכָל שֶׁכֶּן תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים שֶׁהִקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא
רוֹצֵה שִׁיפְרְשׁוּ מֵעַץ הַחַיִּים אֶפְלוּ רִגַע אֶחָד.

ויאמר אֵל עֲמוֹ, נָתַן לָהֶם עֲצָה לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶם
רע. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, יוֹדְעִים הָיוּ
הַמְצָרִים בְּאַצְטַגְנִינוֹת שְׁלֵהֶם שְׁסוּפָם לְלִקּוֹת
בְּגִלְלֵי יִשְׂרָאֵל, וְלָכֵן הִקְדִּים הַשְּׁלִיט שְׁלֵהֶם
לַעֲשׂוֹת עִמָּם רע.

רבי יִצְחָק פָּגַשׁ בְּאוֹתוֹ הַר, וְרָאָה אִישׁ אֶחָד
יֹשֵׁן תַּחַת הָאֵילָן. יָשַׁב שָׁם. עַד שִׁישַׁב,
רָאָה שֶׁהָאָרֶץ מִתְחַלְחֶלֶת, וְנִשְׁבַּר אוֹתוֹ אֵילָן
וְנִפְלַ, וְרָאָה בְּקִיעִים וְגִמּוֹת בְּאָרֶץ, וְהָאָרֶץ
עוֹלָה וְיורֶדֶת.

התעורר אוֹתוֹ הָאִישׁ, וְצוּחַ כְּנָגַד רַבִּי יִצְחָק
וְאָמַר לוֹ: יְהוּדֵי יְהוּדֵי, תִּבְכְּהוּ וְתִתְנַהֲמוּ,

שְׁעַכְשׁוּ מֵעֲמִידִים בְּרָקִיעַ גָּדוֹל מִמֶּנָּה אֶחָד שְׁלִיט
 עֲלִיּוֹן, וְהוּא עֲתִיד לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם הַרְבֵּה רַע,
 וְרַעֲיֵדֶת הָאָדָמָה הַזֹּאת הִיְתָה בְּגִלְלָכֶם. שְׁכַל פַּעַם
 שְׁרוּעֵדֶת הָאָרֶץ, כְּשֶׁקָם מִמֶּנָּה שִׁיעֲשֶׂה עִמָּכֶם רַע.
תַּמָּה רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, וַדַּאי כָּתוּב (משלי ל)
 תַּחַת שְׁלוֹשׁ רְגָזָה אֶרֶץ, וְכָתוּב תַּחַת
 עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ. מִמֶּנָּה שְׁהִיָּה [מִמֶּנָּה] תַּחַת
 שְׁלִטוֹן אַחֵר וּמֶלֶךְ, וְנִתְּנָו לֹו שְׁלִטוֹן, וְכֹל שְׁכַן
 כְּשִׁשׁוּלֵט בְּיִשְׂרָאֵל.

אָמַר רַבִּי חֲמָא בַר גּוּרְיָא, כְּשֶׁהֲנִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל
 תַּחַת שְׁלִטוֹן הָאֲמוֹת, יֵשֵׁב וְגָעָה וּבָכָה.
 זֶהוּ שְׁכָתוּב (ירמיה יג) בְּמִסְתָּרִים תִּבְכֶּה נַפְשִׁי. אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי, בְּמִסְתָּרִים דּוֹקָא.

רַבִּי יְהוּדָה נִכְנַס אֶל רַבִּי אֶלְעָזָר וּמֵצְאוּ שְׁהִיָּה
 יוֹשֵׁב וַיְדוּ בְּפִיו, וְהִיָּה עָצוּב. אָמַר לוֹ, בְּמָה
 עוֹסֵק מֵרָ? אָמַר לוֹ, שְׁכָתוּב בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים.
 אִם הָאָדוֹן עָצוּב, וְכֹל שְׁכַן שְׁגוּעָה וּבוֹכָה – מָה
 יַעֲשׂוּ שְׁמִשְׁוֹ? זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה לג) הֵן אֶרְאֶלֶם
 צָעֲקוּ חֲצָה. מָה זֶה חֲצָה? שְׁאָדוֹנִם בְּפָנִים, וְהֵם
 בְּחוּץ. אָדוֹנִם בְּבֵתִים הַפְּנִימִיִּים, וְהֵם בְּבֵתִים
 הַחִיצוֹנִיִּים. מִי הֵם בְּתֵים הַפְּנִימִיִּים? אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק, אוֹתָם מַעֲשֶׂרָה כְּתָרֵי הַמֶּלֶךְ.

מִלְאָכֵי שְׁלוֹם מֵר יִבְכִּיּוֹן, וְכִי יֵשׁ מִלְאָכֵי
 שְׂאִינָם שֶׁל שְׁלוֹם? אָמַר לוֹ, כֵּן. בֵּא
 רָא, יֵשׁ בְּעֲלֵי דִין קָשָׁה, וְיֵשׁ בְּעֲלֵי דִין לֹא קָשָׁה,
 וְיֵשׁ בְּעֲלֵי דִין [רְפָה] וְרַחֲמִים, וְיֵשׁ בְּעֲלֵי רַחֲמִים
 שְׂאִין בָּהֶם דִּין כָּלֵל, וְאֵלֶּה נִקְרְאוּ מִלְאָכֵי שְׁלוֹם,
 וְעַל אוֹתָם שְׁלַמְטָה כָּתוּב (שם ג) אֲלֵבִישׁ שְׂמִים
 קִדְרוֹת וְשִׁק אֲשִׁים כְּסוּתָם, וְכָתוּב (שם לד) וְנִמְקוּ
 כָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם.

אִם כֵּן, כָּל אוֹתָם שְׁלִיטִים הַמְּמַנִּים עַל שְׂאָר
 הָעַמִּים, כְּשֵׁרוּאִים אֶת אֲדוֹנָם עֲצוּב, לְמָה
 עוֹבְדִים בְּפֶרֶךְ עִם בְּנָיו? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 אֵינָם עוֹשִׂים אֶלָּא מַה שֶּׁהֶצְטוּוּ, וּרְצוֹן אֲדוֹנָם
 הֵם עוֹשִׂים.

רַבִּי דוֹסְתָאֵי אָמַר, בְּזִמְן שֶׁנִּמְסָרִים בְּנֵי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְשִׁלְיֵי הָעַמִּים, מִתְּכַנְּסִים שְׁנַיִם
 עֶשְׂרֵי בְּתֵי דִין וְנִשְׁקָעִים לְתוֹךְ תְּהוֹם רַבָּה. גּוֹעָה
 הָאֲדוֹן, גּוֹעִים וְרָצִים (בְּעֲלֵי מַגְנִים), וְיוֹרְדוֹת שְׁתֵּי
 דְמַעוֹת לְשָׁקַע שֶׁל הַיָּם הַגָּדוֹל, זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים
 לו) מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה. וּמִתְּגַלְּגָלִים עֲלִיוֹנִים
 לְמַטָּה, מִתְּבַקְּעִים הַתַּחְתּוֹנִים, וְיוֹרְדִים מְאֵתִים
 וְאַרְבָּעִים דְּרָגוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוּב (עמוס ג) אֲרִיָּה שְׂאָג
 מִי לֹא יִירָא.

שְׁנֵינּוּ, בַּשְּׁעָה שְׁמֹסֵר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת
 יִשְׂרָאֵל לְשׂוֹר מְצָרִים, גָּזַר עֲלֵיהֶם שְׁבַע
 גְּזֵרוֹת שְׁיַעֲבֹדוּ בָהֶם הַמְצָרִים, זֶהוּ שְׁכַתוֹב וַיִּמְרְרוּ
 אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבְלִבְנִים וְגו'.
 וּכְנֻגְדָם שְׁבַע לְטוֹב – וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ
 וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצֻמוּ בְּמֵאד מְאֹד וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם.

הָבָה נִתְחַכְמָה לוֹ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אֵינן הָבָה אֶלָּא
 לְשׁוֹן הַזְּמָנָה לַעֲשׂוֹת דִּין, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (בראשית יא) הָבָה נִרְדָּה. (שמואל-א יד) הָבָה תָּמִים. אָמַר
 רַבִּי יוֹחָנָן, הָבָה – כָּלֵם לְשׁוֹן הַסִּפְכָּמָה וְהַזְּמָנָה,
 כְּמוֹ הָבָה נִבְנָה לָנוּ עִיר. (שופטים כ) הָבוּ לָכֶם עֲצָה.
 (תהלים כט) הָבוּ לֵה' בְּנֵי אֱלֹהִים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָבָה נִתְחַכְמָה לוֹ נִהְיָה
 בְּהַסְכַּמַת הַדִּין אֵלָיו. פֶּן יִרְבֶּה, וְרוּחַ
 הַקְדוֹשׁ אוֹמְרָת כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ. וּמִלֵּאכֵי הַשְּׂרָת
 הָיוּ לָהֶם לְשָׁכִים וְלִצְנִינִים. זֶהוּ שְׁכַתוֹב וַיִּקְצוּ
 מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָיוּ נַעֲקָרִים מִמִּלְאֲכֵי הַשְּׂרָת,
 כְּמוֹ שְׂאֲנָשִׁים נַעֲקָצִים מִהַקּוֹצִים הַלָּלוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹדָאי אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מָה הִיתָה
 מַחֲשַׁבַת הַמְצָרִים שֶׁתִּמְנַע פְּרִיָּה וּרְבִיָּה
 מִיִּשְׂרָאֵל וְהַשְּׁלִיט הַמְּמַנֶּה עֲלֵיהֶם שֶׁהַכְּנִיס כֶּף

בְּלִבָּם? אֵלָא אָמַר לְהֵם, הָיוּ יוֹדְעִים שְׁעָתִיד
 בֵּן אֶחָד לְצֵאת מִיִּשְׂרָאֵל שְׁיַעֲשֶׂה דִין בְּאַלְהֵיהֶם
 עַל יָדוֹ.

שְׂאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בְּשַׁעָה שְׂאָמַר מֹשֶׁה וּבְכָל
 אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אָעֲשֶׂה שְׂפָטִים, הֲלֹךְ
 דּוֹמָה, שָׂרוּ שֶׁל מִצְרַיִם, אַרְבַּע מֵאוֹת פְּרָסָה. אָמַר
 לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, גְּזָרָה נִגְזְרָה לְפָנַי, שְׁכַתּוֹב
 (ישעיה כד) יִפְקֹד ה' עַל צְבָא הַמָּרוֹם בְּמָרוֹם וְגו'.
 בְּאוֹתָהּ שַׁעָה נִטְלָה הַשְּׂרָרָה מִמֶּנּוּ, וְנִתְמַנָּה דּוֹמָה
 שׁוֹר שֶׁל גִּיהֶנָם לְדוֹן שָׁם נִפְשׁוֹת הַרְשָׁעִים. וְרַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמַר, עַל הַמַּתִּים נִתְמַנָּה.

אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, כְּתוּב (במדבר לג) וּבְאַלְהֵיהֶם
 עָשָׂה ה' שְׂפָטִים. וְכִי בְּאַלוֹהַּ שֶׁל כֶּסֶף
 וְשֶׁל זָהָב וְשֶׁל עֵץ וְשֶׁל אֶבֶן יֵשׁ שְׂפָטִים? אֵלָא,
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שֶׁל כֶּסֶף וְשֶׁל זָהָב הָיוּ נִתְכִּים
 מֵאַלְיֵיהֶם, וְשֶׁל עֵץ מִתְרַקְבִּים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֱלוֹהַּ שֶׁל מִצְרַיִם שֶׁהָיָה,
 וְצִוָּה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת בּוֹ
 שְׂפָטִים, לְשַׂרְף אוֹתוֹ בָּאֵשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ז)
 פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרַפּוּן בָּאֵשׁ, כְּדִי שִׁיחַא רִיחוֹ
 נוֹדֵף. וְעוֹד, (שמות יב) רָאשׁוּ עַל כַּרְעִיו וְעַל קַרְבּוֹ.

ועוד, שעצמותיו משלכים בשוק. וזאת היתה
למצרים קשה מכלן, זהו שכתוב שפטים.

אמר רבי יהודה, באלהיהם ממש, וזהו שר
שלהם, לקיים יפקד ה' על צבא המרום
במרום ועל מלכי האדמה על האדמה. וכל זה
היו יודעים החכמים שבהם, וכל שכן שר שלהם,
על כן כתוב הבה נתחכמה לו.

רבי יוחנן אמר, הרבה עבודה זרה היו במצרים,
ונילוס אלוה שלהם היה, ובכלל אלהיהם
היה הוא, ובכלם עשה ה' שפטים. אמר רבי
אבא, זה של רבי יוחנן מדיק ופשוט, משום
שאלהיהם נלקים בתחלה ואחר כך האמה, וכן
נילוס נלקה בתחלה, והעצים והאבנים. זהו
שכתוב (שמות ז) ויהי הדם בכל ארץ מצרים
ובעצים ובאבנים, שהיו להם אלהות ממש.
ואמר רבי יצחק, על צבא המרום במרום כתוב,
ונילוס לא היה במרום. אמר רבי יוחנן, רב
מימיו כדגמתם במרום. אמר רבי יצחק, שר
שלהם נלקה בתחלה, ואחר כך שאר אלהיהם.

רבי שמעון ברבי יוסי אומר, לקות אמה של
מצרים ממש לא היה אלא בים, שכתוב (שם

(ד) לא נשאר בהם עד אחד. וקדם זה נעשה שפטים באלהיהם. ועל זה כתוב, הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה. ונתנבאו על העתיד כפי מה שארע להם. ונוסף גם הוא על שנאינו – נבאו על מחנות עליונים שיהיו שרויים בתוכם. ונלחם בנו – נבאו על מה שכתוב ה' ילחם לכם וגו'. ועלה מן הארץ, כמו שנאמר ובני ישראל יצאים ביד רמה.

ויילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי. רבי אלעזר פתח, שיר השירים אשר לשלמה. שנינו, כשברא הקדוש ברוך הוא את עולמו, עלה בחפץ לפניו, וברא את השמים בימינו, והארץ בשמאלו, ועלה בחפץ לפניו לנהג היום והלילה. וברא המלאכים הממנים בחסדו ביום. (לומר שירה ביום, זמן החסד) וברא המלאכים הממנים לומר שירה בלילה. זהו שכתוב (תהלים כב) יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי. אלו מימין, ואלו משמאל, אלו מקשיבים שירת היום, ואלו מקשיבים שירת הלילה, שירתם של ישראל קדוש. רבי יצחק אמר, אותם שאומרים שירה בלילה, מקשיבים שירתם של ישראל ביום. זהו שכתוב (שיר ח) חברים מקשיבים לקולך.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כַּת אַחַת, כְּלוּלָה מְשַׁלֵּשׁ
כַּתוּב, אוֹמַרְת שִׁירָה בְּלִילָהּ. זֶהוּ שְׁכַתוּב
(משלי לא) וַתִּקַּם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עֲשָׂרָה דְבָרִים נִבְרָאוּ בְיוֹם
רֵאשׁוֹן, מֵהֶם מִדַּת לַיְלָה וּמֵהֶם מִדַּת יוֹם,
וְעַל מִדַּת לַיְלָה כָּתוּב וַתִּקַּם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן
טָרֶף לְבֵיתָהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב טז) אֲפֹ טָרֶף,
וְכָתוּב (מיכה ה) וְטָרֶף וְאִין מְצִיל. וְחַק לְנַעֲרַתֶּיהָ,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות טז) חַק וּמִשְׁפָּט. (תהלים קמד) חֲקִיו
וּמִשְׁפָּטָיו. (שם פא) כִּי חַק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט וְגוֹ'.
מִכָּאן שֶׁמִּדַּת הַדִּין שׁוֹלֵטת בְּלִילָהּ.

וְשִׁנְיָנוּ, אֵלוּ הָאוֹמְרִים שִׁירָה בְּלִילָהּ, אֵלוּ הֵם
שָׂרִים עַל כָּל בְּעָלֵי שִׁיר. וּכְשִׁפּוֹתְחִים
הַחַיִּים שִׁירָה, מוֹסִיפִים הָעֲלִיוֹנִים כַּח לְדַעַת
וְלִהְכִיר וְלִהְשִׁיג מֵה שְׁלֵא הַשִּׁיגוֹ. שְׁמִים וְאָרֶץ
מוֹסִיפִים כַּח בְּשִׁירָה הַזֹּו.

אָמַר רַבִּי נַחֲמִיָּה, אֲשֶׁרִי הַזּוֹכָה לְדַעַת בְּאוֹתוֹ
שִׁיר. שֶׁשִּׁנְיָנוּ, הַזּוֹכָה בְּאוֹתוֹ שִׁיר, יַדַּע
בְּעֲנִינֵי הַתּוֹרָה וְהַחֲכָמָה, וְיֵאָזִין וְיַחְקֹר וְיִוְסִיף כַּח
וּגְבוּרָה בְּמָה שֶׁהָיָה וּבְמָה שֶׁעָתִיד לִהְיוֹת, וּבְזֶה
זָכָה שְׁלֵמָה לְדַעַת.

שִׁשְׁשָׁנָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּיֹד עָלָיו הַשְּׁלוֹם יָדַע בְּזֶה,
וְתַקַּן שִׁירִים וְתִשְׁבָּחוֹת הַרְבֵּה, וְרָמַז
בָּהֶם הָעֲתִידוֹת לְבֹא, וְהוֹסִיף כַּח וּגְבוּרָה בְּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ. יָדַע בְּעֲנִינֵי הַתּוֹרָה וְהַחֲכָמָה, וְאַיִן וְחָקַר
וְהוֹסִיף כַּח וּגְבוּרָה בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.

וּשְׁלֹמֹה זָכָה יוֹתֵר בְּאוֹתוֹ הַשִּׁיר, וַיֵּדַע הַחֲכָמָה,
וְאַיִן וְחָקַר וְתַקַּן מְשָׁלִים הַרְבֵּה, וְעָשָׂה
סֵפֶר מְאוֹתוֹ הַשִּׁיר מִמֶּשׁ, וְהֵינּוּ שְׁכָתוֹב (קהלת ב)
עָשִׂיתִי לִי שָׁרִים וְשָׁרוֹת. כְּלוֹמֵר, קָנִיתִי לִי לְדַעַת
שִׁיר מְאוֹתָם הַשִּׁירִים הָעֲלִיוֹנִים, וְאֲשֶׁר תַּחְתָּם.
וְהֵינּוּ שְׁכָתוֹב שִׁיר הַשִּׁירִים, כְּלוֹמֵר, שִׁיר שֶׁל
אוֹתָם שָׁרִים שֶׁל מַעְלָה. שִׁיר שְׁכוּלָל כָּל עֲנִינֵי
הַתּוֹרָה וְהַחֲכָמָה וְכַח וּגְבוּרָה בְּמָה שֶׁהִיא וְעֲתִיד
לֵהִיוֹת. שִׁיר שֶׁהַשָּׁרִים שֶׁל מַעְלָה מְשׁוֹרְרִים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵלּוּ הַשָּׁרִים עֲמָדוֹ עַד שְׁנוּלָד
לוֹי, אָבָל מִשְׁנוּלָד לוֹי וְאֵילָף אָמְרוּ שִׁיר.
כִּיּוֹן שְׁנוּלָד מִשֶּׁה וּנְמַשַּׁח אֶהְרָן וְנִתְקַדְּשׁוּ הַלְוִיִּם,
נִשְׁלַם הַשִּׁיר, וְעֲמָדוֹ עַל מְשֻׁמְרוֹתָם.

וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁנוּלָד לוֹי,
פָּתְחוּ לְמַעְלָה וְאָמְרוּ, (שיר ח) מִי יִתְנַף
כָּאֵח לִי יוֹנֵק שְׂדֵי אִמִּי אֲמַצְאָךְ בַּחוּץ אֲשַׁקֶּךָ גַּם

לא יבזו לי. כִּיּוֹן שִׁיּצְאוּ מִשֵּׁבֶט לוי הַמְּשׁוֹרְרִים
 שֶׁל מִטָּה, וְנִתְקַדְּשׁוּ כָּלָם וְעָמְדוּ עַל מְשֻׁמְרוֹתָם,
 וְנִתְקַדְּשׁוּ אֵלֶּה לְנִכּוּחַ אֵלֶּה, חֲבָרִים כָּאֶחָד,
 וְהָעוֹלָמוֹת אֶחָד, וּמִלֶּךְ אֶחָד שׁוֹכֵן עֲלֵיהֶם – בָּא
 שְׁלֵמָה, וְעָשָׂה סֵפֶר מֵאוֹתוֹ שִׁיר שֶׁל אוֹתָם שָׂרִים,
 וְנִסְתָּם הַחֲכָמָה בּוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לָמָּה נִקְרְאוּ הַשָּׂרִים שֶׁל מִטָּה
 לְוִיִּם? עַל שְׁנֵלוּיִם וְנִחְבָּרִים לְמַעְלָה
 כָּאֶחָד, וְהַשׁוֹמֵעַ נִלְוָה וְנִדְבָק נִפְשׁוֹ לְמַעְלָה. וְעַל
 כֵּן אָמְרָה לָאָה (בראשית ט) יִלְוֶה אִישִׁי אֵלַי. רַבִּי
 תַּנְחוּם אָמַר, שֶׁכָּל נִלְוָה זֹרַע לְוִי עִם הַשְּׂכִינָה,
 בְּמִשָּׁה וְאַהֲרֹן וּמְרִים, וּבְכָל זֹרְעוֹ אַחֲרָיו, וְהֵם
 הַנְּלוּיִם אֵל ה' לְשִׁרְתּוֹ.

בֵּא רָאָה, בְּשָׁעָה שֶׁעָמְדוּ הַמְּשׁוֹרְרִים לְמַעְלָה, לֹא
 עָמְדוּ עַל מְשֻׁמְרוֹתָם עַד שֶׁנּוֹלְדוּ שְׁלֵשֶׁת
 הָאֲחִים: מֹשֶׁה, אַהֲרֹן וּמְרִים. מִיֵּלָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן,
 מְרִים לָמָּה? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֶהוּ שְׁכַתּוֹב וְשָׂרוֹת,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות טו) וַתַּעַן לָהֶם מְרִים.

שְׂנִינּוּ, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁנּוֹלַד לְוִי, נִטְלוּ הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וּבִחְרָו מִכָּל אֲחָיו וְהוֹשִׁיבוּ
 בְּאַרְץ, וְהוֹלִיד לְקָהֶת, וְקָהֶת הוֹלִיד לְעַמְרָם, וְהוּא

הוליד לְאַהֲרֹן וּמְרִים. פֶּרֶשׁ מֵאִשְׁתּוֹ, וְהַחֲזִירָהּ.
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הָיוּ הַמְּשׁוֹרְרִים שֶׁל מַעֲלָה עוֹמְדִים
וּמְשׁוֹרְרִים. גָּעַר בָּהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִשְׁתַּכַּף
הַשִּׁיר, עַד שֶׁנָּטָה קוֹ יְמִינוֹ וְהוֹשִׁיט לְעַמְרָם.

מָה הַטַּעַם נִקְרָא עַמְרָם? שְׂיִצָּא מִמֶּנּוּ עִם רַם עַל
כָּל רָמִים, וְלֹא נִזְכָּר שְׁמוֹ. מָה הַטַּעַם לֹא
נִזְכָּר שְׁמוֹ? רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי אָבִהוּ,
מִפְּנֵי שֶׁבְּצִנְעָה הֵלֵךְ, וּבְצִנְעָה חָזַר לְאִשְׁתּוֹ, כְּדִי
שֶׁלֹּא יִכִּירוּ בּוֹ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וַיֵּלֶךְ אִישׁ, וְלֹא נֶאֱמַר
וַיֵּלֶךְ עַמְרָם, בְּפִרְהֶסְיָא. וַיִּקַּח אֶת בֵּית לְוִי, אֵף הִיא
בְּצִנְעָה חֲזָרָה, וְלֹא נִזְכָּר שְׁמָהּ.

וַיֵּלֶךְ אִישׁ. רַבִּי אָבִהוּ אָמַר, וַיֵּלֶךְ אִישׁ זֶה
גְּבֻרִיאֵל, שֶׁכָּתוּב (דְּנִיאֵל ט) וְהָאִישׁ גְּבֻרִיאֵל.
שֶׁהֵלֵךְ הוּא וְהַחֲזִירָהּ לְעַמְרָם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר,
עַמְרָם מִמֶּשׁ הָיָה, וְלֹא נִזְכָּר שְׁמוֹ מִפְּנֵי
שֶׁהִלִּיכָה זוֹ לֹא הִיָּתָה מִמֶּנּוּ לְהַזְדַּוֵּג לְאִשְׁתּוֹ,
אֶלָּא מִלְּמַעְלָה.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּאַהֲרֹן וּמְרִים לֹא נֶאֱמַר זְווג
אָבוֹתָם בְּתוֹרָה, וּבְמִשְׁהַ כְּתוּב וַיִּקַּח אֶת בֵּית
לְוִי, לְהוֹרוֹת שֶׁהַשְּׂכִינָה נִקְרְאת עַל שֵׁם לְוִי. וְלֹא
הָיָה עַמְרָם רָאוּי לְהוֹלִיד לְמִשְׁהַ, עַד שֶׁנָּטַל חֵלֶק

בְּשִׁכְיָנָה, וְהוֹלִיד לְמִשָּׁה. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּקַּח אֶת
בֵּת לְוִי. וּלְפִיכָךְ כָּתוּב וַתֵּרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, זָכָה עֲמָרָם שְׂיִצְא מִמֶּנּוּ בֵּן
שְׂזָכָה לְקוֹל גָּדוֹל, שְׁכָתוּב (שמות יט)
וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל. וְעֲמָרָם זָכָה לְבֵת קוֹל,
שְׁכָתוּב וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי, כְּלוּמַר בֵּת קוֹל. וּלְפִיכָךְ
כָּתוּב וַיִּלֶּךְ, כְּלוּמַר, שְׁהֵלֶךְ לְמַדְרָגָה זו. שְׁנִינּוּ,
כְּשֶׁנּוֹלַד מִשָּׁה, יַחַד הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁמוּ עָלָיו,
שְׁכָתוּב וַתֵּרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא, וְכָתוּב (תהלים קמט)
טוֹב ה' לְכָל, וְכָתוּב טַעְמוֹ וַרְאוּ כִּי טוֹב ה'.

וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִסְכְּנִין
אָמַר, וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם – סוּף
גְּלוּתָם הָיָה, שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְשַׁעֲבָדִים בְּכָל
עֲבוּדָה. בַּיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם – שֶׁהָיוּ רַבִּים
לְיִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם. וְכִיּוֹן שֶׁנִּשְׁתַּלֵּם קֶץ גְּלוּתָם מֵהַ
כָּתוּב? וַיָּמַת מֶלֶךְ מִצְרַיִם. מָה הַטַּעַם? שֶׁהוֹרֵד
שׁוֹר מִצְרַיִם מִמַּעַלְתּוֹ וְנִפְלַ מַּגְאֹתוֹ. וְכִיּוֹן שֶׁנִּפְלַ
מֶלֶךְ מִצְרַיִם, שֶׁהוּא שׁוֹר שְׁלֵהֶם, זָכַר הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל וְשָׁמַע תְּפִלָּתָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֵּא וַרְאֵה שְׁכָךְ הוּא, שְׁכָל זְמַן
שֶׁהַשׁוֹר שְׁלֵהֶם נִתְּנָה לוֹ שְׁרָרָה עַל יִשְׂרָאֵל,

לֹא נִשְׁמַע צַעֲקֹתֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. כִּיּוֹן שֶׁנִּפְּל הַשָּׁר שְׁלָהֶם, כָּתוּב וַיָּמַת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וּמִיָּד – וַיֵּאָנְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעְקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתְם אֶל הָאֱלֹהִים. שָׁעַד אוֹתָהּ שָׁעָה לֹא נִעְנֶה בְּצַעֲקֹתֶם.

סדר הלימוד ליום כה כסלו [יום 84 בשנה]

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בֵּא וּרְאֵה רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כִּשְׁהוּא מְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל, כּוֹפֶה לְמִדַּת הַדִּין וּמוֹרִידָה וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם, וְהֵינּוּ שֶׁשָּׁנִינוּ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹרִיד שְׁתֵּי דְמָעוֹת לַיָּם הַגְּדוֹל. מָהֶם אוֹתָם שְׁתֵּי דְמָעוֹת? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לֹא דָבָר בְּרוּר מֵהֶם, שְׁהָרִי אָמַר לוֹ לְאוֹב עֲצָמוֹת, שְׁהִיָּה מְשַׁקֵּר וּדְבָרָיו שְׁקָרִיִּים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לֹא הוֹלְכִים אַחַר אוֹב עֲצָמוֹת, שֶׁבְרוּר הַדָּבָר הוּא, שֶׁשָּׁנִינוּ, בַּעֲשָׂרָה כְּתָרֵי הַמֶּלֶךְ יֵשׁ שְׁתֵּי דְמָעוֹת לַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהֵן שְׁתֵּי מִדּוֹת דִּין, שֶׁהַדִּין בֵּא מִשְׁתִּיחֵן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נא) שְׁתִּים הִנֵּה קָרָאתִיךָ. וְכִשְׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא זוֹכֵר אֶת בְּנָיו, הוּא מוֹרִיד אוֹתָם לַיָּם הַגְּדוֹל, שֶׁהוּא יָם הַחֲכָמָה, לְהַמְתִּיקֵן, וְהוֹפֵךְ מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת הַרַחֲמִים וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם. אָמַר

רבי יהודה, שְׁתֵּי דְמַעוֹת, שְׁמַהֲן בְּאוֹת הַדְּמַעוֹת,
מֵהֶן בָּא הַדִּין.

אָמַר רבי יהודה, כְּתוּב (שמות יד) וְהִנֵּה מִצְרִים נֹסֵעִ
אֲחֵרֵיהֶם. וְאָמַר רבי יוסי, זֶה שֶׁר שֶׁל
מִצְרַיִם הוּא, וְאִתָּהּ אֲמַרְתָּ וַיָּמַת מֶלֶךְ מִצְרַיִם זֶה
שֶׁר שֶׁל מִצְרַיִם?! אָמַר רבי יצחק, הַדְּבָר הַזֶּה
מְסִיעַ לְאוֹתוֹ שְׁלִמְעָלָה. כְּתוּב כֵּן וְהִנֵּה מִצְרַיִם,
וְכֵתוּב שֵׁם וַיָּמַת מֶלֶךְ מִצְרַיִם. מִלְּמַד שֶׁעֲכָשׁוּ לֹא
הָיָה מֶלֶךְ, שֶׁהוֹרִידוּהוּ מִגְּדֻלָּתוֹ, וּלְפִיכֵן כְּתוּב
וְהִנֵּה מִצְרַיִם וְלֹא כְּתוּב מֶלֶךְ מִצְרַיִם. וּמָה שֶׁאָמַר
וַיָּמַת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם ד) כִּי יָמָתוּ כָּל הָאֲנָשִׁים
הַמְּבַקְשִׁים אֶת נַפְשָׁךְ.

אָמַר רבי יצחק אָמַר רבי יהושע, בֹּא רֵאֵה, כָּל
מְלָכֵי מִצְרַיִם פָּרְעָה שְׁמָם, וּבְכָאֵן לֹא
נֶאֱמַר אֱלֹא מֶלֶךְ מִצְרַיִם סִתָּם. וּבְמִקוּמוֹ פָּרְעָה,
וְהוּא פָּרְעָה מִמֶּשׁ. בֹּא רֵאֵה, בְּעוֹד שַׁיֵּשׁ שֶׁלְטוֹן
שְׁלִמְעָלָה, יֵשׁ שֶׁלְטוֹן בְּעַם שְׁלִמְטָה. כְּשֶׁהֶעֱבַר
הַשְּׁלִטוֹן שְׁלִמְעָלָה, מֵעֶבֶר הַשְּׁלִטוֹן שְׁלִמְטָה.

אָמַר רבי יוסי, כְּתוּב (זכריה יד) הִנֵּה יוֹם בָּא לָהּ
וְגו' וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדֵעַ לָהּ וְגו'. וְכִי
שָׂאֵר הַיָּמִים אֵינָם שְׁלוֹ? אֱלֹא, אָמַר רבי אבא,

מִלְמַד שְׁשָׁאָר הַיָּמִים נִתְּנִים לְשָׂרִים, וְאוֹתוֹ יוֹם
 אֵינוֹ שֶׁל הַשָּׂרִים, אֲלָא שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּדִי
 לַעֲשׂוֹת דִּין בְּעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, מִפְּנֵי
 שְׁבָאוֹתוֹ יוֹם יִפְלוּ כָּל הַשָּׂרִים מִמַּעֲלָתָם, וְעַל זֶה
 כָּתוּב וְנִשְׁגָּב ה' לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא, שְׂאוֹתוֹ יוֹם לֹא
 יִהְיֶה מַעֲלָה לְשָׂרִים.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, כְּשֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה דִּין
 בְּשָׂרִים שֶׁל מַעֲלָה, מַה כָּתוּב? (ישעיה לד) כִּי
 רוּתָהּ בְּשָׂמִים חָרְבִי. וְכִי חָרַב יֵשׁ לָהּ? אֲלָא, אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק, חָרַב יֵשׁ לוֹ, שְׁכָתוּב חָרַב לָהּ מְלֶאֱהָ
 דָם, וְכָתוּב וּבְחָרְבוֹ אֶת כָּל בָּשָׂר.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, הַחָרַב הַזֶּה הוּא הַדִּין שְׁעוֹשֶׂה,
 שְׁכָתוּב (דברי הימים-א כא) וַיֵּרָא אֶת מְלֶאֱךָ ה'
 עֹמֵד בֵּין הָאָרֶץ וּבֵין הַשָּׁמַיִם וַחָרְבוֹ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ.
 וְכִי חָרַב שְׁלוֹפָה הִיתָה בְּיַד הַמְּלֶאֱךָ? אֲלָא
 שֶׁהִיתָה הָרְשׁוּת נְתוּנָה בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת דִּין.

וְהָרִי אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי, אָמַר לִי מְלֶאֱךָ
 הַמּוֹת, אִם לֹא שְׂאֲנֵי חָס עַל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת,
 אֶפְרַע לָהֶם אֶת בֵּית הַשְּׁחִיטָה כַּבְּהֵמָה. אָמַר רַבִּי
 אֲבָא, הַכֹּל מִשׁוּם שְׁנַתֵּן רְשׁוּת בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת גְּמַר
 דִּין. זֶהוּ שְׁכָתוּב (יהושע ה) וַחָרְבוֹ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ.

הַרְשׁוֹת נְתוּנָה בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת דִּין. אִם כֶּף, מֵה זֶה
וַיֵּשֶׁב חֲרָבוֹ אֶל נִדְנָה? אָמַר רַבִּי אַבָּא, שְׁנַחֲזֹר
הַדִּין לְבַעַל הַדִּין, וְהַרְשׁוֹת לְמִי שֶׁהַרְשׁוֹת שְׁלוֹ.

וַיֵּאָנְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיִּתְאַנְחוּ לֹא כְּתוּב, אֶלֶּא
וַיֵּאָנְחוּ, כְּלוּמַר, נִתְאַנְחוּ (הָאֲנִיחוּ) לוֹ
לְמַעְלָה, (כְּלוּמַר נֵאָנְחוּ לְמַטָּה) שֶׁהָאֲנָחָה הִיתָה
בְּשִׁבְלִים לְמַעְלָה.

רַבִּי בְּרַכְיָה אָמַר, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁלַמְעֵלָה הָיוּ, וּמִי
הֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? אוֹתָם שְׁנִקְרְאוּ בְּנֵי
הָעֲבוּדָה, כְּלוּמַר, אוֹתָם שֶׁהֵם מִן הָעֲבוּדָה שֶׁל
מַעְלָה. וַתַּעַל שׁוּעָתָם אֶל הָאֱלֹהִים, שֶׁעַד אוֹתָהּ
שָׁעָה לֹא עָלְתָה שׁוּעָתָם לְפָנָיו.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּשֶׁעוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּין
בְּפִמְלִיאָה שֶׁל מַעְלָה, אוֹתוֹ דִּין מֵה יִהְיֶה?
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַעֲבִיר אוֹתָם בְּאוֹתוֹ נֶהַר דִּינֹר,
וּמַעֲבִירָם מִשְׁלֹטוֹנָם, וּמִמְנַה שְׁלִיטִים אַחֲרִים שֶׁל
שָׂאֵר עַמִּים. אָמַר לוֹ, וְהָרִי כְּתוּב מְשַׁרְתִּיו אֵשׁ
לְהִט? אָמַר לוֹ, יֵשׁ אֵשׁ קָשָׁה מְאֹד, וַיֵּשׁ אֵשׁ
שְׂדוּחָה אֵשׁ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁלֹשָׁה עֲנִינִים כָּאן: אֲנָחָה,
שׁוּעָה, צַעֲקָה, וְכֹל אֶחָד מִתְּפָרֵשׁ

מֵהָאַחַר. אֲנַחָה - שְׁכָתוּב וַיֶּאֱנַחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
 צַעֲקָה - שְׁכָתוּב וַיִּצְעֲקוּ. שׁוּעָה - שְׁכָתוּב וַתַּעַל
 שׁוּעַתָּם. וְכָל אֶחָד לְבִדּוֹ מִתְפָּרֵשׁ, וְכֻלָּם עָשׂוּ
 יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, צַעֲקָה וְשׁוּעָה עָשׂוּ,
 אֲנַחָה לֹא עָשׂוּ, מִשְׁמַע מִשְׁכָּתוּב וַיֶּאֱנַחוּ,
 וּלְמַעַל הָיְתָה הָאֲנַחָה בְּשִׁבְלִים.

צַעֲקָה וְשׁוּעָה בְּמָה הִתְפָּרְשׁוּ? אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 אֵין לָךְ שׁוּעָה אֲלֵא בַתְּפִלָּה, שְׁנֵאמַר
 (תהלים לט) שְׁמַעַה תְּפִלָּתִי ה' וְשׁוּעַתִּי הֲאִזְיִנָה. אֵלֶיךָ
 ה' שׁוּעַתִּי. שׁוּעַתִּי אֵלֶיךָ וַתִּרְפְּאֵנִי. צַעֲקָה, שְׁצוּעָה
 וְאִינוּ אוֹמֵר כָּלוּם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הֲלִכְךָ גְדוּלָה
 צַעֲקָה מִכָּלֵם, שְׁצַעֲקָה הִיא בִּלְבָב. זֶהוּ שְׁכָתוּב (איכה
 ב) צַעַק לִבִּי אֵל ה'. צַעֲקָה וְזַעֲקָה דְּבַר אֶחָד הוּא,
 זֶה קְרוּבָה לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹתֵר מִתְּפִלָּה
 וְאֲנַחָה, שְׁכָתוּב (שמות כב) כִּי אִם צַעַק יִצְעַק אֵלַי
 שְׁמַע אֶשְׁמַע צַעֲקוֹתוֹ.

אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, בְּשַׁעָה שְׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְשִׁמּוּאֵל (שמואל א-ל טו) גִּנְחַמְתִּי כִּי
 הִמְלַכְתִּי אֶת שָׁאוּל לְמֶלֶךְ, מָה כָּתוּב? וַיַּחַר
 לְשִׁמּוּאֵל, וַיִּצְעַק אֵל ה' כָּל הַלַּיְלָה. הִנִּיחַ הַכֹּל
 וּלְקַח צַעֲקָה, מִשּׁוּם שֶׁהִיא קְרוּבָה לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא יותר מכלם. זהו שכתוב ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי.

שנו רבותינו, זה מי שמתפלל ובוכה וצועק עד שלא יכול לרחש בשפתיו – תפלה זו שלמה, שהיא בלב, ולעולם לא חוזרת ריקם. אמר רבי יהודה, גדולה צעקה שקורעת גזר דינו של אדם מכל ימיו.

רבי יצחק אמר, גדולה צעקה שמושלת על מדת הדין של מעלה. רבי יוסי אמר, גדולה צעקה שמושלת בעולם הזה ובעולם הבא. בשביל צעקה נוחל האדם העולם הזה והעולם הבא, שכתוב (תהלים קז) ויצעקו אל ה' בצר להם ממצוקותיהם יצילים.

ומשה היה רעה את צאן יתרו חתנו כהן מדין. רבי שמעון פתח, (שיר ב) דודי לי ואני לו הרעה בשושנים. אמר רבי שמעון, אוי להם לבריות שאינם משגיחים ואינם יודעים, בשעה שעלה במחשבה לפני הקדוש ברוך הוא לברא עולמו, כל העולמות עלו במחשבה אחת, ובמחשבה זו נבראו כלם, זהו שכתוב כלם בחכמה עשית. ובמחשבה זו, שהיא החכמה, נברא העולם הזה והעולם של מעלה.

נְטָה יְמִינוּ, וּבָרָא הָעוֹלָם שֶׁל מַעְלָה. נְטָה
שְׁמָאלוֹ, וּבָרָא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב (ישעיה מח) אֶף יְדֵי יְסֻדָּה אֶרֶץ וַיְמִינֵי טַפְחָה
שָׁמַיִם קָרָא אֲנִי אֲלֵיהֶם יַעֲמְדוּ יַחְדָּו. וְכֹלָם בְּרַגַע
אַחַת [ובשְׁעָה אַחַת נִבְרָאוּ], וַעֲשֵׂה הָעוֹלָם הַזֶּה
כְּנֶגֶד הָעוֹלָם שֶׁל מַעְלָה. וְכֹל מָה שִׁישׁ לְמַעְלָה,
כְּדִגְמָתוֹ לְמַטָּה. וְכֹל מָה שִׁישׁ לְמַטָּה, כְּדִגְמָתוֹ
בָּיִם, וְהִכַּל אֶחָד. בָּרָא בְּעֲלִיוֹנִים הַמְּלֹאכִים – בָּרָא
בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּנֵי אָדָם, בָּרָא בָּיִם לוֹיִתָן, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לז) לַחֲבֵר אֶת הָאֵהָל לְהִיּוֹת אֶחָד.

כְּתוֹב בְּאָדָם, כִּי בְּצֻלָּם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם,
וְכָתוֹב (תהלים ח) וַתַּחֲסְרֵהוּ מִעֵט מַאֲלֵהִים.
אִם בְּנֵי אָדָם חֲשׂוֹבִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם (בַּמַּעֲשִׂי) כֹּל זֶה,
וְהֵם אַבּוּדִים [מְטַפָּה] מִעַפְר הַבָּאָר, בְּמָה בָּאִים
לְשֹׂאב מִמֶּנּוּ? וּבָחַר בְּעֲלִיוֹנִים, וּבָחַר בִּישְׂרָאֵל.
לְעֲלִיוֹנִים לֹא קָרָא בָּנִים. לְתַחְתּוֹנִים קָרָא בָּנִים.
זֶהוּ שְׁכָתוֹב (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם. הוּא
קָרָא לָהֶם בָּנִים, וְהֵם קָרְאוּ לוֹ אָב, שְׁכָתוֹב (ישעיה
סג) כִּי אַתָּה אָבִינוּ. וְכָתוֹב דּוּדֵי לִי וְאֲנִי לוֹ. הוּא
בָּחַר בִּי, וְאֲנִי בָחַרְתִּי בּוֹ.

הַרְעָה בְּשׁוֹשְׁנִים – הוּא רוֹעֵה בְּשׁוֹשְׁנִים, אֶף עַל
פִּי שֶׁהַקּוֹצִים סָבִיב לָהֶם, וְאִין אַחַר יְכוֹל

לְרַעוֹת בְּשׁוֹשְׁנִים כְּמוֹתוֹ. דָּבָר אַחַר הָרַעָה
 בְּשׁוֹשְׁנִים – מֵה שׁוֹשֵׁן זֶה הוּא אָדָם וּמִימֵי
 לְבָנִים, כִּף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַהֵג עוֹלָמוֹ
 מִמֵּדַת הַדִּין לְמֵדַת הַרַחֲמִים, וְכָתוּב (שם א) אִם
 יִהְיֶה חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנִים כְּשָׁלֵג יִלְבִּינוּ.

רַבִּי אַבָּא הָיָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, וְהָיָה עִמּוֹ רַבִּי יִצְחָק.
 עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּגַשׁ אֶת אוֹתָם וְרָדִים.
 נָטַל אֶחָד רַבִּי אַבָּא בְּיָדוֹ וְהָיָה הוֹלֵךְ. פָּגַשׁ בְּהֵם
 רַבִּי יוֹסִי. אָמַר, וְדַאי שֶׁשְׂכִּינָה כָּאן, וְאֲנִי רְאִיתִי
 בְּיַדִּי רַבִּי אַבָּא לְלַמֵּד חֲכָמָה רַבָּה, שֶׁהָרִי יִדְעָתִי
 שֶׁרַבִּי אַבָּא לֹא נָטַל אֶת זֶה אֶלָּא לְהִרְאוֹת חֲכָמָה.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, שָׁב, בְּנִי, שָׁב. יֵשְׁבוּ. הָרִיחַ רַבִּי
 אַבָּא בְּאוֹתוֹ הַנֶּרֶד. אָמַר, וְדַאי אֵין הָעוֹלָם
 מִתְקַיֵּם אֶלָּא עַל הָרִיחַ, שֶׁהָרִי רְאִיתִי שְׂאִין נֶפֶשׁ
 מִתְקַיֶּמֶת אֶלָּא עַל רִיחַ, וְלִכֵּן הִדָּס בְּמוֹצְאֵי שַׁבָּת.

פְּתַח וְאָמַר, דוּדֵי לִי וְאֲנִי לוֹ הָרַעָה בְּשׁוֹשְׁנִים.
 מִי גֵרָם לִי שְׂאֲנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי? מִפְּנֵי
 שֶׁהוּא מְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּשׁוֹשְׁנִים. מֵה שׁוֹשֵׁן יֵשׁ בוֹ
 רִיחַ וְהוּא אָדָם, מוֹצְקִין אוֹתוֹ וְהוּא מִתְהַפֵּךְ
 לְלִבָּן, וְלְעוֹלָם רִיחוֹ לֹא זָז – כִּף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּדֶרֶךְ זֶה, שְׂאֵלְמָלָא כֵּן לֹא

יִתְקַיֵּם הָעוֹלָם בְּשִׁבִיל הָאָדָם הַחוּטָא. וְהַחוּטָא
 נִקְרָא אָדָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כְּשָׁנִים
 כְּשִׁלְגַיִל יִלְבִּינוּ. מִקְרִיב קִרְבָּנוּ לְאֵשׁ שֶׁהוּא אָדָם.
 זוּרֵק הַדָּם סָבִיב לְמִזְבֵּחַ שֶׁהוּא אָדָם. מֵדַת הַדִּין
 אָדָם. מוֹצֵקִין אוֹתוֹ [הַרִיחַ], וְעוֹלָה הָעֶשֶׂן כְּלוּ
 לָבָן, וְאִזּוֹ הָאָדָם נִהַפֵּךְ לְלָבָן, נִהַפֵּךְ מֵדַת הַדִּין
 לְמֵדַת הַרְחָמִים.

וּבֵא רָאָה, כָּל מֵדַת הַדִּין אֵין צָרִיךְ הַרִיחַ שְׁלוֹ
 אֶלָּא מִצַּד אָדָם. וְהֵינּוּ שְׁאֵמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 מֵהוּ שֶׁכָּתוּב (מַלְכִים א' יח) וַיִּתְגַּדְּדוּ כַּמִּשְׁפָּטִים וְגו' ^א
 עַד שֶׁפָּךְ דָּם עָלֵיהֶם? אֶלָּא הָיוּ יוֹדְעִים שֶׁלֹּא
 יִשְׁיִגּוּ מִמֵּדַת הַדִּין כְּרִצּוֹנָם, זוּלָתִי בְּאָדָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְעוֹד – אָדָם וְלָבָן נִקְרָב לְעוֹלָם,
 וְהַרִיחַ עוֹלָה מִשְׁתִּיחָן. מָה הַשּׁוֹשֵׁן אָדָם
 וְלָבָן – כִּף רִיחַ הַקֶּרְבָּן. וְהַקֶּרְבָּן מֵאָדָם וְלָבָן. בֵּא
 וְרָאָה מִרִיחַ הַקֶּטֶרֶת, שֶׁהַסַּמָּנִים, מֵהֶם אָדָם
 וּמֵהֶם לְבָנִים, כְּגוֹן הַלְבוֹנָה שֶׁהוּא לָבָן, מִרְדָּרוֹ
 אָדָם, וְהַרִיחַ עוֹלָה מֵאָדָם וְלָבָן. וְעַל כֵּן מִנְהִיג
 עוֹלָמוֹ בְּשׁוֹשְׁנִים, שֶׁהוּא אָדָם וְלָבָן, וְכָתוּב (יִחְזַקְאֵל
 מד) לְהַקְרִיב לִי חֵלֶב וְדָם.

כְּנִגְדָּה זֶה אָדָם מִקְרִיב חֵלְבוֹ וְדָמוֹ וּמִתְכַפֵּר לוֹ, זֶה
 אָדָם וְזֶה לָבָן. מָה הַשּׁוֹשֵׁן שֶׁהוּא אָדָם

וְהוּא לְבָן אֵין מוֹצְקִין אוֹתוֹ לְחֹזֵר כְּלוּ לְבָן אֶלָּא
 בְּאֵשׁ – כִּךְ הַקְּרָבָן אֵין מוֹצְקִין אוֹתוֹ לְחֹזֵר כְּלוּ
 לְבָן אֶלָּא בְּאֵשׁ. עֵכְשׁוּ, מִי שְׂיֹשֵׁב בְּתַעֲנִיתוֹ
 וּמְקָרִיב חֶלְבוֹ וְדָמוֹ, אֵינוֹ נִצְמָק לְחֹזֵר כְּלוּ לְבָן
 אֶלָּא בְּאֵשׁ. שְׂאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִתּוֹךְ תַּעֲנִיתוֹ שֶׁל
 אָדָם מִחֲלִישֵׁין אֵיבְרִיו, וְגוֹבֵר עָלָיו הָאֵשׁ.
 וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה צָרִיךְ לְהַקְרִיב חֶלְבוֹ וְדָמוֹ בְּאוֹתוֹ
 הָאֵשׁ, וְהוּא הַנִּקְרָא מְזַבַּח כִּפְרָה.

וְהֵינּוּ שְׂרָבֵי אֶלְעָזָר, כְּשֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּתַעֲנִית, הָיָה
 מִתְפַּלֵּל וְאוֹמֵר: גְּלוּי וַיְדוּעַ לְפָנֶיךָ ה'
 אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אָבוֹתַי שֶׁהַקְּרָבָתִי לְפָנֶיךָ חֶלְבִי וְדָמִי,
 וְהִרְתַּחֲתִי אוֹתָם בְּחַמִּימוֹת חֲלֹשַׁת גּוּפִי, יְהִי רָצוֹן
 מִלְּפָנֶיךָ שֶׁיְהִי הָרִיחַ הָעוֹלָה מִפִּי בְשָׁעָה זוֹ כְּרִיחַ
 הָעוֹלָה מֵהַקְּרָבָן בְּאֵשׁ הַמְזַבַּח, וְתִרְצָנִי.

נִמְצָא שְׂאָדָם הוּא מְקָרִיב בְּתַעֲנִיתוֹ הַחֶלֶב
 וְהָדָם, [וְהָאֵשׁ] וְהָרִיחַ שְׁעוֹלָה מִפִּיו הוּא
 מְזַבַּח כִּפְרָה, וּלְפִיכֶךָ תִּקְנֵנוּ הַתְּפִלָּה בְּמָקוֹם
 הַקְּרָבָן, וּבִלְבָד שְׂיִתְכַוֵּן לְמָה שְׂאָמַרְנוּ. אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק, מִכָּאן וְלִהְלָאָה כְּתוּב (במדבר לא) כָּל דְּבַר
 אֲשֶׁר יָבֵא בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ וְטָהַר. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, כְּשֶׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, אָדָם מְקָרִיב

קָרַבְנוּ בְּעֵנִין זֶה וּמִתְכַּפֵּר לוֹ. עֲכָשׁוּ תִפְלָתוֹ שֶׁל
אָדָם מִכֶּפֶר לוֹ בְּמָקוֹם הַקָּרָבָן, כְּמוֹ זֶה.

דְּבַר אַחַר דּוּדֵי לִי וְאֲנִי לוֹ הִרְעָה בְּשׁוֹשְׁנִים – מָה
הַשׁוֹשְׁנִים קוֹצִים מְצוּיִים בְּתוֹכְכֶם, אִף
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַהֵיג עוֹלָמוֹ בְּצַדִּיקִים
וְרָשָׁעִים. מָה הַשׁוֹשְׁנִים, אֲלֵמָּלָא הַקּוֹצִים אֵין
הַשׁוֹשְׁנִים מִתְקַיְמִים, כִּךְ אֲלֵמָּלָא הַרָשָׁעִים אֵין
הַצַּדִּיקִים נִכְרִים. שְׁאֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּמָה
הַצַּדִּיקִים נִכְרִים? מִתּוֹךְ שֵׁישׁ רָשָׁעִים, שְׁאֲלֵמָּלָא
רָשָׁעִים אֵין הַצַּדִּיקִים נִכְרִים. דְּבַר אַחַר הִרְעָה
בְּשׁוֹשְׁנִים – הַמְנַהֵיג עוֹלָמוֹ בְּשֵׁשׁ שָׁנִים,
וְהַשְּׁבִיעִית שְׁבַת לָהּ. דְּבַר אַחַר בְּשׁוֹשְׁנִים –
בְּאוֹתָם שְׁשׁוֹנִים בְּתוֹרָה.

וּמִיָּשָׁה הָיָה רָעָה אֶת צֶאֱן יִתְרוֹ חֲתָנּוֹ כִּהֵן מְדִין.
רַבִּי חֲזִיא פְתַח וְאָמַר, (תהלים כו) מִזְמוֹר
לְדָוִד ה' רָעִי לֹא אֶחָסֶר. כְּלוּמַר, ה' רָעִי – ה'
הָרוּעָה שְׁלִי. מָה הָרוּעָה מְנַהֵיג אֶת הַצֶּאֱן
וּמוֹלִיכֶם לְמַרְעָה טוֹב, לְמַרְעָה שָׁמֶן, בְּמָקוֹם נַחְלֵי
מַיִם, מִיִּשְׂרָה הִלִּיכְתָּן בְּצַדֵּק וּבְמִשְׁפָּט – אִף
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּתוּב בְּנֵאוֹת דָּשָׁא יִרְבִּיצְנִי עַל
מִי מִנְחוֹת יִנְהַלְנִי נִפְשִׁי יִשׁוּבָב.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דְּרַךְ הַרוּעָה לְנַהֵג בְּצַדֵּק אֶת צֵאֲנוּ, לְהַרְחִיקֵם מִן הַגִּזְלָה, לְהַנְהִיגֵם בְּמִישׁוֹר, וְהַשְׁבֵּט בְּיָדוֹ שְׁלֵא יִטּוּ יָמִין וּשְׂמָאל. כִּף הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא רוּעָה אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַנְהִיגֵם בְּמִישׁוֹר, וּבְכָל עֵת הַשְׁבֵּט בְּיָדוֹ שְׁלֵא יִטּוּ יָמִין וּשְׂמָאל.

דְּבַר אַחַר וּמָשָׁה הָיָה רַעָה – אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תִּדְעַ לָךְ, שְׁכָל זְמַן שֶׁהַרוּעָה חָכַם לְנַהֵל אֶת צֵאֲנוּ, הוּא מוֹכֵן לְקַבֵּל עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם. אִם הַרוּעָה שׁוֹטָה, עָלְיוֹ נִקְרָא (משלי כו) תִּקְוָה לְכִסִּיל מִמֶּנּוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָשָׁה חָכַם הָיָה, וּבְקִי לְנַהֵג אֶת צֵאֲנוּ. בֵּא וּרְאֵה מִדּוֹד, שְׁנֵאָמַר (שמואל א-טז) וְהִנֵּה רַעָה בְּצֵאֵן. לְלַמֶּדְךָ שְׁדוּד חָכַם גְּדוֹל הָיָה, וְהָיָה רוּעָה צֵאֲנוּ כְּשׁוֹרָה, לְפִיכֶךָ עָשָׂהוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלַךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְלָמָּה צֵאֵן וְלֹא בָקָר? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים צֵאֵן, שְׁנֵאָמַר (יחזקאל לד) וְאַתָּן צֵאֲנִי צֵאֵן מֵרַעִיתִי אָדָם אַתֶּם. וְכַתוּב כְּצֵאֵן קִדְשִׁים כְּצֵאֵן יְרוּשָׁלַם.

מָה הַצֵּאֵן, כְּשִׁיקְרָבוּ עַל הַמַּזְבֵּחַ, בְּשִׁבְלֵם זוֹכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבֵּא – כִּף הַמְּנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל

כדין וכשוּרָה, בְּשִׁבְלֵם זֹכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.
 וְעוֹד, הָרוּעָה אֶת הַצֶּאֱן, כְּשֶׁהַצֶּאֱן יוֹלְדוֹת, הָרוּעָה
 נוֹטֵל אוֹתָם טְלָאִים בְּחִיקוֹ, כְּדִי שְׁלֹא יִלְאוּ וַיִּגְעוּ,
 וּמוֹלִיכֵם אַחֲרֵי אֲמוֹתָם וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם – כִּף
 הַמְּנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל צָרִיף לְהַנְהִילָם בְּרַחֲמִים, וְלֹא
 בְּאִכְזָרִיּוֹת. וְכֵן אָמַר מֹשֶׁה, כִּי תֹאמַר אֵלַי, שְׂאֵהוּ
 בְּחִיקֶיךָ וְגו'.

מָה הָרוּעָה אֶת הַצֶּאֱן, כְּשֶׁהוּא רוּעָה טוֹב, מִצִּיל
 אֶת הַצֶּאֱן מִן הַזֵּאֲבִים וּמִן הָאָרִיּוֹת – כִּף
 הַמְּנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל, אִם הוּא טוֹב, מִצִּילָם מִן
 הָעֵכוּבִים, וּמְדִין שֶׁל מַטָּה, וּמְדִין שֶׁל מַעְלָה,
 וּמְדַרְיָכֵם לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. כִּף מֹשֶׁה, רוּעָה
 נֶאֱמָן הָיָה, וְרָאָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂכַדָּאֵי הוּא
 לְרַעוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ הַדִּין מִמֶּשׁ, שְׁהֵיָה
 רוּעָה אֶת הַצֶּאֱן לְכֹשְׁבִים כְּפִי הָרְאוּי לָהֶם,
 וְהַנְּקֻבוֹת כְּפִי הָרְאוּי לָהֶם.

וְלִפְיֶיכֶךָ כְּתוּב וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֵה אֶת צֹאן יִתְרוֹ
 חֲתָנוּ, וְלֹא שְׁלוֹ, שְׂאֵמַר רַבִּי יוֹסִי, וְכִי
 מִי שֶׁנָּתַן אֶת צְפוּרָה בְּתוֹ לְמֹשֶׁה, לֹא נָתַן לוֹ
 צֹאן וּבִקְרָ? וְהֲלֹא יִתְרוֹ עָשִׂיר הָיָה? אֲלֹא מֹשֶׁה
 לֹא הָיָה רוּעָה אֶת צֹאנוֹ, כְּדִי שְׁלֹא יֹאמְרוּ:
 בְּשִׁבִיל שְׁהֵיָה צֹאנוֹ עִמוֹ, הָיָה רוּעָה אוֹתָם

בטוב. ולכן כתוב את צאן יתרו חתנו, ולא את שלו. כהן מדין - רבי תנחום אמר, אף על גב שהיה עובד כוכבים ומזלות, בשביל שעשה עמו חסד היה רועה צאנו כדין וכשורה, במרעה טוב שמן ודשן.

וינהג את צאנו אחר המדבר. רבי יוסי אמר, משה, מיום שנולד, לא זזה ממנו רוח הקדש. ראה ברוח הקדש שאותו מדבר היה קדוש, ומוכן לקבל על מלכות שמים עליו. מה עשה? הנהיג את הצאן אחר המדבר. רבי יצחק אמר, אחר המדבר על כל פנים, ולא במדבר, שלא רצה שיכנסו בתוכו, אלא הרחיקם אחר המדבר.

ויבא את הר האלהים חרבה, הוא לבדו בלא הצאן. אמר רבי יהודה, אבן זו שמקבלת ברזל, כשרואה אותו, (מחטא) מדלגת עליו. כף משה וחר סיני, כשנראו זה עם זה, דלג עליו. זהו שכתוב ויבא אל הר האלהים חרבה.

אמר רבי אבא, מוכנים היו מששת ימי בראשית זה עם זה, ואותו היום נתרגש ההר למול משה. וכיון שראהו שנכנס לתוכו ודלג בו, עמד ההר. מלמד ששמחים היו זה עם זה.

אָמַר רַבִּי יֵנְאִי, יוֹדַע הָיָה מַשֶּׁה שְׁאוֹתוֹ הֵר, הֵר
הָאֱלֹהִים הוּא, שְׁכַתּוֹב וַיָּבֵא אֶל הֵר
הָאֱלֹהִים. שְׁשָׁנֵינוּ, מָה רָאָה מַשֶּׁה בְּאוֹתוֹ הֵר?
רָאָה עוֹפוֹת שְׁהִיוּ פוֹרְחִים וּפּוֹרְשִׁים כַּנְּפִיָּהֶם, וְלֹא
הָיוּ נִכְנָסִים בּוֹ.

רַבִּי יִצְחָק (אָמַר רַבִּי יִצְחָק) אֹמֵר, רָאָה הָעוֹפוֹת
פוֹרְחִים וְטָסִים מִשָּׁם, וְנוֹפְלִים לְרַגְלֵיוֹ שֶׁל
מַשֶּׁה. מִיֵּד הִרְגִישׁ בְּעַנְיָן, וְהֶעֱמִיד אֶת הַצֶּאֱזָן אַחֵר
הַמְדַבֵּר, וְהוּא נִכְנָס לְבַדּוֹ.

וַיִּרְא מְלֶאכֶּה ה' אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֶּנֶה. רַבִּי
תִּנְחוּם אֹמֵר, שְׁעַת הַמְּנַחָה הִיְתָה, שְׁמֵדַת
הַדִּין שׁוֹלֵטת בּוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, וְהָרִי כְּתוֹב
(תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֶסֶדּוֹ. מֵדַת חֶסֶדּוֹ אָמַר,
וְלֹא מֵדַת הַדִּין. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשְׁיּוֹצֵא הָאוֹר
עַד שְׁנוּטָה לְרֵדַת נִקְרָא יוֹם, וְהוּא מֵדַת חֶסֶדּוֹ.
מִשְׁנוּטָה לְרֵדַת נִקְרָא עֶרֶב, וְהוּא מֵדַת הַדִּין. וְהֵינּוּ
שְׁכַתּוֹב (בְּרֵאשִׁית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, שְׁעַת הַמְּנַחָה הוּא מִשָּׁשׁ שְׁעוֹת
וְלַמָּטָה. שְׁלֵמְדָנוּ, רַבִּי יִצְחָק אֹמֵר, מֵהוּ
שְׁכַתּוֹב (שְׁמוֹת טז) בֵּין הָעֶרְבִים תֹּאכְלוּ בֶּשֶׂר וּבִבְקָר
תִּשְׁבְּעוּ לָחֶם? בֵּין הָעֶרְבִים, שְׁהִיא שְׁעַת הַדִּין,

תֹּאכְלוּ בָשָׂר. וְכָתוּב הַבָּשָׂר עוֹדְנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם
וְאָף ה' חָרָה בָעָם, מִשּׁוֹם שְׁבִין הָעֲרַבִּים, דִּין
הַמְּלָכוֹת שׁוֹלֵט. וּבִבְקָר תִּשְׁבְּעוּ לָחֶם, מִשּׁוֹם
שְׁאוֹתָהּ שְׁעָה נִקְרָאת חֶסֶד, וְכָתוּב (תהלים נב) חֶסֶד
אֵל כָּל הַיּוֹם. וְכָתוּב (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר
יוֹם. שֶׁהוּא מֵהַבְּקָר.

רַבִּי תַנְחוּם אוֹמֵר, זֶה אָדָם וְזֶה לְבָן. אָדָם – בֵּין
הָעֲרַבִּים, שְׁכָתוּב (שמות טז) בֵּין הָעֲרַבִּים
תֹּאכְלוּ בָשָׂר. וְלִבָּן בִּבְקָר, שְׁכָתוּב וּבִבְקָר תִּשְׁבְּעוּ
לָחֶם. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּתוּב (שם יב) וְשַׁחֲטוּ אֹתוֹ
כָּל קָהָל עֵדֶת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעֲרַבִּים וְגו', שֶׁהִיא
שְׁעָה לְעִשׂוֹת דִּין. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, לְמַדְנוּ מִשְׁנֵי
כָּבָשִׁים שְׁבָכָל יוֹם – הָאֶחָד מִתְקָרֵב כְּנֹגֵד מֵדַת
הַחֶסֶד, וְהַשְּׁנַי כְּנֹגֵד מֵדַת הַדִּין.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵהוּ שְׁכָתוּב (שמות כט) אֵת
הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בִּבְקָר, וְלֹא כָתוּב
אֵת הַכֶּבֶשׂ הָרִאשׁוֹן? אֵלֹא אֵת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד,
מִיָּחָד, כְּנֹגֵד מֵדַת הַחֶסֶד. שְׁבָכָל מְקוֹם, שְׁנֵי לֹא
נֶאֱמַר בּוֹ כִּי טוֹב.

רַבִּי תַנְחוּם אָמַר, לְפִיכֹךְ יִצְחָק תִּקְּן תְּפִלַּת
הַמְּנַחָה, שֶׁהִיא כְּנֹגֵד מֵדַת הַדִּין. אָמַר רַבִּי

יִצְחָק, מִכָּאן (ירמיהו 1) אוֹי לָנוּ כִּי פָּנָה הַיּוֹם כִּי יִנָּטוּ
צְלָלֵי עָרֶב. כִּי פָּנָה הַיּוֹם – זֶה מֵדַת הַחֶסֶד. כִּי
יִנָּטוּ צְלָלֵי עָרֶב – שְׂפָכָר גָּבַר מֵדַת הַדִּין. אֲבָרְהָם
תִּקַּן תְּפִלַּת שְׁחֲרִית כַּנֶּגֶד מֵדַת הַחֶסֶד.

שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁעָלָה מִשָּׁה לְהַר
סִינַי, מָה הַטַּעַם הַתְּגָלָה לוֹ בְּשִׁלְהֵבוֹת אֵשׁ
שֶׁהוּא דִין? אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, (כַּעֲזוֹ) כָּעַת הַשָּׁעָה
הִיְתָה (הַשָּׁעָה) גּוֹרָמַת. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הַכֹּל לְגֹזַע
אֶחָד מִשְׁתַּרְשָׁ. כָּתוּב וַיָּבֵא אֶל הָר הָאֱלֹהִים
חֲרֹבָה, וְכָתוּב (דְּבָרִים ט) וּבַחֲרֹב הִקְצַפְתָּם אֶת ה' .
וְכָתוּב וַיֵּרָא מִלְּאֲפָ ה' אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ
הַסֶּנֶה. מִתּוֹךְ שֶׁהֵם עֲתִידִים לִהְיוֹת פְּסָנָה, כָּמוֹ זֶה
שֶׁכָּתוּב (ישעיהו לג) קוֹצִים כְּסוּחִים בְּאֵשׁ יִצְתּוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִכָּאן לְמַדְנּוּ רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל
מָקוֹם עַל הַרְשָׁעִים, שֶׁכָּתוּב וְהִנֵּה הַסֶּנֶה
בְּעַר בְּאֵשׁ – לַעֲשׂוֹת בָּהֶם דִּין בְּרָשָׁעִים. וְהַסֶּנֶה
אֵינָנו אֶכָּל – [לַעֲשׂוֹת] אֵין בָּהֶם כְּלָיָה. בְּעַר בְּאֵשׁ
– עַל כָּל פָּנִים, רָמַז לְאֵשׁ שֶׁל גִּיהֵנָם. אֲבָל הַסֶּנֶה
אֵינָנו אֶכָּל – לִהְיוֹת בָּהֶם כְּלָיָה.

דָּבָר אַחֵר וַיֵּרָא מִלְּאֲפָ ה' אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ, מָה
הַטַּעַם לְמִשָּׁה בְּלִבַּת אֵשׁ וְלִשְׂאֵר הַנְּבִיאִים

לא? אמר רבי יהודה, אין משה כשאר הנביאים. ששנינו, מי שקרב לאש, בה נשרף, ומשה קרב לאש ולא נשרף, שכתוב (שמות כ) ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים, וכתוב וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה.

רבי אבא אמר, זה של משה, יש להסתכל בו בחכמה עליונה על מה כתוב כי מן המים משיתהו. מי שנמשך מן המים, [דין עליון] לא פוחד מאש. ששנינו, אמר רבי יהודה, ממקום שנגזר משה לא נגזר איש אחר. אמר רבי יוחנן, בעשר דרגות נתקן, שכתוב (במדבר יב) בכל ביתי נאמן הוא. ולא נאמן ביתי. אשרי חלקו של האיש שאדונו מעיד עליו כך.

אמר רב דימי, והרי כתוב (דברים לד) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. ואמר רבי יהושע בן לוי, בישראל לא קם, אבל באמות העולם קם, ומיהו? בלעם. אמר לו, ודאי יפה אמרת. שתק. כשבא רבי שמעון בן יוחאי, באו ושאלו לפניו דבר זה.

פתח ואמר, אשכול של זפת, יתערב באפרסמון טוב? חס ושלום! אלא

וְדַאי כֶּךָ הוּא, בְּאֲמוֹת הָעוֹלָם קָם, וּמִיָּהוּ?
 בְּלַעַם. מֹשֶׁה מַעֲשִׂיו לְמַעְלָה, וּבְלַעַם לְמַטָּה.
 מֹשֶׁה הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכִתְרֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיוֹן שְׁלַמְעֵלָה,
 וּבְלַעַם הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכִתְרֵי תַּחְתּוֹנִים לֹא קְדוֹשִׁים
 לְמַטָּה. וּבְאוֹתָהּ צוּרָה מִמֶּשׁ כְּתוּב, (יהושע יג) וְאֵת
 בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר הַקּוֹסֶם הֲרִגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחָרֵב.
 וְאִם עוֹלָה עַל דַּעְתְּךָ יוֹתֵר, לֵךְ שְׂאֵל אֶת אֲתוֹנוֹ.
 בָּא רַבִּי יוֹסִי וְנִשְׁקַי יְדִיו. אָמַר, הֲרִי הַחֲמֻדָּה (הי"ו)
 שְׂבִלְבִי יֵצֵא הַחוּצָה.

שְׂבִיבָה מִשְׁמַע, שֵׁשׁ עֲלִיוֹנִים וְתַּחְתּוֹנִים, יְמִין
 וּשְׂמָאל, רַחֲמִים וְדִין, יִשְׂרָאֵל וְעוֹבְדֵי
 כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. יִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּמֵּשִׁים בְּכִתְרֵי
 עֲלִיוֹנִים קְדוֹשִׁים – עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת
 בְּכִתְרֵי תַּחְתּוֹנִים לֹא קְדוֹשִׁים. אֵלֶּה שֶׁל יְמִין,
 וְאֵלֶּה שֶׁל שְׂמָאל. וְעַל כָּל פָּנִים נִפְרָדִים
 נִבְיָאִים עֲלִיוֹנִים מִנִּבְיָאִים תַּחְתּוֹנִים, נִבְיָאִי
 קֹדֶשׁ מִנִּבְיָאִים שְׁלֹא מִקֹּדֶשׁ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּמוֹ שֶׁהָיָה מֹשֶׁה נִבְדֵּל מִכָּל
 הַנִּבְיָאִים בְּנִבְוָאָה קְדוֹשָׁה עֲלִיוֹנָה, כֶּךָ הָיָה
 בְּלַעַם נִבְדֵּל מִשְׂאֵר הַנִּבְיָאִים וּמְכַשְׁפִּים בְּנִבְוָאָה
 לֹא קְדוֹשָׁה לְמַטָּה. וְעַל כָּל פָּנִים מֹשֶׁה הָיָה

לְמַעֲלָה, וּבִלְעָם לְמַטָּה, וְכַמָּה דְרָגוֹת וּדְרָגוֹת
מִפְרִידוֹת בֵּינֵיהֶם.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשֶּׁהָ הָיָה
מִהֲרַהֵר וְאוֹמֵר, שְׁמָא חִס וְשָׁלוֹם יִשְׂרָאֵל
יָכְלוּ בְּעִבּוּדָה הַקָּשָׁה הַזֹּה, זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיֵּרָא
בְּסִבְלוֹתָם, לְפִיכֶךְ – וַיֵּרָא מִלְּאֲךָ ה' אֵלָיו בְּלִבַּת
אֵשׁ וְגו', וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֵּנָה בַעַר בְּאֵשׁ וְגו'.
כְּלוּמַר, מִשְׁעַבְדִּים הֵם בְּעִבּוּדָה קָשָׁה, אָבֵל
וְהַסֵּנָה אֵינָנו אֲכָל. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא הַבְּדִילָם מִכָּל הָעַמִּים וְקָרָא לָהֶם בָּנִים,
שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים יז) בָּנִים אַתֶּם לֵה' אֱלֹהֵיכֶם.

פְּרֻשַׁת וַאֲרָא (דף כב' ע"א – דף לב' ע"ב)

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה'
וַאֲרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב
בְּאֵל שְׁדֵי וְגו'. רַבִּי אַבְא פָּתַח, (ישעיה כו) בְּטַחוּ בַּה'
עַדִּי עַד כִּי בִיָּה ה' צוּר עוֹלָמִים. בְּטַחוּ בַּה' – כָּל
בְּנֵי הָעוֹלָם צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְלִהְיוֹת בְּטַחוּנָם בּו'.

אִם כֶּךָ, מֵהוּ עַדִּי עַד? אֵלָא בְּשִׁבִיל שְׂיֵהִיָּה
הַתְּקַף שֶׁל הָאָדָם בְּמָקוֹם שֶׁהוּא קִיּוּם
וְקָשׁוּר שֶׁל הַכֹּל, וְנִקְרָא עַד, וְהָרִי פְּרֻשׁוּהָ, כְּמוֹ

שֶׁנֶאֱמַר בַּבֶּקֶר יֹאכַל עֵד. וְעַד, זֶה מְקוֹם שְׂאֲחוֹז
 לְכָל הַצְּדָדִים, לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה, לְהִתְקַיֵּם וּלְקַשֵּׁר
 קֶשֶׁר שְׁלֵא יִזְוֶז.

וְהַ"עֵד" הַזֶּה תְּשׁוּקַת הַכֹּל בּוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶאֱמַר
 (בראשית מט) עֵד תֵּאֲוֹת גְּבַעַת עוֹלָם. מִי
 הֵם גְּבַעַת עוֹלָם? אֵלֶּה הֵם שְׁתֵּי הָאֲמָהוֹת
 הַנִּקְבּוֹת, יוֹבֵל וּשְׂמִטָּה, שְׁנִקְרָאוֹת גְּבַעַת עוֹלָם.
 עוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶאֱמַר (תהלים קו) מִן הָעוֹלָם וְעַד
 הָעוֹלָם. [יוֹבֵל וּשְׂמִטָּה, כָּל אֶחָד מֵהֶם נִקְרָא
 עוֹלָם, וְהֵם נִקְרָאִים גְּבַעַת עוֹלָם].

וּתְשׁוּקָתָם בְּעַד הַזֶּה, שֶׁהוּא קִיּוֹם שֶׁל כָּל
 הַצְּדָדִים. [מָה הַטַּעַם] תְּשׁוּקַת
 הַיּוֹבֵל אֶל עֵד, לְעֵטֵר אוֹתוֹ וּלְהַשְׁפִּיעַ עָלָיו
 בְּרָכוֹת, וּלְהַרְיֵק עָלָיו מַעֲיָנוֹת מְתוּקִים. זֶהוּ
 שְׂכָתוֹב (שיר ג) צְאִינָה וּרְאֵנָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ
 שְׁלָמָה בְּעֵטֵרָה שֶׁעֲטָרָה לוֹ אָמוֹ. תְּשׁוּקַת הַשְׂמִטָּה
 לְהִתְבַּרֵּךְ מִמֶּנּוּ וּלְהִיּוֹת מְאִירָה מִמֶּנּוּ. וְדַאי שֶׁעַד
 זֶה הוּא תֵּאֲוֹת גְּבַעַת עוֹלָם.

מִשּׁוֹם כֵּן, בְּטַחֲוֹ בַּה' עַדֵי עֵד, שֶׁהָרִי מִשָּׁם
 וּלְמַעַלָּה מְקוֹם טָמִיר [הוּא] וְגִנּוּז הוּא,
 שֶׁלֹּא יְכוּל לְהִתְדַבֵּק. מְקוֹם הוּא שֶׁמִּמֶּנּוּ יֵצְאוּ

תיקון הבללי

קודם אמירת תהלים ביום חול אומרים זה:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהִי
אָבוֹתֵינוּ, הַבּוֹחֵר בְּדוֹד עֶבְדוֹ וּבִזְרָעוֹ אַחֲרָיו
וְהַבּוֹחֵר בְּשִׁירוֹת וּתְשׁוּבָחוֹת שֶׁתַּפֵּן בְּרַחֲמִים אֶל קְרִיאַת
מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים שֶׁאֶקְרָא בְּאֵלּוֹ אֲמָרֵם דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו
הַשְּׁלוֹם בְּעֶצְמוֹ, זְכוּתוֹ יְגַן עָלֵינוּ, וַיַּעֲמֵד לָנוּ זְכוּת פְּסוּקֵי
תְהִלִּים וּזְכוּת תְּבוּתֵיהֶם וְאוֹתֵייתֵיהֶם וּנְקֻדוֹתֵיהֶם
וּמַעֲמֵיהֶם וְהַשְּׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מֵהֶם מְרֵאשֵׁי תְבוּת
וּמִסּוֹפֵי תְבוּת, לְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ וְעוֹנוֹתֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ
וּלְזַמֵּר עֲרִיצִים וּלְהַכְרִית כָּל הַחוֹחִים וְהַקּוֹצִים הַסּוֹכְבִים
אֶת הַשּׁוֹשְׁנָה הָעֲלִיוֹנָה וּלְחַבֵּר אִשֶׁת גְּעוּרִים עִם דּוֹדָהּ
בְּאַהֲבָה וְאַחֻוּהַ וְרַעוּת וּמִשֵּׁם יִמְשֵׁךְ לָנוּ שְׁפַע לְנַפְשׁ
רוּחַ וּנְשָׁמָה לְמַהֲרָנוּ מֵעוֹנוֹתֵינוּ וּלְסִלּוֹחַ חַטָּאתֵינוּ
וּלְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ כְּמוֹ שֶׁסְּלַחַת לְדָוִד שֶׁאָמַר מִזְמוֹרִים אֵלּוֹ
לְפָנֶיךָ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר גַּם יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי הַעֲבִיר חַטָּאתֶךָ
לֹא תָמוּת. וְאֵל תִּקְחֵנוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה קִדְמָה זְמַנְנוּ עַד
מְלֵאת שְׁנוֹתֵינוּ בְּאִפֵּן שְׂנוּכָל לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר שִׁחַתְנוּ.
וּזְכוּת דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם יְגַן עָלֵינוּ וּבְעֵדְנוּ
שֶׁתֵּאֲרִיךְ אַפְּךָ עַד שׁוֹבְנוּ אֵלֶיךָ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ

וּמֵאוּצֵר מִתַּנַּת חַנּוּם חֲנִנּוּ כְּדַכְתִּיב וְחֲנוּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחַן
 וְרַחֲמֵי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם. וּכְשֵׁם שְׁאֲנוּ אוֹמְרִים לְפָנֶיךָ
 שִׁירָה בְּעוֹלָם הַזֶּה כִּי נִזְכָּה לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ
 אֱלֹהֵינוּ שִׁיר וּשְׁבַחָה לְעוֹלָם הַבֶּא. וְעַל יְדֵי אַמִּירַת
 תְּהִלִּים תִּתְעוֹרַר חֲבַצְלַת הַשְּׁרוּן וְלִשִׁיר בְּקוֹל נְעִים
 בְּגִילַת וְרִנָּן כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתֵּן לָהּ הוֹד וְהָדָר בְּבֵית
 אֱלֹהֵינוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן סְלָה:

הַרְיֵנִי מִזְמֵן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהִלָּל וּלְשַׁבַּח אֶת בּוֹרְאֵי
 לֵשֶׁם יַחּוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינָתָה בְּדַחִילוֹ
 וְרַחֲמוּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעֲלֵם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

טוב לומר זאת קודם אמירת העשרה מזמורים:

הַרְיֵנִי מְקַשֵּׁר עֲצָמֵי בְּאִמִּירַת הָעֲשָׂרָה מְזֻמְרִים אֵלַי
 לְכָל הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים שֶׁבְּדוֹרֵנוּ וּלְכָל
 הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים שׁוֹכְנֵי עֵפֶר קְדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ
 הַמָּה, וּבְפֶרֶט לְרַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ צְדִיק יְסוֹד עוֹלָם נַחַל נוֹבֵעַ
 מְקוֹר חֲכָמָה רַבֵּנוּ נַחֲמֵן בֶּן פִּינְאָ שְׁגֵלָה תִּקְוֵן זֶה זְכוּתָם
 יִגַּן עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אָמֵן.

לְבוּ גְּרִנָּה לִיהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ נְרִיעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ:
 נִקְדָּמָה פָּנֵינוּ בְּתוֹדָה בְּזִמְרוֹת נְרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל
 גָּדוֹל יְהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ וּמְלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

מִז « מִכְּתָם לְדוֹד, שְׁמֵרְנֵי אֵל כִּי־חֲסִיתִי בְךָ: » אִמְרַת
 לִיהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ, אֲדַנִּי אֶתָּה, טוֹבֵתִי בַל־עֲלִיד:

ג לקדושים אשר-בארץ הַמָּה, ואדירי, כָּל-חֲפָצֵי-בָם:
 ד ירבו עצבותם, אחר מהרו, בל-אסוף נספיהם מִדָּם,
 ובל-אשא את-שמותם על-שפתי: ה יהוה־יאהדונהי
 מנת-חלקי וכוסי, אתה תומיך גורלי: ו חבלים נפלו-לי
 בנעמים, אף-נחלת שפרה עלי: ז אברך את-יהוה־יאהדונהי
 יאהדונהי אשר יעצני, אף-לילות יסרוני כליותי: ח שויתי
 יהוה־יאהדונהי לנגדי תמיד, כי מימיני בל-אמוט: ט לכן
 שמח לבי ויגל כבודי, אף-בשרי ישפן לבטח: י כי
 לא-תעזב נפשי לשאול, לא-תתן חסידך חסידך כ' לראות
 שחת: יא תודיעני ארח חיים, שבע שמחות את-פניך,
 נעמות בימיך נצח:

לב א לְדוֹד מִשְׁכִּיל, אֲשֶׁרִי נְשׁוּי־פֶשַׁע, כְּסוּי חֲטָאָה:
 ב אֲשֶׁר־יָאֲדָם לֹא יַחֲשֵׁב יְהוָה־יאהדונהי לוֹ עוֹן,
 וְאֵין בְּרוּחוֹ רַמְיָה: ג כִּי־הִחַרְשֵׁתִי בְּלוֹ עֲצָמִי, בְּשֵׂאֲנָתִי
 כָּל-הַיּוֹם: ד כִּי יוֹמָם וְלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי יְדָה, נִהַפֵּךְ
 לְשֹׁדֵי, בְּחֲרַבְנִי קִיץ סְלָה: ה חֲטָאתִי אֹדִיעֶךָ, וְעוֹנִי
 לֹא־כִסִּיתִי, אָמַרְתִּי אֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִיהוָה־יאהדונהי,
 וְאַתָּה נִשְׂאתָ עוֹן חֲטָאתִי סְלָה: ו עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל
 כָּל־חֲסִיד אֱלֹהֶיךָ לְעֵת מִצָּא, רַק לְשֹׁטֵף מִיָּם רַבִּים אֱלֹו
 לֹא יִגְיעוּ: ז אַתָּה סֹתֵר לִי, מִצָּר תִּצְרַנִּי, רַנִּי פִלְט
 תְּסוּבְּבִנִי סְלָה: ח אֲשַׁכִּילְךָ, וְאוֹרְךָ בְּדַרְךָ־זוֹ תִלְךָ,

אִיעֲצָה עָלַיךָ עֵינַי: ט אֶל-תְּהִי כְּסוּם כְּפָרֵד אֵין הַבּוּן,
 בְּמַתְגַּוְרְסוֹן עֲדִיו לְבָלוֹם, בַּל קָרַב אֵלַיךְ: י רַבִּים
 מִכְּאוֹבִים לְרָשָׁע, וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה יֵאֱהוּדוּנְהוּ חֶסֶד
 יִסּוּבְכֶנּוּ: יא שְׂמַחוּ בַּיהוָה יֵאֱהוּדוּנְהוּ, וְגִילוּ צְדִיקִים,
 וְהִרְנִינוּ כָּל-יִשְׂרָאֵל לֵב:

מא « לְמַנְצַח מְזֻמּוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל-דָּל,
 בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהוּ: ג יְהוָה
 יֵאֱהוּדוּנְהוּ יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ, וְאֲשֶׁר יֵאֱשֶׁר כִּי בְּאֶרֶץ, וְאֶל-
 תְּתַנְּהוּ בְּנַפְשׁ אֵיבּוֹ: ד יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהוּ יִסְעֲדֵנּוּ עַל-עֵרֶשׁ
 דָּוִי, כָּל-מִשְׁכָּבוֹ הַפְּכֶתָּה בְּחֵלּוֹ: ה אֲנִי-אִמַּרְתִּי יְהוָה
 יֵאֱהוּדוּנְהוּ חֲנֻנִי, רַפְּאָה נַפְשִׁי כִּי-חָטָאתִי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יֵאֱמְרוּ
 רַע לִי, מִתִּי יָמוּת וְאָבֵד שְׁמוֹ: ז וְאִם-בָּא לְרֵאוֹת, שְׂוֹא
 יִדְבַּר, לְבוֹ יִקְבֹּץ-אָוֶן לוֹ, יֵצֵא לַחוּץ יִדְבַּר: ח יַחַד עָלַי
 יִתְלַחֲשׁוּ כָּל-שֹׁנְאֵי, עָלַי יַחֲשְׁבוּ רָעָה לִי: ט דְּבַר-כְּלִיעֵל
 יֵצוּק בוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא-יִוְסֵף לְקוֹם: י גַּם-אִישׁ שְׁלוֹמִי
 אֲשֶׁר-בָּטַחְתִּי בוֹ, אוֹכֵל לַחֲמִי, הַגְּדִיל עָלַי עֶקֶב:
 יא וְאַתָּה יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהוּ חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאֲשַׁלְּמָה לָּהֶם:
 יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי-חָפַצְתָּ בִּי, כִּי לֹא-יִרְעֵ אֵיבִי עָלַי:
 יג וְאִנִּי בְּתַמִּי תִּמְכַּתָּ בִּי, וְתִצְיַבֵּנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם: יד בְּרוּךְ
 יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם,
 אָמֵן וְאָמֵן:

מב « לְמִנְצַח מִשְׁפִּיל, לְבְנֵי־קֶרֶחַ: ב פְּאִיל תְּעָרַג
 עַל־אֲפִיקֵי־מַיִם, בֵּן נַפְשֵׁי תְעָרַג אֱלֹהִים:
 ג צְמָאָה נַפְשֵׁי לְאֱלֹהִים לְאֵל חוּ, מְתֵי אָבּוּא וְאַרְאָה
 פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הִיתְהֵלִי דְמַעְתִּי לְחַם יוֹמָם וְלַיְלָה,
 בְּאִמְרַי אֵלִי כָּל־הַיּוֹם, אֵיזָה אֱלֹהֵיךָ: ה אֵלָה אֲזַכְּרָה
 וְאֲשַׁפְּכָה עָלַי נַפְשִׁי, כִּי אֶעְכַּר בְּסַף, אֲדַדְדִּם עַד־בֵּית
 אֱלֹהִים בְּקוֹל־רִנָּה וְתוֹדָה, הַמּוֹן חוּגְגִי: ו מַה־תִּשְׁתַּוְּחָחִי
 נַפְשִׁי וְתַהֲמִי עָלַי, הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים, בִּי־עוֹד אֲוַדְנוּ
 יִשׁוּעוֹת פְּנִי: ז אֱלֹהִי, עָלַי נַפְשִׁי תִשְׁתַּוְּחַח, עַל־בֵּן
 אֲזַכְּרֶךָ מֵאַרְצֵי יִרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים, מֵהַר מְצָעַר: ח תַּהוּם־
 אֶל־תַּהוּם קוֹרְא, לְקוֹל צְנוּרִיךָ, כָּל־מִשְׁבְּרִיךָ וְגִלְיָךָ עָלַי
 עֲבְרוּ: ט יוֹמָם יִצְוָה יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי חֶסֶדּוֹ, וּבְלִילָה
 שִׁירָה עִמִּי, תִּפְלָה לְאֵל חַיִּי: י אֲמַרְהָ לְאֵל סְלַעִי,
 לָמָּה שָׁכַחְתָּנִי, לָמָּה־קָדַר אֵלֶיךָ בְּלַחֲץ אֲוִיב: יא בְּרִצַּח
 בְּעֲצָמוֹתַי, חֶרְפוּנֵי צוּרְרִי, בְּאִמְרָם אֵלִי כָּל־הַיּוֹם אֵיזָה
 אֱלֹהֵיךָ: יב מַה־תִּשְׁתַּוְּחָחִי נַפְשִׁי, וּמַה־תַּהֲמִי עָלַי,
 הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים, בִּי־עוֹד אֲוַדְנוּ יִשׁוּעַת, פְּנֵי וְאֵלֹהֵי:

נבז « לְמִנְצַח אֶל־תִּשְׁחַח, לְדוֹד מְכַתָּם, בְּשִׁלַּח שְׂאוּל
 וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ: ב הֲצִילֵנִי מֵאִיבֵי אֱלֹהִי,
 מִמַּתְקוֹמְמֵי תִשְׁגְּבֵנִי: ג הֲצִילֵנִי מִפְּעֵלֵי אָוֶן, וּמֵאֲנָשֵׁי
 דְמַיִם הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשִׁי, יְגוּרוּ עָלַי עֲזִים,

לֹא-פִשְׁעֵי וְלֹא-חַטָּאתַי יְהוָה יֵאָהֳרֶנּוּ: ה בְּלִי-עֹן
 יִרְצֹן וַיְכַוְּנֵנוּ, עֹנֶה לְקִרְאתִי וּרְאָה: ו וְאַתָּה יְהוָה
 יֵאָהֳרֶנּוּ אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הַקִּיצָה לְפָקֶד
 כָּל-הַגּוֹיִם, אֶל-תַּחַן כָּל-בְּגְדֵי אֹן סֵלָה: ז יִשׁוּבוּ לְעָרֵב,
 יִהְמוּ כַכָּלֵב, וַיִּסּוּכְבוּ עִיר: ח הִנֵּה יִבְעִיעוֹן בְּפִיהֶם, חֲרָבוֹת
 בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם, כִּי-מִי שָׁמַע: ט וְאַתָּה יְהוָה יֵאָהֳרֶנּוּ
 תִשְׁחַק-לָמוֹ, תִלְעַג לְכָל-גּוֹיִם: י עֲזֹז אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁמְרָה,
 כִּי-אֱלֹהִים מְשֻׁנְבִי: יא אֱלֹהֵי חֲסָדֶי חֲסֵדוֹ כ, יִקְדַּמְנִי,
 אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשֶׁרְרִי: יב אֶל-תַּהֲרִגֶם פֶּן-יִשְׁכַּחוּ עָמִי,
 הַנִּיעַמּוֹ בְּחִילֶךָ וְהוֹרִידֵמוֹ, מִגִּנְנֵנוּ אֲדָנָי: יג חַטָּאת-פִּימּוֹ,
 דַּבַּר-שִׁפְתֵימּוֹ, וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם, וּמֵאֲלֹהִים וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ:
 יד כִּלָּה בַחֲמָה, כִּלָּה וַאֲיַנְמוֹ, וַיִּדְעוּ כִּי-אֱלֹהִים מִשְׁלַל
 בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה: טו וַיִּשְׁבוּ לְעָרֵב יִהְמוּ כַכָּלֵב,
 וַיִּסּוּכְבוּ עִיר: טז הִמָּה יִנְיַעוֹן יִנְעוֹן כ, לְאָכֵל, אִם-לֹא
 יִשְׁכְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: יז וַאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ, וְאַרְגֵּן לְבַקֵּר חֲסָדֶךָ,
 כִּי-הָיִיתָ מְשֻׁנֵּב לִי וּמְנוּס, בְּיוֹם צָר-לִי: יח עֲזֵי אֱלֹהֶיךָ
 אֲזַמְרָה, כִּי-אֱלֹהִים מְשֻׁנְבִי אֱלֹהֵי חֲסָדֶי:

עז « לְמַנְצַח עַל-יְהוּדוֹתוֹן יִדִּיתוֹן כ לְאַסְף מְזִמּוֹר: ב קוֹלִי
 אֶל-אֱלֹהִים וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֶל-אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלָי: ג
 בְּיוֹם צָרְתִי אֲדַנִּי דַרְשֵׁתִי, יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג,
 מֵאַנְהָה הַנַּחֵם נַפְשִׁי: ד אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים וְאַהֲמִיָּה, אֲשִׁיחָה

וְתַעֲטֹף רוּחִי סֵלָה: ה אַחֲזֶתְךָ שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא
 אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם, שְׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכְּרָה
 נִגְיַנְתִּי בַלְיָלָה, עִם-לִבִּי אֲשִׁיחָה, וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי:
 ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדָנִי, וְלֹא-יִסִּיף לְרִצּוֹת עוֹד: ט הָאִפִּס
 לְנִצָּח חֲסֵדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדַר וְדַר: י הִשְׁכַּח חַנוּת אֵל,
 אִם-קָפֵץ בָּאֵף רַחֲמָיו סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוֹתִי הִיא, שְׁנוֹת
 יָמַי עֲלִיוֹן: יב אֲזַכּוֹר אֲזִכִּיר כ' מֵעַלְלֵי-יָהּ, כִּי-אֲזַכְּרָה מִקֶּדֶם
 פְּלִאָה: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל-פְּעֻלָּהּ, וּבְעַלְלוֹתֶיהָ אֲשִׁיחָה:
 יד אֱלֹהִים בִּקְדָשׁ דִּרְכָּהּ, מִי-אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה
 הָאֵל עֲשֵׂה פְלֵאָה, הוֹדַעְתָּ בְּעַמּוּם עֲזָךְ: טז גְּאֻלְתָּ בְּזוֹרַע
 עֲמָהּ, בְּגִי-יַעֲקֹב וַיִּוְסַף סֵלָה: יז רְאוּךָ מִיָּם אֱלֹהִים, רְאוּךָ
 מִיָּם יַחֲלוּ, אֵף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מִיָּם עֲבוֹת, קוֹל
 נִתְּנוּ שְׁחָקִים, אֶף-חֲצִצִּיף יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמָהּ בַּגְּלָגֶל,
 הָאִירוּ בְּרָקִים תַּבַּל, רָגְזָה וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ: כ בְּיָם דִּרְכָּהּ,
 וַשְׁבִּילָהּ וַשְׁבִּילֶיהָ כ' בְּמִים רַבִּים, וְעַקְבוֹתֶיהָ לֹא נִדְעוּ:
 כא נְחִית כְּצֹאן עֲמָהּ, בִּיד-מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

צ א תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ-הָאֱלֹהִים, אֲדָנִי מְעוֹן אַתָּה
 הָיִיתָ לָנוּ בְּדַר וְדַר: ב בְּמַרְם הָרִים יִלְדוּ, וַתַּחֲלוּל
 אָרֶץ וַתַּבַּל, וַיִּמְעוֹלִם עַד-עוֹלָם אַתָּה אֵל: ג תָּשַׁב אֲנוֹשׁ
 עַד-דָּבָא, וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי-אָדָם: ד כִּי אֶלֶף שָׁנִים
 בְּעֵינֶיךָ כִּיּוֹם אַתְּמוֹל כִּי יַעֲבֹר, וְאַשְׁמוּרָה בַלְיָלָה:

ה זרמתם שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף: ו בבקר יציין
 וחלף, לערב ימולל ויבש: ז כִּי־כִלְינוּ בְּאֶפֶד, וּבְחַמְתָּךְ
 נִבְהַלְנוּ: ח שְׁתֵּה שֶׁת כ' עֹנֵתִינוּ לְנִגְדֶךָ, עֲלַמְנוּ לְמֵאֹר
 פְּנִיךָ: ט כִּי כָל־יְמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרַתְךָ, כִּלְינוּ שְׁגִינוּ כְּמוֹ־
 הֶגֶה: י יְמֵי־שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה, וְאִם בְּגִבּוֹרֹת
 שְׂמוֹנִים שָׁנָה, וְרֵהֶבֶם עִמָּל וְאוֹן, כִּי־גוּ חֵישׁ וְנִעְפָּה:
 יא מִי־יֹדַע עֵז אֶפֶד, וּכִירְאָתְךָ עִבְרַתְךָ: יב לְמִנּוֹת יְמֵינוּ
 בֶּן הַדָּעַ, וְנִבְא לְכַב חֲכָמָה: יג שׁוֹבָה יְהוָה־יֵי אֵהֲדוֹנְהִי
 עַד־מָתִי, וְהִנָּחֵם עַל־עֲבֹדֶיךָ: יד שִׁבְעֵנוּ בְּבִקֵּר חֲסִדְךָ,
 וְנִרְנְנָה וְנִשְׁמָחָה בְּכָל־יְמֵינוּ: טו שְׂמַחְנוּ בַּיְמֹת עֲנִיתָנוּ,
 שְׁנוֹת רְאִינוּ רָעָה: טז יִרְאָה אֶל־עֲבֹדֶיךָ פְּעֻלָּה, וְהַדְרִיךְ
 עַל־בְּנֵיהֶם: יז וַיְהִי נָעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה
 יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

קה א הוֹדוּ לַיהוָה־יֵי אֵהֲדוֹנְהִי קְרָאוּ בְּשִׁמוֹ, הוֹדִיעוּ
 בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: ב שִׁירוּ־לוֹ זְמֵרוּ־לוֹ, שִׁיחוּ
 בְּכָל־נַפְלְאוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ, יִשְׂמַח לֵב
 מִבְּקִשֵׁי יְהוָה־יֵי אֵהֲדוֹנְהִי: ד דִּרְשׁוּ יְהוָה־יֵי אֵהֲדוֹנְהִי וְעֵזוֹ,
 בְּקִשׁוֹ פָּנָיו תָּמִיד: ה זָכְרוּ נַפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר־עָשָׂה, מִפֶּתְיוֹ
 וּמִשְׁפֹּטֵי־פִיו: ו זָרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוֹ, בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו:
 ז הוּא יְהוָה־יֵי אֵהֲדוֹנְהִי אֱלֹהֵינוּ, בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו:
 ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, דָּבָר צְוָה לְאַלְפֵי דוֹר: ט אֲשֶׁר בָּרַת

אֶת-אַבְרָהָם, וְשִׁבְעֵתוֹ לְיִשְׁחָק: י וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחַק,
 לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: יא לְאָמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת-אֶרֶץ-כְּנָעַן,
 חֶבְל נַחֲלַתְכֶם: יב בְּהַיּוֹתֶם מִתִּי מִסְפָּר, כַּמַּעֲט וְגָרִים
 בָּהֶ: יג וַיִּתְּהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי, מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אַחֵר:
 יד לֹא-הָנִיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקֶם, וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
 טו אֶל-תִּגְעוּ בְּמִשְׁחִי, וּלְנִבְיָאֵי אֶל-תִּרְעוּ: טז וַיִּקְרָא רָעַב
 עַל-הָאָרֶץ, כָּל-מִטְּהַלְחֵם שָׁבֵר: יז שְׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ,
 לְעַבְדְּ נִמְכָר יוֹסֵף: יח עָנּוּ בַכָּבֵל רִגְלוֹ רִגְלוֹ כ', בְּרוֹזַל בָּאָה
 נַפְשׁוֹ: יט עַד-עַתָּה בֹאֲדָבָרוֹ, אִמְרַת יְהוָה יאהרונגהי
 צִרְפַּתְהוּ: כ שְׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתִּירְהוּ, מִשַּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ:
 כא שָׁמוֹ אֲדוֹן לְבֵיתוֹ, וּמִשַּׁל בְּכָל-קְנִינָו: כב לְאָסֹר שָׂרְיֹ
 בְּנַפְשׁוֹ, וּזְקִנָיו יַחֲבִם: כג וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם, וַיַּעֲקֹב גָּר
 בְּאֶרֶץ-חָם: כד וַיִּפְרַר אֶת-עַמּוֹ מְאֹד, וַיַּעֲצִמְהוּ מִצְרָיו:
 כה הִפְךָ לָבָם לְשֵׁנָא עַמּוֹ, לְהַתְנַכַּל בְּעַבְדָיו: כו שְׁלַח
 מִטְּהַ עַבְדּוֹ, אֶהְרֵן אֲשֶׁר בְּחַר-בּוֹ: כז שָׁמוּכָם דְּבָרֵי
 אֹתוֹתָיו, וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם: כח שְׁלַח חֶשֶׁד וַיַּחֲשֹׁד,
 וְלֹא-מָרוּ אֶת-דְּבָרוֹ דְּבָרָיו כ': כט הִפְךָ אֶת-מִימֵיהֶם לָדָם,
 וַיָּמַת אֶת-דָּגְתָם: ל שְׂרַץ אֶרֶץ אֲרָצִים צִפְרֻדָּעִים, בְּחַדְרֵי
 מְלִכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֹא עָרֵב, בָּנִים בְּכָל-גְּבוּלָם: לב נָתַן
 גְּשָׁמֵיהֶם בְּרֹד, אִשׁ לְהַבּוֹת בְּאֶרְצָם: לג וַיָּה, גִּפְנָם
 וַתֵּאֲנָתָם, וַיִּשְׁפַּר עֵץ גְּבוּלָם: לד אָמַר, וַיָּבֹא אֲרָבָה,

וַיִּלֶק, וְאִין מְסָפֵר: ל^ה וַיֹּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֶרֶצָם, וַיֹּאכַל
 פְּרֵי אֲדָמָתָם: לו וַיֵּךְ כָּל-בְּכוֹר בְּאֶרֶצָם, רֵאשִׁית לְכָל-
 אוֹנָם: לז וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב, וְאִין בְּשִׁבְטָיו בּוֹשֵׁל:
 לח שְׂמַח מְצֻרִים בְּצִאתָם, פִּי-נֶפֶל פָּחַדָם עֲלֵיהֶם:
 לט פָּרַשׁ עֵנָן לְמִסְדָּה, וְאִשׁ, לְהָאִיר לַיְלָה: מ שָׂאֵל וַיִּבֵּא
 שְׁלֹו שְׁלוֹ כ', וְלָחֵם שָׁמַיִם יִשְׁפִּיעַם: מא פָּתַח צוּר, וַיִּזְכּוּ
 מוֹם, הִלְכוּ בְּצִיּוֹת נְהַר: מב פִּי-זָכַר אֶת-דְּבַר קִדְשׁוֹ,
 אֶת-אַבְרָהָם עֲבָדוֹ: מג וַיּוֹצֵא עִמּוֹ בְּשִׁשּׁוֹן, בְּרִנָּה
 אֶת-בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרֻצוֹת גּוֹיִם, וַעֲמַל לְאֲמִים
 יִירָשׁוּ: מה בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו, וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ, הַלְלוּיָהּ:

קלו א על נְהַרוֹת בְּכָל שָׁם יִשְׁבְּנוּ, גַּם-פְּכִינוּ בְּזַכְרֵנוּ
 אֶת-צִיּוֹן: ב עַל-עַרְבִים בְּתוֹכָהּ, תְּלִינוּ בְּנִרוֹתֵינוּ:
 ג כִּי שָׁם שְׂאֵלוֹנוּ שׁוֹבֵינוּ דְבַר־יְשִׁיר, וְתוֹלְלֵנוּ שְׂמֻחָה,
 שִׁירוֹ לָנוּ מְשִׁיר צִיּוֹן: ד אִיךְ נָשִׁיר אֶת-שִׁיר-יְהוָה־
 יֵהוּדוֹנְהִי, עַל אֲדָמַת נֶכֶר: ה אִם-אֲשַׁפְּחֵךְ יְרוּשָׁלַם,
 תִּשְׁפַּח יְמִינִי: ו תִּדְבַּק-לְשׁוֹנִי לְחִפִּי, אִם-לֹא אֲזַכְּרֶכֶּי,
 אִם-לֹא אֲעֲלֶה אֶת-יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֻחָתִי: ז זָכַר
 יְהוָה־יֵהוּדוֹנְהִי יִבְנֵי אֲדוֹם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם, הָאֲמָרִים
 עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: ח בַּת-כָּבֶל הַשְּׂדוּדָה, אֲשֶׁרִי
 שִׁישְׁלֶם-לָךְ אֶת-גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלֶת לָנוּ: ט אֲשֶׁרִי שִׁיאֲחֹז
 וְנִפְץ אֶת-עַלְלֶיךָ אֶל-הַסָּלַע:

קנ « הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ-אֵל בְּקִדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקיעַ עֲזוֹ:
 ב הַלְלוּהוּ בַּגְּבוּרָתוֹ, הַלְלוּהוּ כְּרַב גְּדָלוֹ: ג הַלְלוּהוּ
 בְּתַקַּע שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בַּנִּבְּל וּכְנֹר: ד הַלְלוּהוּ בְּתַרְפָּה
 וּמְחוּל, הַלְלוּהוּ בַּמַּנִּים וְעֹגֵב: ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי-שְׁמַע,
 הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: ו כֹּל הַנְּשָׁמָה תְהִלֵּל יָהּ,
 הַלְלוּ-יָהּ:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי יִתֵּן מְצִיּוֹן יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהִי
 שְׁבוּת עַמּוֹ. יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל: וּתְשׁוּעַת
 צְדִיקִים מִיְהוָה יֵאָהֲרֹנְהִי מְעֹזָם בְּעַת צָרָה: וַיַּעֲזֹרֵם
 יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהִי וַיַּפְּלֵמָם וַיַּפְּלֵמָם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי
 חָסוּ בוֹ:

רבנונו שֶׁל עוֹלָם, עֲלַת הָעֲלוֹת וְסִפְתָּ כָּל הַסְּבוּת, אֲנִתָּ
 לְעֵלָא, לְעֵלָא מִן כְּלָא, וְלִית לְעֵלָא מִנְּךָ, דְּלִית
 מַחְשְׁבָה תְּפִיסָא כְּךָ כְּלָל, וְלֵךְ דּוּמְיָה תְּהִלָּה, וּמְרָמָם
 עַל כָּל בְּרָכָה וְתְהִלָּה. אוּתְךָ אֲדַרְשׁ, אוּתְךָ אֲבַקֵּשׁ
 שְׁתַּחֲתֵר חֲתִירָה דְּרִךְ כְּבוֹשָׁה מֵאַתְךָ, דְּרִךְ כָּל
 הָעוֹלָמוֹת, עַד הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת שְׁלִי בַּמָּקוֹם שְׁאַנִּי עוֹמֵד,
 כְּפִי אֲשֶׁר נִגְלָה לְךָ, יוֹדַע תְּעֲלוּמוֹת, וּבְדִרְךָ וּנְתִיב הַזֶּה
 תְּאִיר עָלַי אוּרְךָ, לְהַחְזִירֵנִי בְּתַשׁוּבָה שְׁלָמָה לְפָנֶיךָ
 בְּאַמֶּת, כְּפִי רְצוֹנְךָ בְּאַמֶּת, כְּפִי רְצוֹן מְבַחַר הַכְּרוּאִים,
 לְבִלִּי לְחֻשָּׁב בְּמַחְשְׁבֹתַי שׁוּם מַחְשְׁבַת חוּץ וְשׁוּם

מחשבה ובלבול שהוא נגד רצונה, רק לדרך במחשבות
 זכות צחות וקדושות בעבודתך באמת בהשגתך
 ובתורתך. הט לבי אל עדותיך, ותן לי לב מהור לעבדך
 באמת. ומצולות ים תוציאני לאור גדול חיש קל
 מהרה. תשועת יהוה יאהדונהי כהרף עין, לאור באור
 החיים כל ימי היותי על פני האדמה. ואזכה לחדש
 נעורי, הימים שעברו בחשך, להחזירם אל הקדשה,
 ותהיה יציאתי מן העולם כביאתי, בלא חטא. ואזכה
 לחיות בנעם יהוה יאהדונהי ולבקר בהיכלו, בלו אומר
 כבוד, אמן נצח סלה ועד:

דיני וסדר תפלת הדרך

לעירו או לעיר שרוצה ללון בה,
 דמשם ואילך יאמר אותה בלא
 חתימה. וטוב להסמיק תפלת הדרך
 לברכה אחרת כרי שתהא ברכה
 הסמוכה לחברתה. לכן כשיוצא
 בדרך בשחרית קודם התפלה כגון
 שהוא נחוץ, יאמר ברכת השחר על
 הדרך ויסמיק תפלת הדרך לברכת
 השחר, וביום יאכל איזה פרי ויסמיק
 תפלת הדרך לברכת הפרי, או
 כשמטיל מים יסמוך אותה לברכת
 אשר יצר.

היוצא לדרך מהלך שיעור פרסה
 (שבעים ושתיים דקות) ויותר צריך
 להתפלל תפלת הדרך. אבל אם הוא
 צריך לילך רק פחות ממהלך שיעור
 פרסה, מתפלל בלא שם ומלכות.
 ובמקום סכנה אפילו בפחות ממהלך
 שיעור פרסה צריך להתפלל
 בחתימה בשם ומלכות. תיכף
 כשיוצא מעיבורה של עיר צריך
 להתפלל תפלה זו. ואם שכח מתפלל
 כל זמן שהוא בדרך, ובלבד שלא
 הגיע עדיין תוך פרסה הסמוכה

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ שְׁתּוֹלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם
 וְתִדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתִסְמְכֵנוּ לְשָׁלוֹם. (ואם חוזר באותו היום
 יאמר וְתַחֲזִירֵנוּ לְשָׁלוֹם) וְתַצִּילֵנוּ מִכָּף כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב
 בַּדֶּרֶךְ, וְתִשְׁלַח בְּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. וְתַתְּנֵנוּ לְחֵן וּלְחֶסֶד
 וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
 יֵאֱהוּדְנֵהי, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

יש מוסיפים פסוקים אלו לשמירה:

וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר
 יַעֲקֹב כִּי אֲשֶׁר רָאִים מַחְנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם
 הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֵי־נָיִם:

וַיִּסְעוּ וַיְהִי חַמַּת אֱלֹהִים עַל הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם
 וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְנֵי יַעֲקֹב: לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי
 יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי:

וַיִּבְרַךְ יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי וַיִּשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי
 פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּחַנֶּךָ: יֵשֵׂא יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי פָּנָיו
 אֵלֶיךָ וַיִּשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

הִנֵּה אֲנִי שֹׁלַח מִלְּאֶךָ לְפָנֶיךָ לְשִׁמְרֶךָ בַּדֶּרֶךְ וְלִהְבִּיאֶךָ
 אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הִכְנַתִּי:

הַמִּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּף רָע, יִבְרַךְ אֶת הַנְּעָרִים,
 וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבוֹתַי, אֲבָרְכֵם
 וַיִּצְחַק, וַיִּדְגּוּ לְרוֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ:

להודות ולהלל את ה' יתברך מביאה לְכָל הישועות.
 כל האומר אותה כל יום יזכה לראות נסים גלויים מבורא עולמים,
 וכל האומר תחנה זו מהלב הופך מיד מדת דין לרחמים.

תפילת הודיה לבורא עולם

מִלְךָ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲדוֹן עוֹלָם, רַבּוֹנוּ
 שֶׁל עוֹלָם, תּוֹדָה.

תּוֹדָה שְׂאֲנִי עוֹמֵד/ת כֹּאֵן לְפָנֶיךָ וּמוֹדָה לְךָ.
 וְכֹל מִה שְׂאֲנִי אוֹמֵר יִהְיֶה כֹּאֵן וּכְאֶפֶס לְעֲמַת כִּמְהָ שְׂאֲנִי
 בְּאֲמַת צְרִיכָה לְהוֹדוֹת לְךָ.

הָרִי עַל הַכֹּל אֲנִי צְרִיכָה לְהוֹדוֹת לְךָ.
 כִּי הַכֹּל מוֹמֵךְ, הַכֹּל נִתַּת לִי בְּחֵן, בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.
 תּוֹדָה עַל כָּל הַדְּבָרִים בְּעוֹלָם.

תּוֹדָה עַל רוֹב רַבִּי רַבּוֹת פְּעָמִים שְׁעִזְרַתְּ לִי, תְּמוֹכַת בֵּי,
 הוֹשְׁעַת אוֹתִי הַצֹּלֶת אוֹתִי, שְׂמֹחַת אוֹתִי רִיפַאת אוֹתִי,
 שְׂמֹרַת עָלַי, עוֹדֶדַת אוֹתִי, תּוֹדָה שְׂאֲתָה אֶתִּי תְּמִיד.

תּוֹדָה שְׂאֲתָה נוֹתֵן לִי כּוֹחַ לְעֲשׂוֹת מִצְוֹת, כּוֹחַ לְעֲשׂוֹת
 מַעֲשִׂים טוֹבִים, וְכּוֹחַ לְהִתְפַּלֵּל.

תּוֹדָה עַל כָּל הַפְּעָמִים שְׁעִזְרַתְּ לִי וְלֹא יָדַעְתִּי לְהַגִּיד לְךָ
 תּוֹדָה.

תּוֹדָה עַל כָּל הַחֲסָדִים שְׂאֲתָה עוֹשֶׂה עִמִּי בְּכֹל רַגַע וְרַגַע.
 תּוֹדָה עַל כָּל גְּשִׁימָה וּגְשִׁימָה שְׂאֲנִי נוֹשֵׁמ/ת.

תודה לך מלך מלכי המלכים, גם על כל הדברים שאין לי.
 תודה שקשה לי לפעמים, כי הכל לטובתי אפילו אם לא
 תמיד ראיתי שזה לטובתי, עמוק בלב אני יודעת שכל מה
 שמוגיע ממך הוא הדבר הטוב ביותר עבורי, והוא נעשה
 במיוחד בשבילי, בהשגחה פרטית מדויקת ומשלמות, כמו
 שרק מלך מלכי המלכים יכול לעשות.

תודה שלפעמים קשה לי, כי רק כך אני יודעת להעריך
 את הטוב,

כי רק בשנמצאים בחשך אפשר להעריך את האור.

תודה על החיים הנפלאים שנתת לי.

תודה על הדבר הכי קטן שיש לי, כי את הכל אתה נתת
 לי ולא אף אחד אחר.

תודה שאתה שומע את התפלות שלי.

בורא עולם! אני מבקש/ת ממך סליחה מעמקי לבי, אם
 היו פעמים שלא הערכת את מה שנתת לי, ובמקום לומר
 לך תודה, רק התלוננתי.

אני עפר ואפר ואתה אדון כל העולם, אנא אל תרחק
 ממני לעולם!!!

מבוסס על פ' הסה"ק יסוד ושרש העבודה (צוּאָה ס' כ"ו)
 מצוה גדולה לפרסם ולהפיץ את התפלה הקדושה הזו

תפילה קצרה לאומדה קודם הלימוד

לְשֵׁם יְחִוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ וְכוּ'. עַל
יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעֲלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל
לְאַקְמָא שְׁכִינְתָא מַעְפָּרָא, וְלַעֲלוּי שְׁכִינַת עוֹזְנוֹ אִם
הַבְּנִים שְׂמַחָה, עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעֲלָם בְּשֵׁם
כָּל יִשְׂרָאֵל.

הֲרִינִי מְקַשֵּׁר עֲצָמִי בְּלִימוּד הַקְדוּשׁ הַזֶּה בְּנִשְׁמַת כָּל
הַתְּנָאִים וְהַצְדִּיקִים הַכְּתוּבִים בְּזוּהַר הַקְדוּשׁ
וּבְרֵאשֵׁם הַתְּנָא הָאֱלוּקֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי וְרַבִּי
אֶלְעָזָר בְּנֵו. וְעַל יְדֵי זֶה תַתְקִיִּים תְּפִילַת דְּוֹד הַמְּלָךְ
עָלוּי הַשְּׁלוֹם (תְּהִלִּים ס"א ד' - ה') כִּי הֵייתָ מַחְסֵה לִי מִגְדֵּל
עַז מִפְּנֵי אוֹיֵב. אֲגוּרָה בְּאֶהְלֵךְ עוֹלָמִים אֲחַסֶּה בְּסִתְר
כְּנָפֶיךָ סְלָה. וְאֹזְבָה שְׁבַלִּימוּדֵינוּ זֶה יִהְיוּ שְׂפִתוֹתֵיהֶם
דּוֹכְבוֹת בְּקָבֶר, לְמַעַן שְׁמוּ בְּאֶהְבָּה לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ
לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וּבַהֲדִין סִפְרָא סִפְר
הַזוּהַר, יִפְקוֹן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי יִרְאָה אֵל
עֲבָדֶיךָ פְּעֻלָּךְ וְהַדְרָךְ עַל בְּנֵיהֶם. וְיִהִי נַעַם אֲדָנִי
אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
בּוֹנְנָהוּ, וְיִהִי נַעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
בּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָהוּ (תְּהִלִּים צ' ט"ז י"ז).

תפילה קודם לימוד קבלה מהאר"י זלה"ה

רבוֹן הָעוֹלָמִים וְאֲדֹנֵי הָאָדוֹנִים. אָב הַרְחָמִים
 וְהַסְּלִיחוֹת. מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יְהוָה
 יֵאֱהוּדֵנוּ וְאֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּקִדְהָ וּבְהַשְׁתַּחֲוֶיָה,
 שֶׁקִּבְּרָתָנוּ לְתוֹרָתְךָ וְלַעֲבוּדָתְךָ עֲבוּדַת הַקֹּדֶשׁ, וְנָתַתָּ לָנוּ
 חֵלֶק בְּסוּדוֹת תּוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה. מַה אָנוּ, מַה חַיֵּינוּ,
 אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּנוּ חֶסֶד גָּדוֹל כְּזֶה. עַל כֵּן אֲנַחְנוּ מִפִּילִים
 תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ שֶׁתִּמְחַל וְתִסְלַח לְכָל חַטָּאתֵינוּ
 וְעוֹנוֹתֵינוּ. וְאֵל יְהִיוּ עוֹנוֹתֵינוּ מִבְּדִילִים בֵּינֵינוּ לְבִינֶךָ.
 וּבְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהוּדֵנוּ וְאֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּכַוֵּן אֶת לִבְבָנוּ לְיִרְאָתְךָ וְאֶהְבְּתָךְ,
 וְתִקְשִׁיב אֲזַנְךָ לְדַבְרֵינוּ אֱלֹהִי, וְתִפְתַּח לִבְבָנוּ הָעֶרֶל
 בְּסוּדוֹת תּוֹרָתְךָ. וַיְהִי־לָמוּדֵנוּ זֶה נַחַת רוּחַ לְפָנֶי כִּסֵּא
 כְּבוֹדְךָ כְּרִיחַ נִיחוּחַ. וְתֵאָצִּיל עָלֵינוּ אוֹר מְקוֹר נְשֻׁמָּתָנוּ
 בְּכָל בְּחִינוֹתֵינוּ. וְשִׁיתְנוּ צִצּוֹ נִיצוּצוֹת עֲבָדֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים
 אֲשֶׁר עַל יָדָם גְּלִיתָ דְבָרֶיךָ אֱלֹהִים בְּעוֹלָם. וּזְכוּתָם וּזְכוּת
 אֲבוֹתָם וּזְכוּת תּוֹרָתָם וְתַמִּימוּתָם וְקִדְשָׁתָם יַעֲמִד לָנוּ
 לְכָל גַּפְשָׁל בְּדַבְרִים אֵלֹהִים. וּבְזְכוּתָם תִּאִיר עֵינֵינוּ בְּמַה
 שֶׁאָנוּ לוֹמְדִים. כִּמְאֹמֵר נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל, גַּל עֵינֵי
 וְאֲבִיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ. יְהִיוּ לְרְצוֹן אִמְרֵי פִי וְהַגִּיזוֹן
 לְפִי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יֵאֱהוּדֵנוּ צוּרֵי וְגֹאֲלֵי. כִּי יְהוָה

יֵאֱהוּדֵנוּ יִתֵּן חֲכָמָה, מִפִּיו דַּעַת וְתִבְנוּנָה:

רבוֹן עֲלֵמוֹן, דְּאַנְתָּ הוּא מְגַלִּי עֲמִיקְתָּא וּמִסְתַּרְתָּא
 וְגַלִּי רְזִיא. יְהֵא רַעְוֵא מִן קְדָמְךָ לְאַסְפְּרֵא
 מְלִין בְּפּוּמְנָא, לְקִימָא בְּנָא מְקָרָא שְׁכֵתוּב, וְאַנְכִי
 אֶהְיֶה עִם פִּיד וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תִּדְבֵר. וְלֹא נִיעוּל
 בְּכִסּוּפֵא קְדָמְךָ. וְנִזְכִּי לְמִשְׁמַע רְזִין עֲלֵאִין דְּאוּרִיתָא
 מְפּוּמָא דְרִישָׁא דְמַתִּיבְתָא עֲלָאָה. אֲמֵן וְכֵן יְהִי רְצוֹן,
 אָמֵן, סְלָה:

וְנִהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהִשְׁקוֹת אֶת־הַגֶּן, וּמִשָּׁם יִפְרֵד וְהָיָה
 לְאַרְבַּעַה רְאשִׁים: וְהַמְשַׁבְּלִים יִזְהָרוּ כְּזוּהַר
 הַרְקִיעַ, וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים כְּכּוֹכְבִים לְעוֹלָם וָעֶד: גַּל־עֵינֵי
 וְאַבְיֹטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרְתֶךָ:

תפלה לרפואות וישועות

הַרְיִנִי מְקַבֵּל עָלַי מְצוֹת עֲשֵׂה נָשָׁל וְאַהֲבַת לְרַעְךָ
 כְּמוֹךָ, וְהַרְיִנִי אוֹהֵב כָּל אֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 כְּנַפְשֵׁי וּמַאֲדֵי, וְהַרְיִנִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְלַמֵּד בְּסֵפֶר הַזוּהַר
 הַקְדוּשׁ לְזִכּוֹת ... פב"פ (וְכֹאן יִפְרַט בְּקִשְׁתּוֹ) [לְרַפּוּאֹת...]
 [יְשׁוּעַת ...] [לְבָנִים ...] הַיֵּשׁם יִשְׁלַח דְּבָרוֹ יְחֻזְקֵהוּ
 [וְיִרְפְּאֵהוּ בְּרַפּוּאֹת הַנְּפֶשׁ וּרַפּוּאֹת הַגּוּף בְּרַמ"ח אֲבָרָיו
 וַיִּשְׁמְ"ה גִידָיו בְּתוֹךְ שְׁאָר חוּלֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּאֲרִיךְ יָמָיו
 וַיִּשְׁנֹתָיו בְּנְעִימִים] [וַיּוֹשִׁיעֵהוּ בְּדַבַּר יְשׁוּעָה
 וּרְחֻמִּים ...] אָמֵן סְלָה:

תפילה לאחר קריאת הזוהר

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֳדוּנְהִי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבֹתַי
 שְׂוִיתֶקִים בְּנֹו עֵתָה מִקְרָא שְׁפָתוֹב "וְאֲשִׁים דְּבָרֵי
 בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדֵי בְּסִיתִיךָ לְנִמְעַ שְׁמַים וְלִיסַד אָרְצֵי",
 לְהַעֲלוֹת לְרוּמַם וּלְתַקַּן הַרִיסוֹת וְחַרְבוֹת הַשְׁכִּינָה
 הַקְּדוּשָׁה לְקִשׁוּט וּפּוֹרְפִירָא עֲלָאָה וּלְאַרְמוֹן שְׁעַל מְכוֹנֹו
 יֵשֵׁב לְהַחְזִיר עֲטָרָה לְיוֹשְׁנָה וְקַים בְּנֹו מְהֵרָה מִקְרָא
 שְׁפָתוֹב "וְהָיָה אֹור הַלְּבָנָה בְּאֹור הַחֲמָה וְאֹור הַחֲמָה
 יְהִיָּה שְׁבַעֲתִים בְּאֹור שְׁבַעֲת הַיָּמִים". וְזִכּוֹת הַרְשָׁבִי
 הַקְּדוּשׁ וּבְנֹו רַבִּי אֶלְעָזָר, וְיוֹתַם בֶּן עֲזִיָּהוּ, יַעֲמוּד לְנֹו
 לְתַקַּן הָעוֹלָם מִיּוֹם שְׁנַבְרָא עַד סוּפּוֹ בְּרַצוֹנֹו וּכְרַצוֹן
 יִרְאוּ. וּבְזִכּוֹת הַיּוֹתְנֹו עֶסוּקִים בְּחַכְמָה הַזֹּאת, עַל יָדָה
 תִּתְקַרֵּב הַגְּאוּלָּה, וְיִשׁוּעָתָה מְהֵרָה תַצְמִיחַ, לְעַלְוֵי
 שְׁכִינַת עוֹזְנֹו בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. וְיִקוּים בְּנֹו מִקְרָא שְׁפָתוֹב
 "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹור", וַיִּזְרַח עֲלֵינוּ אֹור יְהוָה
 יֵאָהֳדוּנְהִי, בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהוָה יֵאָהֳדוּנְהִי אַחַד וְנִשְׁמוּ
 אַחַד, אָמֵן נִצַּח סֵלָה וְעַד. (נִסַּח הַתְּפִלָּה מִתּוֹךְ לְשׁוֹנֵי הַקְּדוּשׁ שֶׁל

רַבִּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל זִיע"א)

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֳדוּנְהִי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתַי שְׂוִיתֶנִּי לְלָמוּד וּלְהַגּוֹת בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשׁ
 הַזֶּה זִיְהֵרָה עֵילָאָה, וְזִכּוֹת הַתְּנָאִים הַקְּדוּשִׁים שְׁלַמְדְּנֹו
 תוֹרָתָם יַעֲמוּד לְנֹו וּלְזוּרְעֵנוּ וְנִזְכָּה לְהַבְטַחַת הַנְּבִיא

(ישעיה נט, כ-כא) וְכֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלִשְׁבֵי פִשְׁעַי בִּיעַקֵּב נַאִם יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי. וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִוְתָם אָמַר יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרֵי אֲשֶׁר שִׁמְתִי בְּפִיךָ לֹא יִמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זִרְעָךָ וּמִפִּי זֶרַע זִרְעָךָ אָמַר יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וְיִתְקַיֵּים בְּנֹו הַנְּבוּאָה (ישעיה נא, מז) וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצֶל יָדֵי בְּסִיתֶיךָ לְנִטְעַ שְׁמַיִם וְלִיסַד אֶרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עֲמִי אָתָּה. וּבְרַפְתַּ מִשָּׁה רַעִיא מְהִימָנָא תַתְּגַלָּה בְּמַהֲרָה דִּידָן, יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי בְּדָד יִנְחֲנֹו וְאִין עֲמֹו אֵל נְכַר, יֵרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׁמַח לְבַנֹו וְתַגַּל נַפְשֵׁנוּ בִישׁוּעַתְךָ בְּאֵמַת בְּאֵמֹר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ אֱלֹהֶיךָ, בְּרוּךְ יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. (סוד ה')

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ טוֹב וּמְטִיב הַדָּרֵשׁ לָנוּ. שׁוּבָה אֵלֵינוּ [עֲלֵינוּ] בְּהַמּוֹן רַחֲמֶיךָ בְּגַלְלֵי אָבוֹת שְׁעָשׂוּ רְצוֹנָךְ. בְּנֵה בֵיתְךָ כְּבַתְחֻלָּה וְכוּנֵן מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוּנֹו. וְהֵרְאֵנוּ בְּכַנְיָנוּ וְשִׁמְחֵנוּ בְּתַקּוּנֹו. וְהֵשֵׁב שְׁכִינְתְךָ לְתוֹכוֹ, וְהֵשֵׁב כְּהֻנִים לְעַבֹדְתֶם וְלוֹוִיִּם לְדוֹכְנָם לְשִׁירָם וְלִזְמָרָם. וְהֵשֵׁב יִשְׂרָאֵל לְגוֹיָהֶם. וּמְלֵאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי לִירְאָה וְלֵאֲהַבָּה אֶת שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אָמֵן בֵּן יְהִי רְצוֹן. (סי"ת)

סוד הגאולה "בראשית תמו" תקון מ"ג מתקוני זוהר השלם והמבואר

(זוהר הקדוש דף פ"ב ע"א)

א. הבנים צועקים שמע ישראל ואין קול ואין עונה

בְּרֵאשִׁית, שָׁם אֶת"ר יב"ש, וְזֶהוּ נִהַר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ,
 (שם ה), בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהוּא יִבֶשׁ וְהִיא
 יִבְשָׁה, צוֹנְחִים הַבְּנִים לְמִטָּה בְּיַחְוֹד וְאוֹמְרִים שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל, וְאִין קוֹל וְאִין עוֹנָה. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (משלי א כח) אִז
 יִקְרָאנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

ב. הלומוד רק תורת הנגלה טוב לו שלא נברא כלל בעולם

וְכַךְ מִי שְׁגוֹרִם שְׁתַּסְתַּלַּק קְבֵלָה וְחֻכְמָה מִתּוֹרָה שְׁבַעַל
 פֶּה וּמִתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְגוֹרִם שְׁלֹא יִשְׁתַּדְּלוּ בְּהֵן,
 וְאוֹמְרִים שְׁאִין אֵלָא פִּשְׁט בְּתוֹרָה וּבִתְלִמּוּד, בְּוֹדָאֵי
 כְּבֹלוּ הוּא יִסְלַק אֶת הַמַּעֲזָן מֵאוֹתוֹ נִהַר וּמֵאוֹתוֹ גֵּן. אוֹי
 לוֹ, טוֹב שְׁלֹא נִבְרָא בְּעוֹלָם וְלֹא יִלְמַד אוֹתָהּ תּוֹרָה
 שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, שְׁנַחֲשֵׁב לוֹ כְּבֹלוּ הַחֲזוֹר
 הַעוֹלָם לְתַהוּ וּבְהוּ, וְגוֹרִם עֵנִי בְּעוֹלָם וְאַרְךְ הַגְּלוּת.

ג. אם מתחיל ללמוד היום וזה"ק מתקן את העבר שלא למד

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם תִּדְרָשׁא הָאָרֶץ דְּרָשׁא וְכוּ' (בראשית א יא),
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אָבָא, וְהִרִי קָרָא לוֹ יִבְשָׁה,

מאיפה תדשא הארץ? אמר לו: בני, כך למד תשובה לכל בני העולם, שאם אדם יחזר בתשובה, מוריד לה המעין שהסתלק, ומה שהיתה יבשה קורא לה ארץ, ולנהר שהיה חרב ויבש קרא לו מקנה המים וימים, זהו שכתוב (שם י) ויקרא אלהים לייבשה ארץ ולמקנה המים קרא ימים. באותו זמן שנקראת ארץ, מה כתוב בו? ויאמר אלהים תדשא הארץ, להוציא זרעים ופרות שהן נשמות, (דף פב ע"ב) כל אחד למינהו, אלו הנשמות שנגזרו מכסא כבודו, ואלו רוחות שנגזרו ממלאכים, ואלו הנפשות שנגזרו מהאופנים, כל אחד הוציא למינהו את כל אחד פראוי. עץ פרי - זה תלמיד חכם, עשה פרי - זו בת זוגו, לכל אחד פראוי (כל אחד הוציא למינו).

ד. הת"ח שנסמיתו גדולה, פוגם יותר אם אינו לומד זוהר

ועוד, עץ פרי - זה העמוד האמצעי, עשה פרי - זה צדיק, אשר זרעו בו על הארץ - זו השכינה, שכל הזרעים נכללים בה, וכאן המצוה של פריה ורביה, לעשות פרות וזרעים, זהו שכתוב לא תהו בראה לשבת יצרה, ומי שמתפטר מפריה ורביה, באלו החזיר את אותה ארץ יבשה, ומונע ממנה ברכות, כל אחד לפי דרגתו, מי שפוגם למטה פוגם למעלה את המקום שנגזרה נשמתו.

תיקוני זוהר תיקון מ"ח

תקון שמונה וארבעים

סגולה נפלאה מרבנו האר"י זיע"א

בְּרֵאשִׁית, שֵׁם תִּרְ"י, שֵׁם שֶׁב"ת, כְּגוֹן זֶה, בְּרֵאשִׁית
 - בְּרֵ"א שְׁת"י, וְהֵן שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת, עֲלֵיהֶם
 נֶאֱמַר (שמות לא): "וַשְׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת
 אֶת הַשַּׁבָּת" וְגוֹמֵר, שְׁתֵּי פְעָמִים הַזְכִּיר כָּאֵן שַׁבָּת, כְּנֶגֶד
 הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה וְהַתְּחִתּוֹנָה. "לְדַרְתָּם", מֵהוּ
 לְדַרְתָּם? אֵלֶּא זָכָא הוּא מִי שְׁעוֹשֶׂה לָהֶם דִּירָה בְּשַׁבָּת
 בְּשְׁנֵי בְתֵי הַלֵּב, וּמִתְפַּנֵּה מִשֵּׁם יֵצֵר הָרַע שֶׁהוּא חֲלוּל
 שַׁבָּת, 'בְּרִית עוֹלָם', זֶה צְדִיק, שְׁשׂוּרִים שְׁנִיֵּהֶם עָלָיו,
 אֶחָד לְמַלְא אוֹתוֹ, וְאֶחָד לְהַתְּמַלֵּא מִמֶּנּוּ. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 הֵם כְּנֶגֶד שְׁתֵּי כְּלָיוֹת - פְּנִימִיּוֹת נִצָּח וְהוֹר, בְּנִים
 לְיִשְׂרָאֵל סְבָא - עֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי - תְּפָאֶרֶת, שְׁלֹשׁ
 פְּעָמִים שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי אֵלּוּ שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת, עֲנֵג
 שַׁבָּת "וְנִהְר יוֹצֵא מֵעֵד"ן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגִּ'ן" (בראשית
 ב.י). וְנִהְר, יֵשׁ נִהְר וַיֵּשׁ נִהְר, יֵשׁ נִהְר הַנִּקְרָא נִהְר פְּלִגְיוֹ,
 וַיֵּשׁ נִהְר הַנִּקְרָא נַחַל קְדוּמִים, עֵדֶן עֲלִיּוֹן עָלָיו נֶאֱמַר
 (ישעיה סד) "עֵינ לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זולָתֶךָ", זֶה הַנִּהְר
 הוּא אוֹת ו', הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא אוֹת א', וְעוֹכֵר
 בֵּין אָבָא - חֲכָמָה וְאֵמָא - בִּינָה וְהוֹלֵךְ חֲמִשׁ מֵאוֹת
 שְׁנָה, וּמְבִיעַ עַד צְדִיק - יְסוּד שֶׁהוּא שְׁבִיעִי, וּמִשֵּׁם

מַשְׁקָה לְגַגְהָ - מְלָכוֹת, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה. זְכַאי
 הוּא מִי שֶׁשׁוֹמֵר דִּירָה לְשַׁבַּת, שֶׁהוּא הַלֵּב, שְׁלֹא יִתְקַרֵב
 שָׁם עֲצֵב הַמַּחּוּל וְכַעַם הַמְּרָה שֶׁהִיא אִשׁ הַגֵּיהֶנֶם,
 שְׁעָלֶיהָ נֹאמֵר (שְׁמוֹת ל"ה): "לֹא תִבְעְרוּ אִשׁ בְּכָל
 מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת", וְכֵן הוּא וְדַאי, שְׁכָל מִי
 שְׁכּוֹעֵם כְּאֵלוֹ מְדַלֵּק אֶת הָאִשׁ שֶׁל הַגֵּיהֶנֶם. אֲרַבְעִים
 מְלָאכוֹת חֹסֵר אַחַת, הֵן כְּנֶגֶד אֲרַבְעִים מְלָקִיּוֹת חֹסֵר
 אַחַת בְּשַׁבַּת, וְהֵם עֲשָׂרָה שְׁלָקָה אָדָם, וְעֲשָׂרָה לְחֹהָה,
 וְעֲשָׂרָה לְנַחֵשׁ, וְתִשְׁעָה לְאֲדָמָה, וּבְגִלְלָה זֶה אָמְרוּ בְּעָלֵי
 הַמִּשְׁנָה אֵין לֹקִין בְּשַׁבַּת, שְׂאֵלוֹ הַמְּלָאכוֹת הֵן נְחֻשְׁבוֹת
 לְיִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד מְלָקִיּוֹת. יִצְיָאוֹת הַשַּׁבַּת שְׁתַּיִם, הֵם
 עֲקִירָה וְהַנְּחָה, שְׁעוֹשֶׂה אוֹתָם בְּבַת אַחַת, מִי שְׁעוֹקֵר
 חֶפֶץ מִמְקוֹמוֹ וּמְנִיחַ אוֹתוֹ מְחוּץ לְמְקוֹמוֹ וּמְרִשׁוֹתוֹ,
 כְּאֵלוֹ עָקֵר אֶת אֵילָן הַחַיִּים, שֶׁהוּא אוֹת בְּרִית, וְהַנִּיחַ
 אוֹתוֹ בְּרִשׁוֹת נְכַרְיָה. מִי שְׁעוֹשֶׂה אֶת זֶה, גּוֹרֵם לְעַקוֹר
 נְשָׁמְתוֹ מְרִשׁוֹת שְׁלָה וּמְנִיחָה בְּרִשׁוֹת אַחֲרֵת, שֶׁהִיא
 מְרָה וּמַחּוּל, וְזֶה גֵרֵם לְיִשְׂרָאֵל שְׁנַעְקְרוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
 וּגְלוּ לְאֶרֶץ נְכַרְיָה, שֶׁהִיא רִשׁוֹת הַרְבִּים, וְכֵן הוּא מִי
 שְׁמוֹעֵל בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ שְׁלוֹ וּמְעַבִּיר כַּח לְרִשׁוֹת
 נְכַרְיָה. שַׁבְּתָא"י הוּא טַחּוּל, חַמָּ"ה, - אִשָּׁה רָעָה וּמְרָה,
 שַׁבְּתָא"י עָלָיו נֹאמֵר: "וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ מַיִם", מַיִם אֵין
 בּוֹ אָבֵל נְחֻשִׁים וְעַקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ, וְהוּא רָעֵב וְצָמְאוֹן

וְקִינָה וְהֶסְפֵּד וְחִשְׁכָּה וְעַרְפָּל - אֶפְלָה, וְהִיא גְלוּת לְיִשְׂרָאֵל, וְצָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהּ שְׁנַיִם בְּכַל, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, וְהוּא דְבוּר שֶׁל חַל שֶׁהוּא אָסוּר בְּשַׁבָּת, וְכֵאֲשֶׁר לֹא מוֹצֵאת מְקוֹם לְשֵׁרוֹת שָׁם, הִיא בּוֹרַחַת, כְּמוֹ הַשְּׁפָחָה שֶׁל אֲבֵרָהּ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ: "מִפְּנֵי שָׂרִי גְבַרְתִּי אֲנִי בְּרַחַת". מְחוּל עָלָיו נֶאֱמַר: "שֶׁל נַעֲלִיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ", נֵעַל מִטַּנֵּף שֶׁל טַפָּה סְרוּחָה, כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֶתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא, זֶה שַׁבָּת, וְעָלָיו אוֹמְרַת הַשְּׂכִינָה: "פִּשְׁמֵתִי אֶת בְּתַנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשְׁנָה, רַחֲצֵתִי אֶת רַגְלֵי אֵיכָכָה אִטְנַפִּים", וּמִפְּנֵי זֶה צָרִיךְ בֶּן אָדָם בְּשַׁבָּת לְשַׁנּוֹת בְּלִבוֹשִׁים, בְּגָד וּבִמְאֻכָּלִים, וְצָרִיךְ לְהִיּוֹת מוֹסִיף מֵחַל עַל הַקֶּדֶשׁ, וְכֹל הַמוֹסִיף, מוֹסִיפִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה בְּשַׁבָּת, וְכֹל הַגּוֹרֵעַ מִפְּסִידִים לוֹ אוֹתָהּ נֶפֶשׁ יִתְּרָה חֵם וְשָׁלוֹם וְכֹל הַמוֹסִיף, מוֹסִיפִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה בְּשַׁבָּת.

כשהנך מקדיש דקה בלבד ללמוד דף זהר ומצטרף ל-250.000 לומדי הזוהר הקדוש נחשב כאלו אתה מסיים 250.000 פעמים כל ספר הזוהר!!! - ויתקבלו תפלותיך ומשאלות לבך, כי התנאי לקבלת התפלות וקריאת שמע הוא למוד בזוהר כל יום (תיקוני' תיקון מ"א). על כן כל אדמו"ר, ראש ישיבה, רב עיר, רב שכונה, רב בית מדרש, מגיד שיעור של דף היומי, מלמד תינוקות של בית רבן טהורים, יקח בחשבון איזה נחת רוח הוא יכול לעשות להקב"ה, ולהציל את עם ישראל מכל הצרות בלומדו זוהר הקדוש דקה אחת עם הצבור, וכך כל עם ישראל יכנסו בתבת נח, וינצלו ממלחמת גוג ומגוג, כמו שכתב הזוה"ק, רבי חיים וויטאל, והרמח"ל ז"ע, ועיין עוד "אור הזוהר".

פתיחה אליהו הנביא

לקבלת התפלה. (עבודת הקודש מורה באצבע סוף סימן י'). והרי"ח הטוב כתב, שבאמירתה מסוגל לברור ניצוצי הקדושה (בא"ח, פ' בהר סוף ההקדמה).

כתב הרמ"ק: טוב לומר תפלת פתח אליהו זכור לטוב הנזכרת בריש ספר תיקוני הזוהר (סדר רבי שבתאי מראשקוב). וכתב החיד"א, אשר קבלו רבנן קדישי, שהיא מסגלת

פְּתַח אֱלֹהֵי הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב וְאָמַר. רבוֹן הָעוֹלָמִים שְׁאֵתָה הוּא אֶחָד לְבָד, וְלֹא בְּחֻשְׁבוֹן הַמְּסַפְּרִים. אֵתָה הוּא עֲלִיּוֹן מֵעַל כָּל הָעֲלִיוֹנִים, נֶעְלָם מֵעַל כָּל נַעֲלָמִים. וְאִין מַחְשְׁבָה או תְּפִיסָה בְּךָ לְהַשִּׁיגְךָ כָּלֵל. אֵתָה הוּא שְׁהוֹצֵאת וְגַלִּית עֶשֶׂר תְּקוּנִים, וְקוֹרְאִים לָהֶם עֶשֶׂר סְפִירוֹת, לְהַנְהִיג בָּהֶם עוֹלָמוֹת סְתוּמִים שְׁאִינָם נִגְלִים וְעוֹלָמוֹת הַנִּגְלִים. וּבָהֶם אֵתָה מְתַכְּסֶה מִבְּנֵי אָדָם, וְאֵתָה הוּא שְׁקוֹשֵׁר אוֹתָם וּמַיְחֵד אוֹתָם. וּמִפְּנֵי שְׁאֵתָה מִבְּפָנִים, כָּל מִי שְׁמַבְדִּיל וּמַפְרִיד אֶחָד מִחֻבְרוֹ, מֵאֵלוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, נַחֲשֵׁב לוֹ כְּאֵלוֹ הוּא מַפְרִיד בְּךָ. וְאֵלוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, הֵם הוֹלְכִים כְּסֻדְרָם, אֶחָד אַרְוֶה, וְאֶחָד קֶצֶר, וְאֶחָד בִּינוּנִי. וְאֵתָה הוּא שְׁמַנְהִיג לָהֶם. וְאִין מִי שְׁמַנְהִיג לָךְ, לֹא מִלְמַעְלָה וְלֹא מִלְמַטָּה וְלֹא מִכָּל צַד שְׁהוּא. לְבוֹשִׁים תִּקְנֶת לָהֶם, שְׁמֵהֶם פּוֹרְחִים נְשָׁמוֹת לְבַנֵי אָדָם, וְכַמָּה גּוֹפִים תִּקְנֶת לָהֶם, שְׁנִקְרְאוּ גּוֹפִים כָּלִפִּי הַלְבוּשִׁים שְׁמַכְסִים עֲלֵיהֶם, וְנִקְרְאִים בְּתַקוּן הַזֶּה. הַחֶסֶד זְרוּעַ יְמִין. גְּבוּרָה זְרוּעַ שְׁמָאל. תְּפָאֶרֶת כְּנָגֵד הַגּוֹף. נִצְחַ וְהוּד כְּנָגֵד שְׁנֵי רִגְלָיִם. יְסוּד - שְׁלִימוֹת הַגּוֹף, וְהוּא אוֹת בְּרִית קוֹדֶשׁ. מַלְכוּת נִקְרְאת פֶּה, תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה קוֹרְאִים לָהּ. מִדַּת הַחֻכְמָה הִיא הַמַּחַת, הִיא הַמַּחְשְׁבָה שְׁבַפְּנִים. מִדַּת הַבִּינָה הִיא הַלֵּב, וּבֵה הַלֵּב מִבִּין, וְעַל אֵלוֹ שְׁנֵיהֶם [הַחֻכְמָה וְהַבִּינָה] נֶאֱמַר, הַנְּסֻתְרוֹת לְה' אֱלֹקֵינוּ. כְּתָר עֲלִיּוֹן, הוּא כְּתָר מַלְכוּת, וְעֲלִיוֹ נֶאֱמַר מַגִּיד

מראשית אחרית, והוא הראש שמניחים עליו תפלין, ובנשמה הפנימית מאיר שם אות יוד ואות הא ואות ואו ואות הא, שהוא דרך אצילות, והוא משקה את האילן בזרועותיו וענפיו, כמים שמשקים את האילן, ומתרבה ומתגדל באותה ההשקאה.

רבוץ העולם, אתה הוא עליון על כל העליונים, וסבת כל הסבות, ואתה משקה את הספירות שנקראים אילן, בנביעת המעין, ואותו אור המעין הוא כנשמה לגוף, שהוא חיים לגוף. ובה אין דמיון, ואין דמות מכל הספירות והנבראים הפנימיים והחיצוניים. ובראת שמים וארץ. והוצאת מהם שמש, וירח, וכוכבים ומזלות. ובארץ בראת אילנות ודשאים, וגן עדן, ועשבים, וחיות ועופות ודגים ובהמות ובני אדם. להפיר ולהודיע בהם עליונים, ואיך יתנהגו בהם עליונים ותחתונים, ואיך נכרים ונודעים עליונים ותחתונים, ואין מי שיודע ומשיג באין סוף ברוך הוא כלל. ובלעדי אורו יתברך, אין יחוד בעליונים ותחתונים, ואתה נפר ונודע אדון על כלם, ולכל ספירה לכל אחד יש שם ידוע, ובשמות הספירות נקראים המלאכים. ואתה אין לך שם ידוע, שאתה הוא ממלא ומחיה את כל הספירות הנקראים בשמות. ואתה הוא המשלים וממלא את כולם וכאשר אתה מסיר את השפעתך מהם, ישארו כל השמות כגוף בלי נשמה. אתה הוא חכם ולא על ידי החכמה הידועה בספירות, אתה הוא מבין ולא על ידי הבינה הידועה בספירות. אין לך מקום קבוע וידוע, אלא הנהגתך להודיענו תקיפה וחזקה לבני אדם. ולהראות להם איך מתנהג העולם בדין וברחמים, שהם צדק ומשפט כפי מעשי בני אדם. דין הוא הגבורה. משפט הוא העמוד האמצעי. צדק היא המלכות הקדושה. מאזני צדק, שני עמודי האמת. הין צדק, היא אות ברית. הכל להראות

איך מתנהג העולם אבל לא שיש לה צדק הידוע שהוא דין ולא משפט הידוע שהוא רחמים, ולא מכל אלו המדות כלל.

קום רבי שמעון ויתחדשו סודות עליונים על ידך שהרי רשות נתנה לה לגלות רזים נסתרים על ידיך, מה שלא נתן רשות לגלות לשום בן אדם עד עתה. קם רבי שמעון פתח ואמר: לה ה' הנהגות הגדולה, חסד והגבורה, והתפארת, והנצח, וההוד. כי כל – יסוד, בשמים ובארץ. לה ה' הממלכה – מלכות. והמתנשא לכל לראש. עליונים שמעו, אלו ישני חברון, והרועה הנאמן, התעוררו משנתכם. "הקיצו ורננו שוכני עפר", הם אלו אותם הצדיקים, שהם מחלק השכינה שנאמר בה, "אני ישנה ולבי ער", ואינם קרויים מתים אלא ישנים, ובשביל זה נאמר בהם, "הקיצו ורננו" וגו', משה הרועה הנאמן, אתה והאבות. התעוררו לשמח ולעורר את השכינה שהיא ישנה בגלות, שעד עתה, הצדיקים כלם רדומים, ושינה בעיניהם. מיד נתנה השכינה שלש קולות, לנגד הרועה הנאמן, ואמרת לו: קום הרועה הנאמן. שהרי עליך נאמר "קול דודי דופק", אצלי בארבע אותיות שלו, ויאמר בהם בכחם, פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי". שהרי כתוב: "תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך" שהרי ראשי מלא טל ומדוע מלא טל? אלא אמר הקדוש ברוך הוא, את השכינה חשבת, שמיום שנחרב בית המקדש, שעליתי לבית המקדש של מעלה, ועליתי לישובי – ירושלים של מעלה? אין זה כף, שבאמת לא עליתי לביתי כל זמן שאת בגלות! הרי לה סימן, "שראשי נמלא טל" והא היא השכינה בגלות, השלמות שלה והחיים שלה הוא בסוד טל, וזה הוא סוד אות יו"ד אות ה"א אות נא"ו ואות ה"א היא השכינה שאינה בחשבון ט"ל, אלא אות יוד אות הא ואות נא"ו עלים האותיות לחשבון ט"ל, שהשם הזה ממלא את השכינה

ממעין הנובע של כל המקורות העליונים, מיד קם הרועה הנאמן והאבות הקדושים עמו. עד כאן סוד היחוד.

ויהי רצון מלפני ה' העתיק יומין הקדוש מכל הקדושים ונסתור מכל הנסתרים נעלם מהכל. שיתמשך טל העליון ממנו להשפיע ולמלאות הראש של זעיר אנפין ולהמשיך שפע לשדה תפוחין הקדוש בהארת פנים ברצון ובשמחת הכל. ויתמשך מלפני ה' "העתיק יומין הקדוש מכל הקדושים, ונסתור מכל הנסתרים נעלם מהכל. רצון ורחמים חז, וחסד, בהארה עליונה, ברצון, ושמחה, עלי ועל כל בני ביתי, ועל כל הקרובים אלי, ועל כל ישראל עמו. ויפדה אותנו מכל הצרות הרעות שבאות לעולם, ויכין וינתן לנו מזון ופרנסה טובה בלי צרה ומצוקה, מהמזל העליון, שכל המזונות ממנו משתלשלים. ויצילנו מעין הרע, ומחרב מלאך המות, ומהדין של גיהנום. ויתן לנו, ולכל נפשותנו, חן וחסד, וחיים ארכים, ומזונות ברווח, ורחמים, מלפניו, אמן כן יהי רצון. אמן ואמן.

אמר רבי שמעון, הרימותי ידי בתפלות, למעלה שפאשר הרצון העליון למעלה למעלה, עומד על אותו הרצון שלא נודע ולא נתפס כלל לעולם. הראש הסתום ביותר למעלה ואותו הראש הוציא מה שהוציא, ולא נודע, והאיר מה שהאיר, והכל בהעלם. ורצון המחשבה העליונה, לדרף אחריו לקבל הארה ממנו. כעין מסך אחד נפרס, ומתוך אותו המסך על ידי רדיפת זו המחשבה העליונה מגיע ולא מגיע עד אותו המסך ומזה האיר מה שהאיר וכשקבלה אותה המחשבה העליונה היה עתיק מאיר באור סתום שלא נודע וזו המחשבה לא ידע ואינו משיג גודל האור, אז הבה אותו האור שהוא סוד המחשבה שלא נודעה הבה בהארת מסך העומד והאיר ממה שאינו ידוע ומשג, ולא נודע ולא התגלה

ואז זה האור של המחשבה שלא נודעה הכה פעם ב' בהארת המסך העומד ועל ידי זה האירו כולם כאחד ונעשו ונתקנו תשעה היכלות ואלו ההיכלות אינם אורות ואינם בבחינת רוח ואינם בבחינת נשמות ולא יש מי שעומד בהם בבחינת חיה. הרצון של כל תשע האורות, שעומדים כלם בכח המחשבה שהוא אחד מהם בחשבונם כולם רוצים לרדף אחריהם בזמן שעומדים במחשבה ואינם משיגים אותו ולא נודע להם כלל ואלו לא קימים לא ברצון ולא במחשבה העליונה תופסים בה מעט הארה ולא תופסים. באלו נמצאים כל סודות האמונה וכל אותם האורות מסוד המחשבה העליונה, משם ולמטה כולם נקראים בערכם אין סוף. עד כאן מגיעים האורות בדקות ולא מגיעים, ולא נודעים מהותם, אין כאן השגה של רצון ולא השגה של מחשבה כאשר מאירה המחשבה ולא נודע לו מי מאיר אז מתלבש ונעלם בתוך בינה ומאירים למי שראוי להאיר ומתחבר זה עם זה עד שנכללים ונחשבים כולם לאחד ובסוד הקרבן כאשר עולה עשן הקטרת, כולם נקשרים זה בזה ומאירים זה בזה, אז עומדים כולם בסוד עליה והמחשבה עולה ומתעטרת באין סוף. זה האור שמאירה ממנו מחשבה עליונה (שלא נודע בה כלל) נקרא אין סוף וממנו נמצא ונאצל ומקיים ומאיר למי שמאיר ועל סוד זה הכל עומד, אשרי וזך חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

